

AHMED ŞAHİN

NASIL SAHABE OLDULAR

Cihan
Yayınları

46.000
BASKI

NASIL SAHABE OLDULAR

AHMED ŞAHİN

Ahmed Şahin
www.ahmetsahin.org
mail@ahmetsahin.org

Nasıl Sahabe Oldular

Türdav Yayın Grubu

Adına Editör
Baskıya Hazırlık
Baskı

Mehmet Dikmen

Türdav Ajans

Çevik Matbaacılık

Davutpaşa Cad. Besler İş Merkezi

No: 20/18-19 Topkapı/İstanbul

Tel: (0212) 501 30 19

Cilt Savaş Mücellit - (0212) 501 99 42

İstanbul / Şubat 2010

ISBN 975-7486-35-3

Yayıncı Sertifika No: 16440

TÜRDAY YAYIN GRUBU

Göztepe Mh. Mahmutbey Yolu Orhangazi Cd. No:16 Bağcılar / İSTANBUL

Tel: (0212) 446 08 08 (pbx) Fax: (0212) 446 00 15 - 90

www.cihanyay.com • bilgi@cihanyay.com • www.kitapkutusu.com

© "Cihan" markası ile üretilen bu eserin basım ve yayın hakları
Türdav Basım ve Yayımlar Ticaret ve Sanayi A.Ş.'ye aittir.

AHMED ŞAHİN

NASIL SAHABE OLDULAR?

Cihan
Yayınları

AHMET ŞAHİN KİMDİR?

1935 Yozgat doğumlu. Din öğrenimi görerek yetişti, çeşitli âlimlerden ders aldı. Öğrenimi sırasında Kur'an hıfzını tamamladı. 1968-82 yılları arasında İttihat, Yeni Asya ve Yeni Nesil gazetelerinde köşe yazarı olarak çalıştı. Emekliliğinden sonra yazıları Zaman gazetesi ile Sur ve Zafer dergilerinde yayımlanmaya devam etmektedir. Moral FM radyosunda da sohbet programı yapmaktadır.

Yazarın Yayınevimizde çıkan diğer kitapları:

- 1- Tarihin Şeref Levhaları
- 2- Hayatın Gerçekleri ve Biz
- 3- Aile Hayatımız
- 4- Sünnet Işığında Hayat
- 5- İnsan ve Din
- 6- Sohbetler
- 7- İbretli Bakışlar
- 8- Onlar Böyleydi
- 9- İslâm Büyüklükleri
- 10- Bir Oku Bin Düşün
- 11- Fetvalar
- 12- Nasıl Sahabe Oldular
- 13- Aile İmtihanı
- 14- Günlük Hayatımızda Dualarımız
- 15- Ne Haldeyiz
- 16- Dini Hikâyeler
- 17- İslâmı Böyle Yaşadılar
- 18- Meğer Biz Neymişiz
- 19- Esas Nokta
- 20- Sualli Cevaplı Dini Bilgiler
- 21- İmanda Birlik, Vatanda Dirlik
- 22- Ateşte Yanmayanlar
- 23- Hayatın Gayesi
- 24- Olaylar Konuşuyor
- 25- Hayatınız Hedefini Buluyor mu?
- 26- Herkesi Kucaklayan İslam
- 27- İslam Adaleti
- 28- Yeni Âile İlmihali
- 29- Güncel Sorunlara Çözümler

İÇİNDEKİLER

Erkâm'ın müslüman oluşu	9
Hazret-i Ömer'in peygamberimizin duasıyla İslâm'a girişi	13
Osman bin Maz'un ve ikinci Habeşistan kafilesi	22
Necaşî'nin huzurunda hak ile bâtil hesaplaşıyor	27
Necaşî Ashama'nın cenaze namazı nasıl kılındı?	37
Ebû Süfyân âilesini İslâm'a ilk dâvet.....	39
Dımâd'ın İslâm'a girişi	42
İyâs bin Muâz	45
Âmir bin Abese nasıl İslâm'a girdi?	48
Halid bin Âs'ın İslâm'a girişi nasıl oldu?	52
Adeviyeli zat İslâm'a girişini anlatıyor	56
Peygamberimizin Kureyş büyüklerini İslâm'a dâveti.....	60
Ebû Leheb'in ibretli sonu.....	65
Zekât yok, cihad yok, cennete nasıl gideceksin?	73
Husayn ile İmrân.....	76
Ayın ikiye bölünmesi mu'cizesi	80
Resûlüllah'ın yakasına sarılarak bağırان yahudi âlimi	83
Kaynuka yahudîlerinin Medine'den kovulmaları	88
Meşhur cengâver Dü'sur'un Peygamberimize suikast teşebbüsü	92
Hudeybiye anlaşması nasıl imzalandı?	96
Mekkeli müslümanların Medine'ye ilticasını önleyen madde nasıl kaldırıldı?	109
Dımam bin Sâlebe.....	113
Umeyr bin Veheb'in İslâm'a girişi.....	117

İslâm düşmanı Mülevvah oğullarına baskın.....	122
Ebû Zerr'in oğlunun şehid, hanımının esir edildiği (Gâbe gazası)	128
Ebû Cehil'in kardeşi Haris'in İslâm'a girişi	139
Ebû Cehil'in oğlu İkrime.....	145
Hâtem-i Taî'nin oğlu Adiyy'in İslâm'a girişi.....	153
Safvan bin Ümeyye'nin İslâm'a girişi	168
Süheyl bin Amr'ın İslâm'a girişi.....	173
Abdullah bin Saad'ın pişmanlığı ve peygamberimiz tarafından af edilişi.....	178
Şâir Abdullah bin Zibarî'nin hidâyete erişi	182
Hırka-i saâdet, şâir Kâ'b bin Züheyr'e nasıl verildi?	187
Fetih gününde adaklarla ilgili bâzı suallerin cevaplanması....	195
Hübar bin Esved nasıl afvedildi?	197
Hız. Ebûbekir'in babası yaşlı Ebû Kuhafe'nin İslâm'a girişi	203
Kureş büyüklerinden Huveytıb'ın İslâm'a girişi.....	206
Kurata kabilesinin başına gelenler	212
Nu'man'ın kızı Esmâ'yı peygamberimiz niçin geri yolladı? ...	219
Hâdiseler ile ilgili düşünceler.....	224

ÖNSÖZ

Nasıl sahabe oldular? Nasıl insanlığın yıldızları semasına yükseldiler? Nasıl erişilmez, ulaşılmazlar halinde gönül ve kalblerimizde yer aldılar?

Elinizdeki eserde bu ideal insanların İslâm'dan önce ve sonrasına ait iki devirli hayat hikâyelerini okuyacak, İslâm'dan öncesinden dehşet duyacak, sonrasından ibret alacak, daha sonra da hayranlık hissedeceksiniz. Belki de haftalarca, aylarca, hatta ömür boyu bu hâdiseler gönlünüzde yer tutacak, düşüncelerinize yön verip hareketlerinize istikamet çizecektir.

Aslında doğrunun, hakkın aşığı iken bulamadıkları için ecdaddan kalma bâtıla sarılıp bâtılın mücadelesini veren insanların ibretli hak arayışlarıdır bu hâdiseler. Sonra da Allah'ın Resûlünün engin müsamaha ve irşadında buldukları hakka sahip çıkıp hayatlarını seve seve feda edişleridir bu vak'alar.

Ne yandan bakarsanız bakın, Sahabe hayatı ibretle, hayretle dolu birer tefekkür hazinesi, istikamet pusulasıdır.

İkaz ve irşad olmadıklarından dolayı bâtılda ısrar edenlerin ifratlarına nasıl müsamaha ile bakılır, gönül ve kalbleri yumuşatılır, hakka taraftarlıkları temin edilir? Gösterilen eşsiz sabır ve tahammül sayesinde küfrün cengâverleri nasıl imanun müdafileri haline gelir, İslâm'ın birer aziz kahramanları derecesine yükselirler?... Yaşanmış misallerini ibret ve hayretle okuyacaksınız.

İşte böylesine engin bir müsamahadan sonradır ki, babası Ebu Cehil'le İslâm'ın karşısında savaş veren oğul İkrime, İslâm'la şereflenme meylini izhar etmek ister. Resûlül-

lah ise ölmüş babası Ebu Cehl'in aleyhinde konuşmayı yasaklar. Ta ki, oğul İkrime incinmesin, İslâm'a olan meyli kesilmesin. Nitekim böylesine bir anlayıştan sonra İkrime gelir, kendisini ayakta karşılayan Resûlüllah, geçmişin gittiğini, artık nurlu bir geleceğin başladığını söyler. Kalbi ve gönlü büsbütün fetholan İkrime:

— Şimdiye kadar küfür uğruna savaştım, şimdiden sonra iman için, Resûlüllah uğrunda savaşıacak, bu yolda şehid olacağım der, ve dilediğini de bizzat tatbik ederek cihad meydanında oğlu ile yanyana İslâm için şehid olur.

İşte Resûl-i Ekrem'in bu anlayış ve tavrıdır ki beşeriye-
tin yegâne örnekleri haline getirir bu kimseleri.. Artık beşeri-
riyetin semasında erişilmez kandil gibidirler. İmanda, ah-
lâkta, fazilette, feragatta, fedakârlıkta, hülâsa, topyekûn
İslâmî ve insanî hasletlerde erişilmezdirler sahabeler. Umu-
mî fazilette, sonra gelen hiç bir ferd varamaz, hiç bir şahıs
yaklaşamaz onlara. Bizler sadece sevgimiz, saygımızla
yaklaşır, gönlümüzle buluşur, hayranlığımızla kucaklarız.

Okuyacağınız ibretli hayat hikâyeleri sizlere bunu ve-
recek, bunu anlatacaktır.

Ahmed Şahin

21.11.1984

Bahçelievler

İSLÂM'IN HİZMETİNE VERİLEN İLK EVİN SÂHİBİ:

ERKÂM'IN MÜSLÜMAN OLUŞU

MİLÂDÎ takvim 610'u gösteriyordu. İsa Aleyhisse-lâm'dan sonra tam altı asır geçmiş, ilâhî emir ve irşadlar-dan bütün bütüne mahrum kalmış olan Mekke müşrikle-ri işi iyice azıtmışlardı. Kendi öz yavrularını götürüp çölün ortasında diri diri toprağa gömme vahşetine kapıldıkları-nı hatırlamak bile, onların içine düştüğü vahşeti tahmine kâfi gelir.

İşte böyle bâtil anlayışların baskısını sürdürdüğü bir devirde Rabbimiz son kurtarıcısını göndermiş, Mekke'de emirlerini tebliğe başlatmıştı. Ancak altı asırdır ilâhî ir-şaddan mahrum kitleler herhalde kolay kolay alışkanlık-larını bırakmayacak, bâtil inançlarını terketmeyeceklerdi. Yine kız çocuklarını diri diri gömme vahşetini savunacak, kendi elleriyle yaptıkları putların önünde diz çöküp göz yaşı dökerek, Kâ'be'yi puthane yapmakta ısrar edecekler-di.

Peygamberimiz ilk senelerde bunlara karşı sabır ve tehammül örneği vermeye devam etti. Önce kadınlardan Hazret-i Hatice, erkeklerden Ebû Bekri's-Siddik, çocuk-lardan Hazret-i Ali, kölelerden Bilâl-i Habeşî iman etmiş-lerdi. Gizlice iman edenler gittikçe sayıyı çoğaltıyorlardı.

Ancak müşrikler bu gelişmeye seyirci kalmıyorlardı. Resûlüllah'la kimin konuştuğunu görürlerse hemen bir

fırsatını bulup onu yakalıyor, akla hayale gelmedik ve-
himli şeyler söyleyerek İslâm'a meylini önlüyor, bir sürü
vesveselerin içine atıyorlardı.

Resûlullah Hazretleri bunu önlemek için tebliğini giz-
lice yapacağı bir eve ihtiyaç duymaya başladı. Ancak böy-
le bir evi kim vermeye cesaret edebilirdi? Müşrikler onu
önce sözle caydırmaya çalışırlar, sonra da te'siri olmaya-
cağını anlayınca işi tehlide götürür, işkence ve ölümle
korkuturlardı.

İşte bu durumları düşünmekte olan Resûlullah'ın
karşısına bir gün meçhul bir genç geldi. Mâsum ve sami-
mî genç:

– Kulağıma gelen söylentilere göre, âhirzaman Nebisi
olduğunu söylüyormuşsun, diyerek işin aslını bizzat
araştırmak istediğini ifade etti. Meçhul gencin sualleri
şöyleydi:

– Tevrat'ta, İncil'de geleceği bildirilen âhirzaman Pey-
gamberi olduğunu iddia ediyormuşsun, doğru mu?

Resûlullah'ın cevabı kesindi:

– Evet, doğrudur. Yeri, göğü ve arasındakileri yaratan
Rabbim beni insanları ikaz için gönderdi. Doğruyu anla-
tacak, hakkı izah edeceğim, iman edenler Cennete, inkâr
edenler ise Cehenneme gidecekler. Vazifem insanlara
Rabbimin emirlerini tebliğ etmektir!

– Peki, neleri emrediyor senin Rabbin?

– Kendi elleriyle yaptıkları putlara tapmamalarını,
mâsum kız çocuklarını diri diri gömmemelerini, zayıflara
zulmetmemelerini, hak kimin yanında ise, onun tarafında
olmalarını, dâima haklıya kuvvet vermelerini emrediyor!

Meçhul genç aldığı cevapları başını önüne eğerek dü-
şünüyor, vicdanında tasdikını yapıyor, sonra tekrar soru-
yordu:

– Sahi, bu anlattıklarını seni gönderen Rabbin mi em-
rediyor?

– Ona hiç şüphelen olmasın!

Artık şüphelerini yenmişti. Gözlerini diktığı sabit noktaya bakarak kararlı bir şekilde konuşmaya başladı:

– Bunlardan daha doğru bir istek olamaz. Bir insanın kendi ciğerpâresini gömmesi kadar vahşiyâne ne olabilir? Böyle insanlık dışı şeyi yapan, bâtil inanç sâhipleri; yasaklayan da ancak doğruyu emreden Allah olabilir. İnaniyorum ki, senin gösterdiğin yol doğru yoldur. Emrettiklerin de Allah'ın emridir!

Resûl-i Ekrem Hazretleri gönlünde iman nuru parlamaya başlayan bu meçhul gence sordu:

– Sen kimsin, evin nerededir?

– Ben Abdimenaf oğlu Erkâm'ım. Evim de şurada, Kâbe'nin yanibaşındaki Safa tepesinde çok müsait bir sokak içindedir. Şayet tenezzül buyurur da evime teşrif ederse-niz bizi şereflerin en büyüğüyle şereflendirmiş olursunuz. Evim hizmetinizde, ben de emrinizde olurum.

Cenâb-ı Hakk'ın, ihtiyacını ihsân ettiğini düşünen Efendimiz, kalkıp Erkâm'ın Safa tepesindeki evine doğru yürüdü. Burası gerçekten de İslâm'ı tebliğ için müsait bir yerdi. Hem Kâbe'ye, hem çarşıya yakındı. İlk bakışta göze çarpmaz, gelip gidenlerin dikkatini çekmezdi. Sokağın sonunda, evlerin arkasında oluşu böyle bir özelliği temin ediyordu.

İşte tarih boyunca dillerde dolaşacak mukaddes vahyin geliş mahalli burası olacaktı. Nitekim Resûlüllah Hazretleri bu mütevazi evde tam beş sene gizlice tebliğde bulunmuş, peyderpey gelen âyetlerin emir ve irşadlarını lâ-yık olan insanlara buradan ta'lim ve tedris eylemiştir. Mekkî sûrelerin çoğu Erkâm'ın bu mübarek hanesinde nazil olmuş, İslâm'ın iman hükümlerinin tesbit ve ta'limi burada cereyan etmiştir.

Resûlüllah Hazretleri burada bulunduğu sürece çevresindeki müşriklerin taşkınlıklarını mümkün olan sabır ve tahammülle karşılıyor, onları engel olacak şiddet ve

hiddete sevketmeden tebliğde bulunmaya gayret ediyordu.

Ancak müşrikler böyle insanî ve İslâmî güzellik ve yumuşaklığı asla istemiyor, bâtıl inançlarının terk edilmesine asla razı olmuyorlardı. Bunun için de hiddet ve şiddetlerini her geçen gün artırıyor, hattâ Müslümanları vatanlarını terke bile zorluyorlardı. Daha beş sene öncesinde can-ciğer dost ve akrabaları olan, konu-komşularını artık amansız düşman ilân etmişlerdi.

– Ya inandığınız Allah’a ibâdeti terkederseniz, ya da size olanca kin ve gayzımızla düşmanlık eder, ölümlerden ölüm beğendirecek işkencelere mâruz bırakırız, diyorlardı.

Bakalım beş senedir sayıları henüz kırkı bile bulmayan bu yeryüzü Müslümanları böylesine korkunç çıkışa nasıl karşı koyacak, ne türlü sabır ve feragat örneği vereceklerdi. Görünüşte gelişme çok yavaştı. Senede on kişiyi dahi bulmuyordu iman edenlerin sayısı. Beş senedir kırka ulaşamamışlardı. Ama azlık onları yıldırarak, ümitsizliğe itecek değildi. Belki çelikten bir imanla hertürlü baskıya katlanacak, zulme göğüs gerecek, kıtlıklar, göçler, hattâ ölümler bile onlara korku vermeyecekti.

Nitekim hanesini derhal Allah’ın Resûlü’ne tahsis eden Erkâm’da hiç bir çekinme görülüyordu. Tam aksine bileniyor, bir gölge gibi Resûlüllah’ı takip ediyor, işaret ettiği yere gözünü kırpmadan gitme sadakati gösteriyordu. Bakalım nelere mâruz kalacaklardı?

* * *

MÜŞRİK ZULMÜNDEN BÂZİ MÜSLÜMANLAR HABEŞİSTAN'A GÖÇME ZORUNDA KALIRKEN...

HAZRET-İ ÖMER'İN PEYGAMBERİMİZİN DUASIYLA İSLÂM'A GİRİŞİ

RESÛLÜLLAH Hazretleri tebliğ ve ta'limiyle muvazzaf bulunduğu İslâm'ı tam beş senedir ilân ediyor, ancak iman edenlerin sayısında ise göze çarpacak nisbette bir çokluk görülmüyordu. Nitekim beş sene boyunca yapılan tebliğ neticesinde Müslüman sayısı henüz kırka bile varmamıştı. Demek ki, senede on kişiden az insan kazanılıyordu. Bu çok sevimsiz bir netice gibiydi. Ama bu işin kıymet ölçüsü, çokluk ve sayı fazlalığı ile değildi. Rabbimiz:

– Sana tebliğden başkası yoktur, buyuruyor; tebliğini yap, takdirime karışma, şeklinde emir vermiş oluyordu.

Bu sebeble Resûlüllah Hazretleri eksilmeyen bir şevk ve azimle bulduğu bütün fırsatları değerlendiriyor; hac mevsimlerinde toplananlara, alış-veriş için panayırlarda bir araya gelenlere nâzil olan âyetlerin hükümlerini açık ve yumuşak bir dille tebliğ ediyor, ta'limde bulunuyordu.

Müşriklerin tepkisi ise her geçen gün büyüyordu. Müslümanların sayısının gittikçe çoğalması onları korkutmaya başlamıştı. İş genişlemeden önünü almak isteyen bu iman mahrumları, Müslümanlara işkence ediyor, geçim sıkıntısına maruz bırakıyor, Mekke'de birlikte yaşamamak için akla gelen bütün hiyle ve oyunları tatbikten geri kalmıyorlardı. Bu çekilmez işkencelerden sonradır ki, Resûlüllah'a müracaat eden ashâbdan bazıları:

– Biz dinimizi icabınca yaşamakta zorluk çekiyoruz. Daha fazla tahammül edemeyeceğiz. Bize bir hicret yeri göster, oraya gidelim, dediler.

Resûlullah Hazretleri de ashâbının duyduğu huzursuzluğu gidermek istediğinden, bu müracaatı yerinde bularak eliyle Habeşistan tarafını işaretledi:

– İşte şu tarafa gitseniz ziyan görmezsiniz. Habeşistan Necâşi'si kimseye zulmetmez. Orası doğruluk yurdudur. Allah sizi belki orada ferahlığa kavuşturur.

Canı yanan ilk Müslümanlardan beşi âilesiyle birlikte, gerisi yalnız olarak (15) kişi sahile doğru yola koyuldular.

Hazret-i Osman'ın, zevcesini merkebe bindirip ilk önce yola çıktığını duyan Resulullah Aleyhisselam:

– Lût Peygamber'den sonra hanımıyla hicret eden ilk insan Osman'dır, buyurdu.

Demek Resûlullah'ın kızı Rukıyye de damadı Osman'la birlikte ülkelerini terketmek zorunda kalmışlardı. Kimseye sezdirmeden ayrılanların içinde:

Ebû Huzeyfe, zevcesi Sehl ile; Ebû Seleme, zevcesi Ümmü Seleme ile; Ebû Sebre, zevcesi Ümmü Gülsüm ile;

Âmir bin Rebi', zevcesi Leylâ ile; diğerleri de daha değişik yollarla tek başlarına hareket etmişlerdi.

Âmir bin Rebi' yol hazırlığı içindeyken hanımı Leylâ'yı gören Hazret-i Ömer, telaşlarından durumu sezer gibi olmuş; Leylâ'ya hitaben:

– Sizi yeni bir hazırlık içinde görüyorum. Zannedersem bu, bir göç hazırlığıdır, demişti.

Artık takatı tükenmiş olan Leylâ, çekinmeden cevap verdi:

– Sen bizi işkenceden işkenceye uğrattın. Belki Allah bize nefes alacağımız bir yer ihsan eder!

Bu söze, o güne kadar pek görülmeyen bir yumuşaklık içinde karşılık veren Ömer:

– Allah yardımcınız olsun. Belki umduğunuza erişirsiniz, demekle yetinmişti.

Az sonra ihtiyaçlarını tamamlamış olarak gelen Âmir, Leylâ’dan Ömer’in yumuşaklığı hakkındaki ümitli sözünü duyunca şöyle cevap verdi:

– Sen Hattab’ın oğlunu tanıyorsun galiba? Hattab’ın eşeğinin İslâm’a saygı duyacağını kabûl et, ama Ömer’in saygı duyacağını kabûl etme.

Anlaşılan Müslümanlar Ömer’den çok çekmiş, o yüzden İslâm’a gireceğine hiç ihtimal veremez olmuşlardı.

Sahilde birleşen onbeş kişilik ilk muhacir kafilesi, bekleyen gemilere binip açıldıkları sırada, arkalarından yakalamak için gelen müşrik süvarilerini hayretle seyrettiler. Şükür ki gemiler açılmış, Allah onları kurtarmıştı.

Onbeş kişilik muhacir kafilesi Habeşistan’da iyi bir misafirperverlik gördü. Her biri iş bulup çalışırken ibâdet huzurunu da tadabildiler. Mekke’deki komşularının reva gördükleri zulüm ve baskıyı hatırlayıp Habeşistan melikinin adaletperverliğine sevgi duydular.

Aradan beş ay kadar bir zaman geçmiş, peygamberliğin altıncı senesine girilmişti. Mekke’deki zulüm ve baskı değişmemiş, bilâkis şiddet kesbederek devam ediyordu. Bir gün Hattab’ın oğlu Ömer, Mescid-i Haram’ın yanından geçerken Resûlüllah’ın yeni nazıl olan “El-Hâkka” sûresini okuduğunu işitmişti. Durup dikkatle dinledi. Sûreden geçen mânalar, ikaz ve ihtarlar, cümlelerdeki insicam, fesaht ve belâğat katı kalbli Ömer’e te’sir eder gibi olmuştu. Ömer en takdîrîkâr ifadesini ilk defa şöyle kullanıyordu:

– Vallahi dedikleri doğrudur. Bu adam, Kureyş’in söylediği gibi iyi bir şâirdir!

Ömer’in dudaklarından dökülen cümle henüz bitmemişti ki Resûlüllah âyetin devamını okudu:

– O bir şâir sözü değildir. Siz ne kadar zor inanıyorsunuz.

Bu defa büsbütün şaşırın Ömer, hayretini şöyle ifade etti.

– Bu nasıl adam böyle? İçimden geçeni de bildi. Demek ki bu tam bir kâhindir!

Gariptir ki, Resûlullah sûreyi okumaya devam ediyordu:

– O bir kâhin sözü de değildir. Siz ne kadar az düşünüyorsunuz!. O, âlemlerin Rabbından inen ilâhî kelâmdır!

Ömer büsbütün şaşırmıştı. Yeniden dikkat kesilerek dinlemeye koyuldu. Kulağına gelen âyetler şöyleydi:

– Eğer, Peygamber bizim söylemediğimiz sözleri size söylemiş olsaydı, O’nu kuvvetle yakalar, şah damarını koparırdık. Hiç birimiz de O’nu savunamazdı!.

Bu âyet ikazları, Ömer’i bir hayli sarsmış, birazcık yumuşar gibi olmuştu. Ama devamlı dinlediği müşrik yalan ve iftiraları bu yumuşamayı az sonra silip onu yine eski katılığına çıkaracaktı.

Bir gün yine Resûlullah’ın devamlı namaz kıldığı Kâbe’nin yakınına varmış, sallanan Kâbe örtüsünün altına saklanıp Resûlullah’ın okuyacağı âyetleri dinlemeye başlamıştı. Ondan haberi olmadan namaza duran Resûlullah, namazda uzun âyetler okumuş, önündeki perde arkasında saklı Ömer de okunanları dikkatle dinlemiş, hattâ zaman zaman da perde arkasında ayakta durduğu yerde ağlamıştı.

Ne var ki, Ömer’in ekseri günleri Ebû Cehil gibi azılı İslâm düşmanlarının arasında geçiyor, akıl almaz iftira ve isnadları dinlemekten kendini alamıyordu. Bunlar Ömer’in dünyasında derin kin ve husumet meydana getiriyor, bu işe ancak kendisinin son verebileceğini düşündürüyordu.

Nitekim Ebû Cehil bir gün taraftarlarını toplamış, Ömer’i de bu toplantıya çağırmış, uzun konuşmalardan sonra sözünü şöyle bağlamıştı:

– İşte bütün bu kötülükleri yapan Muhammed için tam yüz deve vaad ediyorum. Kim O'nu öldürürse benden yüz kızıl deve mükâfat almaya lâıyk bir kahramanlıkta bulunmuş olacaktır.

Toplantıda bulunanlar bunu kimin yapacağını araştırırken hemen hepsinin de ittifak ettikleri tek kişi Ömer'di.

– Bunu ancak sen yaparsın ey Ömer! diye teşvikte bulundular.

Artık bu işi bitirmeye karar vermiş olan Ömer kılıcını çekmiş, öfkeli adımlarla Resûlullah'ın Safa tepesindeki tebliğ evine doğru yürüyordu. Yolda rastladığı Nuaym, Ömer'in halinden hiç de hoşlanmadı:

– Nereye böyle ya Ömer?

– Atalarımın dinini bırakan şu adama gidiyorum. Bu işe bir son verme zamanı geldi artık.

– Ne söylüyorsun ya Ömer! Sen böyle bir iş yapacak olursan Abd-i Menaf oğulları seni sağ gezdirirler mi?

Ömer'in hoşuna gitmeyen bu sözler şüphelenmesine sebep oldu:

– Seni de o sapıtmışlardan biri olarak görüyorum Nuaym, dikkat et!

– Sen benden önce enişten Saïd bin Zeyd'le, kız kardeşin Fâtıma'ya dikkat et! Senin kendi âilen dururken başkasına gazaplanmaya ne hakkın var?

Bu sözler üzerine Ömer, yolunu değiştirerek, eniştesi Saïd'le kız kardeşi Fâtıma'ya yönelmişti. Namludan çıkan ok gibi hedefine doğru gidiyordu.

Garipliğe bakın ki, tam o sırada evde Kur'an öğretmeye gelen Habbab da (Tâhâ) sûresini okuyordu. Kapının güm güm çalındığını duyan Habbab, hemen kilere saklandı. Fâtıma da Kur'an yazılı sahifeyi elbisesi içine soktu. Korku ile açılan kapıdan hışımlla giren Ömer gürledi:

– Şu işittiğim ses ne idi?

– Aramızdaki konuşmayı işitmişsindir!

– Hayır! Siz bir şeyler okuyordunuz. Kulağımla işittim. Çabuk söyleyin, siz de mi Muhammed’e inandınız?

Eniştesi Saîd’in açık kalblilikle hak dinin İslâm olduğunu söylemesi üzerine kan beynine sıçrayan Ömer, onu hemen yere çaldı.

Kocasını kurtarmaya gelen kız kardeşi Fâtıma’ya da kuvvetli bir tokat vurarak yere yuvarlayan Ömer, kan revan içinde kalan kız kardeşinin yüzünü görünce pişmanlık hisseder gibi oldu. Okudukları Kur’an sahifesini getirmelerini istedi.

Fâtıma:

– Sen bir müşriksin. Eline Kur’an sayfası alamazsın. Gider yıkanırsan temizlenmiş olursun, o zaman Kur’an sayfasını tutabilirsin, dedi.

Hayret! Ömer buna razı oldu. Gidip guslederek tekrar geldi. Binbir tereddüt ve vehimler içinde (Tâhâ) sûresini okumaya başladı.

– Tâhâ. Ya Muhammed! Biz Kur’an’ı sana sıkıntıya düşesin diye indirmedik. Kur’an Allah’dan korkanlara bir hatırlatma ve düşündürmek için indirilmiştir. O, arzı, yüksek semâyı halkeden tarafından gönderilmiştir.

Âyetleri okudukça damarlarındaki kanın sıcaklığını duymaya başlayan Ömer’in dünyası değişmeye, içindeki kin ve gayz ateşi sönmeye başladı. Sürenin birbuçuk sayfası bitince Hadid sûresinin ilk âyetlerinin yazılı olduğu sayfayı okumaya başladı.

– Peygamber, Rabbinize iman etmeniz için sizi dâvet edip dururken size ne oluyor ki, hâlâ Allah’a iman etmiyorsunuz? Halbuki Allah (ruhlar âleminde iken) sizden inanacağınıza dâir söz de almıştı!

Daha fazlasına dayanamayan Ömer’in elleri titremeye başladı. İçindeki buzlar eriyor, dünyası değişiyordu.

Kardeşi Fâtıma, eniştesi Saîd de O’nu hayretle seyrediyorlardı.

Gözlerini semaya diken Ömer'in dilinden dökülen cümleler şöyle oldu:

– Hayır, hayır! Olamaz, bundan daha güzel söz, daha doğru söz olamaz! Bu bir beşer sözü, sıradan insan kelâmı olamaz. Bundan daha şerefli söz tasavvur edemiyorum!.

Ömer'in bu cümlelerini duyarak saklandığı kilerden çıkan Habbab:

– Müjde ey Ömer! dedi ve devam etti:

– Dün gece Resûlullah senin hakkında dua etti: “Allahım, bu dini ya Hattab'ın oğlu Ömer'le, ya da Hişâm'ın oğlu Ebû Cehil'le kuvvetlendir,” diye yalvardı. Ümid ederim ki, senin hakkındaki dua kabûl oldu. Şu Allah'ın işine bak!

Ömer'in buna karşı suali şu oldu:

– Şimdi Allah'ın Resûlü nerede?

Kardeşi Fâtıma teminat istedi:

– O'na bir zarar vermeyeceğine söz verirsen yerini haber veririz.

– Allah'a yemin ederim ki, artık O'na bir kötülüğüm dokunmaz.

– Resûlullah, Safa tepesinde Erkâm'ın evindedir.

Ömer'in Habbab'a teklifi:

– Haydi beni Resûlullah'a götür, artık ben başka Ömer'im!

Böylece kalkıp Resûlullah'ın bulunduğu Erkâm'ın evine yürüdüler.

Safa tepesindeki evin kapısını çalan Ömer'in kılıcıyla geldiğini içeriden gören Bilâl-i Habeşî, koşup Resûlullah'a fısıldadı:

– Ya Resûlullah, Ömer kılıcını kuşanmış halde geldi. Onun şerrinden Allah'a sığınırız!

Kapı arkasında bekleyen diğer sahabeler muhtemel

bir tehlikeye karşı vaziyet alırken Hamza:

– Geleceği varsa, göreceği de vardır, şeklinde cesaret verdi.

Açılan kapıdan içeri giren Ömer'i ayakta karşılayan Resûlullah, yanına yaklaşınca Ömer'in herkesi korkutan kılıcının bağından tutup şiddetle sarstı, sonra da hiddetle hitap etti:

– Ey Hattab'ın oğlu Ömer! Yüce Allah'ın senin hakkında da rezil ve rüsvay edici âyetler indirdiğini görmeyeyim. Sen daha ne zamana kadar böyle devam edeceksin!

Ömer susmuş, sanki nutku tutulmuştu. Ne diyeceğini bilemiyor, dünyası âdeta başına yıkılıyordu.

Ellerini açan Allah'ın Resûlü duasını bir daha tekrarladı:

– Allahım, bu dini Hattab'ın oğlu Ömer'le kuvvetlendir! Senden bunu niyaz ediyorum!

İşte o sırada bakanların gözleri hayretli şekilde büyüdü. Çünkü herkesi titreten Ömer'in dizlerinin âdeta bağı çözülmüş, ayakta duramaz olmuştu. İşte iki dizi üzerine çöküyordu. Hiddet ve şiddet sembolü bilinen Ömer'in gözlerinden pırl pırl yaşlar dökülmeye başlamıştı. Ama hâlâ tek cümle söylemiyor, hep susuyordu. Artık mukavemeti iyice kırılmış, dayanacak bir yeri kalmamıştı. O zamana kadar dayandığı her şey uçmuş, itimat ettiği bütün varlıklar yok olmuştu. Kendini bütünüyle boşlukta hisseden Ömer'in ilk cümlesi şöyle oldu:

– Yâ Resûlallah, bir olan Allah'a ve gönderdiği Resûlüne iman etmek için geldim!

Ömer'in dudaklarından dökülen bu cümle bomba gibi patladı. Tekbir getiren Resûlullah'a ashab da iştirak edince Erkâm'ın küçücük evi, tekbir sesleriyle inlemeğe başladı:

– Allahü Ekber! Allahü Ekber..

Bu sesler Harem-i Şerîften de duyulunca koşuşma-

lar, ne oluyor şeklinde sorup heyecanlanmalar oldu. Kimi sevinç duyuyor, kimi de korku hissediyordu.

Daracık evde sıkışık vaziyette bulunan ashabın durumunu gören Ömer sordu:

– Kaç kişiyiz?

– Seninle kırkı bulduk.

– Ne duruyorsunuz öyle ise, yürüyün Kâbe'ye. Açıkça tavâfımızı yapalım, ibâdetimizi edelim. Bizi Allah'a kulluktan kim alıkoyabilir?

İşte bundan sonra bir avuç Müslüman Mekke sokaklarından ilk defa alenen Kâbe'ye yürüdü, tavâflarını yapıp, ibâdetlerini edâ ettiler.

İsterseniz bahsin sonuna gelmişken Ömerü'l-Fâruk'un kendisinden bir hâtırasını dinleyelim.

Der ki:

– Küfürden kurtulup imanla mes'ud olduğum gece kendi kendime dedim ki, ben Resûlullah'a çok karşı durdum. Şimdi ise O'na çok karşı olan birine gidip iman ettiğimi bildireyim. Geçmiş durumumu tamire çalışayım. Düşündüm ki, bunu en evvel Ebû Cehil'e bildireyim. Sabahın erken saatinde Ebû Cehil'in kapısını çaldım. Açınca beni ansızın karşısında bulup merakla sordu:

– Hayrola ya Ömer! Ne için geldin sabahın bu saatinde?

– Çok ciddi bir haber getirdim.

– Neymiş, söyle de meraktan kurtulayım.

– İşitmedin mi? Ben artık Allah'a ve O'nun gönderdiği Resûlüne iman ettim. Sana bunu haber vermek için geldim.

Suratını ekşiten Ebû Cehil, açtığı kapıyı yüzüme hızla çarparken şöyle dedi:

– Allah senin de belânı versin, getirdiğin haberin de!

MÜŞRİKİN HİMÂYESİNİ REDDEDİP
ALLAH'IN HİMAYESİNİ SEÇEN
ZÂHİD SAHABÎ:

OSMAN BİN MAZ'UN VE İKİNCİ HABEŞİSTAN KAFİLESİ

HAMZA'dan sonra en güçlü adamları Ömer'in de İslâm'a girdiğini gören müşrikler, işin gittikçe aleyhlerine geliştiğini anlayınca baskılarını arttırıp, zulümlerini çoğaltmaya başladılar. Nitekim Resûlüllah'ın bulunduğu mahalleye gidiş gelişleri önlüyor, orada alım-satımı yasaklıyor, toplanmış olan Müslümanları dağıtmak ve caydırmak için plânlar kuruyorlardı.

Halbuki iman, onların sandığı gibi kolayca cayılacak şey değildi. İnsan bir defa iman etmeye görsün. Artık onun sıra dağlar kadar kuvvetli olan iç dünyası, mânevî âlemi kolay yıkılamaz, târümâr edilemezdi. Nitekim öyle olduğu da nübüvvetin altıncı senesinde bir daha meydana çıktı.

Çelik imanlı mü'minler, bir sene önce Habeşistan'a göçmüş olan din kardeşleri gibi, göçmeyi göze alıp, küfre boyun eğmeye razı olmadılar. Mallarını, mülklerini, tarla ve bahçelerini bütünüyle terkedecek, ancak dağlar kadar sağlam imanlarıyla, sarsılmayan tevekkül ve azimleriyle Habeşistan'a göçüp, inandıkları gibi yaşayacaklardı. Bir sene önce (5)'i hanımıyla olmak üzere (15) kişi hicret etmişti. Bu defa (10) kişisi hanımıyla olmak üzere tam (92) muhacir yola çıkıyordu. Bunlar da evvelkiler gibi gizlice birer ikişer şehri terkedip, sahilden gemiye binerek Habe-

şistan'a vardılar. Oradaki kardeşleriyle sarmaş dolaş olup huzurlu bir hayata kavuştular.

Beri tarafta ise Resûlullah bütün kuvvet ve ferasetiyle mukavemetini sürdürüyor, bulduğu bütün fırsatları gelen âyetlerin tebliğ ve ta'limi için kullanıyordu.

Nitekim bir gün Kâbe'nin yanında alenen (Necm) sûresini okumaya başladı. Âdetleri üzere müşrikler de toplanmış alay etmek, âyetlere kendi sözlerini karıştırmak için fırsat bekliyorlardı. Âyetlerin içinde Lât ve Uzza putlarının da ismi geçiyor, bunlara tapmanın mânâsızlığına işaret ediliyordu. Sûre sonunda bir de secde âyeti vardı. Zem mânâsında Lât ve Uzza'nın ismi geçince müşriklerden biri araya girerek "bu putlar ulu putlar, onların şefaatları umulur" diye ilâvede bulundu. Sesin kimden geldiği pek anlaşılamadan sûre bitti. Resûlullah secde âyeti için ayağa kalkıp Allah'a secde ederken müşrikler de aynı şekilde isimleri geçen putlara niyet ederek secdeye iştirâk ettiler. Herkesin niyeti ayrı, maksadı başkaydı.

Müşriklerin de secde ettiğini gören bâzı saf kimseler, hemen etrafa haber uçurdular:

– Kureyş'in ileri gelenleri de İslâm'a girdi, Müslüman oldular. Resûlullah'la birlikte secde edişleri de buna delildir.

Müşrikler de benzeri bir haberi taraftarlarına yaydılar:

– Muhammed, bizim putlarımızın da şefaat edeceğini söyledi. Ona secde etti!

Her iki tarafın da haberi, taraftarlarına erişince sevin-diler.

Nitekim tâ Habeşista'a giden bu müsbet söylenti, orada büyük ümitlerin canlanmasına sebep oldu. Mekke müşriklerinin ileri gelenlerinden Velid bin Muğîre ile Ebû Uhayha'nın İslâm'a girdiğini işiten muhacirlerden bâzıları:

– Bunlar Müslüman olduktan sonra geriye kim kalır

ki? Biz kavim ve kabilemizin yanına gidelim, Resûlullah oradadır, diyerek dönmeye karar verdiler.

Nitekim Hz. Osman hanımıyla, Ebû Huzeyfe hanımıyla, Ebû Seleme hanımıyla, Ebû Sebre hanımıyla, Sekran hanımıyla olmak üzere (33)'ü erkek, (6)'sı hanım tam (39) kişilik bir kafilе hemen yola çıktılar. Nihayet Şevval ayında Mekke'ye yaklaştılar. Ne yazık ki, şehrin kenarına geldiklerinde önce işittikleri müsbet haberin asılsızlığını olanca soğukluğuyla duydular. Mekke'deki müşriklerin, değil İslâm'a yaklaşmaları, belki husumet ve adâvetlerinin arttığı, baskı ve zulümlerini en insafsız hale getirdikleri anlaşıldı. Bu durumda şehre açıkça girmeleri büyük facialara sebep olacağı gibi, müşriklerin âdeti üzerine yakınlarına sığınmadan, onların himayelerine girmeden ortaya çıkmaları da aynı şekilde büyük bir kıtale sebep olabilirdi.

Bu hususta ilk kararı Hazret-i Osman verdi. Dayısı Ebû Uhayha'nın himayesine sığındı. Ebû Seleme, dayısı Ebû Tâlib'e; Ebû Huzeyfe, Ümeyye bin Halef'e; Mus'ab, Nadr bin Haris'e; Zübeyir, Zem'a'ya; Abdurrahman bin Avf, Esed'e; Osman bin Maz'un, Velid gibi müşriklerin himayesine sığınmak zorunda kaldılar. Bunların kimi akrabalık hissi yüzünden, kimi de çeşitli menfaatler bakımından kendilerine sığınanları kabûl etmiş, sonucu beklemeğe başlamışlardı.

İçlerinde en kuvvetli himaye Osman bin Maz'un'un kiydi. Ona müşriklerin ileri gelenlerinden Velid bin Muğîre'nin sağladığı himaye Resûlullah'a kolayca gidip gelmesine, herkesten fazla bir emniyet içinde dolaşmasına sebep oluyordu. Ancak, diğerleri bu kadar değildi. Onlar zaman zaman müşriklerin saldırısına uğruyor, hakaretlerine mâruz kalıyordu. Osman onların durumunu görünce daha fazla sabre demedi. Doğruca hâmisî müşrik Velid bin Muğîre'ye gitti:

– Kardeşlerimin baskı ve hakarete uğradığı bir yerde benim himayenize sığınıp rahatça gezmeme beğenilecek bir

tutum değildir. Himayeni geri al, sana iade ediyorum. Bana Allah yeter, dedi.

Böylece Maz'un oğlu Osman da diğer kardeşlerinin şartlarıyla başbaşa kalmıştı. Velid'in isteği üzerine Har-em-i Şerife giden Osman, orada Velid'in himayesini terk ettiğini açıkça ilân ettikten sonra, az ötede meşhur şâir Lebid'in söylediği şiirleri dinlemeye gitti: Lebid:

– Haberiniz olsun ki, Allah'tan başka herşey boştur, deyince Osman:

– Doğru söyledin ey Lebid! diye tasdik etti.

Lebid:

– Her nimet sona erer, yok olur, deyince Osman itiraz etti.

– Yanılıyorsun, Cennet nimetleri sona ermez, yok olmaz, dedi. Buna kızan Lebid:

– Bu akılsız adam nereden türedi? diye kızgınlığını ifade etti.

– O, dediler. Kureyş halkından cahil bir çocuktur, sen kusuruna bakma.

Fırsat bekleyen kızgın müşriklerden Abdullah bin Ebî Ümeyye, kalkıp Osman'ın gözüne şiddetli bir tokat vurdu. Bir anda gözü siyahlaşan Osman'ın durumunu gören Sadad bin Ebî Vakkas, Abdullah'ın üzerine yürüdü, bir tokatla o da onun burnunu kırdı. Derken iş büyüdü, Osman'ın hâmisi Velid olanları seyrediyor:

– Vallahi himayemden çıkmamış olsaydın başına bu işler gelmezdi, diyordu. Osman ise şu karşılığı verdi:

– Bana bir müşrikin himayesinden Allah'ın himayesi şerefliidir. Ben bu hakarete Allah için mâruz kaldım. Allah için değil bir gözüm, iki gözüm de yok olsa nefsimi buna razı edebilirim. Sen boşuna kederlenme.

* * *

Maz'un oğlu Osman, son derece ihlâs sahibi, mâsum bir mü'mindi. Nefsinde yaşadığı İslâm'ı bütünüyle tatbik

etmek ister, hattâ bu hususta ifrata da gittiği olurdu. Nitekim bir ara devamlı oruç tutup gece gündüz namaz kılmaya, âilesinden de ayrı kalmaya başladı. Bunu duyan Resûlullah Hazretleri, Osman'a şu ikazda bulundu:

– Osman! Ben sana en güzel örnek değil miyim? Ben hem namaz kılıyor, hem oruç tutuyor, hem de âilemin yanında bulunuyorum. Öyle ise sen birini yaparken diğerlerini ihmal etme! buyurdu.

Bir başka gün, Osman'ın evine kapanıp ibâdetle iştiغال ettiği, hiç dışarıya çıkmadığı söylendi. Bunun üzerine de Resûlullah Hazretleri, Osman'ın kapısına dikilip şöyle hitapta bulundu:

– Osman! Ben tatbiki en kolay olan bir din ile gönderdim. İslâm'da ruhbanlık yoktur!

Resûlullah, Maz'un oğlu Osman'ın bu kapanışını da tasvip etmemiş bulunuyordu.

Demek dünyayı terketme pahasına bir âhîret anlayışı İslâm'da tasvip görmüyordu. Zira biz bu fâni ömrümüzü dünyada yaşayacak, yaşadığımız müddetçe de bâzı şeylere muhtaç olacaktık. Bu ihtiyaçlarımızı şunun bunun eline bakarak karşılamak, yahut bunlardan mahrum şekilde yaşamayı göze almak için bir gerekçe yoktu. Meşru ve mâkul olanın, ne dini için dünyasını, ne dünyası için dinini terketmemek olduğu anlaşılıyordu. Nitekim Resûlullah bizzat:

– İslâm'da ruhbanlık yoktur! buyururken buna işaret ediyordu.

Müslümanların kuvvetlenip müşriklerin himayesine muhtaç olmaktan kurtulması da lâzımdı. Bu da dine nasıl çalışılıyorsa, dünyaya da öyle çalışılacağını gösteriyordu. Nitekim ashabdan zengin durumda olanlar servetlerini Allah ve Resûlü yolunda sarfediyor, İslâm'a bu yoldan da örnek hizmetlerde bulunuyorlardı.

* * *

ALLAH RESÛLÜ'NE
HİZMETİ ŞEREF BİLEN:

NECAŞÎ'NİN HUZURUNDA HAK İLE BÂTIL HESAPLAŞIYOR

PEYGAMBERLİĞİN (5)'inci senesinde ilk Habeşistan kafilesi yola çıkmış; ilk Müslümanlar dinleri için evlerini, barklarını terkederek gurbet ellerine yerleşmeyi göze almaya mecbur kalmışlardı. Bu kafilenin gidişinden hemen sonra İslâm'la müşerref olan Hazret-i Ömer, mü'minlere büyük bir kuvvet ve destek olmuşsa da, müşrikler işin gittikçe büyüdüğünü düşünmeleri üzerine zulümlerini daha da arttırmaya başlamışlardı. Bu yüzden peygamberliğin altıncı senesinde ikinci bir Habeşistan kafilesi yola çıkmış, onlar da Habeşistan'a göç etmek zorunda kalmışlardı.

Gariptir ki, doğup büyüdükları baba ocaklarını, sâhip oldukları mal, mülklerini göz kırpmadan terke mecbur kalan bu masum ve mazlum insanların düçar edildikleri bu mağduriyet yetmiyormuş gibi insafsız müşrikler, Mekke'den Amr bin Âs ile Abdullah bin Ebî Rebî'i bir hayli yekûn tutan hediyelerle Habeşistan'a gönderdiler. Maksatları, mağdur ve mazlum Müslümanları sığındıkları yerden alıp geri getirmek, Mekke'de onlara revâ görecekları zulûm ve cinayetleri teşhir ederek ehl-i imana gözdağı vermek, böylece işin daha fazla genişlemesini önlemektir.

Gönderdikleri iki adama verdikleri direktif şöyle idi:

– Bu hediyeleri önce Habeşistan melikinın adamlarına verecek, onları kazanacaksınız. Sonra Necâşî'nin huzuruna çıkacak, onun da özel hediyelerini verecek, kendi-

sine sığınanları bundan sonra geri isteyeceksiniz.

Müşriklerin adamları bunları aynen yaptılar. Habeşistan'a gelince, önce melikin etrafını tutmuş olan hükûmet vazifelilerine hediyeler verip, onları ayarladılar. Sonra da melikin huzuruna çıkıp cazip hediyelerini takdim ettikten sonra, isteklerini şöyle ifade ettiler:

– Aramızda zuhur eden hâdiselerden dolayı size sığınmış olan bu bozguncu kimselerin bize iâdesini istiyoruz. Mekke eşrafı bizi bunun için size gönderdi. Bunların ne türlü kötü ve zararlı kimseler olduğunu, ancak onları yakından tanıyan bizler biliriz. Size masum görünmelerine bakmayın.

Konuşmanın bu kısmında, daha önceden sözleşildiği üzere melikin adamları söz alarak aynen teyid ettiler:

– Öyledir efendimiz. Bunların ne türlü kötü ve zararlı kimseler olduğunu onları yakından tanıyanlar daha iyi bilirler. Bize masum görünmelerine bakarsak aldanırız!..

Konuşmanın bir yerinde, meliki tahrik etmek isteyen Mekke müşriklerinin bu iki sözcüsü şunu da ilâve etti:

– Efendimiz! Onlar, huzurunuza girince, size secde de etmezler. Siz onları bize iâde edin. Böylesine saygısız kimseleri ancak biz islâh ederiz!

Birçok bakımlardan tahrik ve tezvirlerle dolu bu konuşma, hükümdarı memnun etmedi. Aslında gerçek dini bulamamış, ama bulmaya lâyık bir iyi niyet ve arzuda kalmış olan bu Hristiyan melikin kalbinde hakikatlara karşı bir sevgi yeri vardı. Lâkin henüz üzeri küllenmiş bir ateş halindeydi. Üfleyecek bir hâdiseye ihtiyaç vardı. Necâşî'nin memnuniyetsizliğini hisseden çevresindeki adamları, aldıkları hediyelerin icabı gereği ağırlıklarını koydular:

– Efendimiz, vallahi bu adamlar doğru konuşuyor. Biz gelenleri teslim edelim, alıp götürsünler, ne yaparlarsa yapsınlar.

Necaşî büsbütün kızdı:

– Çaresiz kalarak bana sığınmış insanları teslim etmek benim adâlet anlayışıma uymaz. Ancak, çağırır, onları da dinlerim. Bunların söylediklerinin doğru olup olmadığını bizzat kendilerinden öğrenirim. Ondan sonra isterlerse teslim ederim. Şayet bunların söylediklerinin aksi zuhur ederse, bana sığınanları ben korur, muhafaza ederim. Bu benim şerefimle alâkalıdır.

Necaşî dâvetçisini gönderip kimsesiz muhacirleri huzuruna çağırttı.

Muhacirler önce kendi aralarında fikir birliğine vardılar.

– Sözcümüz Ca’fer olsun. Her kafadan bir ses çıkmayın, dediler.

Bu arada kendi rahiplerini de çağırtan melik, onların da kitaplarıyla hazır bulunmalarını istedi. Divanın teşekkülü son derece ciddi oldu.

Artık Hristiyanlığın, putperestliğin ve İslâm’ın temsilcileri çarpışacaktı. Sanki bir imtihan ve hak arayışının büyük jürisi teşekkül etmiş, neticeyi divandaki konuşmalara göre tâyin edeceklerdi.

Hey’etin teşekkülünden sonra muhacirleri sükûnetle içeri aldılar.

Müslümanların en önünde Necaşî’nin huzuruna giren Cafer, evvelâ selam verdi, sonra da âdet olan secdeyi yapmadan gösterilen yere geçti. Hükümdarın adamları hemen müdahale ettiler:

– Hükümdarımıza secde etmeden geçtiniz!

Ca’fer gayet sakin ve kendinden emin şekilde cevap verdi:

– Biz sadece Allah’a secde ederiz. Allah’ın Resûlü bize böyle bildirdi.

Müşrik sözcüleri hemen fırsatı değerlendirdiler:

– Biz size dememiş miydik efendimiz? Görüyorsunuz ya? Söylediklerimizin tümü de işte böyle doğrudur!

Necaşî bu sözlere pek iltifat etmedi. Hemen suâle geçti:

– Söyleyin bakalım, siz ülkeme ne için geldiniz? Sıkıntınız neydi?

Muhacirlerin sözcüsü, mes'eleye değişik açıdan girmek istiyordu. Bunun için söze şöyle başladı:

– Size üç şey soracağım. Bu suâlime onlar cevap versinler. Ancak sizden ricam, bu adamlardan biri konuşsun, hepsi birden söze karışıp da mes'elemizi anlaşılmasız hale sokmasınlar.

Müşriklerin sözcüsü Amr bin Âs:

– Ben konuşacağım, dedi.

Bundan sonra Ca'fer şu fevkalâde mühim suâlleri sordu:

– Bizi ülkesinde misafir eden ey muhterem hükümdar! Lütfen bu adama sorun: Biz köle miyiz ki, arkamızdan gelmişler, bizi yakalayıp götürecek, sâhiplerimize iâde edecekler?

Hükümdar suâli tekrar etti:

– Ne dersin Amr? Bunlar köle midirler?

– Hayır, köle değil, hürdürler!

Ca'fer ikinci sualini sordu:

– Biz haksız yere birilerinin kanlarını mı döktük ki, bizi takip ederek arkamızdan gelip götürmek istiyorlar? Kanlarını akıttığımız kimselere teslim edecekler?

– Ne dersin Amr? Bunların böyle bir suçları mı var ki, peşlerini takip etmek ihtiyacı duymaktasınız?

– Hayır, böyle bir suç da işlemediler.

Ca'fer üçüncü suâlini de sordu:

– Biz halkın malını mı çalıp kaçmışız ki, bizi geri götürüp borçlulara teslim etmek için peşimize düşmüşler?

– Ey Amr, bunlar borçlu mudurlar? Hırsızlık mı ettiler?

– Hayır, vallahi kimseye borçları da yoktur! Hırsızlıkları da.

Ca’fer’in suâlleri bitmiş, ortalığa sessizlik hâkim olmuştu. İade edilmelerini gerektiren suçların hiç birini işlemedikleri Ca’fer’in bu ferasetli sualleriyle meydana çıkmıştı. O halde ne için peşlerine düşülecek, neden bu masum ve mağdur insanların iade edilmelerini isteyeceklerdi. Necaşî nihâî suâlini sordu:

– Peki, neden bu insanların peşine düşüyor, onların teslimini istiyorsunuz? Bakın suâllerine verdiğiniz cevapla masumluklarını siz açıklamak zorunda kaldınız. İadelerini gerektiren bir suçları yok.

Mes’eleyi saptıracak yer kalmadığını anlayan Amr bin Âs asıl maksatlarını itiraf zorunda kaldı.

– Biz bir dine tapmıştık. Onlar bu dini bırakıp Muhammed denen birinin Allah’dan getirdiğini iddia ettiği dine inandılar, bizim taptığımız tanrıları terk ettiler. İşte bütün huzursuzluk da buradan çıktı.

Necaşî bu defa Ca’fer’e döndü:

– Sizin inandığınız yeni din, benim dinime benzemiyor. Mekkelilerinkine de uymuyor. O halde biraz açıkla mısınız, bu yeni dinin aslı, esası nedir?

Ca’fer, istediği fırsatı bulmuş, İslâmiyet’i anlatmak için beklediği ânı elde etmişti. Uzunca bir konuşma yaptı. İslâm’dan önceki câhiliyye devrindeki putlara tapışlarını, kız çocuklarını diri diri gömüşlerini, ahlâksızlık ve kötülüğün bütün çirkinliklerine daldıklarını, kuvvetli olanların zayıfları ezdiğini, ama İslâm’la bütün bu kötülüklerden uzaklaşıp, aklın, vicdanın ölçülerine uyan bir inanç silsilesine tâbi olduklarını birer birer saydıktan sonra şöyle dedi:

– Sadece şahsımızla yaşayarak güzel örnek olmak istediğimiz bu dinimizin emirlerine bağlı kalmamızı işte bunlar çekemediler. Biz de evimizi, barkımızı, malımızı, mülkümüzü, hattâ doğup büyüdüğümüz baba ocağımızı

bütünüyle bunlara terkedip adâletperverliğinizi duyduğumuz size sığınmayı tercih ettik. Huzurunuzda haksızlığa uğramayacağımızı umuyoruz.

Necaşî gönülden kopan bu sözleri büyük bir dikkatle dinledikten sonra sordu:

– Senin yanında Peygamberinize geldiğini söylediğin Kur'an âyetlerinden var mı?

– Var. Meryem sûresinin baş tarafını yazıp yanımıza almıştık.

– Öyle ise biraz oku da dinleyelim.

Ca'fer bilhassa Meryem validemizle İsa Aleyhisselâm'ın hayatlarını anlatan bu sûrenin ilk âyetlerinden okumaya başladı.

Âyetleri dinledikçe Necaşî'nin gözleri yaşarmaya başlamıştı. Bir ara kendini tutamayarak konuştu:

– Vallahi bunlar aynı kandilden fişkıran nura benziyor. İsa ve Mûsa'ya gelenin de bu kaynaktan geldiğine şüphe etmiyorum.

Bundan sonra divanın havası sakinleşmiş, melikin kanaati Amr bin Âs'la, Abdullah bin Ebî Rebî'nin hoşuna gitmeyecek şekle gelmişti. Necaşî kararını şöyle verdi:

– Haydi gidiniz Mekkeliler! Vallahi bunları ne size teslim ederim, ne de bir kötülük etmenize razı olurum.

Böylece divandan mağlûp ve mahcup vaziyette çıkan Ebû Cehil'in adamları, Resûlullah'ın ashâbı karşısında hacil duruma düşmüş, Ca'fer'in dirayetli üç suâliyle mes'elenin gerçek vechesinin ortaya çıkmasını önleyememişlerdi.

Ama Arabın cin fikirlisi diye bilinen Amr bin Âs, yeni şeyler düşünüyordu. Bulduğu fikri arkadaşına anlattı:

– Vallahi bunların Meryem oğlu İsa'yı, herhangi bir insan olarak kabûl ettiklerini, ilâhlık tarafı bulunmadığını iddia ettiklerini Necaşî'ye ihbar ettiğim vakit işleri bitiktir. Yarın sabah ilk işim bu olacaktır.

Nitekim ertesi sabah tekrar melikin huzuruna çıkan Ebû Cehil'in sözcüsü, Resûlüllah'ın ashabını şöyle şikâyet etti:

– Onlar Meryem oğlu İsa'ya iftira ediyorlar. O'nun hakkında ağıza alınmayacak şeyler söylüyorlar. İsterseniz çağırıp dinleyin. Göreceksiniz İsa'yı nasıl sıradan bir insan kabûl ettiklerini.

Necaşi, muhacir Müslümanları tekrar çağırdı. Toplu halde yine geldiler. Sözcüleri yine Ca'fer'di:

Suâl-cevap başladı:

– Meryem oğlu İsa hakkında ne söylüyorsunuz?

– Biz İsa Aleyhisselâm hakkında Allah'ın Resûlü'nün bize bildirdiğinden başka bir şey söylemeyiz. O, Allah'ın kulu ve Resûlü'dür. Kendini Allah'a adanmış bir kız olan Meryem'in oğludur. Rabbimiz Âdem'i nasıl babasız yaratmışsa, İsa'yı da aynı şekilde babasız yaratmıştır. Bu, kâinatın sahibine zor değildir.

Ortalığı bir sessizlik kapladı. Necaşi yerden aldığı bir çöpü işaret ederek ilâve etti:

– Vallahi, Meryem oğlu İsa'nın hali ve şanı da söylediğinizden başka değildir. Bizim inancımızla sizin inancınız arasında işte bu çöp kadar bile fark yoktur.

Bu konuşmaları hazımla karşılayamayan kendi adamları homurdanmaya başlayınca Necaşi tekrar etti:

– Siz ister öyle deyin, isterse böyle. Gerçek, bu mäsüm insanların dediği gibidir.

Bundan sonra muhacirlere dönerek bizzat hitap eden Necaşi şu tarihî sözleri söyledi:

– Sizi ve kendine iman ettiğiniz o zatı tebrik ederim. Ben şehâdet ederim ki, sizin iman ettiğiniz o zat, Allah'ın Resûlüdür. Zaten biz O'nu, İncil'de bulmuştuk. O'nu Meryem'in oğlu İsa da müjdelemişti. Vallahi O, ülkemde olsaydı, gider, ayakkabılarını taşır, ayaklarını yıkama şerefine erişmeyi isterdim.

Necaşî şöyle devam etti:

– Gidiniz, ülkemin istediğiniz yerinde ikamet ediniz. Size kimse dokunamayacak, rahatsız edemeyecektir. Şunu herkes iyi bilsin ki, size kötülük edecek olan herkes helâk olacaktır.

Necaşî sözlerine şunu da ekledi:

– Sizden birini üzüntüye uğrattınca, dağ büyüklüğünde altına sâhip olacağımı bilsem, o altını reddeder, sizi üzmemek istemem.

Necaşî bununla da iktifa etmedi. Ebû Cehil'in adamlarını işaret ederek ihtar etti:

– Getirdiğiniz hediyelere de ihtiyacım yoktur. Allah bu mülkü bana ihsan ederken benden rüşvet almadı. Alın getirdiğiniz hediyelerinizi. Bir haksızlığı hak diye göstermek için hediye almak bir melikin şanına yakışmaz.

Birbirine bakışan Amr bin Âs'la, Abdullah bin Ebî Rebi', kızgın olduğu kadar da ölgün bir kıpırdanışla kapının çıkışına koyulmuş hediyelerini alarak çekip gitmekten başka çare bulamadılar.

Ca'fer'in başkanlığındaki muhacir Müslümanlar ise, Allah'a hamd ve şükürler ederek kaldıkları evlerine dönüp, Ebû Cehil'in adamlarının şerrinden kurtulmanın huzurunu tattılar.

.....

Bu masum ve mazlum Müslümanların burada kalışları tam (13) sene kadar sürdü. Nihayet hicretin yedinci senesinde Necaşî'nin hazırlattığı iki gemiyle dönen bu fedakâr muhacirler Cidde'ye çıktılar. Buradan da Medine'ye doğru devamla Resûlullah'ın (150) km. ötede Hayber'in fethinde bulunduğunu öğrenince yolu oraya kadar uzattılar. Hayber'in fethi sırasında Müslümanların sözcüsü Ca'fer'in diğer muhacir kfilesiyle geldiğini gören Resûlullah öylesine sevindi ki, şu tarihî sözü, bu sevincin ifadesi oldu:

– Bilmem bu iki hayırlı haberin hangisiyle sevineyim: Feth-i Hayber’le mi, yoksa kudûm-u Ca’fer’le mi?...

Allah yolunda girişilen sabrın sonu böylesine güzel bir neticeyle noktalanırken kendilerinden asırlarca sonra gelecek Müslümanlara da örnek bir feragat ve fedakârlık ölçüsü vermiş oldular bu masum insanlar. Nitekim aradan asırlar geçti, onların örnekliğinin değeri geçmedi.

Bir gün Ca’fer’in hanımı Esmâ, Hafsa’nın yanında oturuyordu. Kızının yanına gelen Hazret-i Ömer:

– Kimdir bu hanım? dedi.

Hafsa:

– Habeşistan muhacirlerinden Esmâ, dedi.

Hazret-i Ömer lâtifede bulundu:

– Bizler hicrette sizi geçtik. Resûlullah’ın şehri Medine’ye sizden önce geldik.

Kendisi yaşlı, fakat muhakame ve mantığı genç olan Esmâ cevap verdi:

– Hiç de öyle olmasa gerek ya Ömer! Siz Resûlullah’ın dâima yanındaydınız. O, aç kalanlarınızı doyurur, zayıflayanlarınızı irşadiyle kuvvetlendirir, ondan devamlı şevk alırdınız. Biz ise Habeşistan’da böyle bir azim ve şevk kaynağından mahrumduk. Bu yüzden bizim sizden farklı şekilde hicret etmiş olmamız lâzım gelir. Hem biz bir kere Habeşistan’a, sonra ikinci kere de oradan Medine’ye hicret ettik. Böylece sizden iki kat fazla hicret sevabına nail olmamızı ümid ederiz.

Hazret-i Ömer’in bu görüşe iltifat etmemesi üzerine:

– Vallahi ben bu mes’eleyi Resûlullah’a soracağım, diyerek fırsatını kollamaya başladı.

Nitekim bir ara sualini sorma imkânını da buldu:

– Ya Resûlullah, Ömer bizim sevabı az hicrette bulunduğumuzu ifade ediyor. Ben ise hicrette onlardan daha

sevaplı olduğumuzu ifade ediyorum, deyince, Resûlullah Hazretleri Habeşistan muhacirlerinin tarafını tutarak şöyle karşılık verdi:

– Esmâ! Hicret hususunda sizi geçen kimse yoktur. Sizler gerçekten de iki hicret sevabına nail oldunuz. Hem Necasî ülkesine, hem de bizim ÷lkemize hicret...

Bundan sonra ne oldu biliyor musunuz? Grup grup Habeşistan'a hicret etmiş hanımlar Esmâ'yı ziyarete başladılar. Resûlullah'dan işittiği bu sözü tekrar tekrar dinliyor, sevinç gözyaşları döküyorlardı. İki kere hicret şerefi onları iki katlı sevindiriyordu.

* * *

HABEŞİSTAN'DAKİ TABUT MEDİNE'DE HAZIR OLDU.

NECAŞÎ ASHAMA'NIN CENAZE NAMAZI NASIL KILINDI?

HABEŞİSTAN meliki Ashama, ülkesine sığınan muhacirlere ikrâm ve iltifatlarda bulunmuş, Kur'an'dan dinlediği âyetlerin ışığında yaptığı muhasebe sonucunda İslâmiyeti gönülden kabûl ederek muhacirlerin huzurunda Müslüman olmuştur.

Bununla da kalmayan Necaşî, Resûlullah Efendimiz'e elbise ve mest hediye göndermiş, Ashama'nın gönderdiği bu siyah mesti bizzat giyen Nebiyy-i Ekrem Efendimiz, ümmetine de mest giymenin sünnet olduğunu bununla fiilen göstermiştir. Muhacirler Habeşistan'da iken Resûlullah'ın Bedir zaferini işiten Necaşî, onları huzuruna çağırarak Bedir'in yeri hakkında bilgi almış, kendisinin orada çobanlık ettiğini ifade ile Resûlullah'ın zaferini beyaz elbiseler giyerek kutlamış, sevincine iştirak etmiştir.

İncil'de geleceği bildirilen Peygamberin Muhammed Aleyhisselâm olduğunu şeksiz şüphesiz kabûl eden Necaşî, hicretin dokuzuncu senesinin Recep ayında Hakk'ın rahmetine kavuşup dünyasını değiştirmiştir. Henüz ülkenin bir çok yerlerinden duyulmayan vefat haberini, Kızıl Deniz'in beri tarafındaki Medine'de Resûlullah Hazretleri ashabına aynen şöyle haber vermiştir:

– Yaşadığınız kıtanın dışında yaşayan bir kardeşiniz bugün vefat etmiştir. Onun için Allah'dan mağfiret niyaz edin.

Merak eden ashab sormuşlar:

– Ya Resûlüllah, kıtamızın dışında vefat eden bu kardeşimiz kimdir?

Resûlüllah'ın cevabı gayet sarihtir:

– Habeşistan Necaşî'si Ashama'dır. Allah'ın bu salih kulunun bugün cenaze namazını kılacağız, hazır olun, Baki' namazgâhına çıkalım.

Ashab toplanırlar, birlikte Baki' namazgâhına çıkarlar. Namazgâhta zatına mahsus bir hal içinde bulunan Resûlüllah'ın önündeki maniler bir anda yok olur, kendine iman etmiş olan hükümdarın tabutu önüne gelir, hattâ bir kısım ashab da bunu bizzat müşâhede eder. Görünüşte gaib üzerine, aslında ise hazır tabuta müteveccihen kılınan bu namaz, Resûlüllah'ın hayatında kıldığı tek gaib namazdır.

Bu sebebledir ki, Hanefî mezhebinde gaib üzerine cenaze namazı kılınmaz. Resûlüllah'ın kıldığı bu namaz ise gaib değil hazır üzerine olmuştur. Gaib oluşu tabutu göremeyenler içindir.

Resûl-i Ekrem Efendimiz'in Afrika kıtasındaki Ashama'nın Medine'de cenâze namazını kılışı, münâfıkları tedirgin etmiş, çıkardıkları dedikodu ile:

– Şu yabancının mı namazını kılacağız? O buna lââyık mı ki?... şeklinde söylenmeye başlamışlardır. Ancak Rab-bimiz, münâfıkların küçümsemelerini tekzib etmiş, Necaşî'nin böyle bir alâkaya lââyık olduğu geceleri kabrine se-madan aşağı inen nur parıltılarıyla belli olmuştur. Âişe validemiz, Necaşî'nin kabri üzerindeki bu nuru görmeyen az kimsenin kaldığını bildirir.

Muteber eserlerin kaydına göre Nebiyyi-i Ekrem Efendimiz, Necaşî'nin cenâze namazını Medine'de kıldırmasının bir sebebi de, o günde orada cenâze namazı kıldırarak kimsenin bulunmayışındır. Zatına iman etmiş bir hükümdarın namazsız gömülmesine gönlü razı olmayan Efendimiz, ashabıyla birlikte namazını Medine gibi uzak yerde de olsa kılıp ebedî âleme tam bir uğurlama ile göndermiştir.

YILLAR SONRA FİLİZ VEREN İRŞAD ÇEKİRDEĞİ:

EBÛ SÜFYÂN ÂİLESİNİ İSLÂM'A İLK DÂVET

RESÛL-İ EKREM Hazretleri gelen bir âyetin emrine uymuş, en yakınlarından tebliğ ve irşada başlamıştı. Zira âyette:

– En yakınlarından ikaz ve irşada başla, onları (isyanları halinde) İlâhî azabla korkut, buyuruluyordu.

Bu sebeble Mekke'deki zor şartlara, ağır baskılara rağmen nübüvvet vazifesini bulduğu her fırsatta yapıyor, müsait her zeminde İlâhî emirleri tebliğe çalışıyordu. Nitekim Mekke'nin dışında kıra doğru yol alırken önünde hayvanlarına binmiş olarak gidenleri gördü. Dikkatlice baktığında bunları tanımakta güçlük çekmedi. Biri Ebû Süfyân idi. Terkisinde de hanımı Hind vardı. Öndeki eşekte ise küçük çocuk Muâviye, binili halde gidiyorlardı.

Yolun tenhaliğından, söyleyeceği sözleri kolayca dinleyecekleri ümidi Resûlüllah'ı sür'atli yürümeye mecbur etti. Yaklaşınca onlara seslendi.

Bineğinin üzerinden geriye dönüp bakan Ebû Süfyan, Resûlüllah'ı görünce durakladı. Hemen öndeki Muâviye'ye seslendi:

– Oğlum, sen in de gelen Muhammed binsin!

Muâviye eşeğinden indi, erişen Resûlüllah yapılan teklifi kabûl ederek eşeğe bindi. Birlikte yola devam ettiler. Resûlüllah tebliğin tam zamanı geldiğini düşündüğünden hemen söze başladı:

– Ey Harb’in oğlu Ebâ Süfyan! Ey Utbe’nin kızı Hind! Beni iyi dinleyin. Vallahi günün birinde öleceksiniz, sonra tekrar dirileceksiniz. Dirilince iyiler, İslâmiyetin emirlerini yaşayanlar Cennete gidecek; kötüler, İslâm’ın emirlerini red edenler de Cehenneme sürülecek. Ben size hakkın kendisini söylüyorum. Siz benim ikaz edip azabla korkuttuğum ilklerdensiniz. Sözlerimi yabana atmayınız.

Resûlüllah, bundan sonra yeni nazil olan Fussilet sûresinin başından “Hâ, mîm...” diyerek okumaya başladı. 11’inci âyete gelince okumayı bitirdi.

Ebû Süfyan:

– Bitirdin mi? dedi.

– Evet, bitirdim, söz sizin, buyurdu. Eşekten inip, bundan sonrasına yürüyerek devam etti. Verilecek cevabı bekliyordu.

İlk cevap Ebû Süfyan’ın karısı Hind’den geldi. Bunca ikaz ve irşaddan sonra Hind nasıl karşılık verdi biliyor musunuz? Bakın ne dedi:

– Bu sihirbaz için mi indirdin oğlunu bineğinden?!

Hind’in bu sözü Ebû Süfyan’da tepki meydana getirdi, ama yine de aynı sertlikle karşılık vermedi. Sadece şöyle ikazda bulundu:

– Hayır, Hind, O sihirbaz değildir. Yalancı hiç değildir. Sen yanılıyorsun.

Resûlüllah, bundan sonra daha fazla ilerlemedi. Geri döndü, onları kendi hallerine bıraktı. Zira tebliğini yapmış, ikazını ifade etmiş, bundan sonrasını Cenâb-ı Hakk’ın hikmet ve iradesine bırakmıştı.

Bu sözler büsbütün boşuna da gitmiş sayılmazdı. Zira ikaz ve irşadlar çekirdekler gibidirler. Toprağa bir düşün, gerisi kolay. Günün birinde bu çekirdek müsait havaya tevafuk ederse kabuğunu çatlatır, içinden yeşil bir fidan ayaklanmaya başlayabilir.

Nitekim öyle de oldu. İslâm’ın ilk günlerinde atılan bu

irşad çekirdeği, nihayet Mekke'nin fethi sırasında kabuğunu çatlatmış, önce Ebû Süfyân, sonra da karısı Hind İslâm'la müşerref olmuştur.

Demek insanların içindeki vesveseleri yenmeleri kolay olmuyor. Kimileri hemen şeytanı yenip, vesveseyi mağlûp ediyorlarsa da, kimileri de seneler sonra buna muvaffak oluyor, geç de olsa yine de Hakk'a rücû edebiliyor. Yeter ki bizler vazifemizi tahrik etmeden yapalım, ikaz ve irşadımızı vazife-i İlâhiyeye karışmadan icra edelim. Günün birinde bu tebliğ çekirdeği kabuğunu çatlatacak, fidanını yükseltecektir.

* * *

RESÛLÜLLAH'I İYİ ETMEK İÇİN GELDİ,
KENDİ İYİ OLDU GİTTİ.

DİMÂD'IN İSLÂM'A GİRİŞİ

EZD-İ ŞENUE kabilesinden Dımâd, Mekke'ye gelmiş, Beytullah'ın etrafında dolaşıp tavâf ettikten sonra müşriklerin ileri gelenleri arasına oturup konuşmaları dinlemeye başlamıştı.

Mecliste bulunanlardan Ebû Cehil şöyle diyordu:

– Bu adam, birliğimizi parçaladı, ileriye âit ümitlerimizi suya düşürdü. Ölenlerimizin dalâletle öldüğünü, imansız öldükleri için azapta kalacaklarını iddia ediyor. Ne yapacağımızı bilemez olduk. Bilmem ki ne çare düşünsük?

Ümeyye atıldı:

– Sen de işi o kadar büyütme. Bu adam delinin biridir. Sözlerine fazla kıymet vermeye değmez. Ben onun deli olduğuna asla şüphe etmiyorum.

Bu sözleri dinleyen Dımâd, Resûlüllah'ı daha öncele-ri de tanımış, onunla iyi dostluk kurmuştu. Söylenenlere bakınca ciddî şekilde üzüldü. Kendi kendine söylendi:

– Ben hastalara okuyan biriyim. Gidip şu eski dostuma da okuyayım. Belki Allah benim okumamla ona şifa verir. Delilikten kurtulur. Çok iyi insandı o.

O gün akşama kadar Resûlüllah'ı arayan Dımâd, bir yerde rastlayamadı. Ertesi sabah yine aynı niyetle araştırmasına devam ederken Kâbe'nin yanında namaz kılarken buldu. Varıp yanına oturdu. Samimî bir dille şöyle teklif-

te bulundu:

– Ey Abdülmuttalib'in torunu, dön de dinle beni, dedi.

Resûlullah:

– Seni dinliyorum, ne diyorsun? deyince, samimî bir dille konuştu:

– İşittiğime göre sende ruh hastalığı varmış. İstersen seni tedavi edeyim, hastalığın gittikçe büyümesin. Sakın benim bilgimden şüphe etme. Ben çok kimseleri tedavi ettim, sıhate kavuşturdum. Kavmin sende böyle bir hastalığın bulunduğundan bahsediyor. Bundan dolayıdır ki, onların birliğini parçalamış, ümitlerini kırmışsın. Bunları, ancak hasta olanlar yapar, diyorlar. Senin adına, söylenenlere çok üzuldüm.

Tebessüm eden Resûlullah Aleyhisselâm, Dımâd'ın yüzüne mânâlı mânâlı baktıktan sonra “dinle Dımâd!” diye fasih bir üslûpla konuşmaya başladı.

– Bütün varlıkların hamdi Allah'a mahsustur. Ben dahi O'na hamd eder, yalnız O'ndan yardım isterim. O Allah'ın hidâyete erdirdiğini kimse dalâlete atamaz. Dalâlete terkettiğini de kimse hidâyete erdiremez Şunu iyi bilin ki Allah birdir. Şeriki ve benzeri yoktur. Ben buna şahidlik ettiğim gibi, Muhammed de Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna da şahidlik ederim. Bunda da şek yoktur!... Sen bunları iyi düşün Dımâd!...

Arapça fasih bir üslûp içinde Resûlullah'ın mübarek dudakları arasından dökülen bu cümleleri dinleyen Dımâd, tuhaflaşmaya başladı. Sanki cümleler onu büyülemişti. Kendini tutamayıp rica etti:

– Ey Abdülmuttalib'in torunu, ne olur bu söylediklerini bir daha tekrar eder misin? Bunlar nasıl sözler, ne biçim cümleler?

Resûlullah Hazretleri sözlerini tekrar edince, Dımâd daha fazla tutunamadı:

– Vallahi bunlar bir hasta, bir deli sözü olmadığı gibi, bir şâir, bir edebiyatçı sözü de değildir. Bu sözlerde İlâhî bir mâna, semavî bir koku hissetmekteyim.

Dımâd daha fazla bekleyemedi:

– Uzat elini ey Allah'ın Resûlü, sana biât edeceğim, diyerek hemen orada İslâm'a girdi, şehâdet kelimesini söyledi.

İyi kalbli, saf niyetli Dımâd'ın Resûlüllah'ı iyi etmek üzere giriştiği teşebbüsü sonunda kendisinin iyi olması, güzel bir netice oldu. Sonra kabilesine dönen Dımâd, bu hâdiseyi her yerde anlatıp Resûlüllah'ı övmekten geri kalmadı.

Müslümanların bir gazâ ordusu Dımâd'ın kabilesinden geçmiş, develerinden bir miktarını ganimet malı olarak almış, bir de su kırbası götürmüşlerdi.

Kumandan askerlere sordu:

– Geçtiğimiz kabileden bir şey alan oldu mu?

– Bâzı develerle bir su kırbası almışlar, denince şöyle emir verdi:

– Develeri de, su kırbasını da hemen iâde edin. Çünkü bu kabile Dımâd'ın kabilesidir. Onun şerefine kabilesi korunmalıdır.

Bunu işiten kabile halkı da İslâm'a iltihak etti. Güzel muâmele, güzel netice verdi.

* * *

ÖLÜM DÖŞEĞİNDE İMANINI AÇIKLAYAN MEDİNELİ İLK MÜSLÜMAN:

İYÂS BİN MUÂZ

MEDİNE'de Hazrec ile Evs kabilesi vardı. Aralarında sık sık çatışmalar olur, karşılıklı vuruşmalar cereyan ederdi. Yine böyle ihtimaller belirmeye başlamıştı. Bunu önlemek için Evs kabilesinden Enes bin Rafi yanına birkaç kişi daha alarak Mekke'ye gitti. Maksudı, iman etmediği Resûlullah'ı ve Kureyş'i görmek, kendilerinin tarafını tutmalarını temin ederek Hazrec'e karşı bir ittifak sağlamaktı.

Mekke'de grup halinde otururken onların geldiğini duyan Resûlullah, hemen yanlarına gitti. Konuşmaya başladılar. Enes bin Rafi arkadaşları adına söze başladı:

– Medine'de Hazrec kabilesi ile Evs arasında sık sık geçimsizlik oluyor, savaşa giriyoruz. Bu savaşta bizim Evs'in tarafını tutmanızı sağlayıp yardımınızı temin etmek için geldik.

Halbuki, o günlerde Resûlullah da kendi kavmi arasında fikrî bir savaş içindeydi. Kavmi de Resûlullah'la âdeta savaş halindeydi. Mekkeliler Resûlullah'ı dinleyecek halde değillerdi. Anlaşmayı Kureyş'le yapmaları gerekti.

Resûlullah Hazretleri bunlara şu karşılığı verdi:

– Gelin, siz beni dinleyin, size bundan daha hayırlısını anlatayım. Onu kabûl ederek daha kazançlı çıkın bu gelişinizden.

Dinleyen Medineliler meraklandılar.

Resûlullah şöyle açıklamada bulundu:

– Ben Allah'ın Resûlüyüm. Bir olan Allah, beni insanlara gönderdi. Kulların O'na ibâdet etmesi, hiç bir şeyi O'na şerik koşmaması için tebliğde bulunuyorum. Allah bu hususlarda bana Kitap da indiriyor, bütün bilgiler bu Kitap'ta toplanıyor. İsteyen bu Kitab'ın gelen âyetlerini dinler, hayatını buna göre tanzim eder. Şunu unutmayınız ki hayatın gayesi sandığınızdan ibaret değildir. Hayatı yaratan Allah, onun gayesini de insanlara bu Kitabıyla bildirmektedir. Bunu bilmek, gayeye uygun şekilde yaşamak, herhalde Hazrec'e karşı galip gelmenizden de mühim bir hâdisedir!

Bu açıklamaları dinleyenlerin içinde bir genç vardı. Adı, İyâs bin Muâz'dı. Yani Muâz'ın oğlu İyâs. Bu sözler İyâs'ın gönlünde akisler yaptı. İlk cevabı o verdi:

– Vallahi bu sözler bana te'sir ediyor, aradığımızdan daha hayırlısını bulduğumuzu sanıyorum. Bu zatın izahlarını kulak arkasına atmayalım!

Ne yazık ki, kafilenin büyüğü olan Enes bin Rafî, yerden bir avuç toprak alıp genç İyâs'ın yüzüne fırlattı:

– Kes sesini cahil çocuk. Biz buraya ne için geldik, sen neler sayıklıyorsun?

Küçük İyâs'ın sesi kısılmış, sözü boğazına tıklmıştı. Ama söylenenler zihinde akisler yapmaya devam ediyordu.

Tebliğini yapmış olan Resûlullah daha fazla beklemedi, kalkıp gitti. Onlar da Kureyş'le bir takım konuşmalardan sonra belli başlı bir anlaşma temin edemedi Medine'ye döndüler. Çok geçmedi, Evs-Hazrec çatışması patlak verdi. Buas harbi denen bu çatışmadan sonra masum İyâs'ın ölüm döşeginde olduğu haberi geldi.

Henüz İslâm'ı bilmeyen akrabaları onun başı ucuna toplanmış, çaresiz bekliyorlardı. Son anlarını yaşayan İyâs'tan ise son cümleler şöyle işitiliyordu:

– Ben o zata iman ettim. O, hayatın gayesini biliyordu. Çünkü O'na, var olmanın gayesini bildiren Kitap geli-

yordu. Bırakmadılar ki O'na açıktan iman edeyim, gayeme uygun bir ömür süreyim. Ama siz şahid olun ki, ben Müslüman olarak ölüyorum. İşte isbatım.

Bir iki saniye duraklayan İyâs'ın bundan sonraki sözleri şöyle oldu:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

İyâs hayatının gayesini bilerek vefat etmişti böylece. Resûlüllah ile bir defacık görüşmesi, bir iki kelimelik konuşması O'na imanla gitmesi kazancını sağlamıştı. Sohbet-i Nebeviyye böyledir zaten. Bir iki dakikalık sohbet hayatın gayesini, var olmanın hikmetini anlatmaya kâfi gelir. Yeter ki muhatap lâıyk olsun, müstaid bulunsun, hakkı arayan, bulunca sâhip çıkan olsun.

* * *

RESÛLÜLLAH'IN İMANINI GİZLEMESİNİ TAVSİYE BUYURDUĞU SAHABÎ

ÂMİR BİN ABESE NASIL İSLÂM'A GİRDİ?

OTURMUŞ kabile halkıyla sohbet ediyordu. İftiharla anlattığı durumunu bir daha aynı sevinç duygularıyla tekrar etti:

– Rabbime şükürler olsun ki, İslâm'a girmekte geç kalmadım. İslâm nuruyla nurlanmakta hiç olmazsa orta derecede yer almak şerefine nail oldum.

Yanında oturan kabile halkından çoğu buna itiraz etti:

– Nasıl oluyor da İslâm'a girmekte orta dereceyi almış oluyorsun? Senin Medine'de Müslüman olduğunu biliyoruz. Halbuki Medine'ye gelinceye kadar herkes İslâm'la şereflenmişti. Sen olsa olsa orta derecede değil arka derecede İslâm'la şereflenmiş olman gerekir.

Tebessüm eden Âmir bin Abese, daha önceki durumunu bilmeyenlere şöyle bilgi verdi:

– Ben câhiliyye devrinde insanların puta tapacak kadar dalâlete düştüğünü görüyor, eliyle yaptığı puta tapmanın ahmaklığını hissediyordum. Ancak bir çıkış yolu bulamıyordum. İşte o sırada Mekke'de bir zâtın çıktığını, putçuluğun saçmalığını ilân ettiğini duydum. Heybeme birazcık azık koyup hayvanıma binerek Mekke'ye doğru yola çıktım. Sıcakların insanları kebab gibi kavurduğu bir günde Mekke'ye varıp, işittiğim zatı gizlice araştırmaya

başladım. Nihayet bir fırsatını bulup huzuruna girmeye de muvaffak oldum. Ne var ki, o sırada O'nu küçümseyen bir duyguya kapılmıştım. Çünkü kavmi de O'nu küçüm-süyor, çeşitli dedikodular yayıyordu. Ancak huzuruna gi-rip de kendisini bizzat görünce bu duygu gitti. İlk konuş-mamız şöyle oldu:

– Sen kimsin?

– Ben Allah'ın Nebî'siyim.

– Allah'ın Nebîsi ne demektir?

– Allah'ın gönderdiği peygamberi, demektir.

– Yani seni Allah mı gönderdi?

– Elbette.

– Ne ile gönderdi?

– Allah'ın birliğini ilân etmek, adam öldürmemek, in-san soymamak, puta tapmamak, akrabayı ziyaret etmek ve bütün varlıkları yaratan Allah'a ibâdet etmekle gön-de-rildim.

– Bu dâvada seninle beraber olanlar kimler?

– Hür insanlarla köle kimseler.

İşte tam o sırada bir de ne göreyim, hürlerden Ebû Bekir'le, kölelerden Bilâl de çıka gelmezler mi? Meğer on-lar benden önce İslâm'a girmiş, imanla şereflenmişler. Ar-tık ben daha fazla araştırmaya lüzum görmedim. Hemen:

– Ben de sana tâbi oluyorum. Artık senden ayrılma-yacağım, ne emredersen onu yapacağım, dedim. Ancak bu isteğimi erken bularak dedi ki:

– Bugün bana tâbi olman için durum müsait değildir. Sen imanını içinde sakla. Yaratanına ibâdetini gizlice yap. Ben dâvamı ilân edip de açıkça ortaya çıktığımda gel, ba-na o zaman açıkça tâbi ol. İleride bu dâva temiz sineler-deki bütün gönülleri kaplayacaktır.

Âmir bin Abese bu izahtan sonra çevresindekilere şunları söyledi:

– İşte benim İslâm'a girişim böylece Mekke'de henüz Ebû Bekir'le köle Bilâl'den hemen sonra oldu. Bu sebeble kendimi orta derecede İslâm'la şereflenenlerden saymakta, bununla ömür boyu sevinç ve şükür hissi duymaktayım.

Etrafını alan kabile halkı Âmir bin Abese'yi merakla dinliyordu:

– Hepsi bu kadar mı? Resûlullah dâvâsını ilân edince sen ne yaptın? diye sordular.

Şöyle devam etti:

– Daha sonraki senelerde Resûlullah Medine'ye hicret etti. Ben de gece gündüz gelişmeleri takip ediyor, bu işin sonu nereye varacak diye merakla bekliyordum. Bir ara Medine'den gelen bir kervana rastladım. Hemen sordum:

– Size gelen Mekkelî zâtın durumu nedir? Neler oluyor?

Dediler ki:

– Vallahi iyi bilmiyoruz, bildiğimiz ise onu, kavmi Mekke'de öldürmek istemiş, o da kalkıp Medine'ye gelmiş, o sırada biz de bu tarafa geldik. Şimdiki durum nedir bilimiz yoktur. Ben hemen hayvanıma binip Medine'nin yolunu tuttum. Günlerce tozlu çölleri aşım, kumlu vahaları geçtim, hayaller ve tasavvurlarla nihayet Medine'ye ulaştım. Kolayca huzuruna girdim. İlk sözüm şu oldu:

– Beni tanıyor musunuz?

Tebessüm ederek bakan Resûlullah:

– Tanımaz olur muyum, Mekke'de iken gelen zat değil misin?

Bundan sonra aklıma gelen sualleri sordum, bilmem gereken hususları öğrenmek istedim. Kısa zamanda İslâm'la alâkalı bir çok mes'eleleri öğrenip kendimi ilimle dolu halde buldum. Kavmime döndüğümde bir âlim olmuştum. Onlara da hakikatları anlatmakta güçlük çekmedim.

Sözün burasında Bediüzzaman'dan bir tesbitle bahsi bağlayalım:

“Sohbet-i nebeviyye öyle bir iksîrdir ki, bir dakikada ona mazhar olan bir zat, senelerle seyr-ü sülûke mukabil hakikatın envarına mazhar olur. Sohbet-i nebeviyye ne derecede bir iksîr-i nuranî olduğu bununla anlaşılır ki, bir bedevî adam kızını sağ olarak defnedecek bir kasavet-i vahşiyânede bulunduğu halde gelip, bir saat sohbet-i nebeviyyeye müşerref olur, daha karıncaya ayağını basamaz derecede bir şefkat-i rahimâneyi kesbederdi. Hem cahil, vahşî bir adam bir gün sohbet-i nebeviyyeye mazhar olur, sonra Çin ve Hind gibi memleketlere giderdi. Müte-meddin kavimlere muallim-i hakâik ve rehber-i kemâlât olur idi..”

* * *

İSLÂM'IN SELÂMETİ İÇİN BABASINA BEDDUA EDEN SAHABÎ:

HALİD BİN ÂS'IN İSLÂM'A GİRİŞİ NASIL OLDU?

HALİD, Mekke'nin ileri gelenlerinden Âs'ın oğlu idi. Babası ve kardeşleri de kendisi gibi henüz İslâm'la müşerref olmamıştı. Zaten Müslümanların sayıları o sıralarda dört kişiden ibaretti. Dikkatleri çekecek derecede İslâmî hâdiseler cereyan etmemişti.

Halid bir gece korkulu bir rüya gördü. Yatağından fırladığı sırada alnından ter damlaları dökülüyor, halen bedeninde titremeler hissediyordu. Sabahın erken saatinde iyi münasebet kurduğu dostu Ebû Bekir'e rast geldi. Gece gördüğü rüyasından söz edince dostu Ebû Bekir alâka duyup sordu:

– Anlat bakayım ey Halid, gördüğün rüya nasıldır?

Halid aynen anlattı:

– Beni derin bir uçurumun kenarına getirdiler. Aşağıda müthiş alevler vardı, ucu bana kadar yükseliyordu. Birden yanımda babam Âs peyda oldu. Baktım, beni ateşin içine doğru itiyor, nur yüzlü bir zat da beni kucaklamış vaziyette geri çekmek istiyor. İşte bu mücadele içinde iken uyandım.

Hazret-i Ebû Bekir, Halid'in rüyasını şöyle tefsir etti:

– Senin baban seni Cehennem ateşine itmek istiyor. Resûlüllah ise seni kurtarmaya çalışıyor. Yanından tutup seni geri çeken Allah'ın Resûlüdür. Tiz O'na git, konuş ve sözünü dinle!

Halid'in içine bir telâş ve heyecan düştü. Gizliden gizliye ismi sohbetlerde geçmeye başlayan Muhammed Aleyhisselâm'ı aramaya başladı. Derken Mekke'nin yanındaki Ecyad denilen yerde O'na rastladı:

– Ya Muhammed, dâvet ettiğin şeyin aslı nedir? İnsanları neye dâvet ediyorsun?

Resûlüllah Hazretleri:

– Allah'ın birliğine, benim de O'nun gönderdiği Resûlü olduğuma inanmaya dâvet ediyorum. Ayrıca işitmeyen, duymayan, kimseye ne zarar, ne de fayda veremeyen putlara tapmamaya da çağırıyorum, buyurdu.

Halid düşünmeye başladı. Bu dâvetlerin hiç biri akla, mantığa aykırı değildi. Bilâkis Resûlüllah'da da, O'na, daha önce iman etmiş olan Ebû Bekir'de de, pek güzel ahlak ve emniyetli hal dikkati çekiyordu. Kararını verdi:

– Ya Resûlâllah, siz şâhid olun ki, şu andan itibaren Allah'ın birliğine, Zâtınızın da O Allah'ın Resûlü olduğuna iman ediyorum. Yine iman ediyorum ki, insanların elleriyle yapıp, bedenleriyle taptıkları putlarda ne hayır var, ne de şer. Onlar taştan, tunçtan, topraktan yapılmış cansız cisimlerdir. Ne ibâdet edenden anlar, ne de isyan eden-den...

Resûlüllah Aleyhisselâm, Halid'in İslâm'a girişinden pek memnun oldu. Çünkü henüz Müslümanların sayısı bir elin beş parmağını geçmeyecek kadar azdı. Bir topluluk meydana getirmeye, iman edenleri korumaya muhtaçlardı.

Gariptir ki, bundan sonra Halid kayboldu. Onu kimse göremiyordu. Babası Âs, diğer oğullarına onu aratıyor, bulduğunuz yerde yakalayıp sürükleyerek de olsa getirin, diyordu. Nihayet Halid'i kardeşleri buldular. Zorla babasının yanına getirdiler. Şüphelenen Âs sordu:

– Doğru söyle. Sen de mi Müslüman oldun?

Halid saklamadı. Gür ve tok bir sesle şöyle cevap verdi:

– Eşhedü en lâ ilahe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Âs'ın beynine sanki kan sıçramıştı. Elindeki bastonuyla oğlunun üzerine çullandı. Kırılıncaya kadar vurdu. Başını yardı, yüzünü kan revan içinde bıraktı. Halid'de ise, asla pişmanlık eseri görülmüyor, ric'at hissi yer tutmuyordu. Bunu anlayan, Âs, elinden bir kaza çıkacağını düşünerek bağırdı:

– Defol huzurundan hayırsız çocuk! Bundan sonra bir daha bu eve gelmeyecek, bir tek lokma olsun yemeyeceksin. Var, git, acından geber!

Halid, beni yaratan Rabbim rızkımı verir, diyerek oradan ayrılıp Resûlüllah'ın yanına gitti.

İslâm'a karşı şiddetli husumet besleyen baba Âs, oğlunun İslâm'la müşerref oluşundan öyle bir kahırlandı ki, kısa zaman sonra hastalandı. Hastalığı sırasında bir ara şöyle konuşmaktan da geri kalmadı:

– Eğer bu hastalıktan iyi olursam, Muhammed'in Allah'ına ibâdet eden kimse kalmaz Mekke'de.

Bununla, sâhip olduğu geniş nüfûzunu Resûlüllah'ın yaydığı İslâm'ın aleyhinde kullanacağını, büyük bir taarruza geçerek bu işi burada bitireceğini söylemek istiyordu. İmansız babasının bu sözünü duyan Halid, ellerini açıp Allah'a yalvardı:

– Ya Rabbi, bu adam böyle kötü bir teşebbüse geçecekse, onu yattığı yatağından kaldırma!

Halid'in duası kabûl olmuştu. İslâm'a şedid düşmanlık hissi besleyen baba Âs, bu hastalıktan kalkamamış, kötü emeline de nâil olamamıştı.

* * *

Mekke'de müthiş bir terör havası estiriliyordu. Yer yer Müslümanların bulunduğu muhitlere baskınlar yapılıyor, kimsesiz insanlar dövülüyor, evlerindeki eşyaları talan edilip, çoluk çocukları huzursuz kılınıyordu.

Buna daha fazla tahammül edemeyen Halid, ikinci hicret kafilesiyle Habeşistan'a hicrete karar verdi. Yanında hanımı (Emiyme) de vardı. Halid'in Habeşistan'a tek başına hicret kararı, kardeşi Amr'ı da harekete geçirdi. O da Halid'le birlikte hicret kafilesine iltihak etti.

Habeşistan'da kalmaları seneleri buldu. Halid'in burada oğlu (Saïd)'le, kızı (Emiyme) dünyaya geldi. İki kardeş Habeşistan'da hamallık ettiler, buldukları ağır işlerde çalıştılar, muhtaç olup da kimseye hallerini arzetmediler.

Resûl-i Ekrem Hazretleri daha sonra Medine'ye hicret etmiş. Bedir, Uhud savaşlarını vermiş, Hendek gazâsını yapmış, nihayet Hayber'in fethi için sefere çıkmıştı.

İşte bu sıralarda Habeşistan'a gönderdiği hey'etin refakatinde Medine'ye dönen bu Habeşistan muhacirleri Medine'de bulamadıkları Resûlüllah'ın Hayber'de olduğunu öğrenince beklemeye tahammül edemeyip doğruca Hayber'e yürüdüler. Fethin vaki olduğu sırada Resûlüllah'a kavuştular.

Allah'ın işine bakın ki, bir zamanlar Mekke'de kendi canını, malını korumakta zorluk çeken bu insanlar, artık hürriyetlerine tam kavuşmuşlardı. Nitekim Halid diğer mü'minlerle birlikte vaktiyle kovulduğu Mekke'nin fethine iştirak etti, daha sonra Tâif ve Huneyn'in de fethinde bulundu.

İslâm'ın bütün Arabistan'a yayılmakta olduğu sulh zamanlarında ise Resûlüllah Hazretleri Halid'i, Yemen Müslümanlarının zekâtlarını toplama memurluğuna tâyin etti. Sonra Hazret-i Ebû Bekir'in Şam'ın fethinde ordu kumandanlığına tâyin ettiği sırada Halid Şam civarında cihad meydanında vefat etti.

* * *

BİR ANDA BÜTÜN VARLIĞI İMANLA
DOLMUŞ, İLİM KÜPÜ HALİNE GELMİŞTİ.

ADEVİYELİ ZAT İSLÂM'A GİRİŞİNİ ANLATIYOR

ADEVİYELİ zat Medine'ye gelmiş, bir köşede sessizce hâdiseleri seyretmeye başlamıştı. Maksudı, bir müddetten beri hakkında çeşitli söylentiler çıkmış olan insanı görüp, durumunu yakından tahkik etmektir. Gerisini kendisinden dinliyeim:

– Bir gün Medine'nin alt tarafındaki vadiye gitmiştim. Burada pazar kurulduğundan alış-verişçiler dolaşüyor, bir şeyler alıp satıyorlardı. Alım-satım yapanlar arasında dolaşan bir kişi dikkatimi çekti. Bu zatın üstü başı göz alıcı şekilde yeni değildi. Tam aksine yıpranmış elbiseler giymiş, belki de uzun zamandan beri aynı elbiseleri giydiğinden üzerinde yıpranmıştı. Ama temiz ve alımlıydı bu elbiseler. Görünüşünde de bir güzellik ve câzibe vardı. Çevresindekiler ona hürmet ediyor, saygı gösteriyorlardı. Bir adam keçi almak için pazarlık yaparken satıcıya:

– Satışta hiyle yapmayacaksın, dedi.

İşte bu sırada yıpranmış elbiseli adam gelip selâm verdi. Hiyleden korkan adam şöyle ricada bulundu:

– Ya Resûlâllah, söyleyin de pazarlığımıza hiyle karıştırmasın!

Elini kaldıran Resûlüllah, dikkat işareti verdikten

sonra şöyle konuştu:

– Herkes malına sâhiptir. Kimsenin malındaki tasarruf hakkına mani olmam. Kıyâmette hepiniz Rabbimin huzuruna çıktığınızda kimse benim malına, namusuna, canına bir baskıda bulunduğumdan söz etmesin. Şu kadarını da derim ki, Allah'ın rahmeti, güçlük çıkarmadan satan, satın alan, kolay veren, kolay ödeme yapan kimselerin üzerinedir. Hiçbirinin bizde yeri yoktur.

Bunları söyledikten sonra sessizce pazarın diğer yerine doğru giden bu zatı takip etmeye başladım. Kendi kendime diyordum ki:

– Bu sözler sıradan insanın söyleyeceği sözler değildir. Hem tavsiyeleri de pek yerindedir. Bununla mutlaka konuşmalıyım.

Nitekim erişince yaklaşıp:

– Ya Muhammed! diye seslendim.

Geriye dönüp bakan Resûlüllah:

– Ne istiyorsun? dedi.

– İnsanları atalarının dininden meneden sen misin? Onların yeni bir yola gitmelerini sen mi istiyorsun?

– Hayır, dedi. Ben değil, Allah istiyor, Allah emrediyor.

– Söylers misin bana, sen insanları neye dâvet ediyorsun?

– Ben Allah'ın kullarını yine Allah'a dâvet ediyorum.

– Ne diyorsun bu davette?

– Diyorum ki, Allah'tan başka Allah yoktur. Muhammed'in, Allah'ın Resûlü ve kulu olduğuna şahidlik edin. Bana indirilen Kur'an'a iman edin, Lât ve Uzza gibi putları inkâr edin. Namazınızı kılın, zekâtınızı verin!..

– Zekât nedir?

– Zekât, zenginlerimizin fakirlerimize bir miktar ayırıp

vermeleridir.

Bu benim çok hoşuma gitti. Kendime alamadan ilâve ettim:

– Ne güzel şey bu. Şimdiye kadar kimse böyle güzel bir teklifte bulunmadı. Benim de en çok kızdığım şey, zenginlerimizin fakirlerimize yardım etmemeleriydi. El'an buna kızarım.

Adeviyeli sözlerine şöyle devam etti:

Bu sözleri dinleyince bunun Allah'ın gerçekten Resûlü olduğuna iyice inandım. Gönlümde müthiş bir sevgi ve hürmet belirmeye başladı. Bu hisle hemen:

– Kabûl ettim, dedim. O tekrar etti:

– Kabûl ettin mi? Allah'ın birliğini, benim Allah'ın Resûlü olduğumu, Allah'ın bana gönderdiğinin hak olduğunu?

Ben yine büyük bir sevgi ve istekle cevap verdim:

– Evet, bunların hepsini de kabûl ettim. Şahidlik ederim ki Allah birdir. Sen de O Allah'ın gönderdiği Peygambersin. Sana gönderdiği Kur'an haktır. Namaz haktır, zekât haktır. Bunların hepsinin de, biz bilmesek de büyük faydaları vardır.

Bir anda sanki bütün varlığım imanla dolmuş, ilim küpü haline gelmiştim. Kendimi artık zabtedemiyordum. Nitekim şöyle bir teklif yapmadan edemedim:

– Ya Resûlâllah, ileride su başında oturan şu kalabalığa bu hakikatları haykırıp onları da putperestliğin karanlığından kurtarmak istiyorum. Ümid ederim ki, onlar bu kadar güzel ve mâkul hakikatlara sırt çevirmez, tâbi olurlar.

– Buyur, git. Belki seni dinler, tâbi olurlar.

Kalkıp ilerdeki suyun başında toplanmış olan halkın

yanına vardım. Halimden bir şeyler anlamış gibi bana bakışıyorlardı. Ben Allah'a sığınıp konuşmaya başladım. Bilmem nasıl konuştum, neler söyledim, ne türlü bir ihlâs ve imanla hitapta bulundum ki, hemen hepsi de:

– Bu söylediklerinin hepsi de doğrudur. Biz daha fazla küfür karanlığında kalmamalıyız... diyerek İslâm'a girip imanla nurlandılar. Bölük bölük suyun başından kalkıp Resûlüllah'ın huzuruna geldiler. Kadın-erkek hepsi de Allah'a ve Resûlüne iman ettiler. Bunu gören Resûlüllah Hazretleri beni yanına çağırıp başımı okşadı, tebrikte bulundu. Bu tebrik benim için hayatımın en unutulmaz iltifatıydı. O ânı hiç unutamam.

* * *

UYGUNSUZ TEKLİFLER,
MÂNÂSIZ İSTEKLER...

PEYGAMBERİMİZİN KUREYŞ BÜYÜKLERİNİ İSLÂM'A DÂVETİ

PEYGAMBERİMİZİN Mekke'deki ilk yılları, müşrikleri fert fert, cemaat cemaat İslâm'a dâvetle geçti. Öyle ki, bulunduğu her fırsatı dâvet ve tebliğ için değerlendiren Efendimiz, bu hususta hiç bir tehlikeden çekinmez, hiç bir zorluktan yılmazdı. Bu zor günlerinde cereyan eden bir tebliğ vak'asına göz atalım isterseniz. Görülecektir ki, Resûlullah'ın dâveti sadece İlâhî emirlerin tebliği ve izahından ibarettir. Müşriklerin mes'elesi ise, bir takım maddî imkânlar elde etmeyi, dünyevî kazançları hedef almaktır. Nitekim bu istekleri aşağıdaki konuşmalarda açıkça görmekteyiz.

.....

Mekke müşriklerinin ileri gelenlerinden Utbe, Şeybe, Ebû Süfyan, Esed, Ebûl-bahterî, Esved, Zem'a, Velid, Ebû Cehil, Abdullah bin Ümeyye, Ümeyye bin Halef, Âs bin Velid, Haccac bin Sehemîyye'nin oğulları Nebih ve Münebbih toplanmışlar, Kâbe'nin yakınında konuşuyorlardı. Böyle-sine geniş bir topluluk, ancak, ciddi bir mes'ele için biraraya gelebilirdi. Düşündükleri şeyi teklif de ettiler:

- Şu Muhammed'e birimiz gitmeli, kızdıracak sözler söylemeli, bu vesile ile de artık O'nu bertaraf etmeliyiz. Olmazsa buraya çağırmalı, konuşmalıyız. İşlerimiz gittikçe bozuluyor.

İçlerinden biri öne atıldı:

– Ben gidip O’nu kızdırayım. Kızmazsa buraya çağırıp konuşuralım, dedi.

Giden müşrik, Resûlüllah’ı kızdıramayacağını anlayınca şöyle dedi:

– Kureyş büyükleri toplanıp geldiler, seni dinlemek istiyorlar. Kâbe’nin etrafında bir konuşma yaparsan fırsatı değerlendirmiş olursun.

Resûlüllah Hazretleri isimleri söylenenlerin fikirlerini değiştirmiş olabileceklerini düşünerek, bunların İslâm’a girmeleri halinde Mekke’nin çehresinin hemen değişeceğini hatırlayıp bahsedilen yere istekle geldi.

Bir de gördü ki, bütün inatçı müşrikler gizli niyetli halleriyle toplu halde bekliyorlar.

Sözcüleri olarak Ebû Cehil konuşmaya başladı:

– Ya Muhammed! Şimdiye kadarki kötü hareketlere sabrettik. Ama artık sabrımız bitti, mani olmak için seni buraya çağırttık. Şu putlarımıza hürmetsiz söz söylemekten uzak kalmalısın. Senin yaptığını şimdiye kadar hiç bir arap yapmadı, içimize böylesine ayrılık sokmadı.

Resûlüllah Hazretleri bu tehdidi, cevaba geçecek bir sual değerinde bulmadı. Bu defa bir diğeri söze başladı:

– Şayet bunları yapmaktan kasdın zengin olmak ise, aramızda para toplayıp seni en zenginimiz yapalım. Reis olmayı düşünüyorsan seni kabilemize reis yapalım. Bunların hiç biri değil de seni cin çarpmışsa haber ver, servetimizi ortaya koyup seni tedavi ettirelim. Aksi halde senin yaptıklarına mani olmak için elimizden geleni arkamıza koymayacak, seni bertaraf etmeye mecbur olacağız!

Burada söz kesilmiş, herkes birbirinin gözüne bakmaya başlamıştı. Verilecek cevabı merakla bekliyorlardı. Resûlüllah Aleyhisselâm müşrikleri şöyle bir süzdükten sonra söze başlayarak aynı kesinlikte açık ve net karşılık verdi:

– Söylediklerinizin hiç biri bende yoktur. Benim size tebliğiyle vazifeli bulunduğum din, Allah'ın dinidir. Onunla kendime menfaat sağlamam söz konusu olamaz. Reislük arzu etmem. Toplayacağınız servetle sizin zengininiz olmam akla bile gelmez. Sözün özü şudur: Allah beni size ve bütün insanlığa Peygamber olarak gönderdi. İndirdiği Kitabıyla da emirlerini bildirdi, doğruyu anlatmamı istedi. Benim vazifem size, iyi hareketlerinizden dolayı müjde vermek, kötü tutumlarınızdan dolayı da azaba uğrayacağınızı bildirmektir. Eğer sözlerimi dinlerseniz bu sizin dünya ve âhiretteki en güzel nasibiniz olur. Dinlemezseniz aramızda Allah'ın emri hâkim olur. O ne emrederse öyle hareket ederim.

Kureyş'in ileri gelenleri bu sözlerin derinliğini düşünmeye başladılar. Birbirlerinin gözlerine bakıyor, ne diyeceklerini kestirmeye gayret ediyorlardı. Bu defa sözü konuşmayanlardan biri aldı:

– Eğer senin söylediklerin doğru ise senden şunları tahakkuk ettirmeni istiyoruz. Bahsettiğin din ile seni gönderen Allah'ına söyle, bizi fakirlikten kurtarsın, şu dağları öteye itversin, genişleyelim. Şam ve Irak tarafındaki nehirleri bu tarafa akıtsın, kuraklıktan kurtulalım. Ölen atalarımızı diriltsin, sözlerin hak mı, bâtıl mı onlara soralım, doğruluğunu te'yid ederlerse hemen uyalım. Bunlar olursa biz de seni tasdik ederiz. Allah'ın Peygamberi olarak geldiğine inanırız.

Bu mânâsız tekliflere tebessüm eden Resûlullah, şöyle cevap verdi:

– Benim vazifem bunlardan hiç biri değildir. Ben size Allah'ın dinini tebliğ ediyorum. Düşünür, kabûl ederseniz bu sizin, dünyadan da, âhiretten de en güzel nasibiniz olacaktır. Kabûl etmezseniz neticeyi yine Allah bildirecektir. O'nun emri gelinceye kadar ben beklerim.

Müşrikler yine müsait bulacakları bir cevap alamayınca, bu defa da şöyle teklifte bulundular:

– Öyle ise bahsettiğin Rabbinden bir melek göndermesini iste. Ondan sonra bahçeler, bağlar, hazineler yapmasını, göz alıcı köşkler bina etmesini niyaz et. Böylece sen de bizim gibi çarşı pazar dolaşıp da zahmetli hayat yaşamaktan kurtul. Şayet böyle olursan senin bahsettiğin Rabbin indinde bir derecen olduğunu kabul ederiz.

Hazret-i Resûlullah beklemeden cevap verdi:

– Bu söylediklerinizi hiç isteyemem. Çünkü ben bunlar için gönderilmedim. Allah'ım beni iyiliklerden dolayı müjdeleyip, kötülüklerden dolayı da korkutucu olarak gönderdi. Şayet beni böyle kabul ederseniz kurtulursunuz. Etmezseniz siz bilirsiniz. Allah aramızda hüküm verinceye kadar ben beklerim. Bu işin sonu sandığınız gibi basit değildir.

Bu cevaplara kızan bir müşrik atıldı

– Allah'ın senin iddia ettiğin gibiyse haydi şu semâyı üzerimize uçursun da görelim.

Resûlullah:

– Rabbim dilerse bunu da yapar. Ama dilemesine bağlı.

Bir diğer müşrik atıldı:

– Bilmiyor mu sanıyorsun bizi? Sen bu söylediklerini hep Yemenli Rahman'dan alıyorsun. Bunu bildiğimiz halde susuyoruz. Şunu iyi bil ki, ya sen bizi, ya da biz seni yok edeceğiz bu gidişle. Hem sen bizi ibâdet etmez mi sanıyorsun? Bizler meleklerle ibâdet ederiz. Melekler Allah'ın kızlarıdır!...

Bundan sonra her kafadan bir ses çıkmaya başladı. Müşrikler bunca kalabalığı topladıkları halde konuşmalardan bir netice alamamış, sözle de olsa muhataplarını bir köşeye sıkıştıramamışlardı. Resûlullah Hazretleri kalıp evine doğru yürüyünce peşinden halası Atike'nin oğlu Abdullah bin Ebî Ümeyye geldi. Tenha bir yere gelince o da daha ters ve değişik şekilde itirazda bulundu. Diyordu ki:

– Mekke'nin ileri gelenleri sana ne kadar çok tekliflerde bulundular, hiç birini yerine getirmeye cesaret edemedin. Bundan sonra ben senin göğre merdiven dayayıp da oradan Kur'an sayfaları getirdiğini bizzat görmedikçe, getirdiğin o sayfalara da dört tane melek şahid olmadıkça sana inanmam. Eğer bunları yaparsan o zaman düşünürüm!

Resûlullah Hazretleri büyük topluluğun böyle neticesiz dağılışından dolayı üzüldü, söylediklerini anlamayışlarından dolayı da elem duyup Allah'a yalvardı:

– Ya Rab, ben zayıfım, âcizim. Bana sen kuvvet verecek, sen kudret ihsan edeceksin!

* * *

Aradan zaman geçti. Müşrikler Resûlullah'ı, Mekke'de durdurmayıp Medine'ye hicrete zorladılar. Medine'de tam sekiz sene gibi bir zaman geçtikten sonra dâvetine icabet eden Müslümanların çoğalması üzerine Mekke'nin fethine çıktı. Vaktiyle kendisini anlamayan, anlamamakla da kalmayıp Mekke'de ikametine dahi müsaade etmeyen müşrikler, şimdi birer birer sığınacak yer arıyor, Resûlullah'ın iltifatını bekliyorlardı. Nitekim bekledikleri iltifata da nâil oldular.

Hepsini de geniş müsamahası ve şumüllü affının içine almak isteyen Allah'ın Resûlü, korkan müşriklere şöyle hitap ediyordu:

– Bugün Mescid-i Haram'a giren affedilmiştir. Hattâ, evlerinin içine girip de kapıyı kapayanlar dahi affedilmiştir.

Böyle bir umumî aftan sonradır ki, bir çoklarının akılları ancak başlarına geldi, putçuluğun saçmalığına kani olup imana gelmek ihtiyacını duydular. Sabrın sonunun selâmet olduğu böylece açıkça meydana çıktı.

* * *

PEYGAMBERİMİZİ ADIM ADIM
TAKİB EDEREK İSLÂM'I TEBLİĞİNE
MÂNİ OLMAYA ÇALIŞAN:

EBÛ LEHEB'İN İBRETİ SONU

RESÛLÜLLAH Efendimiz, tebliğ başladığı ilk senelerde yalnız kalmıştı. Çevresi kendisinden uzaklaşmış, müşriklerin baskı ve tazyikinden ürkmüşlerdi. Bu sebeple hac mevsiminde gelen kabilelere İslâm'ı tebliğ etme düşüncesiyle amcası Abbas'tan yardım istemiş, ona şu teklifi yapmıştı:

– Ben Mekke'nin dışına çıkıp hac için gelmiş olan kabilelere tebliğde bulunacağım. Yanımda sen olursan bana kimse bir şey diyemez, benimle gelebilir misin ey amca?

Gerisini Hz. Abbas'tan dinleyelim:

“Bu teklife evet, dedim. Ertesi sabah gittiğimiz şehir dışındaki konak yerlerinde bütün kabileleri bulduk. Resûlullah o güne kadar gelmiş olan âyetleri okuyup Allah'ın emirlerini tebliğ etti. İnsanlar Allah'ın emirlerine uygun yaşarlarsa âhirette Cennet gibi bir mükâfata kavuşacaklarını, uygun olmayan tarzı tercih ederlerse Cehennem gibi bir azap yerine gireceklerini haber verdi.

Dinleyen kabilelerden kimileri:

– Bize böyle şeylerden bahsetme. İşimiz gücümüz var. Hem seni dinleyip de Kureyş ileri gelenleriyle aramızın açılmasını istemeyiz. Seni zaten kendi kavmin dinlemiyor, biz neden dinleyelim?.. diye karşılık verirken, kimileri de:

– Seni dinlersek sonu ne olacak? Kavmine galip gelersen saltanatına bizi de ortak edecek misin? Yoksa o zaman bizi unutup reisliği şahsında mı tutacaksın?.. şeklinde itiraz ediyorlardı. Resûlullah da onlara:

– Saltanat Allah'ındır. Kullar O'nun emirlerine uymaları halinde huzur bulur, saadete erer. Yoksa dünyevi saltanat insana huzur vermez, günün birinde ölüp Allah'ın huzuruna gidecek olan insan böyle fâni şeylerle kendini huzurlu bilemez, diyordu.

Nihayet, Kindeli'lerin bulunduğu yere geldik. Onların yumuşak insanlar olduğunu söyledim. Kolayca tebliğini yapabileceğini hatırlattım.

Resûlullah Kindeli'lerle konuşmaya ehemmiyet verdi.

– Siz hangi kavimdensiniz?

– Yemen halkından ve Kinde kabilesindeniz.

Resûlullah Hazretleri bundan sonra şu teklifte bulundu:

– Sizler hayırlı bir şeye talip olmak ister misiniz?

– Nedir o hayırlı şey?

– Allah'ın bir olup, O'ndan başka Allah bulunmadığına şahidlik edeceksiniz. İbâdeti de sadece O'na yapacaksınız. Bundan sonra da Allah'dan ne gelirse O'na iman edecek, başka şeyleri bu inanca ortak etmeyeceksiniz.

Buna Kindeli'ler şöyle karşılık verdiler:

– Peki, bu söylediklerine inandığımız takdirde sen muzaffer olursan sonra saltanatını bize bırakacak mısın?

– Saltanat dediğiniz şey Allah'a âittir. O, dilediğine verir. Benim böyle bir şeyi ne istediğim, ne de düşündüğüm var.

Birbirlerine bakışan Kindeli'ler, dudaklarını büküp uzak kalmayı tercih ettiler.

– Öyle ise senin teklif ettiğin şeye bizim ihtiyacımız yoktur. Sen bizi bunca ilâhlarımızdan vaz geçirip, araplarla da karşı karşıya mı getirmek istiyorsun? Haydi sen kavminin yanına git, onlarla anlaş.

Onlardan da ümitsiz ayrılan Resûlullah Hazretleri az ötede konaklamış olan Bekir bin Vâil'in kabilesine gelerek sordu:

- Hangi kabilenin hangi kolundansınız?
- Bekir bin Vâil'in Kays bin Salebe oğullarındanız.
- Nüfusunuz çok mu?
- Kum gibi.
- Gücünüz var mı?
- Gücümüz yok. Biz İran'a komşuyuz, Kendimizi onlara karşı korumamız gerekir. Buna da tam muktedir değiliz.

- Eğer sizi ve bizi yaratan Allah'ı kendisinden büyük olmayan tek Allah olarak tanır, O'na kulluk ederseniz, O dilerse sizi onlara karşı galip getirir, tehlikeden korur. Bunun için sizler Allah'ı bir olarak tanıyın, O'nu otuzüçer kere tesbih edin, hamd edin, tekbir getirin, büyüklüğünü her an tasdik edin.

- Sen kimsin ki böyle konuşuyorsun?

- Ben Allah'ın Resûlüyüm. Size emirlerini tebliğ ediyorum. İster inkâr edin, isterseniz ikrar. Bana bunları tebliğden başkası yoktur.

Bu sözleri dinleyenler birbirlerine bakışırken, neticeyi anlayarak uzaklaşan Resûlüllah'ın ardından, Ebû Leheb geldi. Yaklaşıp sordu:

- Size bir takım şeyler anlatan O adam var ya, sakın O'nun sözlerine inanmayın!

- Sen O adamı tanıyor musun?

- Elbette! Kardeşimin oğludur. Ben iyi tanırım. Siz O'nun nesini soruyorsunuz?

- Allah'ın Resûlü olduğunu söyledi de onu öğrenmek istiyoruz.

- Sakın inanmayın. O hep öyle konuşur. Deliler de böyle konuşur zaten. Kendisi delidir. Rastgele konuşmaya alışmış.

- İranlılar hakkındaki sözlerini duyunca biz de deli olduğunu tahmin etmiştik. Allah dilerse bizi İran'a galip getirecekmiş. Bizim bu kadar ilâhlarımız var, onların hiç

biri bunu yapamıyor da O'nun tek bir Allah'ı mı bunu yapacak?

* * *

Hac mevsiminde Resûlullah'ın uzaklardan gelip Mekke'nin etrafına konaklamış olan kabilelere yaptığı bu İslâmî tebliği durmadan devam ederken, Ebû Leheb de aynı titizlik ve ciddiyetle O'nu adım adım takip ediyor, meydana getirdiği müsbet te'siri yok etmeyi hedef alan konuşmalar yapıyordu.

Nitekim Resûlullah Hazretleri bir diğer kabileye varmış, onlara sadece bir olan Allah'ı tanımalarını teklif ederek şöyle tebliğde bulunmuştu:

– Ey insanlar, lâ ilâhe illâllah (Allah'tan başka ilâh yoktur) deyin, kurtulun!

Bu kadarcık mâsumane teklifi dahi hazmedemeyen Ebû Leheb, hem arkasından attığı taşlarla Resûlullah'ın ayaklarını yaralıyor, hem de şöyle söyleniyordu:

– Sakın O'na inanmayın. O, delinin tekidir! Kendinin Peygamber olduğunu sanıyor!

Denebilir ki, Resûlullah'ın tebliğini te'sirsiz kılmak için peşini takip edenlerin içinde en zararlısı Ebû Leheb'di. Onun bu büyük muzırlığından dolayıdır ki, Rabbimiz, hakkında Tebbet sûresini gönderip, mâruz kalacağı feci âkıbetini önceden âyetlerle haber verdi.

Bu sûrenin nazil olmasına sebep olan hâdiseler zinciri şöyle cereyan etmişti:

Resûl-i Ekrem Efendimize “En yakın akrabalarından korkutmaya başla, tebliğini yap” meâlindeki âyet nazil olması üzerine düşünmeye başladı:

– Bu emir benim için çok zor vazifeler getiriyor. Beni yakınlarımdan kimse dinleme sabrı göstermez. Nasıl yapacağım bu tebliği?... diyerek endişelendi.

Peygamberliğin dördüncü senesinde gelen bu âyetin emrini nasıl yerine getireceğini düşünerek evinde bir ay kadar bekleyen Efendimizi, halası Safiyye ile diğer akraba

hanımları ziyarete geldiler. O'nun bir müddetten beri dışarıya çıkmayıp hastalığına vererek geçmiş olsun demek istediler. Ancak Hazret-i Resûlullah içindeki hislerini anlatıp, endişesini izah edince şöyle dediler:

– Sen akrabalarına, amcalarına me'mur olduğun dinin hükümlerini tebliğ et. Ancak Ebû Leheb'i geride tut. Onun zihniyeti bambaşka. Biz nihayet kadınıız. Sana fazla yardımımız olmaz.

Bu sıralarda Cebrâil Aleyhisselâm geldi:

– Ya Resûlullah, me'mur olduğun tebliğ işini geciktiriyorsun. Eğer emr olunduğun tebliği yapmazsan, Rabbin sana azab eder, dedi.

Endişesi artan Efendimiz, hemen bir yemek hazırlatarak amcalarını, diğer akrabalarını Ebû Tâlib'in evine çağırttı. Gelenlerin sayısı kırk beşi buluyordu. Peygamberimiz pişirttiği et yemeğine onları dâvet ederken “Bismillâh, buyurun” dedi. İşte bu cümleden sonra yemeğe başlayan koskoca topluluk, et yemeğini bir türlü bitiremediler. Hazırlanmış tek kab sütü de içtikçe içtiler, ama onu da bir türlü tüketemediler. Her iki mu'cizeyi de gözleriyle gören dâvetliler hayret içinde kalırken, bu işin içinde İlâhi bir sır olduğunu hissedecek hale geldiler. Ne yazık ki Resûlullah'ın söze başlamasını önlemek için Ebû Leheb derhal konuşmaya başladı:

– Şimdiye kadar çok sihir gördük, ama kardeşimin oğlunun bu sihri kadarına hiç şahid olmadık.. diyerek dikkatleri başka tarafa kaydırđı. Böylece o büyük mu'cizenin meydana getirdiğı müsait havayı karıştıran Ebû Leheb, topluluğı Resûlullah'ı konuşturmadan dağıttı. Halbuki Ebû Leheb dâvet de edilmemişti.

Peygamberimiz üzüntü içinde neticeyi düşünürken tekrar gelen Cebrâil, akrabalarını ilâhî azabla korkutma tebliğini yapmasını tekrar hatırlattı.

Peygamberimiz ikinci bir yemekle akrabalarını tekrar topladı. Bu defa kimseye söz vermeden ilk konuşmayı kendisi yaptı.

Sözlerini de şöyle bağladı:

– Vallahi siz uykuya daldığınız gibi öleceksiniz. Uyan-
dığınız gibi de dirileceksiniz. Bu dirilmeden sonra dünya-
da yaptıklarınızın hepsinden de hesap vereceksiniz. Bu
hesap sonunda ya ebedî olarak Cehennemde kalacaksınız.
Ya da Cennette. Âhîret azabıyla korkuttuğum ilk in-
sanlar sizlersiniz. Rabbim en yakınlarını korkut buyurdu.
Ben de bu emri yerine getirmiş oldum şimdi.

Dinleyenlerden Ebû Tâlib, iman etmemekle beraber
sözlerinin doğruluğunu, kendisini müdafaa edeceğini söy-
ledi.

Dâvetsiz misafirlerden Ebû Leheb yine söze karıştı.
Ebû Tâlib'e sert cevaplar verdi. Peygamberimizin halası
Safiyye de Ebû Leheb'e mukabele etti. Derken ortalık ka-
rıştı. Konuşulanları dinleyen Ali, ayağa kalktı, konuşmak
istedi. Ancak Resûlullah hazır bulunanların en küçüğü
olan Ali'ye “otur” işareti verdi. Az sonra yine konuşmak is-
tleyen Ali'ye yine “otur” işareti veren Efendimiz, Ali'nin
üçüncü defa konuşmak istediğini görünce müsaade etti.
Ali şöyle dedi:

– Ya Resûlullah, gerçi bunların içinde en âcizi, en kü-
çüğü benim. Ama sana yardımcı ve destek de ben olurum.
Ben senin vezirin olmayı büyük bir şeref sayarım.

Çocuk yaştaki Ali'nin böyle konuştuğunu gören dâ-
vetliler gülüşerek oradan ayrılırken Efendimiz, Ali'nin
elinden tutmuş, ona iltifatta bulunmuştu. Böylece ikinci
dâvette de bir netice alınmadı.

Sıra üçüncü denemeye gelmişti. Bir gün Safa tepesi-
ne çıkan Efendimiz, sesinin eriştiği kadarıyla seslendi:

– Ey Kureyş cemaatı! Koşun, size hayatınızın en mü-
him haberini vereceğim!

Duyanlar bölük bölük tepeye koştular. İçlerinde ma-
lûm şahıs Ebû Leheb yine yer almıştı. Zaten hiç bir dâve-
ti de kaçırmiyordu.

Efendimiz şöyle hitap etti:

– Ey Kureyş cemaatı! Ben size, şu dağın arkasındaki vadide düşmanlarınız toplanmış hücumu hazırlanıyorlar. Çabuk çaresine bakın, âilenizi, çocuk çocuğunuzu kurtarın desem bana inanır mısınız?

Dinleyenlerin hemen hepsi de aynı cevabı verdiler:

– Senden şimdiye kadar hiç yalan işitmedik. Sözüne inanırız!

Bu itiraf üzerine Allah'ın Resûlü kabileleri isim isim sayarak şöyle hitap etti:

– Ey filân, filân... Kabilenin reisleri, âmirleri, liderleri! Şunu iyi bilin ki, ben size şu anda Allah'ın (o düşman atlıları gibi) gelecek olan azabından haber veriyorum. Allah'a iman edin, emirlerine itaatla bulunun, kendinizi, âilenizi koruyun.

Peygamberimiz uzun konuşmasını şöyle bağladı:

– Ey Muhammed'in yakınları! Kızım Fâtıma! Amcam Abbas! Biliniz ki, ben Allah'dan size gelecek bir azabı önleyemem. Bunu önleyecek olan, sizin kendi ameliniz, şahsî işlerinizdir. Kimse kendi amelini ihmal edip de başkasına güvenmesin!

Bu hitaptan sonra toplanmış olan kabile reisleri, Kureyş ileri gelenleri, birer birer dağıldılar. Resûlüllah'ın düşündüklerini kolayca tebliğ ettiğini öğrenen Ebû Leheb ise iyice kızmış, kızgınlığını da eline aldığı taşları Resûlüllah'dan yana atarak:

– Bizi bunun için mi topladın ey helâk olasıca! diye alenen ifade etmişti.

Helâk olasıca'nın arapça ifadesini de (Tebbet) diye söylemişti. Karısı Ümmü Cemil ise boynuna aldığı iple kırdan bayırdan dikenler yüklenip Resûlüllah'ın yolu üzerine dökmeye başlamış, o da kadınlar arasında peygamber düşmanlığı yapma gayretine girmişti.

İşte bu hâdiselerden sonra Kur'ân-ı Kerim'in sonlarında yerini alan (5) âyetlik (Tebbet) sûresini gönderen Rabbimiz, aslında kimin helâk olacağını beyan buyuruyor, şımarık Ebû Leheb'in güvendiği servetinin de kendisini feci âkı-

betten koruyamayacağına şöyle işaret ediyordu:

– Ebû Leheb'in kendisi helâk oldu. İşlediği amelleri de helâk oldu. Malı, kazandığı serveti onu kurtaramayacaktır. Yakın bir gelecekte Ebû Leheb Cehennem'in alevleri arasına girecektir. Odun hammalı hanımı da öyle. O, boynunda (diken taşımak için) ip bulunduran kadın..

Sûrenin verdiği bu haber mu'cize olarak tezahür etti. Bedir harbine iştirâk etmeyen Ebû Leheb, zaferin Müslümanlarda olduğunu işitince duyduğu teessürden iflâh olmadı. Vücudunda çıbanlar çıkmaya, bu yüzden kimse yanına yaklaşmamaya başladı. Bunca serveti, malı, mülkü, şan ve şöhrati Ebû Leheb'i kurtaramıyordu. Derken haberden yedi gün sonra Ebû Leheb'in adese denilen (hasba) hastalığından öldüğü, odasında cesedinin beklediği, oğullarının hastalık bulaşır korkusuyla yanına varamadığı duyuldu. Üç gün, üç gece odada bekleyen cesedin mahalleyi kaplayan kokusu herkesi rahatsız ettiğinden oğullarına çıkışan Kureyş halkı:

– Yazıklar olsun size. Babanız evinde kokuyor da siz yanına bile uğramıyorsunuz diye ayıpladılar.

Bunun üzerine tutulan üç zenci, cesedi alıp Mekke'nin yukarı tarafındaki bir yere gömdüler. Üzerine de ateş yakıp hastalığın bulaşmamasını temine çalıştılar.

İşte Resûlüllah'ın arkasından adım adım takip edip tebliğini te'sirsiz kılmaya çalışan Ebû Leheb'in âkıbeti böyle oldu. Ne malı, ne mülkü, ne de şan ve şöhrati onu kurtaramadı. Nihayet ameliyle başbaşa kaldı. Âyetin haberi aynıyla tezahür etti. Böylece Peygamber'in tebliği ettiği İslâm'a karşı koyacak kimselerin âkıbetinin sevimli olmayacağı da ifade ediliyordu.

Nitekim o günden bu yana asırlar geçti. İnsanların kimi Resûlüllah'ın tebliğine başım üstüne diyerek tâbi olurken, kimi de Ebû Leheb'in yolunu seçip lâıyk olduğunu tercih etmektedir. Böyledir imtihan dünyasının tezâhürü...

İsteyen Ebû Bekir'i takip eder, istemeyen de Ebû Leheb'i.. İrâde-i cüz'îye vardır insanda...

İSMİNİ DEĞİŞTİRDİĞİ SAHABİYE
PEYGAMBERİMİZİN DÜŞÜNDÜRÜCÜ İKAZI:

**ZEKÂT YOK, CİHAD YOK,
CENNETE NASIL GİDECEKSİN?**

BEŞİR Basra'da yerleşmiş saf bir insandı. İslâm'ı işiti-miş, ancak muhtevası hakkında bir fikre varamamıştı. Bir ara Medine'ye geldi. İşlerini görüp dönmek üzere iken:

– Şu, ismi dillerden düşmeyen adama da bir uğraya-yım, bakayım iddiasının mahiyeti nedir? dedi.

Müsait bir fırsat bulunca Resûlullah'ın huzuruna gir-di. Efendimiz:

– İsmi nedir? diye sordu.

– Nezîr, diye cevap verdi.

Peygamberimiz bundan memnun olmadı. Çünkü Ne-zîr'in mânâsı korkutucu demektir. Bu mânânın tam zıddı bir ismi tavsiye etti:

– Hayır, senin ismin bundan sonra Nezîr değil, Be-şîr'dir. Yani, müjdeleyici.

Beşîr bu defa:

– Ya Resûlullah, senin getirdiğin bu son dinin esasla-rı nedir, onu merak ediyorum, diye sordu. Resûlullah Hazretleri şöyle cevap verdi:

– Allah'ın birliğine, Muhammed'in O'nun gönderdiği Resûlü olduğuna şahidlik edeceksin. Ramazan'da oruç tutacak, zengin olunca zekât verecek, ömründe bir defa hacca gideceksin. Bir de Allah için cihad edeceksin.

Beşir düşünmeye başladı. Hazırladığı cevap pek sevimli değildi. Zarurî işlerini görecektir on tane ihtiyaç devesi bulunduğunu söyledi, bunların nesinden zekât vereceğini anlatmak istedi. Cihad için de savaş meydanında korkuya kapılacağını, belki ölümden korkup da kaçmış gibi olacağını ifade ile bunu da yapamayacağını ifade etmek isterdi.

Resûlullah Aleyhisselâm, mübarek elini uzatıp Beşir'in elinden tutarak kendisini iyi bir sarstıktan sonra şu tarihi ikazını yaptı:

– Zekât yok, cihad yok Cennete ne ile gireceksin Beşir?

Bu cümle Beşir'in zihninde bomba gibi patlamıştı. Bir iki dakikalık düşünme her şeyi halletti. Sözlerini değiştiren Beşir şöyle dedi:

– Ya Resûlâllah, teklif ettiğiniz esasların cümlesine iman ederek İslâm'ı kabûl ediyorum. Hiç birini istisna etmiyorum!

Bundan sonra Beşir, memleketine gitmekten vaz geçip, Mescidin bitişiğindeki ahabın arasına karıştı. Yani ahab-ı suffaya dahil oldu. Hem öylesine fedai bir mü'min oldu ki, Resûlullah'ı gölge gibi takip eder, O'na insandan değil, böcekten dahi bir zarar erişmesinden korkup, muhafaza etmek isterdi. Kendisi bir hâtırasını şöyle anlatır:

– Resûlullah Aleyhisselâm beni Suffa'ya gönderdi. Kendisine gelen hediye bizi ortak eder, sadakaları da bütünüyle bize verirdi. Böyle geçinip giderdik. Bir gece O'nun dışarıya çıktığını gördüm. Hemen takip ettim. Baki' mezarlığına girdi. Ben de peşinden girdim. Mezarlığa girince selâm verdi:

– Esselâmü aleyküm ey mü'min insanların yurdu! Biz de az sonra size iltihak edeceğiz. Biz de Allah içiniz. Biz de O'na döneceğiz. Sizler geniş hayırlara nail oldunuz. Büyük şerleri geçip geride bıraktınız, dedi.

Resûlullah selâmını böylece verdikten sonra göz

ucuyla bakınca beni görüp sordu:

– Arkamdan gelen kim?

– Ben, Beşîr, yâ Resûlâllah.

– Buraya ne için geldin?

– Yâ Resûlâllah, sana insanlardan, yahut böceklerden bir zarar erişmesin diye takip için geldim. Kırdan insan, yahut haşere zarar verebilir.

Tebessüm eden Resûlüllah, Beşîr'in bu derece bağlılık ve sevgisini takdirle karşıladı. Beşîr de ondan sonra aynı fedakârlık ruhu içinde devam etti. Bu bağlılıktan bir saniye olsun ayrılmadı. Böylece Resûlüllah'ın huzuruna şüphe ve tereddüt içinde gelen Beşîr, fedâi olup çıkmış, sarsılmayan bir imana bir anda sahip olmuştu. Sohbet-i nebeviyye böyle idi zaten. Resûlüllah'la bir anlık gözgöze gelmek, yahut bir defacık sohbetinde bulunmak iyi niyetli insanlar için kâfi geliyordu.

* * *

MÜŞRİK İKEN AYAĞA KALKMADIĞI BABASININ MÜSLÜMAN OLUNCA AYAĞINI ÖPTÜ.

HUSAYN İLE İMRÂN

MEKKE müşrikleri putlarına söz söylenmesini istemiyor, çevrelerini de putçuluğa dâvetten geri kalmıyorlardı. Resûl-i Ekrem Hazretleri ise putçuluk inancı yüzünden kızlarını diri diri gömmekten geri durmayan bu müşriklerin putlarına olan bağlılığını kırmak için putların zarar ve fayda veremeyeceklerinden söz ediyor; akıllı, mantıklı insanların puta tapmayacağını anlatmakta ısrar ediyordu. Buna kızan müşrikler bir gün toplanıp büyükleri olan Husayn'a geldiler. Teklifleri şöyleydi:

– Ya Husayn! Sen bizim büyüğümüzsün. Karşılaştığımız her sıkıntıda senin rehberliğinden istifade ederiz. Bu defa da yine senden yardım istiyoruz. Şu adama git, putlarımızla uğraşmaktan vaz geçmesini söyle. Yoksa bu işin sonu kötüye gidecek.

Husayn kalktı, birlikte Resûlüllah'ın kapısına kadar geldiler. Müşrikler dışarda beklerken Husayn da Resûlüllah'ın bulunduğu eve girecekti.

Gariptir ki, içerde Husayn'ın daha önce İslâm'a girmiş oğlu İmrân da vardı.

Müşrikler Husayn'ın kendilerine yarayacak bir iş yaparak içerden çıkacağını düşünürken sonuçtan ümitliydim.

Müşrik Husayn içeri girdiğinde kimsenin kendine yer vermediğini gördü. Müslümanlara karşı menfi tutumunu bilen mü'minler, ona yer vermek istemiyor gibiydi. Hemen

müdahale eden Resûlullah:

– Şeyhe yer verin, buyurdu.

Ancak bu suretle bulduğu bir yere oturan Husayn, hemen söze başladı:

– Bizim putlarımıza karşı saygısız sözlerden ne zaman vazgeçeceksin? Senin baban konu komşuya iyilik eden biriydi. Bu hâline vâkıf olsaydı, razı olmazdı.

Resûlullah Hazretleri hemen karşılık verdi:

– Husayn, senin de, benim de babam, tebliğ ettiğim İslâm'dan habersiz olarak gittiler. Şayet haberleri olsaydı herhalde senin dediğin gibi davranmayacaklardı.

Husayn yine putları korumak için söze başlayacağı sırada Efendimiz sordu:

– Ya Husayn, söyler misin, kaç tane tanrıya tapıyorsun?

Husayn iftiharla cevap verdi:

– Biri gökte, yedisi de yerde olmak üzere tam sekiz tane!..

– Peki, kendine bir zarar gelince hangisine yalvarıyorsun?

– Göktekine.

– Malına zarar gelecek olursa hangisine yalvarıyorsun?

– Yine göktekine.

– O halde yerdekilerini neden ona ortak ediyorsun? Sana gökteki yardım ediyormuş, yerdekilerin mânâsı ne?

Resûlullah Hazretleri sualine sual ekledi:

– Ya Husayn, yalvardığın gökteki tanrı işini görünce teşekkür ediyorsun. Şayet bu teşekkürü terk edersen sana bir zarar vereceğini mi sanıyorsun?

– Hayır böyle sanmıyorum, diye karşılık veren Husayn, verdiği cevaptan kendisi de tatmin olmadı.

Gerçekten de işini gökteki tanrı mı görüyordu. Şayet

öyle ise yerdekilerin ne işi vardı bu arada? Bu tanrılara teşekkürü terketse sahiden bir zarar verebilirler miydi?..

Bu sualler Husayn'ın zihninde şimşekler çaktırmaya, inanç dünyasını aydınlatmaya başlar gibiydi. Senelerdir bağlanıp inandığı putların yıkılır gibi olduğunu hissediyordu. Ancak dışarda bekleyen müşrik dostlarını hatırlamadan edemiyordu. Onlar kendisinden putlar lehine bir haber beklerken, kendisinin putlara saygısının yıkıldığını ne ile izah edecekti?

Bu zihni tereddütler içinde kıvranırken Resûlullah'ın teklifi şimşek gibi çaktı.

– Ya Husayn, uzatma işi. Gir İslâm'a, er saadete.

– İyi, ama benim dışarda bekleyen kavim ve aşiretim var. Onlara ne diyeceğim?

– Sen onları bırak da Allah'a dua et. De ki: Allahım, bana doğruyu göster, hakikatı görmeme yardım edecek ilim ihsan eyle!

Husayn, Resûlullah'dan işittiği bu duâ cümlelerini aynen tekrar etmeye başladı. Gariptir ki bu sözler biter bitmez gönlündeki buzların çözülmeye başladığını hissetti. Nitekim bir iki dakikalık sükûttan sonra gözlerinden yaşlar akmaya başlayan Husayn'ın kelimelere basa basa söylediği heyecanlı sözleri şunlar oluyordu:

– Eşhedü enlâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Kelime-i şehâdet biter bitmez ortalıkta bir karışıklık oldu. Ne o? Cemaatın ötesinden bir kişi kalkmış Husayn'a doğru geliyor. Bu, biraz önce kendisine yer vermeyi dahi istemeyen Husayn'ın oğlu İmrân'dı. İmrân sür'atle geldiği babasının yanında hürmetle durdu. İlk defa uzanıp başından, sonra da ellerinden öptü. Ama bununla da kalmadı, yere diz çöktü, başladı ayaklarından da öpmeye.

Manzarayı seyreden ashab ile Resûlullah'ın gözlerinden pırıl pırıl yaşlar dökülüyor, ortalık ibretli bir hâdiseye sahne oluyordu.

Göz yaşlarını silen Resûlüllah Hazretleri ağlama sebebini şöyle izah etti:

– Husayn müşrikken içeri girdiğinde oğlu ona yer vermeyi dahi istemedi. Ama şimdi sadece başını, elini öpmekle kalmıyor, yere inip ayaklarını da öpüyor. Evlâdlık saygısının en mükemmeline gösteriyor. İşte bu hal beni duygulandırdı, ağlamaktan kendimi alamadım.

Müşriklerin, putlarını korumak için gönderdikleri Husayn böylece imanla müşerref olup, İslâm'la dışarı çıkarken Resûl-i Ekrem Efendimiz emretti:

– Kalkınız, Husayn'ı evine kadar uğurlayınız!

Ashab hep birlikte kalktılar, hürmet ve ta'zimin en güzeliyle O'nu evine doğru uğurlarken kendisini ötede bekleyen müşrikler Husayn'ın yüzünde parlayan İslâm saâdetini hissetmekte gecikmediler. Homurdanarak uzaklaşırken söylendikleri duyuldu:

– Husayn da putları terketmiş. Hep böyle oluyor zaten!

* * *

MÜŞRİKLERE: “EBÛ TÂLİB’İN
YETİMİNİN SİHRİ SEMÂYA DA
TE’SİR ETTİ” DEDİREN:

AYIN İKİYE BÖLÜNMESİ MU’CİZESİ

PEYGAMBERLİĞİN onuncu yılındaydı. İtiraz ve inkâr-
larına devam eden Mekkeli müşriklerden Ebû Cehil, Mu-
ğîre, Âs... gibi şımarık kimseler Resûlüllah’ı susturmak
için akla hayale gelmedik oyunlara başvuruyor, imkânı
dışında isteklerde bulunuyorlardı.

İşte böyle bir istek ve ısrarlarını da Mina’da toplu hal-
de iken yaptılar. Resûlüllah’a yaptıkları teklif şöyle idi:

– Madem ki Allah seni kendisine Peygamber seçmiş,
emirlerini tebliğ me’mur tayin etmiştir. Söylediklerin hep
O’nun emirleridir. Öyle ise sen Allah’ından şu gökteki ayı
ikiye bölmesini iste. Gözlerimizin önünde parmağınla işa-
ret ederek ayı ikiye ayır. Biz de ondan sonra sana iman
edip, Allah’ın gerçek elçisi olduğuma şahidlikte buluna-
lım.

Ebû Cehil ve arkadaşları böyle bir isteğin normal ola-
mayacağını biliyorlardı. Bildikleri için de Resûl-i Ekrem
Hazretleri’ni güç durumda bırakıp, tebliğini te’sirsiz hale
getirmeyi düşünüyorlardı. Ancak, Rabbimiz dilerse bu-
nun da olacağını akıllarına getirememişlerdi.

Resûl-i Ekrem Hazretleri ise bu isteklerine karşı şu
teklifte bulunuyordu:

– Peki, sizin dediğinizi yaparsam, ayın ikiye bölündü-
ğünü gözlerinizle görürseniz bana iman edecek misiniz?
Allah’ın son peygamberi olduğuma şahidlik yapacak mısı-

nız?

Mina'daki kumluğun üzerinde yanyana oturan müşrikler önce birbirlerine bakiştılar. Sonra da cevap verdiler:

– Elbette. Sen parmağınla işaret et, gökteki şu ayı ikiye böl. Biz hemen sana inanıp iman edeceğiz!

Resûl-i Ekrem Efendimiz bütün varlığıyla Rabbinin kudret ve himayesine bir daha sığınmış, insanların tasavvurunun üstünde bir ruh haline girmişti. Anlaşılan Rab-bimiz Resûlünün isteğine izin verecekti. Nitekim mübarek elini kaldırıp parmağıyla aya şöyle bir çizgi çeker gibi işarete bulundu. İşte ne oldu ise o anda oldu. Hazır bulunanlar hayret ve dehşetle ayın ikiye bölündüğünü gördüler. Gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi baka kaldılar.

Resûlullah ise gayet sakin ve vakur idi. Gökte ikiye ayrılmış halde görünen ayın halini bizzat kendisi de seyrediyor, aynı anda da yanında bulunan sahabelerini şahid tutuyordu:

– Ey Ebâ Seleme, ey Erkâm! Şahid olun, şâhid olun!

Evet, şâhid olmuşlardı. Sadece mü'minler değil, o anda orada bulunan teklif sâhibi münkirler de şahid olmuşlardı. Hattâ hayret ve dehşetten gözleri faltaşı gibi açılmış vaziyette bakakalmışlardı. Diyecek hiç bir şey bulamadıklarından derin bir sessizlik çökmüştü kendilerine.

Resûlullah'ın şahid tuttuğu ashabı ise coşan imanları sebebiyle tekbir alıp Mina vadilerini inletmişlerdi.

– Allahü Ekber, Allahü Ekber, Resûlullah son Peygamber!

Teklif sahibi müşrikler bir müddet ne diyeceklerini bilemez halde şaşkın vaziyette beklerden Ebû Cehil bir çıkış yolu bulmuş ve arkadaşlarının hayretini de azaltacak bir te'veile sapsmıştı:

– Ebû Tâlib'in yetiminin sihri, semâya da te'sir etti.

Bu, devam edegelen sihirlerinden biridir. Şaşırmayasınız.

Ebû Cehil'in küfür arkadaşları bile önce bu te'vile pek itibar etmediler:

– Gözlerimizin önünde bizim isteğimizle oldu. Sadece parmağıyla işaretten sonra meydana geldi.. demek istedilerse de Ebû Cehil'in te'villi itirazı onları susturmuş, niha-yet onlar da bunun bir sihirden ibaret olduğunu iddiaya mecbur kalmışlardı.

Mina'da bu büyük mu'cizeye şahid olduktan sonra daha fazla oturmayıp kalkan müşrikler, ayrılırken şöyle diyorlardı:

– Yarın sabah Mekke'ye gelen yolculardan soracağız. Bakalım onlar da görmüşler mi bunu?

Gerçekten de ertesi sabah Mekke'ye gelen gece yolcu-larından sorduklarında aldıkları cevap gayet açık seçikti:

– Biz gece ayın ikiye bölündüğünü hayretle gördük. Bunun şimdiye kadar görülmemiş bir şey olduğunu dü-şünerek, acaba yeni bir Peygamber mi geldi diye düşün-meye başladık.

Ne yazık ki küfür gönülleri, gözleri görmez etmiş, imandan mahrum sineler hakka lâayk olamamışlardı.

Bundan sonra gönderdiği müstakil bir sûreyle ayın ikiye ayrıldığını, müşriklerin buna da sihir dediklerini Peygamberimize haber veren Rabbimiz, hem O'nu teselli etmiş, hem de kıyâmete kadar gelecek mü'minlere bu hâ-diseden ibret almalarına işârette bulunmuştur:

İnşıkak-ı Kamer Mu'cizesini (Mektubat) kitabında et-raflı şekilde izah eden Bediüzzaman, mes'eleye hem akıl, hem de nakil açısından pek güzel izahlar getirmiş, tatmin edici bilgiler vermiştir.

* * *

ÂHİRZAMAN PEYGAMBERİNİN
TEVRAT'DA ZİKREDİLEN
BİR VASFINI ANLAMAK İSTİYORDU.

RESÛLÜLLAH'IN YAKASINA SARILARAK BAĞIRAN YAHUDİ ÂLİMİ

MEDİNE'DE İslâm gittikçe yaygınlaşıyor, âlimi, cahili hemen herkes Resûlullah'ı konuşuyordu.

Zeyd bin Su'ne de bu konuşanlardan biriydi.

Yahudilerin hem zengin, hem de Tevrat'ı en iyi bilen âlimleri olan Zeyd, aylardır inceleme yapmış, Resûlullah'ın Tevrat'ta yazılı olan sıfatlarının hepsini de O'nda tesbit etmişti. Ancak bir mes'ele vardı zihninde. Onu da kesin olarak tesbit ederse vesvese bitmiş, iman etmesine mani kalmamıştı. Bu mes'ele şu idi:

Tevrat'taki âhırzaman Peygamberinin vasıflarından biri de cahilce hareketlere karşı yumuşak olacağı hususuydu. Acaba, âhırzaman Peygamberi denen bu zatın cahilce hareketlere karşı sabrı, tevazuu mu fazlaydı; yoksa hiddeti, şiddeti mi ilerideydi?

İşte bu hususu tesbit için fırsatlar arayıp bahaneler bulmaya gayret eden Zeyd, bir gölge gibi geriden Resûlullah'ı takip ediyor, cahilce bir hareketin vaki olmasını, buna mukabelesinin yumuşaklık veya sertliğini görmeyi istiyordu. Nitekim istediği şeyin vaki olacağı bir hâdiseye de şahid oldu. Vak'a şöyle başladı. Mescidinin kapısında ashabıyla sohbet etmekte olan Resûlullah'a henüz köyden gelmiş olan bir bedevî, derdini şöyle anlattı:

– Ya Resûlâllah, köylülere İslâm'a girerlerse rızıkları-

nın bollaşıp yokluktan kurtulabileceklerini söylemiştim. Halbuki şimdi kuraklık hüküm sürüyor, ciddi sıkıntıya mâruz kaldılar. Onların bu sıkıntı yüzünden girdikleri İslâm'dan geri dönmelerinden korkuyorum. İhtiyaçları çok fazla.

Yanında bulunan Hz. Ali'ye dönen Resûlullah:

– Bu yoksullara gönderecek bir şey kalmadı mı? diye sordu. Hz. Ali:

– Ya Resûlâllah, hepsini de dağıttık, hiçbir şey kalmadı, diye cevap verdi.

İşte bu sırada Resûlullah'ın bâzı hallerini daha yakından tesbit etmek için bekleyen Zeyd'e fırsat düşmüştü. Hemen yaklaştı:

– Eğer falan bahçedeki hurmayı bana satarsan, sana (seksen) miskal parayı peşin olarak verebilirim.

Buna Resûlullah'ın cevabı şöyle oldu:

– Falan bahçeyi şart koşma. Zira o bahçede hurma olmayabilir, yahut da bir ziyana uğrar, eline geçmeyebilir, sen zararlı çıkarsın. Ama herhangi bir bahçeden sana seksen miskallik hurma satabilirim. Buna razı mısın? dedi. Zeyd bunu kabûl etti. Böylece parası peşin, hurması veresiye olmak üzere seksen miskal altını kendisine teslim etti. Parayı alan Resûlullah köylüye verirken şöyle hitap etti:

– Al bunu, onlara götür, âdil şekilde taksim eyle. Zareuretlerini karşılayıp sıkıntılarını gidersinler.

Sevinerek devesine atlayan bedevî, köyüne doğru hızla giderken manzarayı seyredenlerin yüzleri gülmüş, huzur duymuşlardı.

Aradan zaman geçti. Zeyd, Resûlullah'ı Ensâr'dan birinin cenâzesinde gördü. Yanında Ebû Bekir, Ömer, Osman ve diğer sahabiler vardı.

Zeyd cahilce bir talepte bulunmanın zamanı geldiğine, kendini inandırmıştı. Bakalım öyle bir tavırdaki bulu-

nursa âhîrzaman Nebîsi olduğu iddia edilen zatın muka-belesi nasıl olacaktı? Cenâze namazı kılınmış, Resûlullah bir duvarın gölgeliğine yaslanmıştı ki, Zeyd son derece hırçın ve kaba bir şekilde Resûlullah'ın yakasından tutup bağtırmaya başladı:

– Ey Abdülmuttalib'in oğulları! Borcunuzu daha ne zamana kadar bekleteceksiniz? Sizin kadar borcunu vermekte ihmalkâr olan kimseyi görmediğime yemin edebilirim!

Zeyd bundan sonrasını kendisi şöyle anlatır:

– Cümleyi bitirdiğim sırada gözüm Ömer'e kaydı. Bir de baktım ki Ömer'in gözleri fıldır fıldır dönüyor, hışım la üzerime doğru geliyor. Nitekim yaklaşınca elini kılıcının kabzasına uzatan Ömer aynı şiddetle bağırdı:

– Ey Allah düşmanı! Resûlullah'a karşı ne biçim konuşuyorsun? Eğer İslâm'a gireceğini ümid etmese idim, vallahi boynunu vururdum şurada!

Ben müthiş korkmuştum. İşte o anda Resûlullah'a baktım. Acaba nasıl bir tavır içinde diye dikkat ettim. Bana karşı yumuşak ve tebessümle bakmaya devam ediyor, hem de beni değil de Ömer'i ikaz ederek şu tenbihte bulunuyordu:

– Ya Ömer, benim ve onun senden beklediğimiz bu tavır değildir. Sen bana (borcumu istetmeden vermemi), ona da (kırıcı olmadan istemesini) tavsiye etmeliydin!

Zeyd devamla der ki:

Halbuki ben alacağımı istediğimde ödeme tarihine daha iki gün vardı. Benim bu isteğim mutlaka haksızdı. Ama bunu Ömer bilmiyordu. Eğer onu da bilseydi herhalde benim durumum büsbütün fena olurdu.

Resûlullah Hazretleri bundan sonra Ömer'e şöyle emir verdi:

– Haydi git, alacaklıya borcumuz olan hurmayı ver, ayrıca yirmi sa' da fazla ver. Onu korkuttuğunun helâllığı

olsun.

Hazret-i Ömer'le birlikte giden Zeyd, ondan alacağı miktar hurmayı aldıktan sonra gerçekten de yirmi sa' daha ölçüp verdiğini görünce sorar:

– Ya Ömer, bu yirmi sa' nedir?

– O da seni korkutuşumun helâllığıdır. Resûlüllah böyle emretti.

Artık Zeyd'in zihnindeki düğüm çözülmeye başlar. Der ki:

– Ya Ömer, sen beni tanıyor musun?

– Hayır!

– Ben Zeyd bin Su'ne'yim!

– Şu, Tevrat'ı iyi bilen âlim Zeyd mi?

– Evet!

– Madem ki sen âlim bir adamsın, Resûlüllah'a karşı takındığın bu mânâsız hareketin nedir?

– Ya Ömer, o hareket bütünüyle mânâsız değildir. Nitekim şu andan itibaren o mânâ tekemmül etmiş, maksadına varmıştır.

– Ne demek istiyorsun Zeyd?

– Demek istediğim şudur: Ben sadece âlim değil, aynı zamanda da zengin biriyim. Alacağım olan hurmayı da, fazladan vereceğiniz hurmayı da tümüyle burada bırakıyorum, iade ediyorum. Ayrıca şahsıma âit malımın yarısını da câhilce hareketlere karşı gösterdiği sabır, yumuşaklık ve tevazuunu gözlerimle gördüğüm âhirzaman Nebî'sinin ümmetine vasiyet ediyorum.

Hazret-i Ömer müdahale eder:

– Âhirzaman Nebî'sinin ümmetine deme, ümmetinin bir kısım muhtaçlarına, de.

– Evet, âhirzaman Nebî'sinin ümmetinin bir kısım muhtaçlarına hibe ediyorum. Sen şimdi beni doğruca O'nun huzuruna götür ve gerisine karışma.

Böylece alacağı hurmayı da, şahsî servetinin yarısını da ümmetin muhtaçlarına terkeden Zeyd, doğruca Resûlullah'ın mescidine gelir, Hazret-i Ömer'in işaretleriyle ilerler.

Ancak bir müddet önce Resûlullah'ın yakasına sarılıp hürmetsizlikte bulunduğunu gören ashab, ona hışım ile bakarken Zeyd'den duyulan şu cümle hepsini de şaşırtır:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü.

Böylece çevresindeki sert bakışlar yerini, sevimli nazarlara terkederken ashab hep birlikte kalkıp Zeyd'i kucaklarlar.

Bundan sonra Zeyd'de çelik gibi kuvvetli imanî tezahürler görülür. Hiçbir gazâda Resûlullah'dan geri kalmaz. Gazaların en mahrumiyetlisi ve zoru olan Tebük'e de çıkar. Fakat Tebük'ten dönmek nasib olmaz, yolda şehid olup Allah'ın rahmetine kavuşur. Resûlullah'ın gösterdiği sabır ve tahammül, imanla şereflenmesine kâfi gelir.

* * *

MÜSLÜMAN KADININ NAMUSUNA
SAYGISIZLIKLARINI YURTLARINDAN
SÜRGÜNLE ÖDEDİLER.

KAYNUKA YAHUDİLERİNİN
MEDİNE'DEN KOVULMALARI

MEDİNE'NİN Âliye denilen nahiyesinde oturan Benî Kaynuka yahudileri, kuyumculukla uğraşırlardı. Bunlar hem zengin, hem de cesurdular. Kaleleri muhkem, insanları tutkundu. Ne var ki, hiç de hoşlarına gitmeyen İslâmiyet gittikçe yayılıyor, büyüyüp geliyordu. İşte Bedir gazası da cereyan etmiş, Müslümanlar muzaffer olmuşlardı. Demek ki, İslâmiyet bu zengin ve kuvvetli Kaynuka yahudilerini de bir gün te'siri altına alacaktı.

Bunun endişesini duyarlarken Resûlüllah Hazretleri onları Kaynuka pazarına toplayıp geniş bir hitabede bulundu. Şöyle ikaz ediyordu kendilerini:

– Ey Benî Kaynuka! Sizi ve bizi yoktan var eden Allah'dan korkunuz. Allah'ın indinde son din olan İslâm'ı kabûl ediniz. Kabûl ediniz ki, Bedir'de Kureyş'in uğradığı âkıbete siz de uğramayasınız.

Kaynuka yahudileri kendilerine çok güveniyorlardı. Ne Allah'ı, ne de Resûlünü kabûl etmiyorlardı. Üstelik yaptıkları anlaşmayı da bozmuşlardı. Savaş mes'elesinde ise kendilerinden büsbütün emindiler. Nitekim şöyle cevap verdiler:

– Ya Muhammed! Sen, biz Kaynuka yahudilerini de Kureyş'e mi benzetiyorsun? Senin mağlûb ettiğin Mekke-

li Kureyşliler harp nedir bilmezler. Bizi onlara kıyas etmeyin...

Bu sözleriyle Kaynuka yahudileri alenen isyan bayrağını çekmiş oluyorlardı. Bununla da kalmadılar. İşi daha da azıttılar.

Medineli bir kadın Kaynuka çarşısında altın almak üzere bir dükkâna girmiş, zinet bakmak için oturmuştu. Dışarıdan giren bir yahudi, Müslüman kadına yüzünü açtırmak istedi. Kadın yüzünü açmadı:

– Ben Müslümanım, benim dinimde bir kadının yüzünü peçeyle kapaması bakanların kötü nazarlarından korumak için daha isabetli bir tedbirdir, dedi.

Yahudi bu defa da başka bir cıbilliyetsizlik düşündü. Oturan kadının arka tarafından habersizce yaklaşıp eteğinin ucunu sırtına bir dikenle iliştirdi. Geriye çekilip bir kısım yahudileri de toplayarak beklemeye başladı. Yapılanlardan haberi olmayan kadın kalkınca da arka eteği sırtına iliştirilmiş halde kalktığından edeb yeri gözükte. Bunu yapan yahudi de yanındakilerle kahkahayı basıp gülüştüler. Bu terbiyesizlik karşısında kadın feryadı bastı:

– Hiç mi Müslüman yok burada?

O anda oradan geçmekte olan bir Müslüman durumu anlayınca yahudilerle münakaşaya tutuştu. Yahudiler çocuklarına güveniyor, Müslümanı dövmek istiyorlardı. Kılıcını çeken Müslüman:

– Ben bugün için varım, sen hem Müslümanın namusuna hakaret edeceksin, hem de beni dövmeye yelteneceksin, al sana layık olduğun şey.. diyerek bir kılıç darbesiyle yahudiye yere serdi.

Biriken yahudiler bu defa Müslümanın başına üşüştüler, onlar da onu şehid ettiler.

Durum Resûlullah'a intikal etmişti. Artık Benî Kaynuka yahudilerine bir ders vermek zamanı gelip geçmekteydi.

Resûlullah Hazretleri bir cumartesi günü Hazret-i Hamza'ya cihad bayrağını vererek Kaynuka yahudilerine doğru yola çıktı. Bunu duyan yahudiler muhkem kal'alarına çekildiler. Her biri Müslümanlara küfürler yağıdırıyor, ağıza alınmadık sözler sarfediyorlardı. Ancak ok atmayı, kılıç çekmeyi kendileri açısından mahzurlu buldukları için kal'a içinde hareketsiz bekliyorlardı. Yiyecek ve içeceklerini bolca saklamışlardı. Buna güveniyor, bir gün Peygamberimizin beklemekten usanıp gideceğini sanıyorlardı. Ne var ki, Resûlullah Hazretleri çevredekilerle anlaşma yapmış, yahudilere de örnek olacak bir karşılık vermek istiyordu. Bu sebeble günlerce bekledi, hattâ tam on beş gün oldu, yine muhasarayı kaldırmadı. Artık yahudilerin stokları bitiyor, teslim mecbur kalıyorlardı. Nihayet kal'a kapılarını açıp birer ikişer dışarıya çıkmaya başladılar.

Resûlullah Hazretleri iki sahabiye bunların ellerini bağlamakla vazifelendirdi. Allah'ı, Peygamber'i inkâr eden, yaptıkları sulh anlaşmasını bozup, Müslüman kadınlarına saldıran, sonra da onu korumak isteyen Müslümanı öldüren bu yahudileri kısas yoluyla cezalandırmayı diliyordu.

İşte bu sırada meşhur münafık Abdullah bin Übey bin Selül çıkageldi. Onları bağlamış olan Münzir'e:

– Çözünüz bunların ellerini, dedi.

Münzir'in cevabı sertti:

– Resûlullah'ın bağlattığı bir cemaatin elini sen nasıl çözdürebilirsin?

Abdullah bin Übey, doğruca Resûlullah'a gitti. Kaynuka yahudilerini çözdürmesini istedi, bunda o kadar da ısrar etti. Resûlullah'ın yakasını tutup bir yere gidemez hale getirdi.

Yahudiler ötedenberi Abdullah bin Übey ile dost ve anlaşmalı idiler. Ayrı dostluk ve yakınlıkları vardı.

Bu ısrar karşısında Resûlullah Kaynuka yahudileri-

nin ellerindeki bağı çözdürdü. Ancak üç gün içinde Medine topraklarını terkedip Şam'a kadar uzaklaşmalarını emretti. Bu şartla elleri çözülen Kaynuka yahudileri Şam'a doğru yola çıktılar. Yanlarına da Ubâde bin Samit gözcü olarak verilmişti. Yolda Vadi'l-Kurâ'da bir müddet eğlendiler. Sonra kalkıp Şam'a müteveccihen yollarına devam ettiler. Bundan sonra Ubâde geri döndü.

Böylece yaptıkları anlaşmaya sadık kalmayıp, Müslümanları küçümseyen yahudiler, isyan ve saygısızlıklarının cezasını çekmiş, bir daha aynı şenaati irtikâp etmemek üzere 750 kişilik kabile halinde Suriye taraflarına doğru sürülmüşlerdi.

Yol boyunca duydukları pişmanlıklarını dile getirerek söylenip gidiyorlardı:

– Keşke Müslüman kadına saygısızlıkta bulunmasaydık. Keşke yaptığımız anlaşmaya sadık kalsaydık. Keşke Mekke müşriklerini Bedir'de yenen Müslümanları küçük görmeseydik!...

* * *

KILICINI ÇEKİP: “SENİ BENİM ELİMDEN
KİM KURTARIR?” DİYE SORMUŞTU.

MEŞHUR CENGÂVER DÜ’SUR’UN PEYGAMBERİMİZE SUİKASD TEŞEBBÜSÜ

HİCRETİN üçüncü yılının Rebi’ülevvel ayında idi. Medine’ye gelen haberler pek sevindirici değildi. Söylentiye göre arabın meşhur cengâverlerin Dü’sur, çevresindeki Benî Salebe ve Benî Muharib kabilesinden topladığı savaşçılarla Medine’ye baskın yapmak üzere yola çıkmıştı. Dü’sur, bir gece ansızın şehri basacak, habersiz yakaladığı Müslümanları kılıçtan geçirip, mallarını ganimet, canlarını da esir alarak sıvışıp gidecekti!.

Resûlullah, Dü’sur’un bu teşebbüsünü ciddi bir tehlike olarak gördü. Derhal ashabından (450) kadar mücahid toplayıp kendisi de başlarına geçerek yola çıktı. Yeri ne ise Osman bin Affan’ı vekil bıraktı.

Dü’sur’u yolda karşılamak niyetinde olan Resûlullah, onun bulunduğu yeri tesbite gayret ediyordu. Zül’asaba mevkiine geldiklerinde meçhul bir adama rastladılar. Durumundan şüphelenen ashab meçhul adamı sorguya çektiler.

- Kimsin, nereye gidiyorsun?
- Sa’lebe oğullarından Cebbar’ım. Medine’ye gidiyorum.
- Ne yapacaksın Medine’de?
- Kendime bir kat elbise temin edeceğim.
- Buraya gelirken bir topluluğa rastladın mı? Sizin kabile ne halde?

– Kimseye rastlamadım. Ancak, Dü'sur'un (Gavres) bir hareketini işittim. Onda değişik bir durum var.

Ashab, samimî konuşan Cebbar'ı alıp Resûlullah'ın huzuruna çıkardılar. Nebiyy-i Ekrem'i ilk defa gören Cebbar, dinlediği Resûlullah karşısında âlemini değiştirdi. Sohbetin te'sirini gönlünün ta derinliklerinde hissetmeye başladı ve çok sürmeden kelime-i şهادeti bastırdı:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü.

Artık, Sa'lebe oğullarından olan eski Cebbar gitmiş, yerine Resûlullah'ın ashabından olan yeni Cebbar gelmişti. O andan itibaren Resûlullah'ın düşmanı, Cebbar'ın düşmanıydı. Nitekim ilk teklifi şu oldu:

– Ya Resûlâllah, Dü'sur, seninle hiç karşılaşmak istemez. O sizi dâima arkadan vurmak ister. Onun için siz ona gizlice yaklaşıp yakalamalısınız. Dilerseniz, dağın arkasındaki saklandığı yere kadar sizi yaklaştırayım.

Resûlullah Hazretleri, Cebbar'ın fikrine değer verdi. Yanına Bilâl-i Habeşî'yi verip kılavuz olarak önden yürümelerini emretti. Arkadan da cihad ordusu geliyordu. Dağın eteklerine yaklaştıkları sırada sağnak halinde yağmur başladı. Bu sebeble asker istirahat için çekildiler. Eştikleri kum çukurlarına toplanan suyla da ihtiyaçlarını karşıladılar. Resûlullah da ıslanan elbisesini kurutmak için ilerdeki bir ağacın altına gitmiş, çıkardığı dış elbisesini ağacın dalına asıp kendisi de ağacın altında istirahate çekilmişti.

Meğer düşman birliği, az ilerdeki dağın kuytu yerlerindeymiş. Bunlar develerini ihdırıp atlarını bağlamışlar. Kendileri de saklandıkları yerden durumu seyrediyorlarmış. Resûlullah Hazretleri'nin hemen yakınlarındaki bir ağaca elbisesini asarak oturup istirahate çekildiğini görmüşler. Tam o sırada kumandanları olan Dü'sur'a fısıldamışlar.

– Dü'sur! Bulunmayan bir fırsat geçti eline. Bir daha böyle bir fırsat ne bulunur, ne de ele geçer. Görüyorsun

ki, Muhammed kavminden uzakta, hem de ağacın altında tek başına istirahat halinde. Sessizce yaklaşır da ansızın bir kılıç darbesi indirsen hem Onun işini bitirir, hem de kaçıp yanımıza erişirsin. Ashabının haberi oluncaya kadar da biz kendimizi emniyete alırız.

Dü'sur böyle bir fırsatın bir daha ele geçmeyeceğine inanmış olacak ki, arkadaşlarının kılıçlarından beğendiğini seçerek hemen müsait yerlerden aşağıya doğru indi. Resûlullah'ın istirahat ettiği ağacın yanına kadar sokuldu. Artık beklediği anın geldiğine iyice inanmıştı. Kendinden çok emindi. Zira düşündüğünü tahakkuk ettirmesine hiç bir engel yoktu. Nitekim kendisinden çok emin bir şekilde ansızın karşısına dikildiği Resûlullah'a çıktı:

– Söyle bakalım, şimdi seni benim elimden kim kurtaracak?

Hiç bir telâş eseri göstermeyen Resûlullah gayet vakur bir edâ ile cevap verdi:

– Allah!

Bu tek kelime, Dü'sur'un kulaklarından beynine girerken sanki oradaki dağların yaptığı yankıyla birlikte gırıyordu. Bütün dağlar, birer birer (Allah) diye yankılamıştı âdeta.

Yüzde yüz indireceği ümidiyle havaya kaldırdığı kılıcı hâlâ havadaydı. Yeniden toparlanıp da kılıcını indirmek istediği anda birden peyda olan ak sakallı, nur yüzlü bir zat Dü'sur'un elinden kılıcı yere düşürmüş, öldürmekten vaz geçtiği gibi, ölmekten kurtulma çaresini düşünmeye başlamıştı. O anda yerinden kalkan Resûlullah, kılıcını alarak mukabil suali sordu:

– Söyle bakalım, şimdi seni benim elimden kim kurtaracak?

Dü'sur'un dünyası altüst olmuştu. İnsanüstü bir şeyle karşılaştığını hemen anlamış, bunun bir peygamber işi olacağını kestirmekte hiç güçlük çekmemişti. Bu sebeble cevabı gayet kesin oldu:

– Beni senin elinden hiç kimse kurtaramaz ya Resûlâllah.

Ve Dü'sur inancını hemen ilan etti:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

İş bu kadarla da kalmadı. Dü'sur, durumunu yeminle te'yid etti:

– Yâ Resûlâllah, bundan böyle Müslümana kılıç çekmeyeceğime Allah'a yemin ederim. Benden emin olunuz.

Resûlüllah Hazretleri, Dü'sur'u serbest bıraktı. O da saklandıkları yerden kendini seyreden kavminin yanına döndü. Korku ve telâşla karşılayan arkadaşlarından kimi onu ayıpladı, kimi de merakla sordu:

– Ne oldu öyle? Eline geçmiş fırsatı kullanmak şöyle dursun, az kalsın kendi başını koparttıracaktın? Sen böyle korkak ve beceriksiz değildin, nasıl oldu bu iş böyle?

Dü'sur, mes'elenin arkasındaki gerçeği bilen adam emniyeti içinde konuştu:

– Vallahi O'na kılıcımı indirmek üzere kaldırmıştım ki, O'nda, kimsede görmediğim bir emniyet ve vakar gördüm. Hiç telâş etmedi. Halbuki kılıcım üzerine inmek üzere havadaydı. Tam indireceğim anda ise, nur yüzlü, ak sakallı biri göğsüme öyle bir yumruk indirdi ki, kılıç elimden düştü. Halbuki yanımda hiç kimseler yoktu. Anladım ki, Muhammed Allah'ın Resûlüdür. Allah O'nu korumak için meleklerini göndermiştir. Vallahi ben bundan sonra O'nun aleyhine hiç bir harekete girişmeyecek, hiç bir toplantıya katılmayacağım, bunu böyle bilin. Bana kalırsa doğru olan, sizin de Müslüman olmanızdır!

İslâm tarihine (Gatfan) yahut (Enmar) gazası diye geçen bu gaza on bir gün sürmüş, on ikinci günü Medine'ye dönen Resûlüllah, Dü'sur bin Haris'in yapmayı plânladığı baskını da böyle hallederek kan dökmeden anlaşmayı sağlamıştı.

* * *

MADDÎ KILIÇLAR KININA GİRERKEN
KUR'AN'IN MANEVÎ KILICI
GÖNÜLLERİ FETHE BAŞLAMIŞTI.

HUDEYBİYE ANLAŞMASI NASIL İMZALANDI?

HİCRETİN altıncı senesinde Resûl-i Ekrem Efendimiz gördüğü bir rüyada, Kâ'be'yi tavâf ederken, ashabını da tavaftan sonra tıraş olurken görmüştü. Resûlüllah'ın rüyası aynen vâki olacağından, ashabını toplayan Efendimiz onlara gördüğü rüyayı ve Kâ'beyi tavâf edeceklerini müjdeledi. Bunun üzerine (1400) kadar ashabıyla Kâbe'yi tavâf edip umre ibadetini yapmak üzere yola çıkan Resûlüllah, civardan bâzı kabileleri de bu sefere dâvet etmişse de onlar:

– Muhammed ashabını koyunlar gibi boğazlatmak üzere silâhlı insanların yanına götürüyor. Mekkeliler Bedir harbinin intikamını almak için sabırsız bekliyorlar. Onların yanına silâhsız gidilir mi? diye itirazda bulunup iştirak etmediler.

Resûlüllah Hazretleri sadece Beytullah'ı ziyareti kastedtiğinden ashabın yanında yolcu silâhı olan kılıçtan başka şey götürmemelerine işarette bulundu. Altı senedir terkettikleri Mekke'deki evlerini, barklarını, konu komşularını görecek, bir sıla-i rahim de yapmış olacaklardı.

Peygamberimiz hafta boyu yol aldı. Kumlu çöllerin sıcağını yaşayarak Mekke'ye yaklaştı. Yolda bâzı aşiretleri İslâm'a davet etmiş, kimi kabûl etmiş, kimi de bu işin sonunu beklemeyi tercih etmişlerdi.

Resûl-i Ekrem Hazretleri yaklaştığı Mekke'ye gizlice gözcü göndermiş, müşriklerin durumlarını tedkik ettirmişti. Gelen gözcü Büsr, durumu şöyle anlattı:

– Ya Resûlâllah, Mekkeliler sizin Beytullah'ı ziyaretinize mani olmak için kararlılar. Hattâ bu hususta ahabiş'lilerle yeni anlaşmalar yaptılar. Bir kısmını önümüzdeki dağların üzerine gözcü olarak diktiler. Onlar şu anda bizim hareketimizi gözlüyor, geriye haber veriyorlar. Halid bin Velid kumandasında iki yüz kişilik bir vurucu kuvveti de yola çıkardılar, geriden bizi takip edecekler!

Resûlüllah Aleyhisselâm müşriklerin bu telâşına üzüldü. Takip ettikleri yolu değiştirip sağ tarafa doğru meylederek devam ettiler. İslâm kafilesinin nerede olduğunu bilemeyen Halid bin Velid, ansızın bir toz duman bulutunun kendisine doğru geldiğini görünce şaşırıldı. İki yüz kişilik kuvvetine karşı büyük bir ordunun geldiğini vehmederek dönüp Kureys'e durumu haber verdi. Gariptir ki, Peygamberimiz, Halid bin Velid'in süvarileri ile karşılaşmak istemiyor, onlara acıdığını hissettiriyordu.

Resûlüllah Aleyhisselâm bu sırada kara bir dağın eteğinde konaklayıp ashabına bilgi veren bir hutbe irad etti. Konuşmasında Mekkelilerin Ahabiş kabilesine ziyafetler çekip onları yanlarına alarak savaşmaya hazırlandıklarını bildirdi, bu durumda fikirlerini öğrenmek istediğini ifade etti. İstişarede bütün ashab fikirlerini söyledi. Bâzıları, doğruca Kâbe'ye yürüyelim. Karşımıza çıkan olursa onlarla çarpışırız diyor, bâzıları da Kâbe'ye değil bizi takip için çıkmış olan süvarilere doğru yürüyelim, önce onların cesaretini yok edelim.. şeklinde fikir beyan ediyorlardı.

Görüşün ağırlığını “Kâbe'yi tavâf için yolumuza devam ederiz, karşı gelen olursa savaşırız” fikri teşkil ettiğinden, Efendimiz de buna iştirak etti. Böylece Mekke'ye doğru yola devam ettiler.

Halid bin Velid iki yüz kişilik süvarisiyle yine Resûlüllah karargâhına yaklaşmış, onu geriden tecessüse başla-mıştı. Nitekim öğle namazı için duraklayıp hep birlikte

Allah'a kulluk vazifesini ifaya durmalarını hayretle seyretmiş, ancak namaz bittikten sonra bir süvarinin ikazı şöyle olmuştu:

– Hep birlikte başlarını yere koyup secdeye vardılar. Tam baskın yapılacak zamandı. Tuh olsun, nasıl da bir fırsat kaçırdık!

Halid'in de dikkatini çeken bu fırsatın kaçışından çok üzüldüler.

Bu defa ikinci namazını beklemeyi düşündüler. Bekledikleri fırsat, ikinci namazında da zuhur edecekti. Halid süvarilerine gelecek namazda başlarını secdeye koydukları anda nasıl baskın yapacaklarına dâir bilgi vermeye başladı. Nitekim çölün ortasındaki dağın eteğinde az sonra ikinci ezanı okunuyordu. Bekledikleri fırsat gelmişti. Kum tepelerin arkasında yayından fırlayacak ok misali tetikte bekliyorlardı. Kâbe'ye doğru saf tutmuş Müslümanlar hep birlikte namaza başladılar. Ancak bu defa değişik bir durum dikkati çekti. Resûlullah'ın arkasındaki cemaatin yarısı secdeye indiği halde, arkadaki yarısı inmiyor, dimdik ayakta bekliyordu. Âdeti kendilerini kolluyorlardı. Bunlar ayakta beklerken üzerlerine ansızın hücum mümkün değildi. Dikkatle seyrettiler. Ödekiler secdeden kalkmış, ikinci rek'atta da ayakta bekleyenler secdeye inmiş, ödekiler ayakta kalmışlardı. Yani beklenen fırsat vaki olmamıştı. Bundan hayrete düşen Halid:

– Vallahi Muhammed aklımızdan geçeni bildi, ashabına ona göre namaz kıldırды, diye söylendi.

Hakikat-ı hal ise buna yakındı. Cebrâil Aleyhisselâm gelmiş, ashabına (salât-ı havf) kıldırmasını tavsiye etmişti: Yani düşman tehlikesinin kuvvetli olduğu anlardaki namazdı bu...

Buradan da ilerleyen ashab kafilesi daha sonra Hudeybiye'ye yaklaştığı sırada Resûlullah'ın devesi Kasva, Kâbe'ye müteveccih yolda fazla ilerlemeyip çöktü. Onu kaldırmak için ısrar ettiyseler de kalkmayan Kasva'nın

halini gören Resûlullah:

– Kasva'nın böyle bir huyu yoktur. Vaktiyle fili Mekke'ye sokmayan Allah, bu sefer de Kasva'yı sokmak istememektedir, buyurdu.

Kasva'yı zorladılar. Kalkınca Kâbe yönünü bırakıp biraz yana doğru Hudeybiye'ye yöneldi. Samed çukuru yanında durdu. Burası Mekke Haremi sayılıyordu. Bir çizginin içi harem, dışı da harem dışıydı. Peygamberimiz burada konakladı. Mekke'ye (17) kilometre olan Hudeybiye'nin suyu bol yerini de Halid bin Velid süvarileriyle tutmuş, onlar da bekliyorlardı.

Sahabiler Samed kuyusunun suyunun bir anda içilip bittiğini görünce Resûlullah'a haber verdiler. Okdanlığın dan bir ok çıkaran Nebiyy-i Ekrem Efendimiz:

– Bunu kuyuya atın, suyunu çekin, buyurdu. Oku kuyunun dibine indirir indirmez tatlı ve soğuk bir suyun fişkırmaya başladığını sevinçle gördüler, hayretle seyrettiler.

Hudeybiye'de birkaç defa böyle mu'cizeler vâki oldu. Birinde suları bütünüyle bitmiş olan ashab Resûlullah'ın parmaklarından çeşmeler gibi suların akması mu'cizesine şahid oldular. Bir diğerinde de, ellerini kaldırıp yağmur dileyen Efendimizin duasının hemen kabul olup kızgın çöle serin yağmurların yağdığını, çukurlara bol suların dolduğunu gördüler.

Hazret-i Resûlullah bin beş yüz kişiyi bulan umre kafilesiyle burada (20) gün kadar beklemek zorunda kaldı. Bu müddet zarfında elçiler gidip geldiler. Çeşitli teklif ve istekler karşılıklı olarak ileri sürüldü. Hepsinde de müşriklerin Mekke'ye girilmesine razı olmadıkları, Kâbe'yi ziyarete müsaade etmeyecekleri şartı vardı. Resûlullah Hazretleri ise, ya Beytullah'ı ziyaret ederiz, ya bize mani olmak isteyenlerle çarpışırız şeklinde haberler gönderiyordu. Ahab kendini Beytullah'ı ziyarete hazırlamış, altı yedi senelik hasreti gidereceklerini düşünmüşlerdi. Bu se-

beble Kâbe'yi mutlaka tavâf edeceklerine, Mekke'yi görecüklerine iyice adapte olmuşlar, aksi ihtimali hiç hatırlarına getirmiyorlardı. Resûlullah ise aksi ihtimalleri dâima hatırında tutuyor, belki de müşrikleri Kâbe'yi ziyaret edecekleri yolunda sıkıştırıp, bir anlaşmaya zorluyordu. Zaten o güne kadar Medine'yi tanımamış, Müslüman varlığını kabûl etmemişlerdi. Resûlullah Aleyhisselâm son bir deneme daha yapmak istedi. Hazret-i Ömer'i onlara elçi olarak gönderecekti. Ancak, onu Mekke'de koruyacak kimse yoktu. Hazret-i Osman'ın ise akrabaları çoktu. Müşriklerin bir cinayetlerine karşı koruyabilirlerdi. Bu sebeble Hazret-i Osman Mekke'ye Resûlullah'ın elçisi olarak gidip müşriklere niyetlerini bir daha anlattı. Müslümanların ellerinde yolcu silâhından başka silâh bulunmadığını, sadece Kâbe'yi ziyaret için geldiklerini, bunun için de kurbanlık develer getirdiklerini uzun uzadıya izah etti. Ama birtürlü razı olmadılar. Üstelik Hazret-i Osman'ı salivermekten de vazgeçer gibi bir tavıra girdiler.

Beri tarafta elçi olarak giden Hazret-i Osman'ın şehid edildiği haberi yayılmış, Müslümanlarda bir galeyan başlamıştı. Resûlullah Hazretleri bir ağacın altına çekildi. Bütün Müslümanlar tek tek gelerek biatlarını tazeleyip Resûlullah'ın ve dâvasının koruyucusu olarak sözlerini tekrarlادılar. Bu biatın mânası derindi. Hayatımızı verir, Resûlullah'ın emirlerine itaattan geri durmayız, şeklinde bir mânaya geliyordu. Nitekim Rabbimiz daha sonra indirdiği âyetinde bu biata katılanlardan razı olduğunu bildirmiştir.

Aslında müşrikler Hazret-i Osman için kötü niyetler düşünmekten geri kalmadılar. Lâkin akrabalarının çokluğu, onları korkuttu. Öldürme niyetleri sadece hayallerinde kaldı. Taviz vermeye mecbur oldular.

– Ya Osman, sen istersen Kâbe'yi ziyaret et, umreni yap. Geridekileri boş ver, dediler. Ancak Hazret-i Osman'dan aldıkları cevap mânidardı:

– Vallahi Resûlullah olmadan Kâbe'yi tavâf etmem.

Biz birlikte geldik, birlikte tavâf ederiz!

Bunun üzerine müşrikler Hazret-i Osman'ı serbest bırakmak zorunda kaldılar. Sağ salım Hudeybiye'ye dönen Hazret-i Osman'ı gören Resûlullah ve ashabı çok sevindiler, şehadet haberinin verdiği teessür yerini sevince terkederek mü'minler arasında kuvve-i mâneviyenin yükselmesine sebep oldu.

Bu arada taraflardan yine elçiler gelip gitmeye devam ediyor, ancak Resûlullah Beytullah'ı ziyaret edip, umre yapmakta ısrar ediyor, onlar da ziyaret ettirmemekte direniyorlardı. Hattâ bu sırada müşrikler seksen-yüz kişilik müfrezeler gönderip Resûlullah ve ashabına baskınlar yaptırmak istiyor, ancak Resûlullah'ın ashabını iyi hazırlayarak aldığı tedbirler sayesinde baskın için gelenler yakalanıyor, cezalandırılmadan bir kısmı serbest bırakılıyordu.

Gerek bu yakalanıp da serbest bırakılanlar, gerekse Resûlullah'ı ve ashabını geriden takib edenler, Müslümanlarda nasıl bir sadakat ve bağlılığın olduğunu gözleriyle müşahade ettiler. Resûlullah'ın emirlerine kesinkes uymaya kararlı oluşlarını gördüler. Bunlar kendi aralarında şu karara vardılar:

– Böylesine birlik ve tesanüd içinde olan insanlarla savaşmak akıllı iş olmaz. En iyisi bunlarla bir sulh anlaşması yapmalı, ancak bu anlaşmada bu sene Kâ'be'yi ziyaret etmeme şartı mutlaka bulunmalıdır.

Mekke müşrikleri bu düşünce ile içlerinden seçtikleri cin fikirli Sûheyl bin Amr'ı, yanında iki kişiyle Resûlullah'a anlaşma yapmak üzere gönderdiler. Böylece o güne kadar asla tanımadıkları Resûlullah'ı ve ashabını ilk defa bir anlaşma yapmak üzere adam göndermek suretiyle tanımış oluyorlardı.

Sûheyl'in gelişini memnuniyetle karşılayan Efendimiz sulh anlaşmasının metnini tesbite başladı.

Peygamberimizin önüne diz çökmüş vaziyette oturan

Süheyl yanına adamlarından Huveytîb ile Mikrez'i de almış, yazı metni üzerinde konuşmaya başlarken yakalanıp da saliverilmeyen müşriklerin serbest bırakılmalarını teklif ediyor, Resûlullah da karşılık olarak Mekke'de esir kalan bazı Müslümanların serbest bırakılmasını talep ediyordu. Bu sırada Süheyl'in sesini yükseltişini hoş karşılamayan Abbâd ile Seleme, ona ihtarda bulundular:

– Kimin huzurunda konuştuğunu iyi bil Süheyl! Sesini kıs, Resûlullah'ın huzurunda bulunma edebini muhafaza et!

Konuşmanın başlangıcında takas kabûl edildi. Müşriklere haber salındı. Az sonra on kişilik esir Müslüman kafilesini serbest bıraktılar. Resûlullah Hazretleri de bunlara mukabil esir tuttuğu müşrikleri serbest bıraktı. Böylece bir merhale kat edilmiş oldu. Hazret-i Resûlullah müşriklerle çarpışmayı istemiyordu. Çünkü Mekke'de henüz Müslüman olmuşlar vardı. Olmaya müsait halet-i ruhiyede olanlar da vardı. Bir çarpışma ise bu Müslümanların da bilinmeden öldürülmelerine sebep olur, müsait halet-i ruhiyede olanların da uzaklaşmalarını netice verebilirdi.

Daha sonra anlaşılacak bir çok faydalarından dolayı Peygamberimiz sulh anlaşmasını imzalamaya içinden hazırdı. Süheyl'in şartları zahiren ağır bile olsa bunu istiyordu. Nitekim cidden ağır şartlar da ileri sürüldü.

Süheyl'in teklifi üzerine anlaşma metnini kaleme alacak olan Hazret-i Ali ortaya geldi. Peygamberimiz, Hazret-i Ali'ye:

– Ya Ali, yaz, Bismillâhirrahmânirrahîm, dedi.

Süheyl hemen Hazret-i Ali'nin elini tuttu.

– Biz bunu bilmiyoruz. Bununla başlama.

Söz uzadı. Müşrik temsilcileri:

– Vallahi biz Rahmân'ın ne demek olduğunu bilmiyoruz. Şimdiye kadar hiç bir anlaşmamıza böyle başlamadık.

Tebessüm eden Resûlullah Hazretleri nasıl yazılması-
nı istediklerini sorunca Süheyl cevap verdi:

– Eskiden senin de yazdığın, hâlen bizim de yazmak-
ta olduğumuz “Bismikellahümme” diye başlamayı uygun
görürüz.

Bunun mânası da (Allahım, senin isminle) demekti.
Nebiy-i Ekrem Efendimiz hemen muvafakat etti. Ancak
ashabın buna canı sıkıldı, pek razı olmadı iseler de sesle-
rini de çıkarmadılar.

Anlaşmanın başlangıcını bu cümle ile tesbit ettikten
sonra devamına geçildi. Resûlullah Efendimiz, Hazret-i
Ali’ye hitaben:

– Yaz ya Ali, bu anlaşma Allah’ın Resûlü Muhammed
ile Süheyl bin Amr’ın anlaşıp imzaladıkları anlaşmadır.
Burada Süheyl yine itiraz etti:

– Biz senin Allah’ın Resûlü olduğunu tasdik etmiyo-
ruz. Etseydik bu anlaşmaya ne lüzum olacaktı? Beytul-
lah’ı ziyaretine niçin mani olacaktık?

Bunun üzerine de söylenmeler, huzursuzluklar oldu.
Peygamberimiz yine sordu:

- Nasıl yazılmasını istiyorsunuz?
- Abdullah’ın oğlu Muhammed’le.. densin.

Resûlullah Efendimiz bu da doğrudur, ben Abdul-
lah’ın oğlu Muhammed’im Allah’ın Resûlüyüm, siz beni
ister tasdik edin, isterse tekzip... diyerek Allah’ın Resûlü
kelimelerini silip Abdullah’ın oğlu isimlerini yazmasını
Ali’den istedi. Ancak buna bir türlü eli varmayan Hazret-
i Ali silmeye rıza göstermedi. Diğer ashab da bu itirazdan
fevkalâde müteessir oldular. Konuşmalar alıp yürüdü.

– Biz hayatımızı uğruna fedaya hazır olduğumuz Al-
lah’ın Resûlü’nün bu kudsi sıfatını silmeye nasıl razı ola-
biliriz? Vallahi müşriklerle aramızda kılıçtan başka bir şey
yoktur. Bu işi ancak kılıç halleder, dediler.

Hazret-i Ali ise ellerinin titrediğini hissediyor, yazdığı

Resûl kelimesini silmeye kuvvet bulamıyordu. Resûlullah Aleyhisselâm burada bir mu'cizeli söz söyledi:

– Ya Ali, bir gün gelecek, benzeri bir anlaşmayla sen de karşı karşıya kalacaksın, buyurdu.

Nitekim, Hazret-i Ali halife olduğu zaman Sıffıyn harbinde Şam taraftarlarıyla anlaşma yaparken mü'minlerin halifesi ismini Şam taraftarları sildirip, biz senin halife olduğunu kabûl etmiyoruz, etsek seninle savaşmayız, dediler. Böylece Resûlullah'ın verdiği haberi aynıyla çıkmış oldu.

Bundan sonra Resûlullah Aleyhisselâm:

– Ya Ali, sen bana o kelimeleri göster, ben kendi elimle sileyim, buyurdu. Ali de gösterdi. Efendimiz “siz kabûl etseniz de, etmeseniz de ben Allah'ın Resûlüyüm” diyerek Resûl kelimesini sildi, yerine Abdullah'ın oğlu Muhammed yazdırdı.

Bundan sonraki maddelerin mühim kısmı şöyle özetlenebilir:

1- Muhammed ve ashabıyla Mekke halkı arasında tam on yıl savaş yapılmayacak, taraflar sulh içinde yaşayacaklar.

2- Hudeybiye'ye kadar gelmiş olan Müslümanlar bu sene Kâbe'yi ziyaret etmeyecek, gelecek sene bu ziyaretini gerçekleştirecekler, üç günden fazla da Mekke'yi işgal etmeyeceklerdir.

3- Müslümanlardan bir kişi müşriklere iltihak ederse teslim etmeyecekler. Ancak müşriklerden bir kişi Müslümanlara iltihak ederse hemen müşriklere iade edeceklerdir!

Bu, oldukça ağır bir maddeydi. Bunun üzerine ashab arasında çok ciddi tartışmalar oldu. Bunu kabûl etmek için direnenler çoğunluk arzetti. Lâkin Resûlullah müşrik tarafın ısrarını anlayınca kabûl etmeyi istedi. Bunun üzerine madde aynen yazıldı.

On bir, on iki maddeyi bulan anlaşmanın yazımı bitince şahidlere sıra geldi. Müslümanlardan Ebû Bekri's-Siddik, Ömerü'l-Fâruk, Osman bin Affan, Ali bin Ebî Tâlib, Abdurrahman bin Avf. gibi dokuz kişi yazıldı. Müşriklerden de Mikrez, Huveytîb şahid olarak metin tamamlandı.

İşte tam bu sırada gözlerden hüznün yaşları akıtan bir hâdise zuhur etti. Kaderin acı tecellisi, Müslümanlara bir sadakat imtihanı verdirecekti. Ötedeki kumlu tepelerin ardından eli kolu bağlı, üstü başı parçalanmış vaziyette düşe kalka biri geldi. Müslümanların kucağına atıldı.

Ashab kendilerine iltihak eden bu kimseyi tanır gibi olurken Süheyl'in feryadı duyuldu:

– Abdullah'ın oğlu, anlaşmamız gereğince senden ilk isteyeceğim işte bu oğlum Ebû Cendel olacaktır. O, dinini değiştirmiş, size iltihak etmiştir. Hemen iâde etmeni istiyorum.

Süheyl bununla iktifa etmedi, elindeki budaklı sopayla oğlu Ebû Cendel'in üzerine yürüyüp dövmeye kalktı. Peygamberimiz:

– Biz anlaşmayı yazdık, ancak henüz imzalar atılmadı, buyurdu ise de, Süheyl dinlemedi. “Ebû Cendel iâde edilmedikçe anlaşmayı yok sayacağım, bundan şüpheniz olmasın”, dedi. Peygamberimiz İslâm'a giren Ebû Cendel'i kendisine bağışlaması için ısrarda bulundu ise de Süheyl'in kabul etmediğini görünce son çare olarak:

– Öyle ise onu benim için himayene al, kötülöklere mâruz bırakma, dedi. Bu ricayı kabûl eden müşrik temsilcilerinden Mikrez ile Huveytîb, Ebû Cendel'e işkence etmeyeceklerine söz vererek onu alıp bir çadıra hapsederek, kimsenin dokunmamasını temin etmiş oldular.

Ebu Cendel'in teslimi çok zor oldu. Müslümanlar göz yaşları döktüler. Resûlullah da hüznünlendi. Ancak yapılan anlaşmaya sadık kalmak İslâm'ın şiarındandı. Anlaşmayla meydana gelecek büyük İslâmî gelişmeyi unutmamak

gerekiyordu.

Ebû Cendel'in teslimini bir türlü hazmedemeyen Hazret-i Ömer, çadırda yanına varıp, bir takım nasihatler verdikten sonra kılıcını ona yaklaştırıp gizlice, "öldür şu müşrik babanı da kurtul" sözüne Ebû Cendel, "sen niye öldürmüyorsun" diye karşılık verdi. Hz. Ömer'in "Resûlullah beni burada kıtalden men etti" sözüne karşı da: "Resûlullah'a itaatta ben senden neden geri olayım" şeklinde cevap verdi.

Süheyl, Ebû Cendel'i alıp giderken Resûlullah:

– Sabret ey Ebâ Cendel, göreceksin bu işin sonu senin de bizim de hakkımızda hayırlı olacaktır buyurdu. Ancak bir takım ashab, hususiyle Hazret-i Ömer bu anlaşmayı bir türlü hazmedemediler. Hazret-i Ömer sonra tevbe, istiğfar edeceği bir takım sualler sorup sitemlere varan sözler sarfetti: "Sen Allah'ın Resûlü değil misin? Neden böyle ağır bir anlaşmayı imzaladık? Sen Mekke'ye girecek, Kâbe'yi tavâf edeceğiz, demedin mi? Neden Mekke'ye girmeyip anlaşmayla çekiliyoruz?" gibi sözlerine Resûlullah:

– Evet, ben Mekke'ye gireceğiz, dedim, ama bu sene gireceğiz diye bir tarih söylemedim. Ben Allah'ın Resûlü olduğum içindir ki anlaşmaya sadık kalıyor, gereğini aleyhimizde gibi görünse de icra ediyorum, şeklinde cevaplar verdi. Müslümanlar neticeyi üzüntülü olarak beklemeye başladılar. Resûlullah Aleyhisselâm onlara Kâ'be'yi ziyaret edip umreyi yapmış gibi kurbanlarını kesip saçlarını tıraş ederek ihramdan çıkmalarını emrettiği halde kimse de umre yapmış gibi hareket etme arzusu canlanmadı. Nitekim kendisi bunları bizzat yaptıktan sonradır ki, birer ikişer aynı hareketleri yaptılar, isteksiz de olsa uydular.

Peygamberimiz Hudeybiye'de yirmi gün kadar kaldıktan sonra dönme emri verdi. Aşhab büyük bir imtihan veriyordu. Görünüşü son derece aleyhte bir anlaşmayla dönüyorlardı. Resûlullah ise böyle aleyhte bir anlaşmayı imzalamazdı. Ama imzalamıştı. Bunun izahı nasıl olacaktı? Bunu hazmedemeyenlerin başında Hazret-i Ömer, haz-

medip hikmetini bekleyenlerin başında ise, Hazret-i Ebû Bekir gelmekteydi. O, Allah'ın Resûlünün yaptığında mutlaka bir hikmet ve fayda vardır, sabretmeliyiz, diyordu.

Nitekim Hudeybiye'den kalkıp yola düşmüşlerdi. Hazret-i Ömer yol boyunca anlaşma metnindeki Müslümanlardan biri müşriklere giderse iâde edilmeyecek, ama müşriklerden biri Müslümanlara giderse geri teslim edilecek maddesini düşünüyor, huzursuz oluyordu.

Bunun yanında anlaşmayı yapanın Allah'ın Resûlü olduğu, yanlış iş yapmayacağı inancı da hemen akla geliyordu. Böyle bir zihni karışıklık içinde gidiyorlardı. Çok sürmedi, Fetih sûresi nazil oldu. Bu sırada Resûlullah, Hazret-i Ömer'i çağırttı. Korkudan yüreği çarpan Ömer, kendi hakkında bir âyet nazil olduğunu düşünerek rengi atmış vaziyette Resûlullah'ın huzuruna geldiğinde Peygamberimizdeki sevinci görünce rahatlar gibi oldu. Efendimiz şöyle buyurdu:

– Ey Ömer, bu gece bana öyle bir sûre geldi ki, üzerine güneş doğan herşeyden sevgilidir bu sûre, diyerek Fetih sûresinin başından okudu. Buna göre yapılan anlaşmanın bir fetih getireceği, Resûlullah'ın isabetli bir iş yaptığı, ağaç altında biatlarını tazeleyenlerden Allah'ın razı olduğu bildiriliyor, ayrıca sûrede Resûlullah'ın gördüğü rüyanın da çıkacağına işaret ediliyordu. Yani Müslümanlar günün birinde Mescid-i Haram'a girecek, Kâbe'yi tavâf edecek, hattâ Mekke'yi fethedeceklerdi.

Bu sûrenin nazil oluşundan sonra ashab sevinç göz yaşları dökerken Hazret-i Ömer gibi neticeyi baştan mahzurlu zannedenlerde de tevbe, istiğfarlar başladı. Pişmanlıklar alıp yürüdü. Hattâ Hazret-i Ömer, Resûlullah'a karşı sualler sorup, anlaşmanın aleyhte oluşunu tekrar tekrar nazara verişinden dolayı uzun müddet mahcubiyet duydu, teessür hali yaşadı. Bunu hayatının sonuna kadar unutmadı.

Bir ayı geçen bir yolculuktan sonra Medine'ye dönen Efendimizin aldığı neticenin zafer hazırladığı daha ilk

günlerde belli oluverdi.

Giderken, Muhammed ashabını müşriklerin kılıcına teslim etmek için götürüyor, diyerek iştirak etmeyen kabileler bu defa pişmanlık duymuşlardı. Yapılan anlaşmadan cesaret alarak gelip bağılıklarını tazelediler.

Mekke ile on senelik bir sulh anlaşmasından sonra Resûlullah diğer kabilelere dönebilirdi. Zira Mekke'de kendisini bir devletin temsilcisi olarak kabûl ettirmiş, on sene gibi bir zaman içinde savaşmama anlaşmasını da temin etmiştir. Nitekim bundan sonra Hayber ve diğer gazalara sıra gelmiş, neticesi de hep zafer olmuştur. Mekke'den ümitleri kesilen diğer mütereddit kabileler de düşmanlıktan vaz geçip, imanda saadet bulmuşlardır. Nitekim bu anlaşmayı müteakip Mekke'de bir kısım hanımlar imanlarını ilân için gizlice Medine'ye hicret edip, Resûlullah'a ilticada bulundular. Onları takiben gelen müşrikler ise bu kadınları istedi iseler de anlaşmada hanımların iâdesi için madde bulunmadığından geri vermeyi reddeden Efendimizin bu hareketi gelen âyet-i kerîmeyle te'yid olunup Müslüman hanımları müşriklere teslim etmemek gerektiği bildirildi. Âyetin devamında artık mü'mine hanımlar müşrik erkeklere helâl olmadığı gibi, müşrik kadınlar da mü'min erkeklere helâl olmadığı bildirilince hemen harekete geçen Hazret-i Ömer Mekke'de bulunan iki tane müşrike hanımını boşayıp mes'uliyetini terketti. İlk terki böylece Hazret-i Ömer yapmış oldu. Bundan sonra Müslümanlar Müslüman olan hanımlar aldılar, şirkte olan putperest kadınları almaktan vaz geçtiler. Ancak, şirkte olmayıp da bir semavî dine inanmış olan Ehl-i Kitap kadınların nikâhı ise ihtiyarî kaldı. İsteyen boşadı, istemeyen de nikâhını devam ettirdi.

* * *

MÜŞRİK ZULMÜNDEN KAÇAN 300 MÜCÂHİDİN BÜYÜK BAŞARISI

MEKKELİ MÜSLÜMANLARIN MEDİNE'YE İLTİCASINI ÖNLEYEN MADDE NASIL KALDIRILDI?

HUDEYBİYE anlaşmasından sonra Mekke'de hapsedilmiş vaziyette bekleyen gizli Müslümanlar'da, yeni bir akın başladı. Her biri, birer ikişer kaçıp Medine'ye geliyor, müşriklerin baskısından kurtulmaya çalışıyordu. Bunlardan biri de Ebû Basîr'di. Ebû Basîr, gizlice Medine'ye gelmiş, Resûlullah'a iltica etmişti. Ne var ki, peşini takibeden iki müşrik de üç gün sonra Medine'ye gelmiş, Resûlullah'tan Ebû Basîr'i istemişlerdi.

Resûlullah Hazretleri, Ebû Basîr'i çağırarak anlaşma metnini hatırlatıp kendisini teslim mecbur olduğunu ifade etti. Ebû Basîr müşriklerin kendisine işkence edeceklerini ifade etti ise de:

– Biz Müslümanlar, anlaşmamıza sadık kalmak zorundayız. Ümit edilir ki, Allah sizin gibi mü'minlere bir çıkar yol gösterir, buyurdu.

Çaresiz kalan Ebû Basîr kendisini almaya gelmiş olan müşrik Ahnes ile kölesinin yanına düşüp yola çıktı. Kumlu çöllerde öğleye kadar yol aldıktan sonra bir ara mola verdiler. Öğle namazını kılan Ebû Basîr, ağızındaki hurmasını çıkarıp yerken müşrikleri de çağırırdı. Onlar gelmeyince:

– Yazık, siz çağırırsanız ben gelirim, ne kadar da kaba insanlarsınız, dedi. Müşrikler kalkıp Ebû Basîr'in yanına geldiler, ağız başına oturup yemeye başladılar. Bu sıra-

da Ahnes kılıcını yandaki taşın üzerine koyup sırtını da ona çevirmişti. Söz arasında Ebû Basîr, kılıcının çok iyi görüldüğünü, nereden aldığını, Ahnes'in hoşuna gidecek şekilde sordu. Gururlanan Ahnes de kimsede böyle keskin ve güzel yapılmış bir kılıç bulunmadığını söyledi. Güya meraklanan Ebû Basîr:

– Şu kılıcına bir bakabilir miyim, diyerek uzanıp kılıcı aldı. Ahnes ise, kılıcın kınından tutmuş vaziyette bakmasına müsaade etti. İşte ne oldu ise tam bu sırada oldu. Birden kılıcı çeken Ebû Basîr, fırladığı gibi ayağa kalktı, kendisine mani olmak isteyen müşrik Ahnes'e kendi kılıcı ile müthiş bir darbe indirdi. Ahnes karşılık vermek istedi ise de fırsat vermeyen Ebû Basîr, ikinci bir darbeye onu yere serip işini bitirdi. Sonra devesine atlayıp Medine'ye doğru kaçmakta olan kölesi Kevser'in peşine düştü. Kevser Medine'ye ikindi üzerine gelip Resûlullah'ın mescidinde durumu anlatmadan rengi kaçıp, nefes nefese düşmüşlüğüne gören Efendimiz, bu adam çok korkmuş, halini soralım bakalım, diyerek konuştu. O da olanları anlattığı sırada Ebû Basîr devesini Mescidin kapısına oturtup içeri girdi:

– Ya Resûlâllah, siz anlaşılmaya uyup beni müşriklere teslim ettiniz. Şimdi ise Allah beni onların tasallutundan kurtardı, dedi.

Resûlullah Hazretleri, Ebû Basîr'in bu cesaret ve atılganlığına hayret etti:

– Acayip bir cesaret ve çeviklik... Hele yanında birkaç kişi olsa yapamayacağı yok demektir anlaşılan! şeklinde değerlendirme yaptı.

Ebû Basîr bu sözden tekrar geri verilme ihtimalini anladı, hemen oradan uzaklaşıp sahile doğru yol alarak Şam yolu üzerinde yeşillikli bir yayla olan İst'e yerleşti.

“Hele yanında birkaç kişi olsa yapamayacağı yok demektir” şeklindeki sözünü Mekke'deki gizli Müslümanlara yazan Hazret-i Ömer, bunun Ebû Basîr'in yanında top-

lanmaya âit bir işaret taşıdığını ifâde etti. Nitekim bundan sonra ilk iltica eden de meşhur Ebû Cendel oldu. Onu diğerleri takip etti. Derken kısa zamanda Ebû Basîr'in başında toplananların sayısı üç yüze ulaştı. Artık müşriklerin Şam yolunu tutmuş, ticaret kervanları için ciddi bir tehlike teşkil etmeye başlamışlardı. Yani yapamayacakları yoktu.

Mekke'de yeniden durum değerlendirmesi yapan müşrikler düşündükleri bütün tedbirlerin faydasız kalacağını anlayınca son çare olarak, Hudeybiye musalahasının en ağır maddesini tadil etmeye karar verdiler. Bir mektup yazarak Ebû Süfyan'a verip Medine'ye gönderdiler. Kaderin garip cilvesine bakın ki, vaktiyle zorla ve ısrarla kabûl ettirdikleri Kureyşlilerden biri Müslüman olup da Medine'ye iltica ederse hemen geri teslim etmeleri şartını, şimdi kendileri bizzat bozmayı istiyor, bu maddenin iptalini kendileri arzu ediyordu. Mektubu Medine'ye götüren Ebû Süfyan, Resûlüllah'ın hanımı ve kendisinin de kızı Ümmü Habibe'nin evine geldi.

İçerde köşedeki mindere oturmak istediği sırada minderi altından çeken Ümmü Habibe:

– Vallahi o mindere vahy-i ilâhiye muhatap olan Resûlüllah oturuyor, bir müşrik oraya oturamaz, dedi.

Kızının kendisini Resûlüllah'ın oturduğu şeyin üstüne oturtmayışını hayretle gören Ebû Süfyan:

– Kızım benden uzak kalalı bir hayli bozulmuş, diyerek uzaklaştı.

Medine'de bizzat müracaat ettiği Resûlüllah'dan anlaşmanın o meşhur maddesinin iptalini istedi. Mektupta şöyle deniyordu:

– Hudeybiye anlaşmasının, bizden size varanların iâdesi gerektiği yolundaki maddesinin iptalini talep ediyoruz. Böylece size gelip de talep edeceğimiz endişesiyle İste toplanmış olan Ebû Basîr, Ebû Cendel ve arkadaşlarını artık oradan çekin, Medine'ye gelsinler, Şam yolunu ser-

best bıraksınlar. Kendileri her türlü hareket serbestisine sâhipler. Onları talep etmeyeceğiz artık.

Resûlullah Aleyhisselâm hemen yazdığı bir mektubu İ's'e gönderdi. Ancak iltica eden sahâbilerin reisleri durumunda olan Ebû Basîr son anlarını yaşıyordu. Mektubu okuyup yüzüne gözüne sürerken son nefesini veren Ebû Basîr'i oraya defneden Ebû Cendel ve arkadaşları İ's'i terk edip Medine'ye gelirken, kimileri de kendi memleketlerine döndü. Artık can ve inanç korkusu iyice azalmış, tâbir-i âherle müşriklerin azı dişleri sökülmüştü.

Medine'ye gelenlerin sayısı yetmiş kişi kadar olduğu tarihlerin kaydından anlaşılmıştır. Bu neticeyi hayretle ve ibretle düşünenlerin başında Hazret-i Ömer geliyor ve sık sık tekrar ettiği şu sözüyle hayretini dile getiriyordu:

– Allah'ın şu hikmetli takdirine bakın. Müşrikler ısrarla kabûl ettirdikleri en aleyhteki maddenin şimdi de ısrarla iptalini istediler, kendi aleyhlerine işlediğini gördüler.

Her şeyi Allah bilir, ondan sonra da Resûlü bilir. Bizlere tâbi olmak düşer. Çünkü bizler bu maddenin konmasından dolayı çok üzülmüş, bugünkü neticeyi tasavvur edememiştik.

* * *

YAPTIĞI SAMİMÎ, KISA VE ÖZ KONUŞMA
İLE, KABİLESİNİ BİR GÜN İÇİNDE
TOPTAN MÜSLÜMAN EDEN
İHLÂSLI SAHABÎ:

DİMMAM BİN SÂLEBE

MEDİNE yakınlarındaki Benî Bekir kabilesini bir müddetten beri söylentiler huzursuz ediyordu. Medine’de peygamber olduğu söylenen zatın günden güne tâbilerinin çoğaldığı, Müslümanların her geçen gün sayılarının artıp büyük bir kitle meydana getirdikleri rivayetleri onları iyice meşgul etmeye başlamıştı. Nihayet kabilenin ileri gelenlerinden bir hey’et seçip Dımmam bin Sâlebe’yi de başkan tayin ederek Medine’ye gönderdiler.

Bakalım hey’etin tedkik ve tesbiti ne olacak, nasıl bir haberle döneceklerdi. Hey’etin başkanı olan Dımmam, mert ve sert mizaçlı bir adamdı. Sert konuşur, mert hareket ederdi. İnanırsa tam inanır, inanmazsa hiç inanmaz, her iki halini de açıkça ilân etmekten çekinmezdi. Nitekim Medine’ye gelip de Resûlullah’ın mescidi kapısında develerini çökertip içeri girdiklerinde de bu hali dikkati çekti. Mescid’de söze şöyle başladı:

– Abdülmuttalib’in torunu hanginizdir?

Nebiyî-i Ekrem Efendimiz cevap verdi:

– Ben’im!

– Muhammed sen misin?

– Evet?

– Öyle ise beni sabırla dinle! Ben sert ve kaba mizaçlı bir adamım. Suallerim ağır ve kesin olacak. Bana kızmayasın.

– Sana kızmayacağım. Ne istersen sor!

Arkasında bekleyen hey'etin temsilcisi olarak konuşan Dımam, suallerini şöyle sıraladı:

– Senin, senden evvelkilerin ve sonrakilerin Allah'ı hakkı için soruyorum. Seni bize Peygamber olarak (Hakiki) Allah mı gönderdi?

– Evet, Allah gönderdi.

– Senin ve senden evvelkilerin ve sonrakilerin Allah'ı hakkı için soruyorum. Sadece kendisine ibadet etmemizi, O'na hiç bir varlığı ortak koşmamamızı ve atalarımızın ibâdet etmiş olduğu putları terketmemizi emretmeni de Allah mı emretti?

– Evet, Allah emretti.

– Senin ve senden evvelkilerin ve sonrakilerin Allah'ı hakkı için soruyorum. Günde beş vakit namaz kılmamızı da Allah mı emretti?

Resûlüllah Aleyhisselâm buna da: “Evet, Allah emretti” buyurduktan sonra İslâm'ın diğer hac, zekât, oruç gibi farzlarını da saydı, kısaca bilgi verdi. Saydığı her farzı dikkat ve şuurla dinleyen Dımam, her emrin arkasından evvelki gibi “bunu da Allah mı emretti?” diye soruyordu. Nihayet soruları bitip istifhamları tümüyle cevaplandıktan sonra gitmek üzere ayağa kalkan Dımam, son sözünü şöyle söyledi:

– Allah'dan başka Allah olmadığına, Muhammed'in de O Allah'ın gerçek Peygamberi olduğuna şeksiz, şüphesiz iman ediyorum. Bu farzları yerine getireceğim. Bu haramlardan da mutlaka uzak kalacağım. Şunu da iyice idrak ediyorum ki, bunlardan ne eksik yapacağım, ne de fazla. Hepsi bu kadar.

Bu sözleri söylerken mescidin eşiğinden çıkıp devesine atlamış olan Dımam, arkasındakilerle birlikte uzaklaşırken Resûlüllah Aleyhisselâm tebessüm ederek buyurdu:

– Devesine atlayıp da giden şu saçını ikiye ayırmış adam var ya? İşte, o bu söylediklerini tam icra ederse Cennete girmiştir.

Resûlullah'dan işittiklerinin ne fazla, ne de eksigini yapmayıp aynını yapacağını söyleyerek Benî Bekir'e dönen Dımam, hemen kabilenin meydanlığında bir dellâl bağırttı:

– Ey Benî Bekirîliler, tiz buraya toplanın!

Heyecanla toplanan kabile halkı, itimat ettikleri Dımam'ın kendileri için getirdiği haberi merakla dinlemeye koyuldular. O güne kadar kendi elleriyle yaptıkları Lât ve Uzza putlarının karşısına geçip saatlerce göz yaşı döküşlerinin ne kadar aptallık olduğunu nihayet şuurla anlayan Dımam'ın ilk sözü şu oldu:

– Lânet olsun Lât ve Uzza'ya! Bizi ne kadar da aldatıp kandırmışlar!

Benî Bekirîliler birden irkildiler. Verdikleri karşılık ise ibretliydi:

– Sus ey Dımam! Cüzzama, alaca hastalığına yakalanırsın, deli olup çıkarsın.

Dımam gülümseyerek cevap verdi:

– Yazık sizlere. Vallahi onlar, kimseye ne fayda verebilir, ne de zarar. Taşın, toprağın kendiliğinden kimseye zarar ve fayda verdiği nerede görülmüştür?

Dımam bundan sonra nasıl inanmaları gerektiğini anlattı:

– Şunu iyi bilin ki, Allah artık son Peygamberini göndermiş, kitabını da O'na indirmiştir. O Peygamber ve kitap sizi bu gibi kötülüklerden koruyacak, doğruya ulaştırıp, hakikatı bulduracaktır. Ben şeksiz, şüphesiz iman ediyorum ki, Allah birdir. Allah'ın benzeri, ortağı yoktur. Varlıktan hiç biri O'na benzemez. Muhammed de O Allah'ın gönderdiği son Peygamberidir. Bizim neyi yapacağımız, neyi de yapmayacağımız Muhammed'e indirilen kitapta mevcuttur.

Dımam o gün akşama kadar sualleri cevaplandırdı. Birkaç dakikalık sohbet-i nebeviyyeden aldığı sonsuz denemek kadar derin ve geniş o İslâm bilgisini fasih ve belîğ ifadesiyle aktardı.

Bu hâdiseyi anlatan İbn-i Abbas ve Vakıdî der ki:

- Vallahi o günün akşamında orada bulunanlardan kadın erkek hiç kimse kalmadı, hepsi de İslâm'a girdiler. Bununla da iktifa etmeyip büyük bir gayretle ertesi günlerde hemen bir mescid inşa edip ezan okumaya başladılar. Benî Bekir'deki bu mescid artık bir hidâyet müessesesi olmuştu. Oraya merakla gelenler İslâm'ın ulvî hakikatlarını dikkatle dinliyor, sonra da doğruca Resûlüllah'ı ziyarete gidiyor, İslâm ile şerefleniyorlardı.

Siyer müverrihlerinin tefsirlerine bakılırsa Dımam'ın kısa sözlerinin derin te'sirler icra ederek muhataplarının hidâyetine sebep olmasında iki büyük nokta görülmüştür.

Biri, Dımam'ın büyük bir ihlâs ve samimiyetle tebliğde bulunması, tebliğ esnasında nefesine asla pay çıkarmayıp sırf Allah rızasını esas alması.

İkincisi de, sözü dolandırmadan, uzatmadan, yabancı fikirler katmadan, doğrudan doğruya İslâm'ı anlatması, fuzulî sözlerle esas mevzuu karıştırarak dinleyiciyi söz kalabalığına boğmaması.

Demek ki İslâm'ı anlatanlar bu iki unsura dikkat etmeliler.

* * *

PEYGAMBERİMİZİ ÖLDÜRMEK NİYETİYLE MEDİNE'YE GELMİŞTİ.

UMEYR BİN VEHEB'İN İSLÂM'A GİRİŞİ

BEDİR harbinden sonraki günlerde Mekke müşriklerini büyük bir kin ve intikam duygusu istilâ etmişti. Bedir'de öldürülen adamlarının, hâtıralarını tekrar ederek kin ve gazaplarını her geçen gün şiddetlendirirlerdi. Nitekim amca çocukları olan Umeyr bin Veheb ile Safvan bin Ümeyye de bunlardandı. Yine bir gün Kâbe'nin yanındaki Hicir'de oturmuş, Bedir'de ölen yakınlarının hâtıralarını konuşup dururlarken, Safvan duyduğu kinin derecesini şu cümlelerle ifade etti:

– Biz Bedir'e kadar gittik, orada Muhammed'e iman edenleri bir hamlede öldürüp kanlarını içecektik. Ne yazık ki, tam aksi oldu. Onlar bizim kahramanlarımızı öldürdüler, bahadırlarımızı katlettiler. Bedir'de öldürülen cengâverlerimizi hâtırladıkça kahroluyor, yaşamak istemiyorum. Onların intikamını almadan yaşamak bana zehir oluyor!

Umeyr hemen ilave etti:

– Vallahi, ben de aynı şekilde düşünüyorum. Bedir'in intikamını almadan yaşamak bana da çok ağır geliyor. Eğer ödenecek borçlarım, bakılacak âile efradım olmasa vallahi ben gider Muhammed'i bir ziyarette öldürürüm. Hem Medine'ye gitmem için sebep de vardır. Oğlum Veheb de Bedir'den bu yana onlarda esir beklemektedir. Esir olan oğlumu istemek için geldim, der, bu bahane ile Muhammed'in yanına girer, zehirli kılıcım ile öldürürüm.

Kureyş'in şeytan adamları diye tarif edilen bu iki kin ve intikam adamının konuşması birbirlerini tahrike kâfi gelmişti. Safvan hemen atıldı:

– Sen bu niyet ve azimde olduktan sonra bu iş bitmiş sayılır. Ben senin borçlarını da ödeyeceğim, âile efradına da bakacağım. Vallahi senin borcun benim borcumdur. Senin çocukların da benim çocuklarımdır. Kat'iyyen düşünme, hepsini de bana bırak.

Umeyr buna çok sevindi. Hemen keskin bir kılıç buldular. Ucuna sürecekleri zehiri de bir kutuya koyarak Umeyr'in devesindeki azık çantasının içine koyup Mekte'nin dışında vedalaştılar.

Anlaşmalarındaki bir madde şöyleydi:

– Muhammed'i öldürdüğümün haberi Mekte'ye gelmedikçe bunu kimse bilmeyecektir. Aksi halde hem mak-sat hasıl olmaz, hem de Umeyr'in hayatı yok olur.

Umeyr çoluk çocuğunu emin bir ele bırakıp borçlarını da ödemiş olmak gibi bir neticenin verdiği sevinçle günlerce tozlu yollarda mesafe alıp çöllerde kum tepti ve nihayet bir hafta gibi bir yolculuktan sonra Medine'ye erişip Resûlullah'ın mescidi önünde devesini oturttu. Tam o sırada mescidde bulunan Hazret-i Ömer, Bedir'de şehid olan ashabın faziletlerini konuşuyor, mütecaviz müşriklerle karşı müdafaa-i nefis durumunda kaldıklarını anlatıyordu. Ansızın mescidin kapısında Bedir'de müşrikleri kendilerine karşı tahrik edip savaşı kızıştıran Umeyr'i görmesiyle yerinden fırlaması bir oldu:

– Ya Resûlallah, bu adam Bedir'de müşrikleri ashabın üzerine yürütüp kardeşlerimizin şehid olmasına sebep olan tahrikçi Umeyr'dir. Bu adamın niyetinin kötülüğü kılıcının yanında oluşundan bellidir, dedi.

Hazret-i Ömer'in heyecanını tebessümle seyreden Resûlullah:

– Ya Ömer, onu içeri al, gelsin, buyurdu.

Umeyr'in yanına gelen Hazret-i Ömer, onu diğer saha-

belerle abluka içine alarak Resûlüllah'ın huzuruna getirdi. Umeyr'in ilk sözü şöyle oldu:

– Hayırlı sabahlar, ya Muhammed!

Hazret-i Resûlüllah ikaz etti:

– Ey Umeyr, bu cahiliyye selâmıdır. Allah bize bundan hayırlı bir selâm emretti. Bu da Esselâmü aleyküm.. cümlesidir.

Umeyr özür dilercesine karşılık verdi:

– Yemin ederim ki, ben bu selâmı hiç duymadım. İlk defa şimdi sizden işitiyorum.

Mevzuu dağıtmadan Resûlüllah Hazretleri sordu:

– Ey Umeyr, buraya niçin geldin, söyler misin?

– Elinizdeki esir için geldim. Ona kolaylık sağlamayı diliyorum.

– Peki, boynunda ipi görülen bu kılıç ne geziyor yanında?

– Allah bütün kılıçların belâsını versin. Kılıçtan bir hayır mı geldi sanki? Bedir'de gördük işte.

Resûlüllah Hazretleri ısrar etti:

– Doğru söyle ey Umeyr, buraya niçin geldin?

– Söyledim ya, esir oğlum için.

Umeyr'in inadını gören Resûlüllah ikaz etti:

– Şimdi senin buraya niçin geldiğini sana haber vereyim mi?

– Ver de göreyim.

– Dinle öyle ise.. buyuran Resûlüllah Hazretleri şöyle devam etti:

– Kâbe'nin yanındaki Hicir'de oturup Safvan ile anlaşınız. Safvan senin borcunu ödeyecek, çocuklarına bakacak, sen de ucu zehirli kılıcınla beni öldüreceksin. Aranıza böyle karar vermiş, bunu da kimsenin duymamasını kararlaştırmıştınız değil mi? İşte görüyorsun ki, Allah seninle benim arama mania koydu, senin niyetini ifşa etti!

Ayakta dimdik bekleyen Umeyr kaskatı kesildi, ne diyeceğini, ne söyleyeceğini şaşırarak titremeye başladı. Neden sonra kendisine gelince titreyen dudaklarından şu cümlelerin döküldüğü duyuldu:

– Vallahi, biz bunu herkesten gizlemiştik. Kimsenin haberi yoktu. Demek seni Peygamber olarak gönderen Allah, bizim bu niyetimizi sana haber verdi...

Sözünü burada bitiren Umeyr'in başında müthiş bir uğultu başlamıştı. Âdeta dünyası başına yıkılıyor, başında taşıdığı putperestlik inancı güldür güldür yere dökülüyordu. Az sonra sanki yıkıntının arasından kurtulan bir ruh haleti içinde ilk hidâyete eriş cümlesini kalbinin derinliğinden gelen bir feryatla söylemekten kendini alamamıştı:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü.

Şehadet cümlesi biter bitmez, dehşetli bir gazapla bakan Ömer'in yüzünde tatlı bir tebessüm dikkati çekti. Sebebi sorulunca da şöyle cevap verdi:

– Ne yalan söyleyeyim. Umeyr kapıda kılıncıyla görününce onu domuz görmüş gibi oldum. Ama şehadet kelimesini getirdikten sonra öz evlâdımdan daha yakın bir şefkatle bağrıma basmak istedim.

Mescidin içinde artık bayram havası başlamış, Umeyr ahabla sarmaş dolaş olmuştu. Zehirli kılıcını kimseye zarar ıvermesin diye çıkarıp zehirini yıkayarak tehlikesiz hale getirdiler.

Medine'de bu mes'ud hâdise cereyan ederken Mekte'de Safvan'ın müşriklere, üzeri kapalı şekilde konuştuğu sözler şöyleydi:

– Ey Kureyş ileri gelenleri, size Bedir vak'asını unutturacak kadar güzel bir fetihten bahsedeceğim. Bunun için zaman çok az kaldı, bekleyin!

Bu sebeble ümidle bekleyen Safvan, Medine'den gelen her insanın yanına varıyor, ne türlü bir haber işittiğini

soruyor, amcası oğlu Umeyr'in kahramanlık ve iyiliğinden bahsedip duruyordu.

Nihayet bir gün Medine'den gelen bir haberi Safvan'a şöyle duyurdular:

– Senin amcan oğlu Umeyr Medine'de Müslüman olmuş, sonra da demiş ki, yâ Resûlâllah, şimdiye kadar müşriklerin tarafında bulunup İslâm'a büyük zararlar verdim. Şimdi ise hidayete erişip Hakk'a kavuştum. İzin verin de verdiğim zarar kadar fayda sağlayayım da hatalarımı dengeleyeyim!

Bu haberi duyan Safvan'ın vücudu sanki felç gelmiş gibi oldu. Duyduğu derin teessür yüzünden bundan sonra kimseyle konuşmayacağına dâir yemin etti. Ve köşesine çekilip feleğe kahretti.

Daha sonra esir olan oğluyla Mekke'ye dönen Umeyr, karşılaştığı her müşrike artık İslâm'ın güzelliğini anlatıyor, bir çok kimsenin hidayetine sebep oluyordu. Ancak Safvan bir daha kendisiyle karşılaşmamak için büyük gayret gösteriyor, gizlenmekten başka çare düşünemiyordu.

Nihayet bir gün Umeyr, Safvan'ı çok az çıktığı Hicir'de gördü. Hemen yaklaşıp konuştu:

– Safvan! Herkes biliyor ki, sen bizim ileri gelenlerimizden birisin. Sözün sağlamı ile çürüğünü ayırt edecek durumdasın. Böyle bir insanın taşlara ibâdet etmesini, kurban kesmesini nasıl izah ediyorsun? Taşa, toprağa ibâdet etmek, kurban kesmek din olur mu? Gel şu gerçeği sen de düşün. Allah birdir, Muhammed Aleyhisselâm da O bir olan Allah'ın Resûlüdür.

Ne yazık ki, taştan cevap geliyor, Safvan'dan gelmiyordu.

Demek ki, henüz vakit saat gelmemişti. Hâdiseler kemâle erince o da olacak, hikmet-i İlâhî muhakkak yerini bulacaktı. Şimdilik anlayışlı bir sabır gerekti ve Umeyr bu sabrı Mekke'nin fethine kadar gösterdi.

* * *

19 KİŞİLİK CİHAD MÜFREZESİNDE İMAN KUVVETİ VE ALLAH'IN YARDIMI.

İSLÂM DÜŞMANI MÜLEVVAH OĞULLARINA BASKIN

RESÛLÜLLAH Aleyhisselâm, Hudeybiye anlaşmasından sonra çevresine eğilme fırsatı bulmuş, düşmanlıklarını hiç bir zaman ihmal etmeyen kabilelerle sulh yolunu denemek istemişti.

Ancak, bunlardan bâzıları sulh yoluyla bir anlaşma yapmaya yanaşırken, bâzıları da düşmanlıklarında ısrar ederek savaşmayı tercih etmişlerdi. Bunlardan biri de Medine ile Mekke arasındaki Kudeyd vadisinde oturan Benî Mülevvahlardı. Benî Mülevvahlar Resûlüllah'a karşı girilen savaşların çoğunda fiilen bulunmuş, Müslümanları yok etmek için ellerinden geleni ihmal etmemişlerdi. Bu inad ve inkârlarında da ısrar ediyorlardı. Hudeybiye anlaşmasından sonra bunlara bir cevap zarureti doğmuştu.

Resûlüllah Hazretleri bu kabileye, sadece (19) kişilik bir cihad müfrezesi göndermeyi istiyordu. Bir çok ashabı şehid etmiş olan bu mütecaviz kabileye gerçi bu (19) mücahid sayı bakımından az gibiydi. Lâkin bunların kumandanı ashabdan Galib bin Abdullah, gözcüleri de yine ashabdan Cündeb bin Mekis olduğunu düşünerek olursak sayı azlığının, pek bir değerinin olmadığını kabûl etmekte güçlük çekmeyeceğiz.

Müfrezesini Medine dışına çıkaran Nebiyy-i Ekrem Efendimiz, hilekârlıklarını çok iyi bildiği kabilenin tuzağına düşmemeleri için onlara tenbihini şöyle yaptı:

– Onları teslim alabilmek için baskınızı sabaha karşı fakat her taraftan giren atlılarla yapacaksınız. Önce kabileyi çembere alacak, sonra çemberi daraltarak teslim alma yoluna gideceksiniz!

Hicretin sekizinci senesinin Safer ayında yola çıkan (19) kişilik cihad müfrezesi kimseye bir şey hissettirmeden Mekke'ye doğru yol almaya başladı. Çevrede gördüklerini inceliyor. Mülevvah oğullarının gözcüsü olup olmadıklarını iyice tedkik edip kendilerini emniyete alarak yol alıyorlardı.

Kabileye yaklaştıkları mıntıkada Haris bin Mâlik adında birine rastladılar. Bu adam kabilenin gözcüsü olabiliyordu. Ama adamın ısrarla söylediği söz şöyleydi:

– Vallahi ben Resûlullah'a iman etmiş bir Müslümanım. Niyetim Medine'ye gidip Resûlullah'ı görmekten ibarettir. Bırakın beni, gidip Resûlullah'ın huzurunda resmen Müslümanlığımı tescil edeyim!

Ashab durum müzakeresi yaptılar. Sonra ellerini, ayaklarını bağladıkları meçhul adama kararlarını şöyle tebliğ ettiler:

– Seni böyle bağlı tutacağız. Yanına bir askerimizi de bekçi olarak vereceğiz. Şayet sen hakikî Müslüman isen biz gidip gelinceye kadar geçecek olan bir gecelik bağlanmaktan bir şey kaybetmezsin. Değil isen, seni bağlı tuttugumuz için şerrinden kurtulmuş oluruz. Gidip de bizi önceden haber vermezsin.

Meçhul adamın yanına bıraktıkları nöbetçiye de selâhiyet verdiler:

– Biz ayrılınca sana hücum edip kaçmaya cür'et edecek olursa katledebilirsin. Buna müstehak olmuş sayılır.

Geriye kalan on sekiz kişi güneş batarken vadinin ucundan girdiler. Daha fazla yaklaşmayıp orada konaklamayı tercih ettiler. Şimdi sıra, durumu yakından inceleyecek olan gözcü Cündeb bin Mekis'teydi. Cündeb, gözü pek, canı sanki acımayan bir kahramandı. Dünyevî bir

mes'ele için ayağına diken batmasına tahammül edemezdi. Ama Allah için, Resûlullah için, İslâm'ın zaferi aşkına her şeye katlanır, her türlü eziyet ve cefaya rıza gösterirdi. İşte şimdi her türlü tehlikeyi göze alarak vadinin içinde yükselen bir tepeciğe kadar çıkacak, tepenin arkasındaki su başında oturan kabilenin durumunu bizzat inceleyecekti. Şayet o sırada kendisini biri görür de üzerine yürüyerek çarpışmaya girişirse neticeyi Allah tayin ederdi. Zaten şehid olmayı peşinen kabûl etmişti.

Tek başına ilerledi, tepeye yukarı tırmandı, öteleri görür gibi oldu. Lâkin gördüğüyle iktifa etmedi, tepenin zirvesine çıkıp kumların üzerine yatarak ileriye seyre başladı.

Baktı ki bir ok atımı kadar ilerisinde su ve gölgelikler vardı. Çadırlar buralara kurulmuş, insanlar gelen develelerini, davarlarını buralarda sağıp suluyorlardı.

O sırada gölgeliğinden çıkan bir ihtiyarın gözü kendisine kaydı. Alışmadığı bir karaltı görmüştü. İyice baktıktan sonra ihtiyar, gölgelikteki hanımına bağırdı:

– Hanım gel de bir de sen bak, benim gözlerim pek iyi seçmiyor. Şu tepede bir karaltı görür gibi oldum. Köpekler oturup da bir şeyler yiyor olmasın?

Kendisi gibi yaşlı kadıncağz elini siper edip tepeye şöyle bir baktı ise de bir şey göremeyip:

– Ben oralarda birşey göremiyorum, dedi.

İhtiyar iyice huylanmıştı:

– Öyle ise sen okumu, yayımı getir bana. Bir nişan alayım ona.

Cündeb bin Mekis bulunduğu yerden kımıldayamıyordu. Zira küçük bir canlılık işareti görseler iyice şüphelenip üzerine yürüyecekler, belki de kısıvrak yakalayıp öldürecekler. Geride bulunan on sekiz kişilik mücahidi de kılıçtan geçireceklerdi. Çaresiz ölü cisim gibi kumun üzerinde yatıp kaldı. Okunu eline alıp yayını geren ihtiyar, attığını sektirmeyecek derecede bir avcı idi. Nitekim ilk oku-

nu fırlattı. Uçan ok gelip Cündeb'in böğrüne saplandı. Elini kumun üzerine yavaşça sürüyen Cündeb, hemen oku çıkardı. Sıcak kumların üzerine kırmızı kanı akmaya başlamıştı. Ama kimildama yoktu. Zira geride Resûlullah'ın ashabının kılıçtan geçirilmesi bâhis mevzuu idi.

Adam söylenmeye başladı.

– Hayret, hiç de kimildamadı. Halbuki ben bugün orada böyle bir şey hiç görmemiştim.

İkinci okunu da hazırlayıp yayını gerdi ve oku fırlattı. Havada uçan ok, gelip bu defa Cündeb'in tam omuzuna saplandı. Cündeb'de yine kıpırdanma yoktu. Elini yavaşça sürüyüp omuzundaki oku çıkardı. Sıcak kumların üzeri iyice kırmızılaşmıştı.

İhtiyar bakışlarını iyice dikti, ama hareket yoktu. Söylendi:

– Okumla onu allak bullak ettim. Şayet bir canlı olsaydı kıpırdayacaktı. Bir yabancı gözcüsü olsaydı belli olacaktı. Yanılmışım.

Hanımına tekrar seslendi:

– Yarın sabah erkenden git, iki okumu oradan al. Ben yokuş tırmanamıyorum, diyerek gölgeliğine girdi. Ortalık iyice kararmış, otlamaktan dönen develer, sığırlar, sulanıp ahırlarına tıkları kabile sakinleri uykuya dalmışlardı.

Yavaşça geriye çekilen Cündeb, sürünerek aşağıya indi, yarasıyla oyalanmadan durumu cihad müfrezesine bildirdi.

Cündeb'in yaralarını saran arkadaşları sabaha kadar beklediler. Aldıkları bilgi üzerine seher vakti her taraftan hücumla geçtiler. Müslümanlara karşı giriştikleri geçmiş savaşlarda bir çok sahabe kanı akıtmış olan Mülevvahların karşı koyanları koyamaz hale getirildi, katıldılar. Koymayanları da esir alınarak teslim oldular. Artık kendileri esir, malları da ganimetti.

Zaman kaybetmeden ganimet mallarıyla yola çıkıp Medine'ye doğru açıldılar. Yolda nöbetçi bıraktıkları arkadaşlarını da bağladıkları meçhul adamlarla birlikte alarak ilerken arkalarından tozu dumana katan büyük bir atlı kafilesinin uçarcasına geldiğini müşahade ettiler. Hem sayı, hem de silâh bakımından mukayese edilemeyecek kadar üstün olan bu kabile, Benî Mülevvahların imdadına koşan büyük bir intikam ordusuydu sanki. Cihad müfrezesinin önünde ise ganimet sığır, davar ve develeri vardı. Ayrıca esirler de yol yürümekte zorluk çıkarıyorlardı. Bu sebeble atlarının üzerinde âdeta uçarcasına gelen takipçilerle aralarındaki mesafe gittikçe daralıyor, bir ok atımı kadar yaklaşacakları anlaşılıyordu. Aralarında sadece Kudeyd vadisi kalmıştı:

– Gitmeyin, hepinizi kılıçtan geçirecek, Kudeyd kumluğunu size mezar yapacağız! diye bağırان Benî Mülevvahların kılıçlarını kınından çıkarıp, kalkanlarını hazırladıkları görülüyordu. Görünüşte on dokuz mücahide büyük bir kabile hücumu geçmiş, üstelik silâh ve kinle de yüklü halde yaklaşmışlardı. Mutlak bir ölüm uzak görünmüyordu ashab için. Buna rağmen hiç biri teslim olmak niyetinde değildi. Gelirlerse gücümüzün yettiği kadarıyla çarpışır, şehid olma şerefini kazanırız, diyerek ilerlemeye çalışıyorlardı.

Müşrik süvarilerin atlarının tozları çevreyi kapladığı sırada beklenmedik bir hâdise vâki oldu. Hiç kimsenin aklına getirmediği, fakat gözlerinin önünde cereyan ettiği için şaşır kaldığı bu hâdiseyi böğründen ve omuzundan yaralanmış olan Cündeb bin Mekis'in dilinden dinliyoruz.

– Yüce Rabbimiz Kudeyd vadisinde imdadımıza erişti. Hiç beklenmedik anda müşhiş bir selin geldiğini hayretle gördük. Halbuki gökte ne bulut, ne de yağmur vardı. Ama bizimle, arkamızdaki Benî Mülevvahların arasına giren bu büyük sel, akıp gidiyor, onları arkamızdan bakıp kalmaya mahkûm ediyordu. Hiç birinin seli geçip de yanımıza gelmeye gücü yetmedi. Biz hem gidiyor, hem de geriye bakı-

yor, şaşkın şaşkın selin kenarında bize bakarak bekleştiklerini görüyorduk. Biz Müşellel tepesine sığınıncaya kadar selin aktığını gördük. Artık Medine'ye yaklaşmıştık, düşmanın bizi takibe cür'eti kalmamıştı.

Böylece hicretin sekizinci senesinde Beni Mülevvahlara karşı girişilen cihad hareketinde (19) mücahid, devamlı İslâm düşmanlığı yapıp, ashab kanı akıtmakta olan koskoca bir kabilenin mukavemetini kırmış, düşmanlık yapacak gücüne son vermişti. Medine'ye girerken tekbir almaya başlayan cihad müfrezesini karşılayan ashab da tekbir aldı. Bir anda Resûlullah'ın mukaddes beldesi tek bir sesleriyle inlemeye başladı.

Acele olan tek iş vardı. Cündeb bin Mekis'in yarasının iyice sarılmasıydı. Üşüşen ashab, onu atından alıp hemen tedavi yerine götürdüler. Cündeb gösterilen ihtimama bakarak gülümsüyor ve şöyle diyordu:

– Tehlike yoktu. Şehid olmak gibi bir işaret vardı. Fakat kismet değilmiş.

* * *

ALLAH RESÛLÜ'NÜN VERDİĞİ HABER
AYNIYLA VAKİ OLDU.

EBÛ ZERR'İN OĞLUNUN ŞEHİD, HANIMININ ESİR EDİLDİĞİ (GÂBE GAZASI)

GÂBE, Medine'ye yakın Şam yolu üzerinde ağaçlık bir otlağın adıdır. Resûlüllah'ın hazineye âit develeri burada otlar, sağılan bu develerin sütü alınıp Medine'ye getirilir. Resûlüllah'a, diğer ihtiyaç sahiplerine taksim edilirdi.

Bahsinde bulunacağımız hâdisе sırasında da, Resûlüllah'ın hazine develerinden yirmi kadarı yine burada otlatılıyordu. Çobanlığı Ebû Zerr'in oğlu ile Abdurrahman bin Avf'ın hizmetçisi Rebah yapıyordu.

Hicretin altıncı yılının Rebiülevvel ayında bir gün Ebû Zerr şöyle bir müracaatta bulundu:

– Ya Resûlâllah, ben âilemle birlikte oğlumun çobanlık ettiği develerin yanına gideceğim. Bana izin verin.

Resûlüllah Hazretleri, zatına mahsus bir sezişle âkıbeti görür gibi olmuştu. İzin vermek istemedi. Hattâ, kaderin yazısını okur gibi şöyle buyurdu:

– Ey Ebâ Zerr, ben senin Gâbe'ye gitmeni istemiyorum. Sen oraya gittikten hemen sonra bir baskına uğrayıp da oğlunun öldürölüp, âilenin de esir edileceğini görür gibi oluyorum. Biliyorsun, orası Uyeyne bin Hısn'ın te'siri altında olan bölgedir. Ben o kabilelere hiç güvenemiyorum.

Ne var ki Ebû Zerr, oğlunun çobanlık ettiği develerin yanına gidecek, orada yayla havası teneffüs edecekti. Aklına koymuştu bir defa. Hem ayrıca kader de hükmünü

icra edecek, yazılmış yazı varsa yaşanacaktı.

Ebû Zerr gitmekte ısrar edince Efendimiz izin verdi. O da âilesiyle birlikte Gâbe'ye gitti.

Nitekim daha sonraları Ebû Zerr bu ısrarına şaşıp kalacak ve şöyle diyecektir:

– Resûlüllah bana olacakları haber verdiği halde gitmekte ısrar edişim şaşılacak şey doğrusu!...

Ebû Zerr gittikten birkaç gün sonra bir şafak vakti Medine'de süvarilerin atlarına bir şeyler oldu. Bâzı süvarilerin atları ahırlarında eşiniyor, kışnıyor, acaib sesler çıkarıyorlardı.

Bunlardan kimi kalkıp atına yem, su verdi; açlıktan, susuzluktan kışnediğini sandı. Ama atlar yine susmuyor, sanki Müslümanlara baskın yapıyor, çöle çıkmalı, düşmanın peşine düşmeliyiz, der gibi bir huzursuzluğun içine girmiş görünüyorlardı.

Şüphelenen süvariler, mescide gittiler. Resûlüllah'ın arkasında sabah namazı kıldılar, ama bir şey görmediler. Bir taraftan düşman baskınından söz edilmiyordu.

Ancak, bu sessizlik çok sürmedi. Namazdan dağılıp da evlerine döndükten sonra sokaklarda dellâllar bağır-maya başladı.

– Resûlüllah'ın Gâbe'deki develerine düşman baskın yapmış, Ebû Zerr'in karşı koyan oğlunu şehid etmiş, hanımıyla develeri de alıp götürmüşler. Eli kılıç, kolu kalkan tutan derhal meydanlığa toplansın!

Meğer sabahın erken saatinde Seleme bin Ekva, Gâbe'ye süt getirmeye giderken yolda develere bakan Rebah'ı telâşlı şekilde görünce sormuş:

– Rebah ne var, halinde bir tuhaflık görüyorum?

– Ne olsun, felâket! Gatafan ve Fezâra kabilelerinden kırk kadar atlı şafak vakti baskın yapıp, develeri ganimet, Ebû Zerr'in yaşlı hanımını da esir aldılar. Oğlunu ise şehid ettiler!

Seleme hemen cevap vermiş:

– Öyle ise zaman kaybetmeden doğruca Medine'ye git, herkese durumu duyur. Ben bunların peşine takılıp mesafe almalarını önleyeyim. Siz arkamdan bana erişirsiniz.

Seleme bununla da yetinmez. Hemen Seniyye tepesine tırmanır. Medine'ye doğru yönelip gücü yettiği kadarıyla bağırır:

– Resûlüllah'ın develerini sürüp götüren düşmanı takibe çıkıyorum. Peşimden zaman kaybetmeden geliniz.

Seleme, şöyle bakınca tozu dumana katan atlıların çölde ilerleyişini görür, peşlerine düşerek onlara erişir. Ancak, onlarda sayı çok fazla... Bir'e kırk kişiler. Seleme'de ise Allah'ın ihsan ettiği ayrı bâzı hususiyetler var. Özü şu:

– Kaçarsa kurtulur, koşarsa erişir, atarsa vurur!

İşte Seleme'nin münakaşa götürmez üç meziyeti.

Bundan dolayıdır ki, Seleme onların önüne geçiyor. Develeri dağıtıp, toparlanmalarını zorlaştırıyor, kolayca yol almalarını önlüyordu. Hattâ zaman zaman onları kendi üzerine çekiyor, yaklaşık bir okla atlarından aşağı düşürüyor, çevrilirse hemen sarp dağa kaçarak kendini emniyete alıyordu.

Kuşluk vakti olmuştu. Baskıncıların geriden imdadına koşan bir atlı erişti. Bu adam aynı kabileden meşhur (Uyeyne bin Hısn)'dı. Uyeyne, kırk atının perişan halini görünce ağaçların gölgesine inip biraz dinlenmelerini söyledi. Hep birlikte orada istirahat çekilip, yemek yemeye başladılar. Perişanlıklarının sebebini sordu. Onlar da biraz ötedeki tepede kendilerini bir kartal gibi bekleyen Seleme'yi gösterdiler:

– Şu adam canımıza tak dedirtti. Vallahi şafaktan bu yana peşimizde. Elimizde, avumuzda bir şey bıraktırmadı. Hepsini de, atlarımızın üzerinden yerlere fırlattık. Yine de peşimizden geldi, bizi ok yağmuruna tuttu.

Meğer Seleme'den kurtulmak için sırtlarındaki kıymetli kürklerini, maşlahlarını atıyorlarmış. Seleme ise, her birini belli aralıklarla gittiği yerin kenarına bırakıyor, üzerine de birer taş koyarak işaretliyormuş. Böylece peşlerinden gelecek imdat kuvvetine yol gösteriyormuş!

Uyeyne bir şeyler sezer gibi oldu.

– Sakın sizin onu aldatmak için attığınız eşyaları o da yol kenarına bırakıp da arkanızdan geleceklere işaretler koymuş olmasın?

– Yapar mı bunu diyorsun?

– Elbette. Bunlarda mal hırsı pek bulunmaz. İsterse-niz birkaç kişi şu adama doğru yaklaşsın. Bakalım kim-dir, ne demek istiyor, bir sorun.

Dört kişi kalkıp dağa yukarı tırmandılar. Bir ok atımı kadar yaklaşınca sordular:

– Sen kimsin, bizden ne istiyorsun?

– Ben Seleme bin Ekva'yım. Resûlüllah'ın develerini bırakmadıkça peşinizi bırakmayacağım. Biliyorsunuz, ben attığını vuran, koştuğuna eren, kaçtığından da kurtulan biriyim. Daha fazla yaklaşacak olursanız, bu söylediklerimin doğru olup olmadığını da gösteririm!

Seleme bu sözleriyle birlikte okunu yayına geçirmeye başlamıştı bile.

Müşriklerden biri söylendi:

– Vallahi, ben de Seleme'yi böyle bilirim, fazla yaklaşmaya gelmez, birer okla yere yapıştırır bizi.

Beri taraftan Medine'de ise durum çok hareketliydi. Ensar ve Muhacir toplanmış, sekiz kişilik bir çevik kuvvetle derhal yola çıkmışlardı. Resûlüllah Hazretleri bunlara Saad bin Zeyd'i kumandan tayin etmiş:

– Siz baskıncı katillerin peşine düşüp, onların mesafe almalarını önleyin. Ben size çölde büyük kabile ile iltihak eder, destek olurum, buyurmuştu.

Bu çevik kuvvetin içinde Ayyâş adında bir zat da var-

dı. Atı Cülva, çabuk kaçan bir attı. Resûlullah Hazretleri Ayyâş'a:

– Keşke bu ata iyi binen biri olsaydı da bir anda bas-kıncıların peşinden erişseydi, dedi. Ayyâş hemen cevap verdi:

– Ben kavmimin en iyi ata bineniyim. Benden iyi ata bineni pek bilmiyorum.

Ne var ki, Ayyâş henüz sözünü bitirmemişti ki, at birkaç defa zıplayarak ilerleyince Ayyâş üzerinde duramayıp yere düşmekle kalmadı, ayağının birini de incitti. Utancından bir şey söyleyemeyen Ayyâş, amcasının oğlu Muâz'ı çağırarak şöyle diyebildi:

– Muâz, al bu ata sen bin. Benim binecek takatım kalmadı, ayağımın birinin kırıldığını sanıyorum.

Öncü kuvvet hızla Medine dışına çıkıp, uçar gibi çöle açıldı. Tozu dumana katarak ilerliyorlardı. Seleme ise beklediği dağın tepesinde bunları görmüştü. İlk önce erişen Muhriz, ağaçların altında dinlenmekte olan müşriklere üzerine atını sürmek istedi. Tepeden inen Seleme ise atın gemini tutup Muhriz'e mani olurken kendisini şöyle ikaz etti:

– Ey Muhriz, şu adamların peşinden giderken yaklaşma. Vallahi onların seni kalbinden okla vuracaklarından korkarım.

Muhriz'in cevabı ise pek cesurca idi:

– Ey Seleme, Allah'a ve âhirete inanıyor. Cenneti ve Cehennemi de hak ve gerçek olarak tanıyorsan, benimle şehidlik arasında perde olma. O, dediğin şey olursa ben şehid olurum, olmazsa gaziyim. Her iki halde de ben kârliyim.

Bunu söyleyen Muhriz daha fazla beklemedi, atını tepip peşlerine düştü. Onlar hızla uzaklaşmak istiyorlardı.

Muhriz, peşlerinden gittiği müşriklere iyice yaklaşıncaya, Resûlullah'ın hazine develerini nereye götürüyorsu-

nuz, diye feryad edip, çığlıklar atıyordu. İçlerinden Abdurrahman bin Uyeyne geriye döndü. Karşılıklı mızraklaşmaya başladılar. Muhriz, Uyeyne oğlunun bir mızrak darbesine mâruz kalmıştı. Atından düşerken hasmı da Muhriz'den aldığı bir ok saplanmasıyla yaralanmış, kanlar akararak kaçmaya devam etmişti. Muhriz atından düşünce şahlanan at bir daha durmadı, ta Medine'ye gelip de ahırına girinceye kadar kimse yakalayamadı. Ahırda onun üzerindeki kanı görenler Muhriz'in şehid olduğunu hemen anladılar.

Bu sırada yetişen Ebû Katâde:

– Ben Muhriz'i şehid edenin vücudunu ortadan kaldırmadıktan sonra geri dönmem, diyordu.

Ebû Katâde atını tepip ilerleyerek o da baskıncılara yaklaştı. Onlardan birine dikkatlice baktığında daha önce de söz münakaşası yaptığı Mes'ade olduğunu anladı. Mes'ade, Ebû Katâde'nin aldığı bir atı görünce kendisiyle alay etmiş, bu at sana çoktur, ne yapacaksın, demişti. Ebû Katâde de bununla senin peşine düşüp lâıyğını vereceğim, demişti. İşte şimdi o söz münakaşasının isbatı zamanı gelmişti.

Ne var ki, Mes'ade çok kuvvetli, aynı zamanda da çok oyunbaz bir adamdı. O da geri kalmadı:

– Seninle çarpışarak mı, yoksa vuruşarak mı, yahud da güreşerek mi hesaplaşalım? diye teklifte bulundu.

Ebû Katâde:

– Bunu sana bırakıyorum, sen hangisini istersen, deyince:

– Hazır ol öyle ise, güreşerek, kucak kucağa geleceğiz! diyerek atından atlayıp kumların üzerine dikildi. Kılıcını da bir ağaca astı. Onu gören Ebû Katâde de kılıcını çıkarıp öteki ağaca asarak birbirine girdiler. Allah, Ebû Katâde'ye öyle bir kuvvet ve azim ihsan eyledi ki, koskoca izbandut gibi Mes'ade'yi ikinci hücumda yere yatırıp göğsü üzerine çıktı, yanında asılı bulunan kılıcı alarak şehidin

intikamını hemen aldı. O sırada Ebû Katâde'nin atı da ürküp kaçtı. Doğruca Medine'ye gelen atı görenler

– İnnâ lillâh... Ebû Katâde de şehid olmuş, dediler.

Bundan sonra Ebû Katâde hücumunu tekrar edince kafil e iyice dağıldı. Gasbettikleri develerden sadece birkaçını önlerinde götürüyorlar, zaman zaman da onlara binip kaçıyorlardı. Diğer on deveyi bırakmak zorunda kalmışlardı. Develerin yanında eşyalarını, yiyeceklerini de birer birer terkederek kurtulmaya çalışıyorlardı.

O sıralarda Medine'de üçyüz kişilik bir muhafız bölüğü bırakan Resûlüllah Hazretleri beşyüz kişilik bir kuvvetle hareket ederek Zukared'e gelmişti. Yolda Ebû Katâde'nin kaftanını ashab bir cesed üzerinde görünce tanıdılar:

– İnnâ lillâh... Ebû Katâde'nin şehid oluşu buradaymış, dediler.

Fakat Resûlüllah hemen müdahale etti:

– Hayır. Ebû Katâde öldürülmemiştir. O kaftan, Ebû Katâde'nin, öldürdüğü müşrikin üzerine örttüğü kaftandır, açın bakın, buyurdu. Koşup gelenler kaftanı kaldırınc a altında gerçekten Ebû Katâde'nin öldürdüğü müşrikin ölüsünü görüp “sadaka Resûlüllah” dediler.

Resûlüllah Hazretleri sözünü şöyle bitirdi:

– Beni Resûl olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, Ebû Katâde şimdi baskıncı müşriklerin peşinden recez okuyarak devam ediyor. Allah onu rahmetiyle esirgesin. O, onları târûmar etti.

Gerçekten de Ebû Katâde kırk kişilik baskıncı gurunun dağılarak kaçmasında büyük rol oynamıştı.

Zu-Kared'de istirahatte olan Resûlüllah'ın huzuruna ansızın çıkageldiğinde Efendimiz ona:

– Ya Rab, onun saçına, derisine sıhhat nasip et. Onu zinde yaşat, diyerek el açıp dua etti. Sonraları görüldü ki, Ebû Katâde tam yetmiş yaşında vefat ederken bile üzüm

gibi siyah saçlı, onbeş yaşındaki genç gibi de zinde ve kuvvetliydi...

Zu-Kared'de Resûlullah'ın etrafında mücahidler bir araya gelmiş, durum hakkında bilgi vermeye başlamışlardı. Hemen hepsi de açlıktan muztarıptılar. İhtiyacın şiddetlendiği o anda on devenin birbiri arkasına dizilmiş vaziyette kendilerine doğru geldiğini gördüler. Hayretle beklemeye başladılar. Bu ne devesiydi, kim, ne gönderiyordu? Ancak deve katarı yaklaşıncaya durum belli oldu.

Medine'de bulunan Saad bin Ubâde on deve yükü hurma yüklemiş, şahsî servetinden gazilere azık yolluyordu. Bunu gören Resûlullah ellerini açıp Saad bin Ubâde'ye şöyle dua etti:

– Allah'ım, Saad'ı ve Saad hanedanını rahmetinle esirge!

Saad'ın kabilesinden olanlar:

– Ya Resûlullah, Saad bizim kabilemizin hanedanlarındandır. Onlar açları doyururlar, yoksullara yardım ederler, misafirleri ağırlar, yolda kalanları da yurtlarına ulaştırırlar.. dediler.

Resûlullah Hazretleri şöyle cevap verdi:

– İnsanların cahiliyyet çağında hayırlısı, İslâm'ın zamanında da hayırlısıdır. İyi insan her zaman iyidir.

Ne var ki, mücahidlerin hepsi de bir araya toplandıkları halde Seleme bin Ekvâ'dan hâlâ haber yoktu. Resûlullah Hazretleri onun için bir tulum dolusu sütle, bir tulum dolusu suyu bir sahabîsine verip peşinden gönderdi. Giden yardımcı Seleme'yi buldu. Seleme sütü içti, karnını doyurdu, suyla da hararetini giderdi. Baskıncıların analarından emdiklerini burunlarından getirmişti. Onların iki atlarını da ellerinden almıştı. Seleme dönüp geldiğinde Bilâl'in müşriklerden alınan bir deveyi kesip orduya kebab yaptığını gördü. Birlikte sevindiler, şükürler edip tehlike devam ettiğinden namazlarını birer rek'at sırayla korku namazı halinde kıldılar.

Peygamberimiz Zu-Kared'de Ebû Katâde ve Seleme için şöyle buyurdu:

– Bugün süvarilerinizin hayırlısı Ebû Katâde, yayalarınızın hayırlısı da Ebû Seleme'dir.

Bundan sonra ganimet malından Ebu Seleme'ye iki hisse ayıran Resûlullah:

– Şu süvarilik hakkı, şu da yayalık hakkı... buyurdu. Gerçekten de Ebû Seleme yaya olarak yürüyor, süvari gibi de koşuyordu. Yani her iki hali de nefsinde birleştirebiliyordu.

Buradaki su kuyusunu satın alıp yolcular için vakfeden Talha'nın vakfını duyan Resûlullah Hazretleri, Talha'yı medhetti:

– Sen Talhatülfeyyazsın, bu hayrınla feyizli iş yaptın, buyurdu.

Bir gün bir gece bu Gâbe'ye yakın yerde kaldıktan sonra Medine'ye dönerken yolda Seleme'yi terkisine alan Resûlullah, onun yorgunluğunu düşünüyor, iltifat etmek istiyordu. Halbuki o sırada Ensâr'dan koşuda geçilmeyen bir zat da:

– Haydi benimle Medine'ye kadar koşmaya cesaret eden var mı? diye bağıryordu. Seleme, Resûlullah'ın terkisinden sordu:

– Ya Resûlâllah, ne buyurursunuz, şu kardeşim ile koşuya çıkayım mı?

Tebessüm eden Resûlullah:

– Kendinde bu kuvveti görebiliyor musun?

Seleme:

– Elbette, diyerek atlayıp yanyana geldiği Ensârî ile (Bismillâh) deyip fırladılar. Ancak, Seleme Ensârî'yi hemen geçmiş, Medine'ye ondan önce girmiş, böylece Allah'ın kendisine lütfettiği gençlik ve dinçliği bir daha göstermişti.

Medine'de hâdisenin bir diğer kısmı cereyan edecekti

artık. Nitekim yorgun ve üzgün Ebû Zerr'in geldiği görüldü. Ebû Zerr hayret eder halde Resûlullah'a vaktiyle verdiği haberin aynıyla vaki olduğunu ifade ediyordu. İşte bu anda müthiş bir vak'a daha cereyan etti. Üzerinde bir kadınla (Gadba geliyor) diye bağışanlar oldu.

Gadba, Resûlullah'ın sürülüp götürülen develeri içinde bulunan meşhur devesiydi. Üzerindeki yaşlı kadın da Ebû Zerr'in hanımı Leylâ idi. Toz toprak içinde halsiz halde bulunan kadın gelen deveden indirildi. Götürülüp üstübaşı temizlendi, yedirilip içirildikten sonra Resûlullah'ın huzuruna getirildi, esir edildiği halde nasıl olup da geldiği soruldu. Kadın ibretli halini şöyle anlattı:

– Beni bindirdikleri devenin üzerinde kabilelerine kadar götürdüler. Kabile halkı onlara deve kesti, yedirdi, ikramda bulundu. Benim ise elimi ayağımı bağlayıp develerin yanında bıraktılar. Yeyip içtikten sonra yorgunluktan yığılıp kalmışlardı. Gece hepsi de uyumuş, kimsecikler kalmamıştı. Ben karanlıkta uğraşırken elimin ayağımın çözüldüğünü anladım. Yavaşça kalkıp bir devenin yanına gittim. Yaklaştığım deve böğürdü, bir diğerine yaklaştım, o da böğürdü; bir diğerine yaklaştım, o da böğürdü. Daha bir başkasına yaklaştım, o da böğürdü. Ancak bu bindiğim deve böğürmedi, üstelik ben üzerine atlayınca kalktı. Ben de yönünü Medine çevirdim, beni sür'atle alıp getirdi.

Ebû Zerr'in hanımı, kurtuluşunu böylece anlattıktan sonra sözünü şöyle bağladı:

– Ben bu deveyi hemen kestireceğim!

– Neden?

– Çünkü ben yolda adakta bulundum. Dedim ki, şayet bu deve beni Medine'ye iletirse onu kesip etini fakir fukaraya yedireceğim. Böyle adakta bulundum.

Resûlullah Hazretleri tebessüm ederek sordu:

– Bu nasıl adak böyle ey Allah'ın kulu? Deve seni Medine'ye kadar getirecek, sana bu iyiliği yapacak, sen de

gelir gelmez onu kesecek, etini dağıtacaksın.. yaptığı iyiliğin karşılığı bu mu?

– İyi ama, ben deveyi adadım. Adağın yerine gelmesi lâzımdır.

– Sen ancak kendine âit olan şeyi adayabilirsin. Deve senin mi?

– Hayır, benim değil!

– Öyle ise başkasının devesini nasıl adayabilirsin? İki yerde, adak muteber olmaz. Biri günah olan şeyde, biri de başkasına âit olan malda adak olmaz.

Gâbe gazasında ashabtan üç şehid verilmişti. Ancak bundan sonra müşriklerin cesareti kırılmış, Müslümanlara ve mallarına hücum fikri iyice yok olmuştu. Bundan böyle hücumdan vaz geçip, müdafaaya başlayacaklardı. Müdafaadan da vazgeçip, Müslüman olacaklardı. Ancak hepsi de basamak basamak cereyan edecekti. Nitekim çok sürmedi, bunların hepsi de birer birer İslâm'a girip imanla müşerref oldular. Savaş verdikleri Resûlüllah'ı müdafaa için savaşa çıktılar.

* * *

PEYGAMBERİMİZ AKILLILIĞI VE
CÖMERTLİĞİ SEBEBİYLE MÜSLÜMAN
OLMASINI ŞİDDETLE ARZULAMIŞTI.

EBÛ CEHİL'İN KARDEŞİ HARİS'İN İSLÂM'A GİRİŞİ

EBÛ CEHİL, oğlu İkrime ve kardeşi Haris'i de kendi gibi müthiş bir İslâm düşmanı yapmıştı. Bedir'de yanında bulunduruyor, sağında solunda dolaştırarak hem kendini korutup, hem de Resûlullah'ı arattırıyordu. Ama Allah nurunu tamamlayacaktı, Ebû Cehil ve yardımcıları istemese de...

Nitekim iki küçük çocuğun kılıcıyla canı Cehenneme lâyık kılınan Ebû Cehil, Bedir'in sıcak kumları üzerine uzanmış son nefeslerini verirken, kardeşi Haris, gök yüzünü bürüyen beyaz atlıları görmüş, bir anda meleklerin, sahabelerin arasına karışarak müşriklere karşı savaşa giriştiklerini hayret ve ibretle seyretmiş, bundan sonra da selâmeti savaş meydanından kaçmakta bulmuştu.

Haris'in bu kaçışını gören meşhur sahabe şâir Hassan, onu hicveden şiirler söylemiş, o da mukabil şiirlerle kendini müdafaa etmişti.

Bedir'de gökyüzünü bürüyen meleklerin ashabın imdadına koştuğunu görmesine rağmen Haris'in İslâm'a girmekte geç kalışını üzüntü ile karşılayan Resûlullah Hazretleri:

– Allah'ın onu İslâmiyete kavuşturmasını ne kadar isterdim, diye arzularını izhar etmiş, misafir ağırlamakta gösterdiği cömertliğini takdirle anlatmıştı.

Gerçekten de Haris'in Mekke'de sofrası yerden kalkmazdı. Gelip gidenler mutlaka ona uğrar, açlar karınları-

nı doyurur, yolcular azıklarını alıp ayrılırlardı. Nitekim onun bu fazilet ve cömertliğini daha sonra Mekke'de Şam'a göçerken halkın ağlaşmasından da anlamaktayız.

Aradan zaman geçmiş, Resûlullah Hazretleri vaktiyle hicret etmek zorunda kaldığı Mekke'nin fethine girişmiş, muvaffak da olarak şehrin giriş yollarından İslâm süvarileri Harem-i Şerife doğru dalış yapmışlardı. İşte bu sırada Resûlullah ve ashabına karşı yaptıklarını düşünenler sokak sokak kaçıp saklanacak yer arıyor, iğne deliği bile bir ümit yeri olarak görünüyordu. Bu dehşetli korkuyu duyanlardan biri de Ebû Cehil'in kardeşi Haris'ti. Haris ne yapıp, ne edeceğini şaşırmış vaziyette beklerken Peygamberimizin halası, Hazret-i Ali'nin de kız kardeşi Ümmühânî'nin evine iltica etmekten başka çare bulamadı. Ümmühânî'nin kocası, Haris'in akrabasıydı. Bu kadarcık bir yakınlıktan bile meded ummak zorunda kalan Haris, yanına kendisi gibi korkan Züheyr'i de alarak ricasını şöyle dile getirdi:

– Ey Ümmühânî, senin himayene ilticadan başka çaremiz kalmamıştır. Nerdeyse Peygamber ordusu gelip basmak üzeredir. Ne olur bizi himayene al, sahip çık! Canımızı zı kurtar.

Ümmühânî kocasının akrabasını himayesine almak-tan uzak kalmayı uygun bulmadı. Kendisi kapıda beklerken içeri girip bir köşeye saklanmalarına işaret etti. Onlar henüz içeri girmişlerdi ki, yüzü miğfer ve sırtı zırhlarla örtülü bir atlı hızla çıkageldi. Ümmühânî bu pürsilâh süvari-yi tanımayınca, yüzündeki miğferi kaldıran İmam-ı Ali, kendini tanıttı. Heyecanlanan Ümmühânî:

– Kardeşim! diyerek koşup kucakladı, birlikte içeri girdiler. Bir de ne görsün, biri Ebû Cehil'in kardeşi, diğeri Züheyr, iki İslâm düşmanı köşede titreşmekte-ler.

Ayağa fırlayan İmam-ı Ali:

– Bu heriflerin ne işi var burada? Bunlar hâlâ yaşıyor-lar mı? diyerek üzerlerine yürüdü. Ümmühânî:

– Dur ya Ali! Ben onlara eman verdim, himayeme al-dım. Bana sığınanları sen öldürecek misin? diye karşı

koydu. Ancak Ali'nin teskini çok güçtü. Ümmühâni, titreşen müşriklerin üzerine bir örtü attı, kardeşi Ali'yi de zorla dışarı çıkarıp uzaklaştırdı. Hemen evin kapısını müşriklerin üzerine kilitleyen Ümmühâni, Resûlullah'ı aramak üzere Mekke'nin üst kısmındaki Batha ve Hacun'a kadar gitti. Orada ancak Fatıma validemizi buldu. Durumu ona anlattı:

– Kardeşim Ali'nin bana ettiğini biliyor musun? Kocamdan akrabam olan Haris'i himayeme almıştım. Az kalsın kardeşim Ali öldürecek, himayemi tanımayacaktı!

Fâtıma validemizden destek uman Ümmühâni'nin aldığı karşılık umduğu gibi olmadı:

– Demek İslâm düşmanını himayene aldın ha?

Ümmühâni buna daha çok üzüldü. O sırada Resûlullah Aleyhisselâm çıkageldi. Üstü başı tozlanmış, yorgun haldeydi. Çadırındaki leğen içinde gusledip tozu toprağa giderirken Fâtıma validemiz de elbiseleriyle siper ediyordu. Sekiz rek'at kuşluk namazı kıldıktan sonra Ümmühâni'nin hal ve hatrını sordu. Ümmühâni de kardeşi Ali'nin ettiğini anlattı. Resûlullah Hazretleri:

– Ali'nin böyle davranması münasip olmamıştır. Senin himayen bizim himayemiz demektir. Senin teminat verdiğine biz de eman vermişizdir. Git müjdele, buyurdu.

Sevinçle evine dönen Ümmühâni:

– Resûlullah'ı gördüm, size eman aldım, isterseniz evinize gidin, isterseniz burada kalın. Korkmayın, size kimse dokunmayacaktır, dedi.

Haris'in içini saran korku kolay kolay yok olmuyor, verilen teminata inanmasına rağmen evine kadar gitme cesaretini bulamıyordu. Zaten Mekke sokaklarında nal sesleri, deve homurtuları birbirine karışıyor, ortalık ana-baba günü olmakta devam ediyordu.

Ümmühâni'nin evinde iki gün saklandıktan sonra ancak evlerine dönebildiler. Yolda görenlerin hücumuna uğrayınca da:

– Bize Resûlullah, amca kızı Ümmühâni vasıtasıyla

eman verdi, deyince hücum duruyor, Allah ve Resûlü daha iyi bilir, denerek kılıçlar kınına sokuluyordu.

Artık Haris evinde düşecek münasip bir fırsatı beklemeye başladı.

Bir gün Resûlüllah Mescid-i Haram'a girmiş, tavâf edecekti. Tam o sırada Haris göründü. Haris'in zihninden kendisinin ve kardeşinin Resûlüllah'a karşı yaptıkları bir bir geçiyor, Resûlüllah'ın yanına nasıl varacağını utanarak düşünüyordu. Yaklaşma Resûlüllah'tan geldi. Kendisini görünce tebessüm eden Allah'ın Resûlü, anlaşılan geçmişe bir sünger çekmişti. Geçmişteki kötü hâtıraları unutmuş, hatırlamıyor gibiydi. Bu yaklaşma ve şefkatli tebessüm, Haris'e cesaret verdi. Birkaç adım da Haris yaklaşarak selâm verdi. Baktı ki, Resûlüllah kendisini ayakta karşılayarak şahsına değer veriyor. Gönülündeki tereddütleri bir anda yenerek ilk cümlesini şevkle söyledi:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Haris İslâm'ını ilân etmişti artık.

Kapkara bir geçmiş artık sona ermiş, Resûlüllah'a ve ashabına karşı cahiliye devrinde ettiklerinin hepsine de bir sünger çekilmiş, yepyeni bir hayata hem de masum olarak başlamıştı.

Ebû Cehil'in kardeşi olmasına rağmen akıl ve dirayetçe değerli bir insan olan Haris'e, Resûlüllah yine değer veriyor ve şu iltifatıyla onu kuvvetlendiriyordu:

– Hamd olsun O Allah'a ki, senin gibi dirayetli birine İslâm'ı nasip etti, doğru yola sevketti. Senin gibi bir cömert ve akıllı insanın İslâmiyeti takdir etmemesi mümkün değildi zaten!

Başını yere eğmiş utancından yüzüne bakamadığı Resûlüllah'a Haris'in cevabı şöyle oldu:

– Vallahi ya Resûlâllah, İslâmiyet gibi bir din takdir edilmemiş olsun, bu mümkün değil. Ancak kör inat, korkunç hırs, kötü çevre insana güneşi inkâr ettirecek bir körlük verebiliyorlar. Maalesef kendi muhakememizle

başbaşa kalamadık!

İnsanların hidayetini gaye edinen Resûlüllah Hazretleri, bundan sonra savaşlarda alınan ganimetlerle Haris'in kollanmasını, müellefe-i kulûb arasında himaye görmesini emretti. Bir İslâm mücahidi oluncaya kadar bu alâkası devam etti. Daha sonra Haris'te öyle bir İslâmî hizmet anlayışı kökleşti ki, bütünüyle İslâm'ı yaşayan Mekke'de bile kalmak istemiyor, hudut boylarına gidip oralarda cihad etmeyi, vaktiyle İslâm'a karşı ne kadar direnme göstermişse şimdi de birkaç misli fazlasını İslâm'ı yaymak, hudutlarını genişletmek için göstermeyi istiyordu. Nitekim bir gün Mekke'nin kenar mahallindeki genişlikte toplanmış olan Mekkelilerin ağlaştıkları görüldü. Me-sele şuydu. Haris, âile, çoluk çocuğu toplamış, Şam'a doğru hicret ediyor, sınırlarda İslâm'ın i'lâsı için savaşa katılıp cihad etmeyi düşünüyordu. Mekkeliler ise onun misafirperverliğini, başı dara gelenlere olan yardım ve alâkasını bildikleri için rıza göstermek istemiyorlarsa da şöyle karşılık alıyorlardı:

– Ey konu komşularım! Vallahi ben ne kendimi dü-şündüğüm, ne de buradan iyi bir memlekete gittiğim için ayrılıyorum. Biz şimdiye kadar evimizi başka bir eve, komşumuzu da başka bir komşuya tercih etmedik. Sizi başkalarıyla değiştirmek aklımızdan bile geçmez. Bu gidi-şimiz sadece Allah için, Resûlüllah için, din-i İslâm'a hiz-met içindir. Sizler İslâm'ın güzelliğini yaşıyor, onunla mes'ud ve bahtiyar oluyorsunuz. Unutmayınız ki aynı sa-adeti duyacak daha niceleri var ki onlar bundan gafiller. Şimdi bize bunu duymayanlara duyurmak vazifesi düş-mektedir. Nasibimiz varsa geri döner, yine sizinle mes'ud günler yaşarız. Yoksa bir şehidlik bize yeter.

Artık sulhta İslâm'ı anlatan Haris, savaşta da at oy-natıyordu. Nitekim Yermük savaşında ön safta İslâm düş-manlarıyla savaşırken şehid olduğunu görenler, son anın-da şu cümlelerini dinlediler:

– Allah'ım, ben İslâm'ın genişlememesi için haksız mücadeleler yaptım, bâtil zihniyet uğruna savaşlara katıldım. Şimdi ise o bâtil zihniyetimden tevbe ediyor, i'lâ-yı

kelimetullah için şehid olmayı arzuluyorum. Beni afveyle, geçmişimi bağışla.

Bu sözler Yermük savaşında Haris'in son sözleri oluyordu.

* * *

Haris'in dilindeki fesahat ve belâğat fevkalâdeydi. Kimi hicvetmek istese yere batırır, kimi de medhetmek istese göklere çıkarırdı. Bir gün Resûlüllah'a şöyle bir sual sormuştu:

– Ya Resûlüllah, bana bir şey haber ver ki, ona sım-sıkı sarılmakla âhiretimi kurtarayım.

Resûlüllah'ın cevabı mânidardı. Eliyle dilini tutan Nebiyy-i Ekrem Efendimiz:

– Sen buna sâhip ol yeter! buyurdu.

İşte bundan sonra Haris'in dili durdu, fesahat ve belâğatla yaptığı medihler, zemler yok olup gitti. Ancak ihtiyacı kadar konuşur, ondan sonrasında dilinde kilit varmış gibi susmayı tercih ederdi.

İslâmî hayata o kadar masumane bağlanmıştı ki bir gün kendisine Mekke'den ayrılmaması teklif edildiğinde şu meâlde karşılık vermişti:

– Bizim için artık mes'ele, âhiret zenginliğidir. Bunu nerede elde etme imkânı görünürse orası yurdumuzdur. Şunu iyi bilin ki, Mekke dağları altın olsa, bizim için yoksullara, muhtaçlara dağıtıldığı takdirde değer ifade eder. Hiç bir hizmet yapmadan Mekke'yi beklemek beni tatmin etmez.

Bir rivâyete göre Şam'da yeğeni İkrime'yle, diğer kuvvetli kayda göre de, Yermük savaşında (15) tarihinde Hazret-i Ömer zamanında şehid olurken kendisine ikram edilen suyu içmemiş, ötede su diye feryad eden yaralıya göndermiş, son nefesinde bile feragat ve fedakârlığın zirvesindeki yerini korumuştur.

Kardeşi Ebû Cehil Bedir'de kuyu dibinde kalmayı tercih ederken kendisi Yermük'te minare başına lâyük olmuştur. İmtihan dünyası böyledir zaten.

MÜSLÜMAN OLUNCA, İSLÂM ALEYHİNE
HARCADIĞI SERVET VE GAYRETİN
İKİ MİSLİNİ İSLÂM LEHİNE
HARCAYACAĞINA SÖZ VEREN
MÜCÂHİD SAHABÎ:

EBÛ CEHİL'İN OĞLU İKRİME

MEKKE'NİN fethi gününde Resûlullah Hazretleri istisnalarla umumî af ilân etmişti. Bu aftan istisna edilenler içinde İkrime de vardı. İkrime, bildiğiniz gibi Ebû Cehil'in oğluydu. İslâm'a husumet ve düşmanlıkta babasıyla birlik olmuş, babasının Bedir'de öldürülmesiyle de yerine kendisi geçecek kadar ileri gitmişti.

Nitekim yaptıklarını bir bir hatırlayınca Mekke'nin fethi sırasında selâmeti Habeşistan'a doğru kaçmakta buldu.

İkrime'nin karısı Ümmü Hakîm ise onunla kaçmayı tercih etmemiş, Resûlullah'ın âlicenablığına olan itimadı, onu Mekke'de bırakmıştı. Bu yüzden fetih esnasında bir ara Mekkeli kadınların arasına karışan Ümmü Hakîm, onlarla birlikte Resûlullah'a müracaat etti, İslâm'la şereflendi. Ümmü Hakîm'in kazandığı bu saadet, onu tam bir huzura sevketmiyordu. Zira Ebû Cehil'in oğlu da olsa İkrime kocasıydı. Kocasının hâlâ küfürde kalması, İslâm'dan mahrum olarak gitmesi büyük kayıptı. Onun için düşündüğü çareyi tatbik safhasına koymak istedi. Resûlullah'a yalvarmaya başladı:

– Ya Resûlallah, ne olur, İkrime'yi afvedin. O, öldürüleceğinden korkarak Habeşistan'a doğru kaçıp gitti. Engin af ve âlicenablığınıza o da istifade etsin!

Resûlullah, sağlam bir imana sâhip olan Ümmü Ha-

kîm'in isteğini reddetmedi. Misilsiz şefkat ve merhameti ona da ulaştı:

– İkrime'yi afvediyorum, bizden emin olabilir.

Akıllı olduğu kadar da dirayetli kadın Ümmü Hakîm'in sevincine had yoktu. Kocasını İkrime'yi de İslâm'ın nuruyla nurlandıracağına olan inancı ona büyük bir şevk verdi. Yanına Rum hizmetçisini de alarak İkrime'yi aramak üzere çöllere düştü. Tihame sahillerine doğru yol almaya başladı.

Kaçıp giden İkrime'nin durumu da ibretliydi. Tihame sahilinde beklemekte olan bir gemiye biniyordu. Böylece gemiyle Habeşistan'a geçerek kendini kurtarmış olacaktı. Ancak gemi kaptanı putlardan nefret eden bir ehl-i tevhiddi. Allah'ın birliğine inanmış bu zat, binenleri ikaz ediyordu. Nitekim İkrime'yi de ikaz etti:

– Ey yabancı, Allah'a şirk koşanlar gemime binmesinler!

İkrime bu ikazdan memnun olmamıştı. Kaptanla aralarında geçen uzun tartışma sonunda İkrime şöyle çıkış yaptı:

– Ben senin dediğini diyecek olsam ne diye buralara kadar kaçayım. Muhammed de senin gibi dememi teklif ediyor!

Kaptanın ikazı değişmedi:

– Allah'ın birliğini ikrar et, ona putları ortak koşma. Denizde çıkacak olan belâ ve musibeti taş ve tunçtan yapılmış putların önlemesi mümkün değildir.

Allah bir kulunun hidayetini murad ederse sebebler halkeder, zihnini hidayete ermeye hazırlar. Anlaşılan, İkrime'ninki de öyle olacaktı. Nitekim o anda müthiş bir fırtına patladı. Bir sağa, bir sola sallanmaya başlayan gemi, içindekileri denize dökmek üzereydi. İkrime bu fırtınada çok korktu. Putlara çok yalvardı fakat faydasını göremedi. Kendi içinde kararlar verdi. Şayet fırtınadan sağ salım çıkarsa gemiden hemen inip sahile çıkacak, gitmekten vaz

gececekti. Az sonra sakinleşen fırtına gereken dersini vermişti âdeta. Hemen gemiyi terkeden İkrime, sahilde تنها bir yere oturmuş, başını iki eli arasına alarak düşünmeye başlamıştı.

– Ne yapayım, nereye gideyim? Mekke'ye gitsem öldürülürüm, başka yere gitsem neye inanacağımı, nasıl bir inanç içinde olacağımı bilemez oldum...

İşte bu sırada kulaklarına gelen bir ses kendisini daha da şaşkınlıktırdı. Ses:

– İkrime! diye bağırıyordu.

Başını kaldırıp da ileriye doğru baktığında şaşkınlığı büsbütün arttı. Gözlerine bir türlü inanamıyordu. Karşısında karısı Ümmü Hakîm vardı. Ümmü Hakîm, çölleri aşmış, kum tepelerini geçmiş, nihayet kendisini bulmuştu. İlk cümlesi, içindeki korkuyu atmasına yaradı:

– Korkma İkrime, rahat ol! Ben insanların en iyisi ve en hayırlısının yanından geliyorum. Senin için af çıkarttım. Resûlullah sana eman verdi, kimse sana dokunamayacak, sen de afva dahil oldun!

İkrime inanmakta güçlük çekiyordu. Şaşkın ve hayretli şekilde sordu:

– Sahiden sen bu işi yapabildin mi?

– Hiç şüphe etme. Zira Resûlullah merhamet ve şefkatte de insanların en yücesi ve misilsizidir.

Buna çok sevinen İkrime'nin gözleri bir noktaya dikilmiş, kendini afveden Resûlullah'a geçmişte neler söylediğini, neler yapmak istediğini hatırlamaya başlamıştı. Şimdi Resûlullah sanki hiçbir şey söylememiş gibi kendini afvetmişti. Artık geriye sayma devri başlamıştı. Şimdi yaptıklarından utanma devri başlamıştı. Nasıl varacaktı onun huzuruna?.

Cefakâr olduğu kadar da vefakâr karısı Ümmü Hakîm, onu teselli edip cesaret verdi. Birlikte yola düşüp Mekke'ye doğru ilerlediler.

Yolda Ümmü Hakîm gördüğü bir gerekçe üzerine bir inancını şöyle açıkladı:

– Şunu unutma ki, sen henüz İslâm’la şereflenmemiş bir müşriksin, ben ise imanla bahtiyar olmuş bir mü’minim. Aramızda karı-koca münasebeti olamaz. Bu yüzden sen de imanla şerefleninceye kadar yabancı gibi davranacağız birbirimize.

Onlar bu anlayış içinde Mekke’ye yaklaşırken Resûlullah Hazretleri ashabını toplamış, şöyle tenbihte bulunuyordu:

– Ebû Cehil’in oğlu İkrime hem mü’min, hem de muhacir olarak buraya geliyor.

Ashabtan bâzıları hemen Ebû Cehil’in İslâm’a yaptığı-nı hatırladılar. Onun oğluna da şefkat ve merhamet duy-makta elbette zorluk çekeceklerdi. Ancak bütün faziletler-de zirvede bulunan Allah’ın Resûlü, yine tarihî ikaz ve irşadını yaparak şöyle tenbihte bulundu:

– Ölülerinizi kötü sözle yâd etmeyin. Zira ölüye kötü söz söylemek diriye de rahatsız eder, kaldı ki, ölüye de bir şey erişirmez!

Az sonra İkrime, Peygamberimizin çadırı kapısında göründü. İnsanların eski kötülüklerini yüzlerine vurmak gibi hallerden münezzeh olan Allah’ın Resûlü, İkrime’ye cesaret verecek bir mukabele ile karşılamak istedi. Kalkıp kapıya doğru ilerledi ve tekrar tekrar:

– Hoş geldin süvari muhacir!. diyerek iltifatlarda bulundu.

İkrime hâlâ yenemediği şüphecilikle sordu:

– Ya Resûlâllah, bu yanımdaki hanımım Ümmü Hakîm’dir. Zatinızın bana eman verdiğini, afvettiğini söylüyor.

Efendimiz, yüzü peçeyle örtülü Ümmü Hakîm’i işaret ederek:

– Onun söylediği doğrudur. Şüphe etmene gerek yok!

buyurdu.

Artık İkrime'nin İslâm'ını ilân etme zamanı gelmişti. Arka arkaya sualler sordu, cevaplar aldı. İslâm'ın neleri emredip neleri nehyettiğini öğrenmeyi istiyordu. Resûlullah Aleyhisselâm kendisine bilgi verdi:

– Allah'ın bir olduğuna, benim de Allah'ın son Peygamberi olduğuma inanacaksın. Namaz kılacak, oruç tutacak, zengin olunca zekât verecek, hacca gideceksin. Kimsenin hakkını almayacak, hiç kimseye zulmetmeyeceksin. Öldükten sonra dirileceğimize, yaşadığımız dünya hayatındaki iyiliklerimizden dolayı Cennete gideceğimize, kötülük yaparsak Cehennemi boylayacağımıza inanacaksın..

Hepsine de ikrime gönülden iman ediyor:

– Akıl da, insanlık da bunu emrediyor zaten, diyordu. Ancak kendisi o güne kadar bunların tam aksini yaptığından dolayı utanıyor, başını yere eğmekten kendini alamıyordu.

Bu hali, İkrime'nin gönülden İslâm'a ısındığının ifadesiydi.

Ancak bunun resmî bir ifadesi de olmalıydı. İkrime sordu:

– Ya Resûlâllah, en hayırlı söz nedir?

– En hayırlı söz Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû cümlesidir.

İkrime büyük bir şevkle kelime-i şهادeti tekrarladıktan sonra yine sordu:

– Bundan sonra ne diyeyim?

İkrime'nin gelecekteki cihadına işaret buyuran Efendimiz, şöyle buyurdu:

– Ben Müslümanım, muhacirim ve aynı zamanda da mücahidim, de.

Bu sözleri de tekrarlayan İkrime'nin mâneviyatı tam kuvvet kazanmış, sadece Müslüman olmakla kalmamış

aynı zamanda mücahid olmayı da göze aldığını ifade etmişti. Resûlüllah, İkrime'ye iltifatını devam ettirdi:

– Bugün benden ne istersen iste. Senden esirgemeyeceğim, İkrime, buyurdu.

İkrime'nin isteği çok mânâlıydı. Dileğini şöyle ifade ediyordu:

– Ya Resûlâllah, sana karşı yaptığım bütün düşmanlıkların, arkandan söylediğim bütün kötü sözlerin, dolayısıyla girdiğim bütün günahların afvı için dua etmeni diliyorum.

Resûlüllah Aleyhisselâm'ın, hemen ellerini kaldırdığı görüldü:

– Ya Rabbi, İkrime'nin bana karşı yaptığı düşmanlıklarından doğan günahlarını bağışla.

Bu duayı büyük bir dikkatle dinleyen İkrime'nin dünyasına yeni bir renk ve şevk geldi. Kendini zaptedemeyip:

– Razı oldum ya Resûlâllah, diye minnettarlığını ilân ederken şunları da ilâve etti:

– Şimdiye kadar insanları, Allah'ın Resûlü aleyhine çevirmek için harcadığım paranın iki katını şimdiden sonra Allah'ın Resûlü lehine çevirmek için harcayacağım. Allah yolundan çevirmek için yaptığım savaşların iki katını Allah yoluna yöneltmek için yapacağım. Buna sizler şahid olun!

Resûl-i Ekrem Hazretleri'nin eşsiz müsamaha ve şefkati, İslâm'ın karşısında bir engel gibi görünen İkrime'yi artık İslâm'ın yanında bir kahraman haline getirmiş, hem de küfür yolunda sarfettiğinin iki katını İslâm yolunda sarfedeceği sözünü verdirmişti.

İşte bundan sonra İkrime babasıyla birlik olup da yüceltmek için savaştığı putları yıkmak için meydana atıldı.

Mekke'de hangi evde put varsa hemen gider, yıkar, sonra da putlardan medet ummanın akılsızlığını anlatır dururdu.

İkrime iyi bir mü'min oldu. İslâm yolunda savaşlardan asla geri kalmadı. Eline mushafı alır, yüzüne gözüne sürer, şöyle derdi:

– Bu benim Rabbimin kelâmıdır, bu benim Rabbimin kelâmıdır.

Bu sırada gözlerinden pırıl pırıl yaşların aktığı görüldü.

İslâm için çıkılan cihadlarda hep ön safta vurur, asla geride kalmazdı. Kendisini ikaz edenler, biraz tedbirli olmasını tavsiye ettiklerinde şöyle cevap verirdi:

– Ben vaktiyle Lât ve Uzza putları adına savaşırken kendimi esirgemedim de şimdi Allah ve Resûlü yolunda savaşırken mi geride olacağım? Vallahi böyle yapmaktan ar ederim.

634 Mart'ında Bizanslılarla Ecnadîn'de yapılan savaşlarda ordu kumandanı Halid bin Velid:

– Ey İkrime, böyle gözü kara düşman üzerine gitme, senin öldürülmen Müslümanlara ağır gelir, dedi. İkrime'nin cevabı ibretliydi:

– Ey Halid, senin geçmişinde benim kadar Resûlullah ile karşı karşıya savaşma günahı yoktur. Ben babamla birlik olup Resûlullah'ı ve ashabını yok etme savaşı yaptım. Böyle bir geçmişin afvı ancak Resûlullah'ın uğrunda canını feda etmekle mümkün olabilir. Bırakın Allah ve Resûlü uğruna şehid olayım!

Nitekim İkrime'ye kendisi gibi şehid olmayı göze almış olan oğlu Amr, Ecnadîn savaşında ordunun ön safında düşmanı yara yara giderken gece karanlığında aldıkları yaralarla kumların üzerine serildiler. Sabahın aydınlığında İkrime'yi bulanlar vücudunda yetmişten fazla müşrik ok ve mızrağının yarasını gördüler.

Kumandan Halid bin Velid, İkrime'nin başını dizine koymuş, bir oğluna, bir de onun durumuna bakıyordu. Gözlerini açan İkrime şehidliğin eşiğine geldiğini anlamış olacak ki, şöyle karşılık verdi:

– Hanteme'nin oğlu, bize şehidlik nasip olmayacağını söyler dururdu.

Bununla Hazret-i Ömer'in bir şakasını ima ediyordu. Halbuki, onlara da şehidlik nasip oluyordu. Hem de oğlu Amr'la birlikte.

Güneş altın sarısı ışıklarını Suriye semalarına serperken aldıkları derin yaralarla sıcak kumların üzerine upuzun serilmiş olan baba oğul, şehadet şerbetini içiyor, karşılarındaki Bizans ordusu da böylesine kahraman insanların karşısında tutunamayacağına kani olarak kurtuluşu geri çekilmekte buluyordu.

İnsan şu aziz tecelli karşısında hayretli tefekkürden kendini alamıyor:

– Ebû Cehil nere, oğlu İkrime, torunu Amr nere?

* * *

KIZKARDEŞİNİN AKILCI İKAZLARI,
RESÛLÜLLAH'IN GAYBÎ İHBARLARI
KENDİNE İŞIK TUTTU.

HÂTEM-İ TAÎ'NİN OĞLU ADİYY'İN İSLÂM'A GİRİŞİ

YEMEN'DE meşhur bir kabile vardı. Adına Tayy deniyordu. Bu kabile, hicretin 8. senesinde Müslüman olmaktan ölen cömert insan Hâtem'le meşhur olmuştu. Tayy kabilesi Yemen'den kalkıp Hicaz sınırları içindeki geniş Necid çölünde istilâ ettiği münbit yerde ikamete başlamıştı. Gittikçe çoğalan kabilenin adamları, Hicaz'a, Şam'a kadar dağılıp kol atmışlardı. Ne yazık ki, Tayy kabilesinin tapmaya devam ettiği Fülüs putu çölün ortasındaki Eca dağının göğsünde hâlâ bütün bağlayıcılığıyla duruyor, insanlar kendi yaptıkları putun önünde kurbanlar kesip hastalarına şifalar diliyor, imkânlarını böyle şuursuz bir heykelin bakılıp korunması yolunda harcamaya devam ediyorlardı. Fakir fukara böylece daha da fakirleşiyor, eline geçeni Fülüs putuna harcamazsa kötülük yaptığı zannına kapılıp gidiyordu.

Ayrıca Fülüs putu, insanların İslâmiyeti incelemesine de mani oluyordu:

– Bizim putumuz bize yeter, başka bir dine ihtiyacımız yok, diyen halk, putperestlikte kalmaya kendini mecbur hissediyordu. Halbuki İslâmiyet Mekke'den Medine'ye geçmiş, etraf İslâm'ın nuruyla aydınlanmış, hattâ Medine'den tekrar dönerek Mekke'yi fethetmişti. Fülüs putuna bağlı olan çöl halkı ise, putperestlikte inad etmekteydi.

Bunlar sadece kendi putçuluklarında ısrar etmekle kalmıyor, çevrede İslâm'ı inceleyip de imana gelme istida-

dı olan kabile ve köylere de engel teşkil ediyorlardı.

Kız çocuklarını diri diri gömme zihniyetini ayakta tutan bu putun mutlaka yıkılması gerekiyordu. Bu sebeble Hicretin (9.) senesinde (150) kişilik bir ordu yola çıkaran Resûlullah Hazretleri siyah bayrağı Sehl bin Huneyf, beyaz sancağı da Cebbar bin Sahr'a verdi. Eca dağındaki Fülûs putunu yıkmak üzere gönderdiği ordusuna şu kısa emrini de tebliğ etti:

– Putu ayakta tutan kabileye baskını tek taraftan yapmayınız. Kabilenin oturduğu yeri iyi tesbit edin, çemberi daraltarak teslim alın.

Atlarını yedeğe alıp develerine binerek yola çıkan (150) kişilik Ensâr ordusu, kendilerine yol göstermek üzere Beni Esed'den Hureys'i de kılavuz alarak yola koyuldular. Hureys, en kısa yoldan mesafe kat'ederek ilerleyip bir yere geldiğinde şöyle dedi:

– İşte karşılaşmak istediğiniz kavimle aranızda bundan sonra bir günlük yol kaldı. Onlara sizi gündüz götürsem çobanlarını ve bazı kimseleri yakalarız. Ancak biz kabileye varmadan haber duyulur, yine de kaçır kurtulurlar. Dilerseniz gündüz burada istirahat edelim, gece atlarımıza binip giderek sabah'a karşı onları toplu halde basalım.

Ordu içinde bulunan Hazret-i Ali, bu görüşü istişareye sundu, ittifakla kabûl edildiğinden orada konaklayıp istirahat başladılar.

Bu sırada kendilerini emniyete almak için etrafta dolandırdıkları gözcüleri, siyahî bir adamı yakalayıp getirdiler. Adamı sıkıştırdıkları halde.

– Benim yitiğim vardı. Buralarda onu arıyordum, başka bir maksadım yoktur, diye belirtti.

Verdiği çelişkili ifadeler tatmin etmeyince mücahidlerden biri kılıcını çekip üzerine yürüdü:

– Ya doğruyu söylersin, yahut da boynunu uçururum!

Korkan siyahî bir defa gerçeği söyledi:

– Adım Eslem'dir. Ben Tayy kabilesinden bir adamın uşağıyım. Beni buralara sizin gelip gelmediğinizi tesbit etmek üzere gönderdiler. Ben sizleri görünce gidip durumu hemen haber vermek istedim. Ancak sayınızı, silâhınızı, savaş gücünüzü iyice tedkik edeyim de öyle gideyim diye biraz daha bekleyince başıma gelen geldi, beni esir aldınız. Gerçek bu.

Hazret-i Ali, kabilenin ne kadar uzakta olduğunu sorması üzerine:

– Sizin süvarileriniz onlara ancak bütün gece giderlerse sabaha karşı varıp baskın yapabilirler, dedi.

Yeni bir durum müzakeresi yapıldı. Bütün gece gidip sabaha karşı baskın yapma görüşünde karar kılınarak yola çıkıldı. Gözcü de elleri bağlanmış olarak bineklerin terkinde sırayla gidiyor, yolu kendisi göstereceğine de söz vermiş bulunuyordu. Nitekim uzun müddet yol gittiler, sabah yaklaşmasına rağmen gözcünün haber verdiği kabileye rastlamadılar. Bu defa sıkıştırılınca:

– Ben gece yanıldım, yanlış geldik, dedi.

Hazret-i Ali kendisine:

– Geri dönelim, yanıldığın yerden doğru olarak devam edelim, dedi. Öyle de yaptılar. Ancak yine önlerine Tayy kabilesi çıkmadı. Bu defa iyice şüphelenen İmam-ı Ali kılıcını çekip üzerine yürüdü:

– İndirin şu herifi aşağıya, bizi aldatıyor, boynu vurulmaya lâyık oldu!

Eslem durumun ciddiliğini görünce titreyen sesle cevap verdi:

– Aslında ben size doğruyu söylemiştim. Ancak benim elimi kolumu bağlayıp da terkinize almanız beni öldüreceğiniz zannını verdi. Bu sebeble yalan söyledim. Hem de kaviminden birine rastlarsam beni ayıplar diye utandığımdan da buna cür'et ettim. Şimdi görüyorum ki boynu-

mu vuracaksınız, doğruyu söylemekten başka çarem kalmadı. Tayy kabilesi hemen şu yan tarafınızdadır.

Bir iki kilometre kadar gidince, deve homurtuları, köpek havlamaları ve at kişnemeleri duyulmaya başladı. Eslem:

– İşte size Tayy kabilesi! dedi.

Mücahidler meşhur cömert Hâtem-i Tai'nin kabile reisi olan oğlunun yerini sordular. Kabilenin tam ortasında bulunduğunu öğrendiler. Yeni durum müzakeresinde Resûlullah'ın verdiği ilk emir dikkatlerini çekti:

– Tek koldan baskın yapsak kimi elimize geçireceğimizi bilemeyiz. Aydınlanmayı bekleyip de her taraftan baskın yapsak kimse önümüzden kaçamaz, kaçsa bile gidiş istikametlerini görürüz. Çünkü biz atlıyız, onlar yaya. Öyle ise Resûlullah'ın ilk emri, hakikatın ta kendisi olduğu bir daha anlaşılmış bulunmaktadır.

Düşündüklerini aynen tatbik eden Ensâr ordusu, kimsenin kaçmasına imkân vermeden her taraftan yıldırım gibi girdiler, hemen hepsini de yakalayarak kabile meydanlığında esir aldılar. Esirler arasında daha önce ölmüş olan kabile reisi Hâtem'in kızı Seffane de vardı. Seffane'nin babası Hâtem ölünce yerine geçmiş olan oğlu Adıyy ise ortalarda yoktu.

Esirler arasında bağlı duran bir kadın, elleri bağlı Eslem'i görünce söylenmeye başladı:

– Bu başımıza gelen, gözcü olarak gönderdiğimiz şu ölesicenin işidir. Müslümanları üzerimize o çekip getirdi, o selâmete ermesin inşaallah.

Eslem karşılık verdi:

– Tay cemaatının kızı, kısa kes! Ben bu işi kolayca yapmış değilim. Başım vurulma safhasına varıncaya kadar direndim. Ancak iş boynumun vurulması derecesine gelince durum değişti.

Eslem kendine sataşanı işaret ederek:

– Beni ne zaman serbest bırakacaksın ya Ali? diye sorduğunda aldığı cevap şöyle oldu:

– Allah'ın birliğine, Muhammed Aleyhisselâm'ın Allah'ın gönderdiği son Peygamberi olduğuna iman ettiğin zaman.

Halbuki Eslem'deki putçuluk inancı çok kuvvetliydi. Esir olmaya razı oluyor, fakat Müslüman olmaya razı olmuyordu. Şöyle cevap verdi:

– Ben kavmimin dini üzereyim. Onlara ne yapacaksanız bana da onu yapın. Onlarla birlikte bağlı kalmak, onlardan ayrı serbest olmaktan daha iyidir. Onların başına ne gelirse benim başıma da aynısı gelsin, buna razıyım.

Mücahidler adamın bu sözüne gülüşürken hayret etmekten de geri kalmadılar. Bâtıla da olsa inanmak başka şeydi doğrusu.

Bu sırada esirlerinden kimi, kendisine:

– Sana artık merhaba yok, bu işi başımıza sen getir-din, derken, kimisi de, senin suçun yok, senin kaldığın durumda biz de kalsak aynı şeyi yapardık, sen yapacağın yapmışsın, diye tariz veya tesellide bulunuyorlardı.

Esirlerin hepsine İslâmiyet anlatıldı, Allah'ı inkâr etmenin günahlığı, putperestliğin batıllığı izah edildi. Müslüman olanlar kurtulup serbest bırakıldı. Ancak Allah'ı ve Resûlünü inkâr etmekte ısrar edip, küfürden kıl payı olsun ayrılmayanların da boynu vuruldu. Sıra Eslem'deydi. Eslem hiç taviz vermiyor:

– İslâmiyeti kabûl edip de etraftan ayıplanarak yaşamaktansa, bir kılıç darbesiyle ayıplanmadan ölmek bana daha iyi geliyor, gibi cahilce şeyler söylüyordu.

Müslüman olup da serbest bırakılan esirler kendini ikaz ettiler:

– Yazıklar olsun sana, Allah'ı, Resûlünü inkâr etmekten neden bu kadar direniyorsun? Sen aslında Müslüman olmaya da meyilliydin. Bir inat uğruna böyle direnilir mi?

Taptığımız puttan şimdiye kadar ne fayda gördük ki, şimdiden sonra ondan mahrum kalalım. Fülüs putunun bize söylemediğini Allah'ın Resûlü söylüyor; kuvvetlilerin zayıfı ezmesini yasaklıyor, zinayı haram kılıyor, içkiyi men ediyor, ayrıca kız çocuklarını öldürme âdetine mani oluyor. Bunların hangisi inanmayı zorlaştıran inançlardır. Hepsisi de yine bizim faydamıza değil mi?.. Fülüs putu bunları veriyor muydu bize?.

Verilen mühleti iyi değerlendiren Eslem'in kafasındaki küfür engelleri, birer birer yıkılıp toz olurken gönlünde yavaş yavaş güzel düşünceler geliyordu. Nihayet bir zinciri ansızın koparırcasına sesini yükseltti:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Artık Eslem'in eli kolu çözülmüş, bütünüyle serbest bırakılmıştı. Artık kız çocuklarını diri diri gömmek yasaktı. Kendi elleriyle yaptıkları putun önünde çoluk çocuğun yiyeceği kurban etini israf etmek haramdı.

Yanına birkaç mücahid alan İmam-ı Ali, doğruca Eca dağına çıkıp önünde bir sürü bâtılların işlendiği koca putu yıkarken, içine saklanmış olan üç kılıç, üç tane de zırhı alıp ganimet mallarına kattı.

Sonra esirler ve ganimet malları mücahidler arasında taksim edildi. Ancak kılıçlarla, ganimetin beşte biri Resûlüllah için ayrıldı. Bunların taksimi Allah'ın Resûlüne âitti. Ganimet arasında taksimden müstesna tutulan bir âile vardı. Bu, Tayy kabilesinin eski reisi Hâtem âilesiydi. Bunların durumunu da Medine'ye geldiklerinde Resûlüllah tayin buyuracaktı.

Nitekim Medine'ye geldiklerinde Hâtem'in kızı, yani yeni reis Adiy'in kız kardeşi Seffane teyzesiyle mescidin yanında bir odaya misafir edilmiş, Resûlüllah'ın himayesinde esirlik günlerini geçirmeye başlamıştı. Akıllı olduğu kadar da gururlu olan Hâtem'in kızı Seffane, Resûlüllah'dan serbest bırakılmasını istiyor, Şam'a gitmesine

müsaade vermesini arzuluyordu. Çünkü Tayy kabilesinin bir çokları Şam'a kadar gitmiş, oralarda yerleşmişlerdi. Kardeşi Adiy de oraya kaçmış olacaktı.

Resûlullah, hal hatır sormaya geldiğinde hep şöyle diyordu Seffane:

– Ya Resûlallah, baba öldü, ziyaretçi de kayboldu!

Baba öldü sözüyle meşhur cömert insan Hâtem'i kastediyor, ziyaretçi tabiriyle de baskından önce kaybolan kardeşi Adiy'e işaret ediyordu.

Seffane şöyle devam ediyordu:

– Benim babam âileleri korur, esirlerin esaret bağlarını çözer, açları doyurur, çıplakları giydiren, misafirleri de ağırlardı. Selâmlaşmayı yayar, dilekte bulunanların dedliğini de reddetmezdi!

Seffane sözünü şöyle bağlıyordu:

– İşte ben bu Hâtem-i Tai'nin kızıyım. Beni serbest bırakmıyacak mısın?

Peygamberimiz sayılan sıfatlardan memnun olmuştu. Şöyle cevap verdi:

– Ey Seffane, bu saydığın sıfatlar gerçekten de mü'minlerin sıfatıdır. Keşke baban Müslüman olarak ölseydi de onu şimdi rahmetle ansaydık. Senin istediğin şeyi sana vereceğim, sen acele etme. Seni emniyet içinde götüreceğim, emin kimseler gelince isteğin tahakkuk edecektir. Bunu bekle.

Seffane bu cevaptan fevkalâde sevinmiş, hatta Müslüman olmayı bile gönlüne koymuştu. Artık İslâmiyetin güzellik ve iyiliğini inceleme arzusu duymaya başlamıştı. Çok geçmedi. Medine'de ashab arasında sevinçli sözler dolaşmaya başladı:

– Meşhur kabile reisi Hâtem-i Tai'nin kızı da hidayete ermiştir. Kardeşi Adiy'i arıyormuş şimdi. Onu da Müslüman etmeyi düşünüyormuş.

Nitekim bir müddet sonra beklenen emin insanlar

Medine'ye gelmiş, Seffane de bu tanıdıklarını görüp konuştuktan sonra Resûlullah'dan Şam'a gitmek üzere izin istemişti. Nebiyy-i Ekrem Efendimiz reisin kızı Seffane'ye giyim eşyası, binecek binit ve yol azığı verdirerek selâmetledi.

Seffane Şam yolundaydı artık. Şimdi tek emeli vefasız kardeşini bulmak, kendini bırakıp da kaybolan bu insanın da yüce İslâm'la şereflenmesini temin etmektir.

Şam'da sora sora Adiy'in bulunduğu yere yaklaşan Seffane, devesi üstündeki hevdecinden inmeden kardeşinin yanına kadar sokuldu. Adiy şaşırmış, kendisine deveye kimin yaklaştığını merak etmeye başlamıştı. İşte o sırada, hevdecin içinden beklenmedik bir kadın sesi kendisine acı bir sitemle çıktı:

– Ey kardeşlik bağını koparan zalim! Baskın ihtimalini hissedince karını, oğlunu bindirip kaçtın da babandan kalan bir haremimi geride bıraktın değil mi?

Bu sert çıkış Adiy için sürpriz sayılmazdı. Zira kız kardeşinin söylediği aynıyle vaki idi. Mülâyim karşılık verdi:

– Ey kız kardeşim, sen bana ne kadar acı söylesen haklısın. Vallahi sana karşı ileri süreceğim bir özrüm yoktur. Ne yazık ki, ben söylediyini yaptım, buna da lâıyk oldum.

Meğer durum aynıyle vaki imiş.

Kendisi bu kaçış durumunu şöyle anlatmaktadır:

– Ben kavmimin kralı sayılırdım. Bana krallar gibi hürmet eder, saygı gösterirlerdi. Ayrıca Hristiyanım. Şerefim küçük de değildi. Yaptığımız savaşlarda aldığımız ganimetin dörtte birini bana verirlerdi. Bu yüzden Peygamber olduğu söylenen zatı duyunca bunların hepsinin de yok olacağını düşünür, buna mani olacak kimseyi asla sevmezdim. Bu sırada muhtemel bir baskını da hatırlımda tutardım. Hizmetçime demiştim ki, şu semiz ve iyi yürüyen develeri falan yaylada otlatarak hazır tut. Ne za-

man Muhammed'in askerlerinin buralara yaklaştığını duyarsan hemen gel bana haber ver. Nitekim bir sabah erkenden korku ve telâşla gelen çobanım:

– Ey Adıyy, Muhammed'in süvarileri seni aradığı zaman ne yapacaksan onu hiç durmadan yap. Çünkü onları, ellerinde bayraklarıyla gelirken gördüm, dedi.

Bunun üzerine, ben de karım ve oğlumla birlikte develerimin üzerine atlayıp Şam'a gittik, oradaki Hristiyan dindaşlarımın yanında ikamet ettim, kız kardeşimi kabilemin içinde bıraktım. Sonra baskın yapıp kardeşimi de esir almışlar. Resûlullah gösterdiği yakın alâkayla benim Şam'da olduğumu işitmiş olacak ki, kız kardeşimin isteği üzerine yanıma gelmesine izin vermiş.

İşte bu Seffane şimdi kaçkın kardeşi Adıyy'i irşad için çalışıyordu. Ancak, Seffane kardeşini gayet temkinli ve tedbirli irşad etmeyi düşünmüştü. Bu yüzden isteğini hiç de belli etmeden muhatap olmaya başladı. Bir ara Adıyy sordu:

– Yanından geldiğin o zatı nasıl buldun, bu hususta ne dersin?

Seffane'nin cevabı soğukkanlıcaydı:

– Bana kalırsa sen acele ile onun yanına gitmelisin. Eğer kendisi bir Peygamberse ona tâbi olmakta başkalarını geçmek senin için bir fazilet ve üstünlük işareti olur. Eğer Peygamber değil de bir hükümdar ise senin için yine bir kayıp yoktur. Onunla kurduğun dostluk sayesinde reislik makamını tekrar elde eder, hiç bir sıfatı olmayan adam durumunda hor ve hakir kalmaktan kurtulursun.

Adıyy bu akılcı teklif karşısında düşünmeye başladı. Dudaklarından dökülen cümle ise şöyle oldu:

– Vallahi Seffane, sen akılcı bir yol gösterdin. Bundan daha güzel bir çıkış yolu yoktur. Ben O'na gitmeli, durumunu bir tahkik etmeliyim.

Nitekim Adıyy zihnine koyduğu bu mes'eleyi neticeye bağlamak için yola çıkıp Medine'ye geldi. Kimsenin dikka-

hini çekmeden vaziyeti tedkik edecekti. Bu sebeble de Resûlullah'ın huzuruna girerken dikkat çekmeden girdi. Ne var ki, kendisine şöyle bir göz atan Nebiyy-i Ekrem Efendimiz durumu olduğu gibi açıklayan bir hitapta bulundu:

– Adiy, daha ne kadar bekleyeceksin? İslâm'a girme zamanın gelmedi mi?

Şaşırın Adiy, ne diyeceğini bilemez oldu. Ama kolay kolay da teslim olmaya niyetli değildi. Zihninde bir sürü istifhamlar vardı. Onlara cevap arıyordu. Bakalım bulabilecek miydi? Mukabelesi şöyle oldu:

– Benim dinim vardır. Dinsiz değilim ki.

Adiy'in aldığı cevap daha düşündürücüydü:

– Biliyorum senin dinin olduğunu. İstersen nasıl bir dinde olduğunu da söyleyeyim. Sen Hristiyanlığın Rukûse kısmındansın.

Adiy, kendini toparlamaya çalışırken Resûlullah devam etti:

– Ben senin dinini senden iyi biliyorum. Sen kavmine reislik ediyorsun. Dininin gereğince de ganimetin dörtte birini alıyorsun. Halbuki senin dininde bu miktar haramdır, alamazsın!

Bu açıklamalar karşısında Adiy düşünmeye başlamıştı. Herkes susuyor, kimse bir şey söylemiyordu. Resûlullah Hazretleri O'nun zihnindekileri anlatmaya devam etti:

– Sen diyorsun ki, bu dine ancak zayıflar giriyor, belli kesimin insanları alâkâ duyuyor. Hayatın her tarafına müessir olacak vasfı yoktur bu dinin. Adiy! Şunu iyi bil ki, pek yakında bu din, hayatın bütün safhalarına hâkim olacaktır. Hattâ Kûfe civarındaki Hiyere'den devesine binip tek başına yola çıkan bir kadın, huzur ve emniyet içinde gelip Kâbe'yi tavâf edecek, kimseden korku ve endişe duymayacaktır.

Adiy'deki sükût iyice derinleşti. Resûlullah bir perde

daha açtı:

– Göreceksin, pek yakında İslâm Kısraların ülkesine de ulaşacak, hatta Kısra bin Hürmüz'ün hazineleri de Müslümanların eline geçecek!

Bunları dinleyen Adiy, İslâm'ın belli bir kesime değil, cihanşümûl vasfına muttali olduysa da hâlâ zihnindeki vesveseleri yenmeye muvaffak olamadı. Zorla İslâm'ı kabul ettirmek de câiz olmadığından Resûlullah Aleyhisselâm ısrarda bulunmadı. Adiy:

– Demek, Kısra'nın oğlu Hürmüz'ün hazineleri de Müslümanların eline geçecek? diye söylenerek ayrıldı.

Bu sırada ihtiyar teyzesini, elinden tutup esirlerle birlikte Resûlullah huzuruna getirdiler. Esir kadın, kendisine yardım edilmesini istedi. Nebiyy-i Ekrem Efendimiz sordu:

– Sana kim bakıyordu?

– Hâtem'in oğlu Adiy!

– Şu Allah ve Resûlünden kaçan Adiy mi? diye işaret etti.

Teyzesi, evine dönünce Adiy'i çağırıp ikazda bulundu:

– Vallahi, Peygamber kaçılacak kimse değildir. O'na baş vuran herkes lûtfı mazhar olup huzur buluyor. Halbuki sen baban gibi cömert bir insansın. Kimse sana zarar vermeyi düşünmez, neden uzak kalıyorsun?

Adiy der ki:

– Teyzemin bu ikazı bana çok acı geldi. Geç kaldığıma kani olarak tekrar Resûlullah'ın huzuruna geldim. Dikkatle baktığımda gördüm ki, O'nda ne Kısra, ne de Kayser'lerin debdebe ve ihtişamı var. Huzuruna herkes kolayca giriyor, büyük küçük demeden derdini dinleyip mes'elesine çare buluyor. Bizans'a da, İran'a da benzemiyor. Beni hemen tanıyıp yine sordu:

– Ey Adiy, seni kaçırın nedir? Allah birdir, O'ndan başka ilâh yoktur demekten neden bu kadar korkuyor-

sun? Yoksa Allah'dan başka bir ilâh mı vehmediyorsun?

Sözünün burasında durakladı, sonra yeni bir ikazda daha bulundu:

– Adiy! Unutma ki, Yahudiler Allah'ın gazabına uğradılar. Hristiyanlar da dalâlete düşmekten kurtulamadılar.

Bu sözlerin her biri Adiy'in içinde beklettiği vehimlerine birer cevap teşkil ediyordu. Hatta Adiy, zihnindeki suallerine bu sözlerle cevap da almıştı. Artık daha fazla beklemeye hacet kalmamıştı.

– Ya Resûlâllah, Hak dine iman etmiş olmam için ne söyleyeceksem lütfen buyurun, daha fazla beklemeye vicdanım tahammül etmiyor.

– Allah'ın birliğine, benim de O'nun Resûlü olduğuma iman etmen kâfidir. Bunu da şهادet kelimesiyle ifade edebilirsin.

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü.

Böylece Arap yarımadasında cömertlik ve iyilikseverliğiyle meşhur olan Hâtem'in oğlu Adiy'in İslâma girişi münasebetiyle yaptığı konuşmada Efendimiz şunları söyledi:

– Mahşerde insanların elleri, ayakları lisana gelip yaptıklarını bir bir söyleyeceklerdir. İyilik etmişler ise iyilik, kötülük etmişler ise kötülük haber vereceklerdir. Sizler iyilik edin, bir hurma, hatta yarım hurma da olsa sadaka vermeyi küçük görmeyin. Kendinizi ateşten yarım hurmalık iyilikle de olsa koruyun. Sakın sadaka vermekle fakir olacağınızı sanmayın. Siz muhtaçlara verdikçe Allah da sizlere verecektir.

Hâtem-i Taî'nin oğlu Adiy, böyle bir bekleyiş ve inceleyişten sonra girdiği İslâm'da öylesine sebat edip, imanda yüksek mertebeye ulaştı ki, bir ara ibâdete karşı duyduğu derin alâkayı şöyle ifade etti:

– Hiçbir namaz vakti yoktur ki, yaklaşırken bende de-

rin bir sevinç başlamış olmasın. Bu yüzden abdestsiz bir namaz vaktine girdiğimi hatırlamıyorum.

Cömerdliği o hale gelmişti ki, civarında sıkıntıda kalan bir muhtaç bulunmazdı. Şayet bulunursa onu ayıplarlar:

– Adiy varken insan sıkıntı çeker mi? diye ikaz ederlerdi.

Bir gün Adiy'i duvar dibindeki karıncalara ekmek doğrarken gördüler:

– Ne yapıyorsun ey Adiy? diye sordular. Cevabı şöyle oldu:

– Bunların komşuluk hakları var. Yardım etmesek mes'ul oluruz.

Biri tencere istemişti. İçine pişirilecek malzemeyi de koyarak verdiler. Alan komşu mahcup olduğundan:

– Ben sadece boş tencere istemiştım, deyince şöyle cevap aldı:

– Bizde boş tencere vermek âdeti yoktur.

Adiy, dört büyük halife zamanlarında yaşadı. Bütün fetihlerde fiilen vazife alıp savaş hattına girdi. Cemel vak'asında Hazret-i Ali tarafındaydı. Bu savaşta bir gözünü kaybetti. Sapık bir gurup olan hariciler de kardeşini katlettiler. Irak'ın fethinde bulunmuş, Kadisiye'de savaşmış, Nehrevan'da ileri hatlarda bulunmuş, Köprübaşı çarpışmasında da Ebû Ubeyde ile yanyana düşmana karşı koymuştur.

Yüz yirmi yaşında Küfe'de vefat ederken son sözlerinde şöyle dediğini okumaktayız:

– Hayattan maksat, güzel amelde bulunmak, hayırlı hâtıralar bırakmaktır. Biz bunda ne kadar muvaffak olduk Allah bilir.

Adiy'in babası Hâtem'in ibretli bir cömertlik vak'asını Bediüzzaman İktisad Risalesi'nde şöyle anlatmaktadır:

.....

Bir zaman, dünyaca sehavetle meşhur Hâtem-i Taî, mühim bir ziyafet veriyor, misafirlerine gayet fazla hediyeler verdiği vakitte çölde gezmeye çıkıyor. Bakıyor ki, bir ihtiyar fakir adam bir yük dikenli çalı ve gevenleri beline yüklemiş, cesedine batıyor, kanatıyor. Hâtem ona dedi:

– Hâtem-i Taî hediyelerle beraber mühim bir ziyafet veriyor. Sen de oraya git, beş kuruşluk çalı yüküne bedel beşyüz kuruş alırsın!

O muktesid ihtiyar der ki:

– Ben bu dikenli yükümü izzetimle çekerim, kaldırı-
rım, Hâtem-i Taî'nin minnetini almam.

Sonra Hâtem-i Taî'den sormuşlar:

– Sen kendinden daha civanmerd, aziz kimi bulmuş-
sun?

Demiş:

– İşte o sahrada rast geldiğim o muktesid ihtiyarı ben-
den daha aziz, daha yüksek, daha civanmerd gördüm.

.....

Yazdığı İktisad Risalesi'nde iktisadla israfı fevkalâde güzel ifade ve nüktelerle ayırıp izah eden Bediüzzaman bir değerli vak'a daha nazara verir. Onu da değerine binaen arz ediyorum.

.....

Halife-i Resûlullah olan Fâruk-u A'zam Hazret-i Ömer'in (r.a.) en mühim ve büyük mahdumu ve sahabe âlimlerinin içinde en mümtazlarından olan (Abdullah İbn-i Ömer) çarşı içinde alış-verişte kırk paralık bir mes'elede iktisad için ve ticaretin medarı olan emniyet ve istikameti muhafaza için şiddetli münakaşa etmiş, bir sahabe ona bakmış, rûy-i zeminin halife-i zîşanı olan Hazret-i Ömer'in mahdumunun kırk para için münakaşasını acaib bir hisset tevehhüm ederek o imamın arkasına düşüp ahvalini anlamak ister. Bakar ki, Hazret-i Abdullah hane-i mübarekine girdi, kapıda bir fakir adam gördü, bir parça eğlen-

di, ayrıldı gitti. Sonra hanesinin ikinci kapısından çıktı, diğerk bir fakiri orada da gördü. Onun yanında da bir parça eğlendi, ayrıldı, gitti. Uzaktan bakan o sahabe merak etti. Gitti o fakirlere sordu:

– İmam sizin yanınızda durdu, ne yaptı?

Her birisi dedi:

– Bana bir altın verdi.

O sahabe dedi:

– Fesühânallah! Çarşı içinde kırk para için böyle münakaşa etsin de, sonra hanesinde iki yüz kuruşu kimseye sezdirmeden kemâl-i rıza'yı nefisle versin, diye düşündü. Gitti, Hazret-i Abdullah İbn-i Ömer'i gördü. Dedi:

– Ya İmam, bu müşkülümü hallet. Sen çarşıda böyle yaptın, hanende de şöyle yapmışsın. Ona cevaben dedi ki:

– Çarşıdaki vaziyet iktisaddan ve kemâl-i akıldan ve alış-verişin esası ve ruhu olan emniyetin sadakatin muhafazasından gelmiş bir halettir, hisset değildir. Hanemdeki vaziyet ise kalbin şefkatinden ve ruhun kemâlinden gelmiş bir halettir. Ne o hissettir, ne de bu israftır.

İmam-ı A'zam bu sırra işaret olarak (Lâ isrâfe fi'l-hayr, kemâ lâ hayra fi'l-isrâf) demiş. Yani hayırda ve ihsanda (fakat müstehak olanlara) israf olmadığı gibi, israfta da hiç bir hayır yoktur.

* * *

SUÇU O KADAR BÜYÜKTÜ Kİ AFFEDİLECEĞİNE
BİR TURLU İNANAMIYORDU.

SAFVAN BİN ÜMEYYE'NİN İSLÂM'A GİRİŞİ

MEKKE'NİN fethedildiği günde Resûl-i Ekrem Hazretleri bâzı şartlarla af ilân etmiş, ancak bu aftan İslâm'a büyük zararlar vermiş olan bâzıları istisna kalmışlardı. Safvan da bunlardan biriydi. Nitekim verdiği zararları bir bir düşünen Safvan, dönüş yapamayacağını kabûl ederek kurtuluşu kaçmakta bulmuş, Ashab ordusu Mekke'ye girerken o da Cidde'ye doğru çöle açılmıştı. Niyeti, Cidde'de bineceği bir gemiyle Yemen'e gitmek, Resûlüllah'ın ülkesinden başka bir ülkede hayatını sürdürmektir.

Ancak, vaktiyle Resûlüllah'ı öldürmesi için Medine'ye gönderdiği halde imanla müşerref olup geri gelerek kendisini İslâm'a dâvet eden Umeyr peşini bırakmak niyetinde değildi. Amca oğlu Umeyr, Safvan'ı mutlaka küfür ve dalâlet bataklığından kurtarıp İslâm'ın aydınlık inancına kavuşturmak istiyordu. Bunun için Resûlüllah'a yalvarmağa başladı:

– Ya Resûlâllah, Safvan bin Ümeyye için af ilân ediniz. Korkusundan kaçıp sahile gitti. Oradan da başka ülkelere giderek, belki de korkusundan canına kıyacak.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Resûlüllah, zaten insanları küfür ve dalâlet bataklığından kurtarmanın çarelerini düşünüyordu. Herkesi ihata eden geniş şefkat ve merhameti Safvan'ı içine alamayacak durumda değildi.

– Safvan için istediğin af çıkmıştır. Git, müjdele. Ona kimse dokunmayacaktır.

Umeyr'in sevinci pek fazla oldu. Bu şevk ve heyecanla Safvan'ın peşinden o da çöle açıldı.

Gece gündüz demeden gidiyor, rastladığı çadırlardan Kureyş'in ileri gelen eşrafı Safvan'ı soruyordu. Safvan misafirperverliğiyle de meşhurdur. Onu çölde tanımayan kimse azdı. Nitekim çok kimse onu tanımış, ne tarafa gittiğini de kolayca tarif etmişti. Sahile yakın bir yerde iyice yaklaşan Umeyr, peşinden erişti.

Kendisini hemen gören Safvan, yanındaki kölesini dürttü:

– Eyvah, yazıklar olsun bize! Şu gelen Umeyr değil mi? Vallahi o beni öldürmek için geliyor. Vaktiyle onu Medine'ye göndermişim de Muhammed'in dinine girip beni de o dine dâvette bulunmuştu. Şimdi aldığı emir üzerine geliyor, muhakkak beni öldürecek!..

Umeyr, adımlarını yavaşlatmış, gözünü gözüne diktiği Safvan'a müjde vermeyi tasarlarken Safvan'ın ilk sözü onu sarstı.

– Ey Umeyr, bana yaptıkların daha yetmedi mi? Ben senin çocukğunun geçimini yüklenmişim. Borçlarını da vermişim. Şimdi de gelip beni mi öldürmek istiyor-sun?

Tebessüm eden Umeyr hemen cevap verdi:

– Yanılıyorsun ey Safvan! Ben dünyanın en merhametli ve şefkatli insanının yanından geliyorum. O, senin için af ilân etti. Ben de bu affı müjdelemek için peşinden geldim. Yanlış düşünme!

Safvan'ı inandırmak ne mümkün? Öylesine korkmuştu ki, kolay kolay inanamıyor ve şöyle diyordu:

– Vallahi Resûlullah'ın beni affettiğine dair bir işaret getirmedikçe bu söylediğine inanmam mümkün değildir!

Uzun konuşmalardan sonra ümidi kesilen Umeyr gerisin geriye döndü. Tozlu yollar, kumlu çöller Umeyr'e zor gelmiyordu. Zira o biliyordu ki, bir adamın kendisi vasıtasıyla imanı kazanması sahralar dolusu koyun sadaka ver-

mekten hayırlıdır. Kaldı ki Safvan cahiliyye devrinden de dostu, hem de amcaoğlu, akrabasıydı. Her ne kadar Resûlullah'ı öldürtmek için kendisini Medine'ye göndermişse de şimdi imanla müşerref olup küfür karanlığından kurtulması pek mümkündür. İhlâslı düşüncelerle geldiği Mekke'de ayağının tozuyla hemen Resûlullah'ın huzuruna girdi, karşılaştığı durumu kısaca anlattıktan sonra:

– Ya Resûlâllah, Safvan'ı affettiğinize dair bana bir işaret verin, diye yalvardı. Elini hemen başına atan Allah'ın Resûlü, Yemen kumaşından yapılmış sarığını çekip uzattı:

– Bunu Safvan'a götür ve kendisini affettiğimin işareti olarak ver!

Vefalı dost Umeyr yine şevkle çöle açıldı. Tahmin ettiği yerde Safvan'ı yeniden buldu ve kendisine:

– Ey Safvan, şunu iyi bil ki ben insanların en hayırlısının yanından geliyorum. Akraba hakkını, dostluk kıymetini en iyi bilen biridir bu. Senin affına işaret olarak bana sarığını verdi. Bunu göstersem sözüme inanır mısın?

Korkulu gözlerle bakan Safvan:

– Bir göreyim, dedi.

Umeyr koynundaki sarığı çıkarıp da şöyle bir sallayınca, tanıyan Safvan:

– İnandım, inandım, bu onun sarığıdır! diyerek Umeyr'in yanına gelip birlikte yola düştüler. Yolda bazan bineklerine biniyor, bazan da yaya olarak geliyorlardı. Mekke'ye girerken Safvan yine bineği üzerinde Mescid-i Haram'a geldi. Binek üzerinde daha tedbirli buluyordu kendisini. İkinci namazını kıldırmakta olan Resûlullah'ı seyreden Safvan, Umeyr'e sordu:

– Günde kaç vakit kıyorlar bu namazı?

– Beş vakit,

– Bunu onlara hep Muhammed mi kıldırır?

– Evet.

Namazın bitişini bekleyen Safvan, selâmdan sonra bulunduğu yerden seslendi:

– Ya Resûlâllah, Umeyr beni affettiğinizi, İslâm'ı kabul edersem eski ettiklerimden hesaba çekilmeyeceğimi, şayet kabul etmezsem iki ay mühlet verdiğinizi söylüyor, bunlar doğru mu?

Resûlüllah Hazretleri tebessümle karşılık verdi:

– Bunların hepsi de doğrudur!

– Öyle ise bana iki ay mühlet ver.

– Sana iki değil, tam dört ay mühlet var. Tercih hakkı sana âit.

Bu konuşmalardan sonra kendini tam bir emniyette hisseden Safvan, bineğinden indi, derin bir nefes alarak evine döndü.

Artık dört ay kendisine kimse bir şey söylemeyecek, düşünme ve muhakeme etme devresi yaşayacaktı. Bu sırada Peygamberimizin yanından ayrılmıyor, hattâ Huneyn ve Hevazın gazâsına da katılmış bulunuyordu. Gaza sonunda elde edilen büyük ganimetin arasında gezen Resûlüllah, çöle sürülmüş develeri, koyunları, atları teftiş ederken Safvan'ın da bunlara hayran hayran baktığını gördü.

Vadiye uzanmış olan sürüye bakarken dalmış olan Safvan'a sordu:

– Bunları çok mu beğendin Safvan?

– Evet, pek hoşuma gitti.

Resûlüllah, Safvan'ın dünyasını alt üst eden bağışını yaptı:

– Al, bu gördüğün vadi, içindekilerle senin olsun!

Duraklayan Safvan, sessizleşti, kendine yapılan bağışın büyüklüğünü iyice düşündükten sonra feryad edercesine bağırdı:

– Hayır, hayır! Bunu başka kimse yapamaz. Bu ancak Peygamber bağışı olur. şehadet ve ilân ederim ki Allah

birdir, sen de O'nun son Resûlüsün.

Bu sözler Safvan'ın İslâm'ını ilân ettiği ilk sözleriydi. Bundan sonraki bütün mes'elesi, Resûlullah'ın sözlerine uymak, sünnetine tâbi olmak oldu. Ne mal kaldı gözünde, ne de mülk. Evveliden hasretle baktığı servet ü sâman, artık sadece iyilik ve hayır vasıtası oluyor, yoksullara ve İslâm'a yardım cihetinden değer taşıyordu.

Bir gün kendisinin yanında Resûlullah'dan şu mealde bir hadis anlattılar:

– Hicreti olmayanın İslâmiyeti de yoktur!

Safvan bir daha sordu:

– Bu hadisi bizzat Resûlullah'dan mı işittiniz?

– Elbette. Bu Resûlullah'ın ikazıdır.

Birkaç gün sonra ashab arasında yayılan haber şöyledi:

– Safvan devesine binip Medine'ye hicret ederek, İbn-i Abbâs'ın evine misafir olmuştur.

Bu haber kesinlik kazanınca durum Resûlullah'a intikal etti. Hazret-i Resûlullah:

– Mekke'nin fethinden sonra hicret yoktur. Ancak cihad ve cihad niyeti vardır, buyurarak Safvan'ın Mekke'ye dönmesini tavsiye etti. Safvan da (42) tarihindeki vefatına kadar Mekke'de ikamet etti. Evvelki alışkanlığı üzere açları doyurup, yoksulları giydirdi. Cahiliyye devrinden kalma iyi âdetlerini İslâm'dan sonra daha da geliştirirken kötü alışkanlıklarını ise tümüyle terketti, bir daha günah olan itikad ve amellere asla yaklaşmadı. Babası Ümeyye bin Halef'in Bilâl-i Habeşî'ye ettiği zulüm ve işkenceleri hatırladıkça üzülen Safvan, Bedir'de öldürülmesiyle bu zulüm ve kötülüklerin sona erdiğini düşünür, keşke babam Ümeyye bin Halef de benim gibi İslâm'la mes'ud olduktan sonra İslâm için öldürülerek şehid olsaydı, diye hayıflanıp dururdu.

* * *

HUDEYBİYE'DE MÜŞRİKLERİN SÖZCÜSÜ:

SÜHEYL BİN AMR'IN İSLÂM'A GİRİŞİ

ARAB'IN cin fikirlilerinden biri de Süheyl'di. Süheyl, hem söz söylemesini bilir, hem de fikir imâl etmesine akıl erdirirdi. Nitekim Süheyl'i, İslâm'dan önce ve sonra bu vasıflarıyla tanımaktayız. İslâm'a girmeden önce Bedir Savaşında esir düşmüş, onun ne kadar müessir sözler söylediğini bilen Hazret-i Ömer:

– Ya Resûlâllah, izin ver de Süheyl'in ön dişlerini sökeyim, bir daha aleyhinizde müessir konuşma yapma imkânı bulamasın, demiş, ancak Allah'ın Resûlü:

– Ya Ömer, Süheyl'in günün birinde senin çok seveceğin sözler söylemeyeceğinden emin misin? diye mânâlı karşılık vermişti. Nitekim bu mu'cizeli cümlelerin işareti Resûlüllah'ın vefatında meydana çıkmış; o gün şuurlu Müslümanlar arasında yer almış olan Süheyl, vefatın teessürüne kapılmış Müslümanları söylediği müessir sözleriyle ikaz etmiş, Hazret-i Ömer'in çok beğendiği bir konuşma yapmıştır.

Gariptir ki Süheyl, Resûlüllah'a ve ashaba o yıla kadar hep mukavemet edip, aleyhte bulunmuş, hatta bin beş yüz kişilik ashabıyla hicretin altıncı senesinde Kâbe'yi ziyarete gelen Resûlüllah'ı ziyaretten men'eden müşriklerin temsilcisi olarak Hudeybiye'de anlaşılmaya oturmuş, Müslümanların aleyhine ağır maddeler kabul ettirmesiyle övünmüştür.

Bedir'de, Uhud'da, Hendek'te ve diğer bütün gazalarda Resûlüllah'ın ve Müslümanların aleyhinde fiilen çalı-

şan Süheyl, Mekke'nin fethi sırasında ashabın atlarının sesleri Mekke sokaklarında dolaşırken kendisi de saklandı. Evinin dört duvarı arasında yapacağını bilemez halde şaşkın vaziyette bekliyor, yaptıklarını hatırladıkça kendisine İslâm askerlerinin iyilik düşünmeyeceğini tahmin ediyordu.

Bununla beraber yine de bir ümit ışığı vardı içinde. Oğlu Abdullah'ı çağırarak Süheyl:

– Oğlum git, Kâbe'nin yanında bulunan Muhammed'e beni himayesine almasını teklif et. Belli olmaz, belki himayesine alır ve kurtulmama sebep olabilir. O merhamet ve müsamahasıyla da meşhurdur.

Abdullah heyecanla koşup Harem-i Şerif'te bulunan Resûlullah'a yaklaşarak sordu:

– Ya Resûlâllah, babam Süheyl sizden himaye istiyor, onu himayenize alsanız? Beni bunun için gönderdi. Kendisi şu anda korkudan çıkamıyor, saklı duruyor!

Şefkat ve merhamet madeni Resûlullah cevap verdi:

– Babana söyle ortaya çıksın, kimse ona dokunmayacak, himayeme alıyorum.

Etrafındakilere hitaben Resûlullah Hazretleri:

– Süheyl akıllı ve itibarlı bir adamdır. Ona kimse dokunmasın. Onun gibi akıllı kimseler İslâm'a daha fazla uzak kalamazlar! buyurdu.

Bu sözleri duyan Abdullah, sevincinden zıplamaya başladı. Doğruca eve koşup babasına durumu anlattı. Süheyl:

– Vallahi, biz tasdik de etsek, tekzib de etsek, O, Hak Peygamberdir. Hem de herkese karşı şefkatli, merhametlidir. Biz şimdiye kadar haksızlık ettik..diyerek kendi kendine sitemlerde bulundu. Ne yazık ki, içindeki korkuyu bir türlü yenemiyor, vaktiyle Müslümanlara karşı girdiği düşmanca hareketlerini bir bir hatırlayınca kendini emniyette hissedemiyordu. Nitekim oturduğu köşeden kalkıp kapıya kadar gelince içinden cayma hissi geliyor, vazgeçip oturuyordu.

Nihayet vesveselerini yenerek çıkıp Kâbe'ye doğru yürüdü. O sırada Resûlüllah Aleyhisselâm elini Kâbe'nin kapısının üzerine koymuş, düşmanlarına sesleniyordu:

– Ey Kureşliler! Benim size ne yapacağımı sanıyorsunuz?

Hep bir ağızdan cevap verdiler:

– Biz senden iyilikten başkasını ummuyoruz. Sen merhametli ve şefkatli bir insansın. Geçmişteki bütün kötü hâtıralara rağmen yine de bize iyilik düşüneceğini sanıyoruz.

Peygamberimiz onlara şu karşılığı verdi:

– Öyle ise ben size, Yûsuf Aleyhisselâm'ın kendisini kuyuya atan kardeşleri günün birinde yine kendisine muhtaç oldukları sırada “korkmayınız, bugün sizlere af ve iyilik vardır” dediği gibi diyorum. Haydi (istisnalardan başkalar) cümleten af oldular. Serbest olarak dolaşsınlar, saklanma ihtiyacı duymasınlar.

Resûlüllah'ın bu ilânından sonra kabirlerinden kalkar gibi saklandıkları yerden ortaya çıkan Kureyşlilere yeniden bir hayat gelirken Süheyl de yaklaştığı Resûlüllah'ın yakınında elpençe divan durarak saygılı hale gelmişti. Resûlüllah, Süheyl'e iltifat etti. Bu kadarcık bir iltifat bile kendisine yeten Süheyl, Resûlüllah ile birlikte Huneyn seferine çıktı. Oradaki zaferden sonra kendisine ganimetlerden hisse veren Resûlüllah'a alenen iman edip, İslâm'a girdi. Süheyl'in İslâm'a girişi teenni ile oldu ise de, İslâm'da sebatı ve inkişafı pek sür'atli ve sebatlı oldu. Tarihlerin kaydına göre Süheyl, fetihten sonra İslâm'a girenlerin içinde en çok namaz kılan, oruç tutan, sadaka veren bir müttakî olarak müşahade edildi. Hattâ Üsdü'l-Gâbe'deki rivayete göre Muâz bin Cebel, Kur'an okumaya başlayınca rengi değişen Süheyl'de mânevî bir hal müşahade edilir, dünyasından geçerek pırl pırl gözyaşları döküğü görülürdü.

Kendisine neden bu kadar teessür duyduğu sorulunca da şöyle izah ederdi:

– Ben Bedir'de, Uhud'da, Hendek'te, Resûlüllah'ın kar-

şısında yer aldım. Hudeybiye’de ise düşman temsilcisi olarak yine İslâm’ın karşısında bulundum. Bütün bunlardan sonra da bâtilda Mekke fethedilinceye kadar da ısrar ettim. Fetih gününde müracaat ettiğim Resûlüllah beni yine de himayesine alıp afvetti. Vallahi bunlardan sonra ben geçmişimden utanıyor, yaptıklarımı pişmanlık duyarak ağlıyorum. Abdullah Yemâme harbinde şehid oldu. Feda olsun. Onun şehadeti üzerine Ebû Bekir gelip beni taziye ederken şu hadîsi haber verdi. Resûlüllah buyurmuş ki:

– Şehid, âile efradından yetmiş kişiye şefaât eder. Ben de böyle bir şefaâtla ancak bu kötü geçmişin günahlarından kurtulacağımı ümid ediyorum.

Hazret-i Ebû Bekir zamanında da İslâm’a hizmetlerde bulunan Süheyl hakkındaki hadîsin mânası Resûlüllah’ın vefatı sırasında vuku buldu.

Hazret-i Resûlüllah’ın vefatının işitildiği anda ashab arasına bir karışıklık gelmiş, âni bir şaşkınlık zuhûr etmişti. Vefatın derin teessürü bir takım kimselerde âni bir şok meydana getirmişti. İşte bu sırada Süheyl’in şu sözleri Hazret-i Ömer’le birlikte herkesi uyandırmış, mâruz kaldıkları şokun te’sirinden kurtarmıştı.

– Ey Ensâr ve Muhacirler! İslâm’a ilk girenler siz oldunuz, şimdi de ilk çıkanlar siz olmayasınız. Ne bu telâş, ne bu şaşkınlık. Şunu unutmayınız ki, kim Muhammed’e tapıyorsa bilsin ki, O vefat etmiştir. Ama kim Allah’a inanıyorsa, O, hayy’dır, her zaman diridir. Dini kıyâmete kadar devam edecektir. Hattâ O’nun dini güneşin doğduğu şarktan garba kadar her yere ulaşacak, ulaşmadığı yer kalmayacaktır!

Hemen herkese te’sir eden bu sözleri dinleyen Hazret-i Ömer’in, eliyle sakalını tutup ayağının ucuna bakarak söylendiği işitildi:

– Sadaka Resûlüllah! Uhud’da azı dişlerini sökmeyi teklif ettiğim bu adam için Resûlüllah, “Ne biliyorsun onun günün birinde senin seveceğin söz söylemeyeceğini?” diye ikazda bulunmuştu. İşte sevindirici sözleri dinledim Süheyl’den!

Resûlullah'a, hayatı boyunca itiraz edip karşı koyan, ancak son iki senede imanla müşerref olduktan sonra geçmişinden pişmanlık duyup, teessür hisseden Süheyl, kalan günlerini İslâm'a hizmet niyetiyle cihad meydanlarında geçirmeye başladı. Nitekim hem oğlu, hem de bizzat kendi mücahid olarak yaşadı. İkinci Halife Hazret-i Ömer zamanında cihad niyetiyle çıktığı Şam taraflarına doğru giderken meşhur Amevas'taki Taun salgınında vefat ettiği sırada hicrî takvim (18)'i gösteriyordu.

İnsan hayatta ümid kesmemeli, işlediği kusur ve hatalardan dolayı afva uğramayacağını sanmamalıdır. Günün birinde yine de hidayete erebilir, Allah'ın rahmetine erişir, iyi niyetinin semeresini görebilir. Yeter ki, iyi niyet içinde bulunsun, kurtulma ümid ve azmi bırakılmasın.

Hazret-i Süheyl'den bir değerlendirme:

Halife Hazret-i Ömer'in kapısında toplanan kimseler içeri girip işlerini hallediyorlardı.

Bekleyenlerin içinde Mekke'nin fethinden sonra Müslüman olmuş Kureyş ileri gelenlerinden Ebû Süfyan, Harris bin Hişam, Süheyl gibi hâtırı sayılır meşhurlar vardı. Ne var ki, kapıcı bunlara öncelik tanımıyor, Bilâl'i, sonra Ammâr'ı, daha sonra da Süheyb'i çağırıyordu.

Ebû Süfyan'ın buna canı sıkıldığından konuşmaya başladı:

– Vallahi böyle hakarete uğradığım bir gün hatırlamıyorum. Şu köle durumunda olan adamlar çağırılıyor da bize iltifat bile edilmiyor!

Ebû Süfyan'ın bu sitemine Süheyl'in cevabı şöyle oldu:

– Arkadaşlar, boşuna sinirleniyorsunuz. Yüzünüzde gördüğüm gazap eserini nefsinize tevcih edin, kendi nefsinize kızın. O köle gibi gördüğünüz insanlar İslâm'a çağırıldı, biz de çağırıldık. Fakat biz bekledik, onlar sür'atle koşuştular. O gün İslâm'a sür'atle koşuşanlar bugün halifenin huzuruna girmekte de koşuşmaya haklılar. O gün geri kalanlar bugün de geri kalmaya lâyıklar. Boşuna kendinizi haklı görmeyin!

VAHY-İ İLÂHÎYE
HİLE KARIŞTIRMAYA
CÜR'ET ETMİŞTİ.

ABDULLAH BİN SAAD'IN PİŞMANLIĞI VE PEYGAMBERİMİZ TARAFINDAN AF EDİLİŞİ

Müslümanlara vaktiyle etmediklerini bırakmayanlar, Mekke'nin fethi sırasında kaçacak yer arıyor, ashabın merhamet ve şefkatine itica etmek için vesileler bulmaya çalışıyorlardı. İşte bunlardan biri de hayatından bahsedeceğimiz şu Abdullah bin Saad'dı.

Abdullah bin Saad, önce Müslüman olarak hicret edip Resûlullah'ın yakın alâkasına mazhar olmuş, hattâ vahiy kâtipliğine bile lâyık görülmüştü.

Nebiyy-i Ekrem Efendimiz onu dâima yanında bulundurur, gelen âyetleri ona da yazdırırdı. Ne var ki o, âyetin sonunda gelen (Allah Azîz'dir, Hakîm'dir) kelimelerini değiştirir, ters yazar, bazan da aksi mânaya gelen kelime ilâve ederdi. Resûlullah Hazretleri bu hıyanetini yüzüne vurmayıp yanlışını düzelterek yazdırmasına rağmen o çıkar, çevredeki insanların arasında:

– Siz Muhammed'e bakmayın, o ne dediğini bilmiyor, ben O'nun dediğinin bâzan aksini yazıyorum, haberi bile olmuyor.. diyerek son derece haince konuşmalar yapardı.

Bu sözleriyle İbn-i Saad'ın mürted olduğu kesinleşince cezası verilmek üzere iken kaçıp Mekke'ye geldi. Aleyhtarlığına buradan da devam etti. Vahy-i İlâhînin safiyetine şüphe karıştırmak gibi bir ihanetin fâili oluşundan dolayı Cenâb-ı Resûlullah fetih günü:

– Abdullah bin Saad, Kâbe'nin örtüsüne sarılmış da-
hi olsa yakalanıp öldürülecektir, emrini verdi.

Bunu duyan Abdullah, doğruca Hazret-i Osman'a gel-
di:

– Beni himayene al, yoksa Resûlullah gözlerimi oydu-
racak. Hem ben buna müstehak da oldum, diye yalvardı.

İbn-i Saad, Hazret-i Osman'a, kardeşim diye hitap
ediyor, bununla vaktiyle anasından süt emdiğini hatırla-
tarak süt kardeşliği hatırını saydırmak istiyordu.

Nitekim süt kardeşine acıyan Hazret-i Osman:

– Senin afvın için araya gireceğim, korkma, kurtulur-
sun, şeklinde sözler söyleyerek onu yanına alıp doğruca
Resûlullah'ın huzuruna çıkardı. Müracaatını da şöyle
yaptı:

– Ya Resûlallah, malûm olduğu gibi şu Abdullah be-
nim süt kardeşimdir. Anası beni kucağında gezdirdi, acık-
tığında sütünü emdirdi, çocukluğumda zahmetimi çekti.
Hududsuz merhamet ve şefkatinizden süt anamın oğlunu
da hissedar etmeniz için yalvarıyorum.

Resûlullah, vahy-i İlahîye hile karıştırmak gibi büyük
ihanetin sâhibi olan İbn-i Saad'a arzulanan merhameti
duymadı, duymadığı içindir ki, Hazret-i Osman üç defa
aynı sözleri tekrarladığı halde ancak üçüncüde sadece dil
ucuyla afvediyorum, demek zorunda kaldı. Bu kadarcık
bir sözü alabilen Hazret-i Osman, İbn-i Saad'ı alıp oradan
hemen uzaklaştırdı.

Resûlullah Hazretleri, Abdullah bin Saad'a bir türlü
şefkat duymuyordu. Onun vahy-i İlahî'ye hile karıştırmak
gibi ihanetini asla afva lâıyk görmüyordu. Bu yüzden ha-
zır bulunan ashaba hitaben:

– İçinizde şu vahy-i İlahî'ye hile karıştırmak gibi bir
ihanetin sahibini katledecek kimse yok muydu? buyurdu.

Ensâr'dan Ubad bin Beşîr:

– Ya Resûlallah, göz ucuyla bir işaretle bulunsaydınız

onun işi tamamdı. Elim kılıcımın kabzasındaydı, fakat sizden bir işaret alamadığımdan cesaret edemedim, dedi.

Resûlüllah:

– Bir Peygambere göz ucuyla işaret yakışmaz, buyurdu.

İşte bundan sonra yeniden İslâm'a giren Abdullah bin Saad bin Ebî Serh, işlediği geçmiş suçun büyüklüğünü anladı. İslâm'da ilerledikçe de mazideki hatasının ağırlığı altında ezilmeye başladı. Bu yüzden Resûlüllah'ı görünce utancından kaçıyor, çok arzu ettiği halde Fahr-i Kâinatın yanına yaklaşamıyordu. Süt kardeşi Hazret-i Osman bir gün gelip durumu arzetti:

– Ya Resûlâllah, Abdullah bin Saad mazideki hatasının dehşetini her geçen gün daha da büyütüyor, bu yüzden huzurunuzda gelip de yüzünüze bakma cesareti bulmuyor.

Merhamet ve şefkat Peygamberi şöyle buyurdu:

– İslâm, geçmişteki hatâları yok kabûl eder. İslâm'ın önceki suçuyla uğraşıp durmasın, İslâm'dan sonraki günlerini tam olarak İslâmî şekilde yaşasın. Bulunduğu hali düzeltsin.

Hazret-i Osman bu müjdeyi Abdullah bin Saad'a verdiği an, bayram etmeye başladı. O günden sonra tam bir tevbe istiğfarla hayatına çekidüzen veren Abdullah, her geçen gün ilimde ve amelde ilerledi, fazilet ve iyilikte örnek hale geldi. Hazret-i Osman onu Mısır valiliğine tayin ettiği günlerde Allah'tan dilediğini şöyle ifade ediyordu:

– Ya Rab, ben geçmişte kusuru olan bir günahkâr kulum. Benim ruhumu senin huzurunda ibâdete başladığım anda al, başka gafil bir ânıma te'hîr etme!

Amr bin Âs'ın yerine vali tayin edilen Abdullah bin Saad Mısır'da teşkil ettiği cihad ordusuyla Müslümanları harekete geçirdi. Afrika çöllerine doğru İslâm'ın cihad bayrağını ilerletirken Libya'yı geçip Cebel-i Tarık'a doğru da yol açtı, Endülüs'ü hedef gösterdi. Abdullah bu valiliği

sırasında Mısır'ın hazinesi öncekine nisbetle iki kat daha zenginleşmişti, cihad ordularını teçhiz etmekte hiç de güçlük çekmemişti.

Bütün bunlarla birlikte İbn-i Saad'ın gönlünde bir yara gibi geçmişteki hareketleri tefekkür ettikçe canıyor, acaba Resûlullah'ın zamanında vahiy esnasında irtikâp ettiğim kusurumla sonradan kaçtığım Mekke'de Müslümanlar aleyhine işlediğim hatalarım beni huzur-u ilâhîde mahcup kılar mı, diye göz yaşı döküp duruyordu.

Bir sabah namazında Mısır'ın Remle, yahut da (Askalan)'ında sünneti kılmış, farza başlamış, birinci rek'atta Fâtiha'dan sonra Âdiyât sûresini, ikinci rek'atta da yine Fâtiha ve zamm-ı sûreyi okuyup rükû ve secdesini yapmış, tahıyyat ve selâvatları bitirip sağına selam verdikten sonra soluna selâm verirken kendisinde bir titreme olmuş, hangi âlemin vecd ve heyecanı içinde olduğunu bilemediğimiz Mısır valisi Abdullah, namazın bitimiyle birlikte yeniden secdeye kapanmıştı. Cemaat merak edip beklemişler, ancak birkaç saniye sonra kucakladıklarında Abdullah'ın ruhunu teslim ettiğini anlamakta güçlük çekmemişlerdi.

Demek ki, duası kabûl olmuş:

– Yâ Rab, beni gafıl zamanımda değil de ibâdet ânında huzuruna al, niyazı müstecab olmuştu.

* * *

“İSLÂM, KENDİSİNDEN ÖNCEKİ
SUÇLARI YOK SAYAR”.

ŞÂİR ABDULLAH BİN ZİBARÎ’NİN HİDÂYETE ERİŞİ

MEKKE’NİN fethi sırasında kanı heder edilenlerden biri de, müşriklerin belli başlı dayanaklarından biri olan küfür şâiri Abdullah bin Zibarî idi. Abdullah fevkalâde kıvrak şiir ve fesahati ile şüpheyeye düşen müşriklere cesaret ve celâdet telkin eder, İslâm düşmanlıklarını körükleyerek küfürde devam etmelerini temin ederdi.

Mekke’nin fethi sırasında bu yüzden demi heder edilenlerden biri de Abdullah bin Zibarî olmuştu. Yanına Hazret-i Ümmühânî’nin kolcası Hübeyre’yi de alan şâir, başka çare bulamayınca çöle açıldı, Necran’a kaçıp kale içine girerek saklanmayı tercih etti. Necranlılar kendisinin etrafını sarıp da haber sorduklarında sözleri şöyle oldu:

– Vallahi Muhammed ashabıyla Mekke’yi fethetti, öyle sanıyorum ki, bütün Mekke halkını da kılıçtan geçirdi. Çok sürmez, Müslüman atlılar şu tepenin arkasından görünür ve kalenizi yıkar, sizi de esir alırlar!

Korku ve dehşete düşen Necranlılar hemen kalelerinin yıkık yerlerini imar ettiler, dışarda bulunan erzak ve mallarını da içeriye alarak muhtemel bir baskına karşı hazırlıklı olmaya başladılar. Ancak aradan geçen günler böyle bir niyetin olmadığını gösterince Abdullah bin Zibarî’nin içine bir şüphe düştü. Düşünüyor ve kendi kendine söyleniyordu:

– Elinde kuvvet ve imkân olduğu halde Muhammed'in buraları istilâ ve işgal etmemesi, benim gibi bir İslâm düşmanı şairi yakalatıp öldürtmemesi acaba onun Allah adına çıktığının işareti mi oluyor? Yoksa düşünmeden bir inat ve hırsa mı kapıldık?

O günlerde şâir Hassan bin Sabit'in kendisi hakkında söylediği bir şiir de onu tereddüde düşürmeye kâfi gelmişti. Kendisinininkinden de güzel şiirinde Abdullah'ı düşünmeye davet ediyordu. Birlikte kaçtıkları Hübeyre'ye kararını açıkladı:

– Ben vicdanımla başbaşa kalınca bâzı hakikatları görür gibi oldum. Bana öyle gelir ki, bizler şimdiye kadar kupkuru bir inat ve cehalet adına mücadele ettik. Bizim uğruna kanlar döküp canlar feda ettiğimiz putları yine kendi elimizle yapıyor, ona kuvvet ve üstünlüğü de yine kendi vehmimizle veriyoruz. Ben kendi inancımдан şüphelenmeye başladım, gidip Muhammed'in tebliğini iyice bir dinleyeceğim!

Hübeyre'nin asabı bozulmuştu:

– Yani sen O'na tâbi olmayı mı düşünüyorsun?

– Vallahi niyetimdeki odur.

– Keşke yola seninle çıkmasaydım da kararında sebatlı biriyle kaçmış olsaydım. Ben inanmıyorum ki, sen Muhammed'in dinine girince sebat edesin.

Abdullah'ın kararı kat'i idi. Hübeyre ise mâni olmak için âdeta çırpınıyordu.

– Muhammed'in dininde içki içmek, zina etmek, kumar oynamak kesinlikle yasaktır. Sen bunları terk etmeyi göze alıyor musun?

Abdullah'ın cevabı enteresan oldu:

– Senin aklına, vicdanına soruyorum, bunlar kötü şeyler mi? İnsan içkiyi, zinayı, kumarı terkederse kötü insan mı olur? Bunları akıl, mantık da terketmeyi istemiyor mu?

– İyi ama, kız çocuklarını da yaşatmaya mecbur tutuyor bu din?

– Daha iyi değil mi? Sen kız çocuğunu diri diri gömmekten zevk mi alıyordun sanki?

– Hayır almıyordum ama, diri diri toprağa gömmek, elimle başka birine teslim edip de namusunu kirletmesine sebep olmaktan daha iyi değil mi?

Abdullah bu defa şu karşılığı verdi:

– Peki, sen yetiştirdiğin kızını bir kocaya vermesen, insanlık nasıl devam edecek; senin ananı, onun babası da senin gibi düşünerek çocukken öldürmüş olup kocaya vermeseydi, sen nasıl dünyaya gelecektin?

Ümmühâni'nin kocası ve Hazret-i Ali'nin eniştesi Hübeyre'nin böylesine bir inatla küfürde ısrar etmesi, Abdullah'ı iyice bilemiş, onun inadına karşılık kendisi de İslâm'a girme kararında kuvvet kazanmıştı. O sırada karısı Ümmühâni'den de mektup geldi. Mektupta inat etmemesi, Resûlullah'ın yüksek merhamet ve şefaata nâil olması için gelmesi teklif ediliyordu. Ancak Hübeyre buna iltifat etmeyince Abdullah bin Zibarî tek başına Mekke'nin yolunu tuttu.

Müşriklerin ateşli şâiri Abdullah bin Zibarî'nin dönüş yapıp da Mekke'ye doğru gelişini keşfeden Resûlullah Hazretleri huzurundaki ashabına tebessüm ile şöyle haber verdi:

– Abdullah bin Zibarî geliyor, hem de yüzünde İslâm'ın nuru parlayarak!

Az sonra Abdullah, Resûlullah'ın huzuruna girdi. Selâm'dan sonra:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü, diye İslâmını alenen ilân ettikten sonra şöyle devam etti:

– Ya Resûlâllah, ben sana karşı deve üzerinde iken de, yaya yürürken de düşmanlık ettim, bundan bir an olsun

geri kalmadım. Açıkça söyleyeyim ki sonra senden korkup Necran'a kaçtım. İslâmiyete hiç bir zaman yaklaşmak istemiyordum. Ne var ki, kaçtığım yerlerde kendi muhakkemeyle başbaşa kalıp düşünme imkânı buldum. Kendi elimizle yaptığımız putlara tapmanın, akıl, vicdan kabûl etmez kötülükleri din gibi işlemeye alışmanın korkunçluğunu gördüm. Din adına kabûl ettiğimiz saçmalıkların hakiki değerini görmeye başladım. Bu sırada gönlüme yüce İslâm'ın güzelliğini düşüren Rabbim huzuruza gelip yaptıklarımın hepsinden de özür dilemeyi ilham etti. Şimdi bütün kusur ve kabahatlerimle huzurundayım. Yaptıklarımın hepsine de tevbe, istiğfar ediyor, suçlarımın hepsinin de bâtil bir inançtan kaynaklandığına inanıyorum. Beni afvedin, gönülden iman eden bir mü'min gibi kabûl buyurun.

Bir zamanların kudretli şâirinin Resûlüllah'ın huzurunda diz çökmüş vaziyette göz yaşları içinde böyle suçlarını sayıp özür dilemesi, fevkalâde bir tablo meydana getirmişti. Resûl-i Ekrem Efendimiz Abdullah'ın geçmişinden daha çok elem ve utanç duymasını istemiyordu. Şöyle teselli buyurdu:

– Ya Abdullah, el-islâm, yehdimü mâ kablehû. Yâni İslâm, kendinden önceki suçları yok sayar.

Abdullah bin Zibârî'nin gözlerinden akan yaşlar sanki ruhundaki kirleri yıkarken Resûlüllah'ın bu hadîsi de onun dinini temizlemiş, tûy gibi hafiflemesine sebep olmuştu.

Bundan sonra her geçen gün inanç ve hareketlerini güzelleştiren Abdullah, şîir san'atını İslâm'ın müdafaası yolunda kullanmaya başladı ve bir çok kimsenin İslâm'la şereflemesine sebep oldu. Kendisiyle birlikte Necran'a kaçmış olan Hübeyre ise, inadında ısrar etti ve maalesef Necran'da müşrik olarak ölüp gitti. karısı Ümmühâni bir çok müşrikin İslâm'a girmesine sebep olduğu halde kocası Hübeyre'nin İslâm'a girmesi için gösterdiği gayret ve hizmet te'sir etmedi, üzülen Ümmühâni'yi Resûlüllah

Efendimiz zaman zaman ziyaret eder, bu ziyaretleriyle teselli eder, yaptığı diğer hizmetlerinden dolayı tebrik etmiş olurdu. Nitekim Resûlullah Efendimizin kuşluk vakti sekiz rek'at nafile kılmayı âdet ettiğini kitaplarımıza nakleden de işte bu Ümmühâni validemizdir.

Bediüzzaman Hazretlerinden öğrendiğimize göre iman insana durup dururken gelip de sarılmaz. Belki insan o imana kavuşmak için belli bir gayret ve cehdin içinde olur. Bu cehd ve gayretten sonra da Cenâb-ı Hak onun kalbine, gönlüne imanı ilka eder, nasip kılar. Necran'a giden Hübeyre ise imana lââyık olma yolunda hiç bir gayret ve alâkanın içine girmeyince Rabbimiz de onun tenezzül-süzlüğüne lââyık olanı vermiş, tercih ettiği küfürde kalmasına mani olmamıştır. Demek ki önce insan lââyık olacak, sonra da lââyık olduğuna kavuşmak bahis mevzuu olacaktır. Şâir Abdullah bu cehd ve gayreti göstermiş, Allah da lâayıkını vermiştir. Hübeyre ise aynı alâkayı göstermemiş, iman da ona zorla musallat olmamıştır.

* * *

ASR-I SAÂDETTE GÜNÜMÜZE GELEN
PEYGAMBER HEDİYESİ:

HIRKA-İ SAÂDET ŞÂİR KÂ'B BİN
ZÜHEYR'E NASIL VERİLDİ?

GATAFAN kabilesine yakın bir yerde Müzenî kabilesi vardı. Bu kabilede bir âile bütünüyle şâirdi. Hem de hatırı sayılır şairlerdi. Baba Züheyr, büyük oğlu Ka'b, küçük oğlu Büceyr..

Bunlar cahiliyye devrinde zemmettiklerini yere geçirir, medhettiklerini de göğşe çıkarırlardı.

Baba Züheyr iyi niyetli, güzel düşünceli kâmil bir şâirdi. Dâima ehl-i kitap insanlarla oturup kalkar, elde nüshaları bulunan eski semavî kitapların işaretinden âhırzaman peygamberinin gelme zamanının yakınlaştığı mânasını çıkarırdı. Bu sebeble her gün yeni bir haber bekler, bir peygamberin zuhur ettiği söylentisini duymayı isterdi. Ne yazık ki bir gece gördüğü rüya, bekleyişinin boşluğuna işaret ediyordu. Rüyasında, gökten inen bir ip görmüştü. Nuranî ipe doğru koşmuş, tam elini uzatıp da tutacağı zaman yere düşmüş, ipi tutamamıştı.

Bu rüya üzerine baba Züheyr, oğulları Ka'b ile Büceyr'i karşısına alıp şöyle vasiyette bulundu:

– Evlâtlarım, gördüğüm rüyada gökten bize aşağı inen nuranî ip, Allah'ın Resûlünü temsil eder. Ben ise ondan tutmayı çok arzu ettiğim halde yere düşerek tutamayışım da, O'na erişmek için ömrümün kâfi gelmeyeceğini ifade eder. Sizler bu nuranî ipin indiğini duyduğunuz zaman

sakın alâkasız kalmayın. Hemen gidip O Peygambere tâbi olun!

Halbuki Züheyr bu nasihatları yaptığı günlerde Resûl-i Ekrem Hazretleri de Mekke'de risaletini tebliğ hazırlanıyordu. Ama Züheyr bu nasihatından sonra çok yaşamayıp bi'setten önce vefat etti.

Çok geçmeden Resûlullah Hazretleri o nuranî ip gibi göründü. Artık Arabistan'ın çalkalanmaya başladığı senelerdi. Âhirzaman Nebi'sinin çıktığını duymayan kalmamıştı. Nitekim Resûlullah Mekke'den hicretle Medine'ye gitmiş, O'na tâbi olanlar da aynı yolu takip etmişlerdi. Şâir Kâ'b ise, babasının nasihatı ile etraftaki söylentilerin arasında bağ kurmakta mütereddid halde düşünüp duruyordu. Küçük kardeşi Büceyr daha hassas bir sezgiye sahipti. Bir gün birlikte çıktıkları yolda giderken Büceyr çoktandır zihninde beklettiği teklifini ağabeyi Kâ'b'a yaptı.

- Şu Âhirzaman Peygamberi olduğu söylenen zâtı bir göreyim. Sualler sorup cevaplarını zaptedeyim. Sonra da gelip seninle birlikte durumu müzakere edelim. Ola ki babamızın haber verdiği zat bu ola. Sen koyunlarımıza bakıver.

Kâ'b razı oldu. Kardeşi Büceyr'i Peygamber olduğu söylenen zatın yanına gönderdi. Kendisi gelişini bekleyecek, birlikte durum müzakeresi yapacaklardı. Ancak Kâ'b, beklenen Peygamberin geldiğine pek kani değildi. Zaten arada sırada söylediği şiirlerle de O'nun aleyhinde bulunuyor, yalancılıkla da itham ediyordu!

Nitekim Büceyr gelince ondan dinlediklerinden çıkardığı mânalarla da şiirine malzemeler bulacak, aleyhte şiirler söyleme imkânı daha da kolaylaşacaktı. Böyle bekliyordu Büceyr'i.

Ama aradan haftalar geçti. Büceyr'den haber gelmedi. Araştırıp dururken bir de ne işitsin? Büceyr, Resûlullah'la karşı karşıya gelince zihninde sıraladığı suallerin hemen

hepsine sormadan cevaplar almış, hiç bir direnme ve tahkik ihtiyacı duymadan da kelime-i şehadeti bastırmış.

Büceyr'in hem de tam bir bağıllıkla İslâm'a girişine bir türlü akıl erdiremeyen Kâ'b kızgın halde iken, çok acı ve ağır bir şiir yazıp kardeşine gönderdi. Şiiri alan Büceyr, Resûlullah'a okumakta mahzur görmedi. Belki de maksadı bir çare bulup, dua istemektir. Şiirinde şöyle diyordu Kâ'b:

– Ey Büceyr! Baba ve dedelerimizin dinini terkederek Müslüman olduğunu işittim. Sen bunu nasıl yaparsın, bir türlü anlayamadım. Bana öyle gelir ki, O'nun yanındaki Ebû Bekir'le bir sofrada iki kadeh attınız, böylece bir iki kadeh içkiye dinini satmakta mahzur görmedin.

Resûlullah, içkiyle dinini değiştirdin ithamına öylesine kızdı ki, yüzündeki kızarmadan gazabının şiddeti belli oldu. İftira çok ağırdı. Resûlullah'ı ve Ebû Bekir'i içki içmekle, iman edenleri de içkiyle iman etmekle suçluyordu. Böylece bütün mü'minler şaibe altına girmiş bulunuyorlardı. Şayet Kâ'b, bu iftirasını şiirlerine de dökerek yayacak olursa bir iftira furyası daha başlamış olacaktı. Resûl-i Ekrem Hazretleri tereddüt etmeden emir verdi:

– Bundan böyle Kâ'b'a kim rastlarsa öldürsün.

Zaten söylediği şiirleriyle Müslümanları üzen Kâ'b'ın katli için çıkan bu müsaade canları yanmış olan ashabı sevindirirken, kardeşlik duygusu taşıyan Büceyr'i de mahzun etti. Acele ile yazdığı bir mektupla ağabeyi Kâ'b'ı durumdan haberdar etti.

– Ey Kâ'b, seni kendi elinle yaptığın ne Lât kurtarır, ne de Uzzâ. Aklını başına al ve canını kurtar. Resûlullah gördüğün yerde öldürülmen için emir verdi. Canını kurtarmak istiyorsan iyi düşün. Şunu da unutma ki, kıyâmet gününde kaçılması mümkün olmayan Cehennem'in şiddetli ateşinden Allah'a ve Resûlüne iman edenler kurtulur.

Resûlullah'ın huzurundan artık ayrılmayan Büceyr,

mes'ud ve bahtiyarca bir hayat yaşıyor, ancak ağabeyi Kâ'b'ın dalâlette kalmasına gönlü bir türlü razı olmuyordu. Resûlullah'ın Tâif gazasından döndüğü günlerde bir mektup daha yazıp gönderdi. Bu mektubunda ağabeyisine sarsıcı ve cesaret verici misaller de vererek diyordu ki:

– Resûlullah Hazretleri söylediğini yapmaya muktedir. Kendisini zemmedenlerin bâzılarını verdiği emir gereğince öldürtmüştür. Ama iltica edip af dileyenleri de afvetmiştir. Nitekim Kureyş şairlerinden ibn-i Zibarî ile Hübeyre Necran'a kaçıp gitmişlerdi. İbn-i Zibarî tevbe ederek iltica etti, afva lâıyk görüldü. Ama öteki bunu yapmadı, geriye de dönemedi. İyi bil ki, Resûlullah'ın yanına gelip de kusurunu itiraf ettikten sonra hiç kimse af dışı kalmamıştır.

Sözün kısası, bu mektubum eline geçtiği gün hemen yola düş ve gel, İslâm'a gir, saadete er.

Kardeşinin mektubu eline geçen Kâ'b, ölüm emrinin çıktığını okuyunca dünya başına dar gelmeye başladı. Etraftaki söz taşıyan düşmanları ise işi büsbütün büyütmeye başladılar:

– Kâ'b, ne yapsa kurtulamaz, öldürülmesi an mes'elesi... Kâ'b diye kimse yok, o artık öldü bilinmelidir.. gibi söylentiler Kâ'b'ın geceleri gözlerine uyku girmesini de önledi. Kâ'b'ın düşmanları böyle söylentileri körüklüyor, hem İslâm'a girmesini önlemek, hem de düşmanlık hislerini tatmin etmek istiyorlardı.

Kâ'b “bir iki kadeh içki hatırına dinini değiştirdin” şeklindeki sözü yazdığına bin pişman olmuştu, ama iş işten geçmiş, yazdığını duyanlar mes'eleyi her tarafa yaymış, afvı zorlaştırmışlardı.

Günlerdir düşündü, taşındı, kusurunu itiraf edip, tevbe istiğfarla İslâm'a girmekten başka çare bulunmadığına karar verdi. Ama bunu nasıl yapacak, içki içtiklerini yazdığı Resûlullah'ın ve Ebû Bekir'in huzuruna nasıl çıkacaktı?

Bütün kuvvet ve cesaretini toparlayarak bir gün Medine'ye gitti. Cüheyne kabilesinden bir tanıdığının evine gece gizlice indi, durumunu anlattı. Eski dostu cesaret verdi:

– Dünyanın en merhametli ve en şefkatli insanı Resûlullah'dır. O'na baş vurup da özür dileyenler mutlaka afvına nâil olmuşlardır. Seni sabah namazında huzuruna çıkarayım, göreceksin sen de afva dahil olacaksın.

Kâ'b vesvesesini yenmeye çalışıyordu:

– Ya mescidin avlusunda beni tanıyan biri çıkar da, ey Müslümanlar, Resûlullah'ın gördüğünüz yerde öldürünüz, dediği İslâm düşmanı Kâ'b işte buradadır, ne duruyorsunuz, diyecek olursa ne yaparsın?

Dostunun cevabı sadece teselli vericiydi:

– Olmaz inşaallah. Müslümanlar öldürmekten değil, yaşatmaktan zevk alırlar. Seni mescidin avlusunda görünce İslâm'la şereflenmek üzere gelmiş olacağını düşünürler, dokunmazlar.

Bir çok ihtimallerle evden çıkan Kâ'b, Mescid-i Saâdetin avlusundan dostunun yardımıyla içeriye girdi. Halka şeklinde çevrilmiş olan ashabın suallerini cevaplandıran Resûlullah'ın yanına kadar yaklaştı. Şahsen görmediği halde tarif edilen şekillerden kolayca tanıdığı Resûlullah'ı görünce gönlünde birden sevgi hasıl olmaya başladı. İçinden geçen fikir şuydu:

– Elinde her türlü imkân bulunduğu halde beni affedecek olursa şüphesiz ki, Allah'ın Resûlü, hem de dünyanın en merhametli insanıdır. Böyle büyük insanı bütün kabiliyet ve kudretimle dile getirmeli, eşsiz vasıf ve meziyetlerini şiirimle şurada tavsif etmeliyim.

Korkusunu yenip, ümidini kuvvetlendiren Kâ'b, Resûlullah'ın yanına iyice yaklaştı, elini Peygamberimizin eli üzerine koydu. Bu bir bağlanma ve iman etme isteğinin ifadesiydi. Resûlullah Hazretleri kendisini tanııyordu. Çevredeki ashab, bu meçhul adamın ne yapmak, ne de-

mek istediğini kestirmeye çalışırken Kâ'b'ın dilinden şu cümleler döküldü:

– Yâ Resûlâllah, şair Kâ'b bin Zühayr, yaptıklarına tevbe edip pişman olmuş, huzurunuzda gelip İslâm'la müşerref olmak istiyor. Onu getirsem kendisini afveder, özrünü kabûl buyurur musunuz?

Ortalıkta bir sessizlik oldu. Kimseden çıt çıkmıyor, Kâ'b bin Zühayr'in ismini duyanların bir kısmı kızgınlıklarından sanki irkilmiş gibi oluyorlardı.

Birkaç saniyelik sessizlik Resûlüllah'ın net cevabıyla bitti:

– Evet, kendisini afveder, özrünü de kabûl ederim!

Kâ'b oktan fırlamış yay gibi kelime-i şهادeti bastırdı:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Bir sessizlik daha çöktü. Yine Peygamberimizin sesi işitildi:

– Kâ'b bin Zühayr sen misin?

– Evet, yâ Resûlâllah.

– Demek o beyiti söyleyen sensin?

Bu defa yan tarafına döndü:

– Yâ Ebâ Bekir ! Şu beyiti bir oku, nasıl demişti?

Hazret-i Ebû Bekir, beyitin bir iki mısrasını okudu. Bir yerine gelince Kâ'b:

– Hayır ya Resûlâllah, bu kelime öyle değildi. Ben onu şöyle demiştim. Peygamber me'mur değil, me'mundur. Yani, emniyet edilir, güvenilir kişi.

Gerçekten de o kelimenin zabtı yanlıştı. Doğrusu Kâ'b'ın dediği gibiydi. Resûlüllah tek kelimelik bu müsbeti tutmuştu:

– Evet öyledir. Vallahi ben güvenilen emin kimseyim. Kâ'b bin Zühayr'in bu sözü doğrudur.

İşte bu anda, Kâ'b bin Züheyr'in önceleri söylediği şiirleri hatırlayanlardan biri çektiği kılıcını göstererek:

– İzin ver yâ Resûlâllah, şu Allah düşmanının boynunu vurayım, diye ileri çıktı.

Şefkat ve merhamet Peygamberinin hedefi insanları öldürmek değil, belki imanla, İslâm'la diriltmekti. Yeter ki küçük bir dönüş, bir bahane bulsun. Hemen ona sarılır. O müsbet emâreden kurtarmayı esas alırdı. Kılıcını çekmiş olan Ensar'ı teskin eden cevabını şöyle verdi:

– Vazgeç ondan artık. O, üzerinde bulunduğu geçmiş halden pişman olarak gelmiş, hakka girmek üzere istikbale yönelmiştir.

Kâ'b bin Züheyr, Resûlüllah'ın kendini müdafaasından tarifi mümkün olmayacak derecede memnun olup sevinç hissetmişti. Sâhip olduğu şiir san'atıyla böyle âlice-nap bir insanı medhedip tarif ve tavsif etmek geliyordu içinden.

Nitekim bir anda kaynayıverdi gönlü.

– Bânet suad!. diye başlayan meşhur şiirini söylemeye başladı. Şiirde mecazlar, kinayelerle İslâm'dan geri kalışının sebeblerini anlatıyor, arada kötü lâf getirip götürenlerin durumu geciktirdiklerini nazara veriyor, bütün bunlara rağmen kendisinin yine de huzûra kabul edilmesini ancak eşsiz bir ilâhî emir tebliğcisinin yapacağı bir âli-cenaplık olarak görüyordu.

Kâ'b bir gönül çağlayanı olmuş, Allah'ın Resûlü'nü gerçek bir imanın verdiği ihlâsla medhediyor, tavsif ve tarifte bulunuyordu.

Sözünü bitirip, kasidesine nihayet verince ayağa kalan Resûlüllah, Kâ'b'a doğru yaklaştı. Dinledikleri sözlerden heyecan duyup sevgiyle dolan ashab ise neticeyi merak ediyordu. Hepsinin de gözleri önünde enteresan bir hâdise cereyan etti. Resûl-i Ekrem Hazretleri sırtındaki mübarek cübbesini çıkarmış, Kâ'b'a giydiriyordu.

Az önceki durum şimdi aksi olmuş, hemen bütün

Müslümanların nâil olmaya can attıkları iltifata Kâ'b nâil olmuş, Resûlüllah'ın hırkasını giymek saadetine ermişti.

Gözlerinden pırıl pırıl yaşlar akıtan Kâ'b bin Züheyr'in sevincine nihayet yoktu. Resûl-i Ekrem'in hırkasıyla, misafir kaldığı dostunun evine döndü.

Kaderin neleri yazdığı, neleri tecelli ettireceği o gün bilinemezdi. Artık Resûlüllah'ın Kâ'b'a hediye ettiği mübarek hırkası asırların arkasına kadar uzanacak, belki de kıyâmete kadar Müslümanların ziyaretgâhı, mânevî dayanağı olacaktı.

Nitekim Hazret-i Muâviye Halife olunca kucak dolusu altın tabirine lâıyk çoklukta (on bin dirhem) göndererek Hırka-i Saadeti kendisine vermesini istedi. Ancak Kâ'b bin Züheyr halifeye altın çuvalını iade ederken hırkanın nazarındaki mânâsını çok iyi bildiğini ifade etmiş oluyordu.

Kâ'b vefat edince Hazret-i Muâviye hırkayı oğlundan alabilmiş, böylece halifelerin bayramlarda giyinmeleri âdetini başlatmıştı. Artık halifeden halifeye miras yoluyla geçen Hırka-i Saâdet, Emevî saltanatının çöküşüyle Abbasî halifelerinden Abdullah bin Seffah'ın eline geçti. Daha sonra Halife Muktedir'den alan Abbasîler Mısır'a götürdüler. Bundan sonra Osmanlı Sultanı Yavuz Selim Mısır'ı fethettiği sırada mukaddes emanetler arasında bulunan hırkayı alıp İstanbul'a getirerek, Topkapı'da Hırka-i Saâdet dairesindeki altın ve gümüşle süslenmiş mahfaza içinde Müslümanların ziyaretine açtı.

İşte ölüm korkusuyla gittiği Medine'den Hırka-i Saâdet'i giyerek çıkan Kâ'b bin Züheyr'in ibretli başlangıcıyla hikmetli sonu böyle oldu.

* * *

DİNİMİZDE GÜÇLÜK YOKTUR.

FETİH GÜNÜNDE ADAKLARLA İLGİLİ BÂZİ SUALLERİN CEVAPLANMASI

MEKKE'NİN fethi, müslümanlar arasında çok büyük bir değer taşıyordu. Bunun için bir kısım mü'minler Resûlullah'ın Mekke'yi fethi halinde adaklar adanmış, sadakalar va'd etmişlerdi.

Nitekim hicretin sekizinci senesinde Mekke'yi fethe- den Nebiyy-i Ekrem Efendimiz Harem-i Şerifte iken bir zat geldi. Bâzı müşkülliği olduğunu söyleyerek suallerini sordu. Biri şöyleydi. Diyordu ki:

– Ya Resûlâllah, siz Mekke'yi fethederseniz ben gidip Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'da namaz kılacağım, demiştim. Şimdi ise siz Mekke'yi fethettiniz, artık gidip orada namaz kılmalı mıyım?

Resûl-i Ekrem Efendimiz سوال sâhibinin cevabında gecikti. Ancak سوال sâhibi ısrarlıydı. Tam üç defa سوالini tekrarladı.

Nihayet üçüncüsünde cevabını verdi:

– Senin şu Harem-i Şerifte kılacağın namaz, başka yerde kılacağından çok daha faziletlidir. Bunu unutma.

Sual sâhibinin müşkülü böylece hallolmuştu. Ama böyle vaadlerde bulunanlar sadece bir kişiden, yahut bir erkekten ibaret değil di ki. Bizzat Resûl-i Ekrem'in zevce-i muhteremeleri Meymune de böyle vaadlerde bulunanlar arasındaydı. İşte o da سوالini soruyordu:

– Ya Resûlâllah, ben de Mekke'yi fethetmek için muvaffak olursanız Beytül-Makdis'de namaz kılmayı kendime borç edinmişim.

Tebessüm eden Efendimiz:

– Senin buna gücün yetmez, buyurdu.

– Neden gücüm yetmez?

– Çünkü Kudüs ile senin aranda düşman var. Rumlar istilâ etmişlerdir.

– Öyle ise ben de oraya koruyucu asker ve muhafızlarla giderim.

Resûlüllah'ın ikazı şöyle oldu:

– Ey Meymune, oraya gitme sevabını almak istiyorsan bizzat yürüyerek gitmektense orada yanacak kandil yağının parasını gönder, aydınlığı temin eden yağları sen aliver. Bu da senin için yeterli sevaba vesile olur.

Meymune validemiz vefat edinceye kadar Mescid-i Aksâ'yı aydınlatan yağların parasını göndermiş, geceleri yanan kandillerin yağ parasını devamlı ödeyerek mescidi aydınlatma sevabına lâayık olduğunu fiilen göstermiştir.

* * *

PEYGAMBERİMİZİN KIZI ZEYNEB’İ
DEVESİNDEN DÜŞÜRÜP
ÖLÜMÜNE SEBEB OLAN:

HÜBAR BİN ESVED
NASIL AFVEDİLDİ?

MEKKE’NİN fethinde ilan edilen umumî aftan mahrum kalanlardan biri de Hübar’dı. Hübar, aranmasına rağmen bulunamamış, bulunduğu takdirde ise öldürülmesine daha önceden karar verilmişti.

Şimdi hâdisenin başına geçiyor, Hübar’ın nasıl bir cürmün sahibi olduğunu baştan tedkik ediyoruz.

Bedir gazasında esir alınanlar arasında Ebü’l-Âs da vardı. Ebü’l-Âs, Peygamberimiz kızı Zeyneb’in kocasıydı. Mekke’de henüz vahiy gelmemişken Hatice validemizin isteği üzerine Zeyneb’i iyi ahlâklı Ebü’l-Âs’a nikâhlamıştı. Daha sonraları vahiy gelince Hazret-i Zeyneb iman etmiş, ancak Ebü’l-Âs bu şuurunu göstermemişti. Hattâ iman etmemekle de kalmamış, onlarla birlikte seneler sonra Bedir’e kadar gelmiş, Resûlullah ve ashabına karşı savaşa bile katılmış, nihayet Müslümanlara da esir düşmüştü.

Esirlerin Mekke’deki akrabaları ise kurtuluş akçesi gönderiyor, yakınlarını esirlikten kurtararak serbest bırakılmasını sağlıyorlardı. İşte bu sırada Resûlullah’ın eline kurtuluş akçesi olarak gönderilen bir gerdanlık verildi. Bu gerdanlık, Mekke’de bulunan kızı Zeyneb tarafından kocası Ebü’l-Âs’ı kurtarmak için gönderilmişti. Resûlullah kıymetli taşlardan yapılmış Yemen işi gerdanlığı şöyle bir

evirip çevirince tanıdı ve gözlerinden pırıl pırıl yaşlar akmaya başladı. Hüzünlenmişti. Bunu gören ashab merak edip sordu:

– Ya Resûlâllah, bu gerdanlık sizi neden hüzünlendirdi?

Ashabı da hüzünlendiren durumu şöyle anlattı:

– Bu gerdanlık, bizim rahmetli Hatice'nin, kızı Zeyneb'e verdiği yadîğâr gerdanlıktır. Anlaşılan kızım Zeyneb, kocası Ebü'l-Âs'ın kurtuluş akçesi olsun diye göndermiş. izin verirseniz bu yadîğâr gerdanlığı sahibine iâde edelim, kaybolup gitmesin.

Ashab buna müteessir olmuştu. Hemen esir Ebü'l-Âs'ı çağırdılar. Kendisine güzel bir cemilede bulundular.

– Ebü'l-Âs, sen serbestsin. Artık elini kolunu sallayarak Mekke'ye gidebilirsin. Şu da Hazret-i Zeyneb'in gönderdiği yadigar gerdanlıktır. Sana iâde ediyoruz. Bunu annesinin hâtırası olarak götür, kendisine ver. Kurtuluş akçesi olarak kaybolmasına gönlümüz razı olmadı.

Ebü'l-Âs, serbest bırakılışına çok sevinmişti. Lâkin mes'ele bitmiş değildi. Kendisine Resûlüllah'ın bir mühim teklifi vardı.

Mekke'ye varınca Hazret-i Zeyneb'i serbest bırakacak, hattâ Medine'ye gelmesine yardım edecekti. Zira Ebü'l-Âs, Müslüman olmamıştı. Hazret-i Zeyneb ise daha ilk sene-lerde annesi Hatice'yle birlikte imanla müşerref olmuştu. Müslümanın, Müslüman olmayanın nikâhında kalması uygun değildi.

Ebü'l-Âs, bu teklife samimî olarak evet dedi. Böylece Ebü'l-Âs'ın yanına iki sahabe katan Resûlüllah, Zeyneb'i alıp getirmek üzere gönderdi. Mekke'ye yaklaştıklarında bunlar bir kenarda beklediler. Ebü'l-Âs ise Mekke'de durumu kimseye sezdirmemeye gayret ederek hazırlık yapıp, Hazreti-i Zeyneb'i bekleyen sahabilere teslim etmekle kalmadı, bâzı yakınlarını da yol arkadaşı olarak yanına yardımcı verdi. Her şey tamamdı. Yola koyuldular.

Bunlar bir müddet ilerledikten sonra bir ses işittiler:
– Durun, gitmeyin, kimi nereye götürüyorsunuz?

Bunlar Hübar'ın gurubuydu. Yanına birkaç tane müşrik yardımcı toplayan Hübar bin Esved, Resûlullah'ın kerimesinin Medine'ye gitmesine razı olmuyordu. Nitekim devenin üzerindeki çadırında bulunan Hazret-i Zeyneb'e doğru yaklaşan Hübar, elindeki mızrağını uzatarak Hz. Zeyneb'i aşağı düşürmeye çalışıyordu. Ötede yere yatıp okunu yayına yerleştiren Kinâne ise son ihtarını verdi:

– Zeyneb'e yaklaşanı bir okla yere sererim. Çekilin oradan!

Hübar, daha fazlasına cesaret edemedi. Ancak, Hazret-i Zeyneb'i mızrağıyla itip aşağıya düşürdü. Sonra da kaçarak uzaklaştı. Bundan çok korkan Hz. Zeyneb, üzerindeki yavrusunu zayi etmiş, üstelik hayati tehlike arzeden kanama da geçirmişti.

Nitekim seneler sonrası da olsa mâruz kaldığı bu şoktan meydana gelen te'sirden kurtulamamış, vefatı da bu düşmeden dolayı olmuştu.

Medine'ye geldiklerinde durumu öğrenen Resûlullah Hazretleri emir verdi:

– Zeyneb'in yolunu kesip yere düşüren katil Hübar'ı bulursanız onu ateşe atıp yakın!

Ancak, hemen arkasından bu emrini değiştiren Resûlullah, şöyle açıklamada bulundu:

– Ateşle cezalandırmak Allah'a mahsustur. Siz onu silâhla katledin.

Hübar o günlerde aranmış, bulunamamıştı. Mekke'nin fethinde demi heder edilenlerden biri de işte bu Hübar'dı. İşlediği suçun büyüklüğünü bildiği için kaçmış, aramalara rağmen yine bulunamamıştı.

Resûlullah, fetihten sonra Huneyn ve Tâif gazalarına gitmiş, oradan da Cirâne'ye dönmüştü. İşte burada Resûlullah'ın çadırı önünde biri görüldü. Bu, Hübar'ın ta ken-

disiydi. Bütün cesaret ve kuvvetini toparlayarak gelen Hübar'ı görenler kılıçlarını çekip:

– Ya Resûlâllah, işte Hübar, izin ver! diyerek öldürmek istiyorlardı.

Eliyle işaret buyuran şefkat ve merhamet Peygambere:

– Hübar'a bir şey yapmayın, gelsin, otursun, buyurdu.

Hübar, yere bakarak geldi, çadırın içindeki Resûlül-lah'ın huzurunda diz çöküp:

– Esselâmü aleyke ya Nebiyyallah, dedi.

Hübar titriyor, hem de bütün varlığıyla titriyor, bir şeyler hissediyordu kendisinde. Çok büyük bir kararın arefesinde olduğu anlaşıyordu. Nitekim kararını veriyordu da. O anda Hübar'dan bir feryat işitildi.

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü.

Hübar İslâm'ını ilân etmişti. Ama Hübar'ın geçmişte Resûlüllah'ın kerime-i muhteremesi Zeyneb'i deveden düşürüp yavrusunun zayiine, sonra da kendisinin ölümüne sebep oluşu, zihinlerde te'sirini devam ettiriyordu. Zaten bunu Hübar da biliyordu. Bu sebeble şöyle devam etti:

– Belde belde, memleket memleket kaçtım, arabı terkedip aceme iltica etmeyi düşündüm. Yaptığım suçun büyüklüğünü biliyor, ettiğim zalimliğin utancını hissediyorum. Ancak, sizin yüce merhamet ve şefkatiniz, eşsiz af ve üstünlüğünüz de bana ümid ve cesaret verdi. Bu sebeble de bütün günahıma rağmen huzurunuzda gelip teslim olarak Müslüman oldum, tevbe ettim. Günahımı ve cehaletimi ikrar ediyorum, afınıza sığınıyorum.

Hübar sözünü bitirmiş, sükûta başlamıştı. Sıra Resûlüllah'taydı. Ne buyuracaktı? Afva mı lâyük görecekti, yoksa adâletin hükmünü mü icra edecekti? Ama, Resûlüllah kimleri afvetmemişti ki?

Ebû Cehil'in oğlu İkrime, kardeşi Haris, Hamza'nın katili Vahşi, ciğerini koparıp da yiyen Hind! İmana gelip hidayete erdikten sonra Resûlüllah'ın afvına nail olmayan var mıydı?

Bu kadar geniş ve derin şefkat, hidayete eren Hübar'ı dışarıda bırakacak değildi. Nitekim Resûlüllah tane tane söylediği afv cümlelerini şöyle ifade buyurdu:

– Hübar! Rahat et. Seni afvettim. İslâm'a kavuşturmakla Allah sana en güzel nimeti ihsan etmiştir. Şu anda sâhip olduğun İslâm, geçmişini afveder. Haydi git, serbestsin! Bundan sonra geleceğin mühim!

Peygamberimizin huzurundan büyük bir sevinç, aynı zamanda da yine büyük bir mahcubiyetle ayrılan Hübar, hem yürüyor, hem de kendi kendine söyleniyordu:

– Bu olsa olsa Allah'ın Peygamberine mahsus büyüklük ve üstünlük olur. Benim ettiğime bak, O'nun yüceliğine, afv ve şefkatine bak. Beni serbest bıraktı. Elimi kolumu sallayarak gidiyorum.

Ne var ki, Resûlüllah'ın bu afv ve müsamahasını herkes gösteremiyor, Hübar'ı şurada burada gördükçe ona sataşıyor, hattâ kırıcı sözler de söylüyorlardı. Bir gün gelip şikâyet yolu sızlandı:

– Ya Resûlâllah, bana eski hatamdan dolayı sataşanlar, hattâ kırıcı söz söyleyenler var.

Peygamberimiz bu hareketin sâhiplerinden memnun olmadı. Zira Hübar İslâm'a girmiş, hidâyete ermişti. Resûlüllah'ın hedefi de insanların hidâyete ermesiydi. Artık geçmişe takılıp kalmanın yeri yoktu. Bununla beraber Hübar'a şöyle buyurdu:

– Ey Hübar, sabret. Sabır senin için hayra sebebidir. Allah sabredenleri sever. Ve Resûlüllah Hazretleri şunu da hatırlattı:

– Şayet sabrını sû'-i istimâl edip de sana sövmeye devam eden olursa, sen de aynıyla karşılık ver, sözü îade et!

Gariptir ki, Hübar'a sataşan adam, onun aynıyla karşılık verdiğini öğrenince bir daha sataşma cesareti bulamadı. Susmayı tercih etti. Hübar da kurtuldu.

Resûlullah Hazretleri bir gün Medine'de Hübar'ın evi önünden geçiyordu. Kulağına davul ve def sesleri gelmeye başladı. Yanındakilere sordu:

– Nedir bu işittiğim sesler?

Cevap verdiler:

– Davul ve def sesleri. Hübar'ın kızının nikâhı için yapılan düğün.

Peygamberimiz bundan memnun oldu. Zira nikâhı ilân etmeyi ister, gizli nikâhı iyi bulmazdı. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

– Bu bir nikâhtır, sıfah değildir.

Yani gayr-i meşrûluk yoktur ilân edilen nikâhta.

* * *

RESÛLÜLLAH'IN MÜBÂREK ELİ
DEĞER DEĞMEZ GÖĞSÜNÜN
İMANLA DOLDUĞUNU HİSSETTİ.

HZ. EBÛBEKİR'İN BABASI YAŞLI EBÛ KUHAFE'NİN İSLÂM'A GİRİŞİ

MEKKE'NİN fethi sırasında Resûl-i Ekrem Efendimiz Kâbe'nin yanındaki (Zituva) mevkiinde bir kulübecik yaptırmış, Harem'e giriş çıkışlarda orada istirahat buyurmaktaydı. Fetih askerlerinin şehri zapt edip, ortalığı sükûna kavuşturdukları sırada Resûlüllah'ın kulübeciğine doğru bembeyaz saçlı bir ihtiyar yaklaştı. Bu ihtiyarın koluna giren bir zat vardı. İhtiyarı güçlkle yürütüyor, âdetâ onu yüklenmiş halde Resûlüllah'ın huzuruna doğru yaklaşıyordu.

Bakanlar her ikisini de tanımakta güçlük çekmediler. Yaşlı zat Ebû Kuhafe'ydi. Koluna girmiş götüren de Hazret-i Ebû Bekir'di. Ebû Bekri's-Siddik doksan yaşına girmiş babasının hâlâ İslâm'a girmediğinden elem ve keder duyuyordu. Şimdi tam fırsattı. Huzuruna götürdüğü Resûlüllah'ın hürmetine belki kalbine bir ilham gelir, vicdanında beslediği bu kötü duygular da yok olup giderdi.

Resûlüllah yaşlı adamın huzuruna geldiğini görünce şöyle dedi:

– Ya Ebâ Bekir şeyhi evinde bıraksaydın da biz ayağına gitseydik.

Ebû Bekir'in cevabı şöyle oldu:

– Ya Resûlâllah, onun sizin huzurunuza gelmesi, sizin onun ayağına gitmenizden daha münasiptir.

Başına kar yağmış gibi saçları beyazlamış olan Ebû Kuhafe gelip Resûlullah'ın önüne oturdu. Hazret-i Ebû Bekir'in heyecanı son haddindeydi. Senelerdir beslediği elem ve keder acaba bu anda yok olacak mıydı? Herkese İslâm'ı ta'lim ve tebliğ eylemesine rağmen kendi babasının hâlâ imana gelmemiş olması kolay hazmedilecek bir hal miydi? Ama yine de hidayet Allah'tandı. Kimse kimseyi hidayete erdiremez, ama sebep olabilir. İşte yıllar sonra bu yeni teşebbüsü de böyle bir sebep oluş gayretinden başkası değildi.

Ebû Bekir'in heyecan ve endişesini hisseden Resûl-i Ekrem Efendimiz mübarek elini babası Ebû Kuhafe'nin göğsüne koydu. Bu göğüste beslediği parazitli düşüncelerin yok olması için dua etmeye başladı.

Allah'ın hikmet ve rahmetine bakın ki, mübarek el göğsüne temas eder etmez, sanki topaklanmış buz halinde bekleyen bâtıl düşünceler erimeye başladı. Putlara, küfre âit duygu ve inançlar bir bir eriyor, onlara olan sevgi nefrete dönüyordu. Nihayet Allah'ın Resûlü ipek kadar yumuşak gelen şefkatli bir sesle teklifini yaptı:

– Ya Ebâ Kuhafe, daha ne bekliyorsun, gir İslâm'a, er saadete!

Yaşlı adam düşünmeye başladı. Doksan senedir beslediği inançların yıkıldığını, putların insana zarar ve fayda vermeyen taşlar, tahtalar olduğunu daha net ve açık olarak hissettiğini anladı. Demek insan bu kadar zamandır bâtılda kalabilir, hidayetten mahrum olabilir. Ama artık iş işten geçmiş de değildi. Belki de tam fırsattı. Kararını verdi ve fetih askerlerinin gözleri önünde oğlu Ebû Bekir'in sevgi dolu bakışları altında tarihi şu şهادetini kelimelere basarak ilân etti:

– Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Artık fetih ordusunun sahabî askerleri sıraya girmiş Ebû Bekir'i tebrik ederken Hazret-i Sıddîk'ın sevincine erişilemiyordu. O güne kadar imandan mahrum halde yaşamış olan babasını artık kurtulmuş halde görecekti. Aralarında hiç bir ayrılık gayrılık kalmamıştı. Ebû Kuhafe adıyla bilinen Osman da, oğlu Ebû Bekir'e yardımcı olacak, dâvasına hizmette bulunacaktı.

Nitekim öyle de oldu. Hidayetin Allah'dan olduğunu bilip Mekke'nin fethine kadar yaptığı teşebbüslerde hayırlı bir netice alamayarak sabreden Hazret-i Ebû Bekir, nihayet babasının imanla müşerref olduğunu görerek muradına ermiş, hattâ kendisinin vefatına kadar babasının imana ve İslâm'a hizmetlerine de şahid olmuştur.

Gariptir ki, İslâm'a girdiği sırada başına bir top kar yağmış gibi bembeyaz saçlarıyla dikkati çeken Ebû Kuhafe, oğlunun vefatından sonra daha iki sene yaşamış, haliye oğlunun malından kendisine düşen altıda bir mirasa hak kazandığı halde bunu almayıp torunlarına terketmiştir.

Ebû Kuhafe, hicretin ön dördüncü senelerinde doksan yedi yaşında vefat etmiştir. Oğlu Ebû Bekir ise ondan iki sene kadar önce altmış üç yaşında Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, Ebû Kuhafe'nin başındaki beyazlığı görünce iltifat yollu takılarak şöyle buyurmuştu:

– Şeyhin başındaki beyazlığı siyahlıktan başka bir renkle değiştirin!

Bundan dolayıdır ki, beyaz saçlar siyaha boyanmaz, yaşlılık işaret ve ikazları siyaha tebdil edilmezler. Diğerlerine ise yerine göre boyanabilir.

* * *

İSLÂM'IN HEDEFİ
İNSANLARI ÖLDÜRMEK DEĞİL,
İMANLA İHYÂ ETMEKTİR...

KUREYŞ BÜYÜKLERİNDEN HUVEYTİB'İN İSLÂM'A GİRİŞİ

FETİH ordusu Mekke'nin yakınına kadar gelmişti. Muhacirler vaktiyle müşriklerin kendilerini zorla çıkardıkları baba ocağına girecek, doğup büyüdüğü ev barklarını bir daha görecektlerdi. Sevinçleri çok fazlaydı. Ama Mekke sokaklarında aynı sevinç yoktu. Oralarda şimdi korku ve heyecan kol geziyordu.

– Fetih ordusu geliyor! çılgınlıklarını duyan Mekkeliler ne yapıp ne edeceklerini bilemez haldeydiler. Zira her biri, gelen ashabın ya babasına, ya evlâdına, ya da din kardeşine kılıç çekip öldürmüş, yahut yaralayıp zarar vermişti. Demek ki artık ettiklerinin hesabının sorulacağı gün geliyordu. Bunlar olmasa bile bâzılarını doğup büyüdüğü âile ocaklarından çıkarmamışlar mıydı? Bu bile az zulüm ve haksızlık mıydı?..

İşte böylece geçmişi düşünüp geleceğinden korkmaya başlayanlardan biri de Huveytib bin Abdüluzzâ idi. Huveytib:

– Atlılar Mekke'nin girişindeler! feryadlarını duyunca şaşkınlığı daha da artmış, evde bekleyen karısı ve çocuklarını nereye saklayacağını bilemez hale gelmişti. Kendi nefsinin ise henüz düşünmeye vakti yoktu. Ona sıra gelmemişti. Arada sırada:

– Bir kılıçla ya ben onların, ya da onlar benim işimi bitirir, diye söyleniyor, ancak âile efradını onu şaşkınlığı itiyordu. Çaresizlikler içinde kıvrılırken aklına gelen bir çıkış yolu imdadına erişir gibi oldu. Gelen askerlerin akra-

ba ve yakınları vardı Mekke'de. Kendisinin de yakın komşusu olan bu âilelere çocuklarını birer ikişer emanet eder, bundan sonra da kaçıp kurtulurdu. Düşündüğünü aynen yaptı. Çocuklarını konu komşuya emanet ettikten sonra karısını da akrabasının evine bıraktı. Şimdi sıra kendine gelmişti. Kendinden hiç emin değildi. Çünkü çok çektirmişti Müslümanlara. ilk mücadelesini Bedir'de vermişti. Hattâ Bedir savaşında iken meleklerin, Müslümanların imdadına eriştiğini de bizzat gözleriyle görmüş, bu yüzden düşmanlıktaki şiddeti birazcık olsun zayıflamıştı. Müşahedesi şöyleydi:

– Bedir'de Mekke müşriklerinin sayı bakımından çoklukları, ilk anda üstün gelecekleri fikrini veriyordu. Ancak bu çokluk kısa zamanda yer değiştirmişti. Savaşın en kızgın ânında Müslümanların tarafında büyük kalabalık görüldü. Gökten beyaz kuşlar gibi ellerinde kılıçlarıyla inen meleklerin bir anda Müslümanların safında yer alıp müşrikleri birer ikişer öldürdüklerini hayretten açılan gözleriyle görmüştü. İşte Huveytîb bizzat gördüğünü bu vak'adan sonra şüpheye düşüp hızını kesmiş:

– Bu adam mutlaka Allah tarafından korunuyor, demesine rağmen mücadelesine yine de devam etmişti.

Hudeybiye anlaşmasında da Müslümanların karşısında, müşriklerin yanında yer almıştı. Hattâ görünüşte Müslümanların aleyhine hükümler taşıyan anlaşmanın altına imza atan iki müşrik temsilcisinden biri Mikrez, ikincisi de kendisiydi.

Resûlullah, anlaşma gereğince daha sonraki senede Mekke'yi ziyaretle umre yapmış, üç günlük bir ziyaret hakkını elde etmiştir. Bu ziyaretin üçüncü gününde akşam yaklaşırken hemen Resûlullah'ın karşısına dikilip:

– Ey Muhammed, üç gün tamam oldu. Adamlarını toparla, gün batmadan Mekke'yi terket, burasını daha fazla işgal etme! tehdidinde bulunmuş, Resûlullah da büyük bir anlayışla:

– Ey Bilâl, hemen nida et, kimse Mekke'de kalmasın, güneş batmadan önce Mekke'yi terketsinler, demişti.

Mekke'de iki saat fazla kalmalarına razı olmadığı Muhammed ve ashabı, şimdi bütünüyle Mekke'yi fethediyordu. Bunu nasıl hazmedeceğini bir türlü kestiremiyordu. Hattâ daha sonra kendi ifadesiyle:

– Mekke'nin fethi o kadar gücüne gitmişti ki, müşrikler içinde hiç kimse onun kadar bu fethin teessür ve ızdırabını duymamıştı.

İşte bütün bunlar bir şerid gibi zihninden geçiyor, mazideki tutum ve tavırları bir bir hayaline aksediyor, nasıl bir çare düşüneceğini bilemez halde bir sokaktan diğerine gidip geliyordu. Nihayet şehri bütünüyle terketmekten başka çıkar yol bulamadı. Mekke dışındaki Benî Avf'ın bahçesine doğru yürüdü. Duvardan atlayıp siper alacağı bir çukur araştırırken hayretten donakaldı. Saklanmak istediği yerin hemen ilerisinde Ebû Zerr oturmuş, istirahat etmiyor mu? Ebû zerr dostuydu, ama eski dostuydu. Ebû Zerr'in iman ettiği İslâm'ın aleyhindeydi. Hâlâ dostluktan eser kalır mıydı? Var kuvvetiyle duvardan atlayıp geri kaçmaya başladı. Ebû Zerr ise şaşırılmış halde bakıyordu. Eski dostunu tanımakta güçlük çekmedi. Bağırды:

– Ebû Muhammed! Muhammed'in babası!

Huveytıb durdu, geriye baktı. Ebû Zerr'in sesini duydu:

– Ne var, nereye kaçyorsun?

– Nereye olacak? Müslümanların göremeyeceği yere.

Ebû Zerr beklenmedik karşılığını verdi:

– Senin için kaçmayı gerektirecek bir tehlike yoktur.

– Nasıl yoktur. Ben kendimi bilmez miyim?

– Gel, dostluğumuzun eserini bugün göreceksin.

– Yani sen beni himayene mi alıyorsun?

– Elbette!

Yarı korku, yarı cesaretle dönen Huveytıb, eski dostu Ebû Zerr'in yanına geldi. Ebû Zerr:

– İstersen seni Resûlullah'ın yanına götürüyüm, ister sen git, evine serbestçe bekle.

– Ne söylüyorsun sen? Ben evime, yolda öldürülmeden erişebilir miyim? Vallahi evime sağ olarak varacağıma inanmıyorum. Ya yolda yakalanır öldürülürüm, ya da evimde... Zaten ev halkım dağılmış vaziyette. Kimsecikler yok evde.

Aziz İslâm'ın hedefi insanları öldürmek değil, belki diriltmeye vesile bulup imanla ihyâ etmektir. Bunun içindir ki, Resûlullah Mekke'ye girerken umumî afv ilân etmiş, geçmiş bütün suç ve karşı koymaları yok kabûl etmiş, sadece 11 erkek, 6 kadını afvın dışında bırakmıştı. Bunlar İslâm'a karşı amansız bir husumet ve kin içinde olmuşlardı. Huveytb ise bunlardan değildi. Ebû Zerr onun için teminatını te'yid ediyordu:

– Ey Huveytb, haydi halk, çoluk çocuğunu evine topla, emniyet içinde oluncaya kadar senin yanından ayrılmayacağım.

Ölümü burnunun ucunda hisseden Huveytb'a yeniden can geliyor, Azrail'in biraz daha uzaklaştığını hisseder gibi oluyordu. Kalkıp birlikte sokak sokak dolaşmaya, çoluk çocuğunu emanet ettiği evlerden alıp kendi evine getirmeye başladılar.

Sokak sokak dolaşırken Ebû Zerr de gerekli gördüğü yerlerde sesinin çıktığı kadarıyla bağırıp ilân ediyordu:

– Huveytb'a eman verilmiştir. Dokunulmazlığı vardır, kimse ona zarar vermesin!

Huveytb'ı çoluk çocuğuyla evine koyan Ebû Zerr, doğruca Resûlullah'ın huzuruna geldi, Huveytb'a eman verdiğini haber verdi. Resûlullah'ın ne diyeceğini biraz da endişe ile beklemeye başladı. Resûlullah'ın cevabı aynıydı:

– Huveytb af dışında kalanlardan değildir.

Ebû Zerr daha da rahatlamıştı. Ama Huveytb'ı bırakmak niyetinde değildi. Onun cesedini kurtardığı gibi ruhunu da kurtarak istiyor, hâlâ sapık bir inançta kalmasın, gönüllü bir türlü razı olmuyordu. Huveytb'ın evine dönpüp onu düşündürmeye başladı:

- Huveytîb, ağaran saçlarından, titreyen ellerinden, fersizleşen gözlerinden de anlamıyor musun ki bu dünya fânîdir. Günün birinde burasını terkedecek, yaşadığın bu hayattan hesap vereceksin. Sen şimdiye kadar yaptıklarının yanına kalacağını mı sanıyorsun? Gel daha fazla inad etme, İslâm'ın isteklerini iyi düşün, hiç birinde aklı, mantığı zorlayan cihet bulunmadığını iyi hatırla. Resûlullah'ın en şefkatli, en merhametli, en vefalı kimse olduğunda en küçük bir şüpheyi kapılma. Dünyada ondan daha çok akraba gözeten, konu komşu himaye eden, özür dileyeni kabul eden birini bulamazsın.. Hem şunu da unutma ki, Resûlullah'ın kazandığı bu yüce zafer, eşsiz şeref, senin de zaferin ve şerefın sayılır. O, sizin içinizden çıktı.

Huveytîb, Ebû Zerr'in ihlâslı konuşmasını can ü gönülden dinliyordu. Geçmişte Resûlullah'a ve ashabına karşı yaptıklarını bir bir düşünüyor, ne yüzle karşısına çıkacağını, nasıl bir halle muhatap olacağını kestiremiyordu. Ya yaptıkları bir bir yüzüne vurulur da:

- Utanmıyor musun şimdi huzurumuza gelmeye? Vurun şunun boynunu derse?.. gibi vesveseler korkutuyordu.

Vefalı dostu Ebû Zerr'in verdiği teminata dayanarak kalkıp birlikte çıktılar. Resûlullah'ın huzuruna varacak, bütün olanlardan sonra dönüş yaptığını ilân edecekti.

Ne çare ki, Betha'da buldukları Resûlullah'ın yanında Ömer de vardı. Ama artık korkuyu yenmeye mecburdu. Yolda Ebû Zerr'den öğrendiği selâmı aynen verdi:

- Esselâmü aleyke eyyühennebiyyü ve rahmetullahi ve berekâtühû!

Başını kaldıran Resûlullah, şöyle yumuşak bir bakışla baktı ve sakın bir edâ ile:

- Ve aleykesselâm yâ Huveytîb! dedi. Demek Resûlullah kendisini tanımış, bir gazab ve hiddet eseri göstermeden de selâmını almıştı. Bu bir kabul âlâmetiydi. Huveytîb zaman kaybetmeden hayatının ilk sözünü işte o anda söyledi:

- Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlühû.

Buna sevinen Resûlullah da şöyle dedi:

– Hamd olsun O Allah’a ki, seni nihayet hidayete erdirdi.

Bu neticeyi Ebû Zerr göz yaşlarıyla karşılarken Huveytîb da Ebû Zerr’i kucaklıyor:

– Senin vasıtanla kavuştuğum bu saadetten dolayı seni hiçbir zaman unutmayacağım benim eski dostum, şimdi de din kardeşim, diyordu. Artık Huveytîb’ın sırtından karlı dağlar inmiş, tüy gibi hafiflemişti.

Resûlullah’la Huneyn ve Tâif gazalarına da çıkan Huveytîb’ın, mazideki kötülük ve yanlışlıklarından kimsenin bahsetmeyip başına kakmayışı yüzünden her geçen gün İslâmiyeti kuvvet buluyor, imanda yüce mertebelere eriyordu. Kendisini bir defa Mervan bin Hakem yersiz bir sözle iğnelemek istemiş, aldığı cevaptan da yine kendisi pişman olmuştu. Bir gün toplu bir cemaat içinde Mervan şöyle demişti:

– Ya Şeyh, İslâm’a girmekte geç kaldın. Gençler seni geçtiler.

Huveytîb’ın cevabı şöyle oldu:

– Vallahi ben İslâm’a girmek için kaç defa karar vermişsem hepsinde de senin baban caydırdı, sen de çocuklar gibi mi karar veriyorsun, diyerek mani oldu, dedi.

Mervan sözünden pişmanlık duymuş, mahcup etmek kasdıyla sorduğu sualine mahcup eden cevap almıştı.

60 yaşında Mekke’nin fethinde imanla müşerref olan Huveytîb, 120 yaşında Hz. Muaviye zamanında Medine’de vefat etti.

Huneyn gazasına çıkarken Resûlullah kendisinden ordu için 40 bin dirhem borç almış, gaza sonunda ödedikten sonra da kendisine ganimet mallarından 100 deve vermişti. Mûellefe-i kulûbdan sayılmıştır. Halife Hazret-i Ömer de Harem-i Şerifin hudut işaretlerini yenilemek için kendisine vazife vermiş, o da bunu pek güzel şekilde yerine getirmiştir.

* * *

PEYGAMBERİMİZİN MEKTUBUNU KOVAYA YAMA YAPMIŞLARDI.

KURATA KABİLESİNİN BAŞINA GELENLER

PEYGAMBERİMİZ, hicretin dokuzuncu yılının Safer ayında Necid civarında bulunan Kurata oğullarına, ashabdan Abdullah bin Avsece'yi gönderiyordu. Kırmızı bir deri üzerine yazdığı mektubu da Abdullah'a uzatırken şöyle buyuruyordu:

– Bu mektubu Kurata oğullarının ileri gelenlerinden birine, yahut reisleri durumunda olan Riyetü's-Sühaym'a ver. Allah'dan niyazımız, okuyup irşad olmaları, bâtilı bırakıp hakka bağlanmalarındır.

Nebiy-i Ekrem Efendimiz mektupla İslâmiyetin güzelliklerini anlatıyor, saplandıkları putperestlikten bir fayda gelmeyeceğine işaretle şimdiye kadarki akıl, vicdan dışı İslâm düşmanlıklarına son vermelerini istiyordu.

Resûlüllah'ın mübarek mektubunu şevkle koynuna koyan Abdullah, bindiği devesinin üzerinde ilâhiler okuyup, kasideler söyleyerek Mekke'ye doğru çölleri aşıp, vahaları geçti. Üç gün kadar süren bir yolculuktan sonra Kurata oğullarına varıp yurtlarına indi. Hürmetle taşıdığı mukaddes mektubu saygı ile koynundan çıkarıp içinde Kurata oğullarının reisleri Riyetü's-Sühaym'ın da bulunduğu hey'ete sundu:

– Bu Allah'ın Resûlünün yazıp gönderdiği mektubudur. Vazifemi yapıyor, mükellefiyetimi yerine getirmiş olmanın huzurunu duyuyorum. Hidayet ve irşad Allah'tandır, diyerek neticeyi beklemeye başladı.

Kabile başkanları reisin evinde mektubu telâşla okudular. Kendilerinin İslâmiyete dâvet edildiklerini anlayınca küfürler savurup, hürmetsizliklerde bulunmaya başladılar. Hattâ, işi bununla da bırakmadılar. Mektubun üzerindeki mukaddes yazıları su ile yıkayıp sildiler. Geriye kalan boş deriyi de kovanın dibine indirip yamadılar. Böylece, Resûlullah'a ve mektubuna karşı hakaretin büyüğünü yapmış oluyorlardı.

Orada, reis Riyetü's-Sühaym'ın bir kızı vardı. Olanları ibretle seyrediyor, babasının takındığı tavıra üzüntü ve korku ile bakıyordu. Nitekim babasını ikaz etmek ihtiyacı duydu:

– Baba, sanıyorum ki senin başına bir belâ ve musibet gelecektir. Arapların efendi ve büyüğünden gelen mektubun kıymetini bilmedin, tutup onu kovana yama yaptın. Bu saygısızlığın vebali sana büyük bir tokat getirse gerektir!

Riyetü's-Sühaym'ın kızı, Benî Hilâllerden bir genç ile evlenmiş, her ikisi de babasından habersizce İslâm'a girmişlerdi. Bu sırada Riye'nin kızına bir başka hanım da katıldı. O da söylediği iki mısralık şiiriyle kabile eşrafının bu tutumunu ayıplayarak belâya lâayık olduklarını ifade etti.

Bu olayları üzüntü ve kederle seyreden elçi Abdullah ise, çaresizlikle karşı karşıya İdi. Yapılacak tek şey, geri dönüp Resûlullah'a durumu nakletmekti. Yine devesine binip çölleri aşarak Medine'ye geldi. Mektuba karşı takındıkları tavrı aynen anlattı. Resûlullah Hazretleri Kuratların yaptıklarını dinleyince:

– Nedir bu kavmin hali? diye hayretini ifade ettikten sonra dua makamında:

– Allah bunların akıllarını mı almıştır? Alırsa alsın! diye söylendi.

Daha sonraları öğrenildi ki, Resûlullah'ın dua makamındaki bu sözlerinden sonra kabileye bir akılsızlık has-

talığı ârız olmuş, tıpkı deliller gibi seslerinde titremeler, sözlerinde anlaşılacak derecede acele ile konuşmalar başlamış, ne deyip ne istedikleri pek bilinmez bir hale gelmişlerdi.

Bununla beraber, Resûlullah Hazretleri, Peygamberin mektubuna hakareti reva görmeyen diğer düşmanlara korku verecek bir mukabele görmesini istiyordu. Bunların kuvvetli bir ihtar almaları lazımdı. Bunun için elli kişilik bir cihad ordusu hazırlayıp, başlarına da kahraman ve bahadır bir zat olan Dahhâk'ı kumandan tayin ederek hemen yola çıkardı. Bir çok savaşlarda Dahhâk'ı yüz adama denk tutmuşlardı. Üzerine yürüdüğü kavim kolay kolay kurtulamazdı. Peygamberimizin yanında yalın kılıç gibi bekler, gelmesi muhtemel saldırılar için geçilmez bir engel gibi kendini siper ederdi.

Medine'den hareket eden mücahidler, yerinden kalkıp bir başka yere geçmiş olan Kurataları Necid'in (Züc) nahiyesinde yakaladılar.

Önce sulh yoluyla bir neticeye varmak istediklerinden kılıçlarını çekmeyip tekliflerini şöyle sundular:

– Bizler Allah'ın Resûlünün tebliğ askerleriyiz. Size İslâmiyeti tebliğ ediyor, kabûl etmenizi diliyoruz. Şâyet kabûl ederseniz ne âlâ, etmezseniz verginizi verin, sulhunuza yapın, İslâm'a düşmanlıktan vazgeçin.

Resûlullah'ın mukaddes mektubunu kovanın dibine yama yapacak kadar husumetle dolu olan Kurataların burnu çok büyüktü. Öyle sulhtan, anlaşmadan falan anlamıyorlar, hele İslâmiyeti kabûle asla yanaşmıyorlardı. Kılıçlarını çekip vuruşmayı tercih ettiler. Onlar, muhataplarının da kendileri gibi birer arap genci olduğunu düşünüyor, ancak İslâm'a girdikten sonra nasıl bir iman kuvveti kazanıp ölümden korkmaz hale geldiklerini bilemiyorlardı. Nitekim çarpışmanın ilk saatinde mağrur Kuratalar birer ikişer sıvışırken kabilenin reisi olan Riyetü's-Sühaym da elbiselerinin yırtılıp sırtından sıyrılmasıyla çırıl -

çıplak kalarak atına binip çöle doğru açılmayı bir çare gördü.

Gariptir ki mücahidler arasında Hazret-i Asyad da vardı. Asyad, aslında bu kabilenin bir genciydi. Fakat İslâm'la şereflendikten sonra ayrılıp Resûlullah'ın huzurunda kalmış, muhiti iyi bildiğinden cihad birliğine o da katılmayı istemişti. İşte bu Asyad o sırada babasıyla karşılaştı. Kılıcını oğluna karşı sallamaktan çekinmeyen müşrik babaya mü'min oğul, kılıç çekmiyor, ona sadece İslâmiyeti teklif ediyordu. Ne var ki baba (Seleme), İslâm'a karşı kin ve husumetle doluydu. Oğlu, Resûlullah'a imanı teklif ettikçe o küfrediyor, bir kılıç darbesine müstehak olduğunu fiilen göstermiş bulunuyordu. Bu sırada bir su çukurunun kenarına gelmiş olan Seleme'nin bindiği atın ayaklarını kılıçla sinirleyen Asyad, arkadaki çukura düşen babasının kaçmasına izin vermedi. Yetişen mücahidler de ona lâıyk olduğu neticeyi reva gördüler, ama oğlu Asyad, edebinden geri çekilmiş bu cezayı kendisi vermeyi istememişti.

Bu arada mücahidler Resûlullah'ın mektubunu kovaşına yama yapan Riye'yi aramaya başladılar. Riye ise daha önce bindiği atıyla Benî Hilâllerin oturduğu yerde bulunan kızının yanına kaçmış, perişan bir halde bahçeden eve girerek hemen üstünü başını örtecek elbise istemişti. Aldığı kumaş parçalarıyla örtünen Riye'ye, kızı telâşla sordu:

– Sana ne oldu böyle baba?

– Ne olacak, söylediğin belânın en kötüsü geldi, tokat yedik. Ne dinlenen, ne de otlayan bir hayvanı kaldı babanın. Ne ev halkı, ne de bir mal, mülk. Hepsi de elinden alınıp götürüldü.

– Babacığım, sen İslâmiyete dâvet edilmıştin, ne diye Müslüman olmadın? Ne kaybederdin İslâm'a girseydin?

– Kâzım sen lâf ebeliğini bırak da bana kocanı çağır. Kaybedecek vaktim yok.

Develerin yanında bulunan damadına haber gönderil-

di. Telâşla gelen damad, Riye'nin perişan durumunu görürnce sordu:

– Sana ne oldu böyle? Başına bir iş mi geldi?

– Ev halkım ve mallarım ganimet olarak bölüşülmeden Muhammed'e yetişmeliyim. Bana yardım et!

Riye, damadının teklif ettiği develeri beğenmedi. Yayımlı develerden iki yaşında bir deve alarak üzerine atlayıp Medine yolunu tuttu. Kızından yol azığı, gereken diğer ihtiyaçları almış, giyindiği elbiseyle de, yüzünü örterek kendini saklamak istemişti. Ama yüzünü örtünce arkası açılıyor, arkasını örtünce de yüzü görünüyordu. Bununla beraber zaman kaybetmeden ilerleyip Medine'ye erişti. Sabah namazı vaktinde Resûlullah'ın mescidinin avlusuna devesini ıhdırıp dizlerini bağlayarak içeri girdi.

Namaz bitmiş, Resûlullah ashabıyla sohbete başlamıştı. Riye, oturup elini Resûlullah'ın eline doğru uzatarak:

– Ya Resûlâllah, elinizi uzatın size biât edeceğim, dedi.

Efendimiz elini uzattığı halde biâttan çekindi. Kendi elini geri çekti. Hem bunu üç defa yaptı. Üçüncüsünde Peygamberimiz:

– Sen kimsin? diye sorunca kimliğini hemen açıkladı:

– Ben Riyetü's-Sühaym'im.

Ortalığa bir sessizlik çökmüştü. Peygamberimiz oturduğu yerden Riye'nin kolundan tutup yukarı kaldırdı ve şöyle tanıttı:

– Ey Müslümanlar cemaati! Bu, kendisine mektup yazdığım Riyetü's-Sühaym'dir. Mektubumu alıp kovasına yama yapmıştı!

Riye'yi tanıyanlar ayaklanırken, Resûlullah Hazretleri, Riye'nin maksadını da anlattı:

– Şimdi ise Müslüman olmak niyeti ile gelmiş. Ayrıca kendisinden alınmış olanları da iâde etmemizi talep ediyor!

Riye, niyetindekilerin açıklanmasından sonra diyecek bir şeyi kalmadığını anladı. Sadece yalvaran bir sesle konuştu:

– Ya Resûlâllah, âilem, malım ve çocuklarım baskına uğratılmış, alınıp gelinmiştir. Biz buna lâıyk olmuştuk.

Nebıyy-i Ekrem Efendimiz artık geçmişin üzerinde durmayacaktı. Zira Riye pişmanlık duyuyor, Müslüman da oluyordu. Riye'nin yüreğini serinletecek cevap verdi:

– Malın gaziler arasında taksim edilmiştir. Eğer tak-simden önce gelmiş olsaydın, yetiştğin malı geri almaya lâıyk ve müstehak olurdun. Ev halkına gelince; onlardan bulduğunu al, götür, kimse mâni olmaz. Seni geçmişinle suçlamayacağız.

Gariptir ki, bu sırada Riye'nin esir oğlu, mescidin av-lusuna gelmiş, dizleri bağılı deveyi görünce hemen tanıyıp başında beklemeye başlamıştı. Dışarı çıkan Riye oğlunu görünce geri dönerek:

– Ya Resûlâllah, dışarda bekleyen çocuk benim oğ-lumdur, bana verin, dedi.

Nebıyy-i Ekrem Efendimiz:

– Ya Bilâl, Riye ile dışarı çık, bahsettiği çocuğa sor, bu benim babamdır, yanında gitmek istiyorum, derse, teslim et, babasıyla birlikte olsun.

Bilâl gidip çocuğa sorduğunda çocuk evet, deyince babasına teslim edildi. Yavrusunu yanına alan Riye, ora-dan ayrılırken bir kendinin, Resûlüllah'ın mektubuna ve Müslümanlara ettiğini düşünüyor, bir de kendisine yapı-lan iyiliği mukayese ediyor, ettiklerinden utanma hissi duyuyordu.

Bu utanma duygusu, onu bir daha İslâm aleyhtarlar-lığından korudu. Riye'nin Müslüman oluşuna kızıyla da-madı da çok sevindiler.

* * *

Artık Kuratalardaki korkunç İslâm düşmanlığı önce

zaafa uğramış, sonra da yavaş yavaş kabileye yayılan dinî inançlar onları mes'ud ve bahtiyar kılmaya kifayet etmişti.

Kabile mensupları zaman zaman bir araya gelir, geçmişte Müslümanlara verdikleri zararı, giriştikleri savaşı bir bir anlatır, sonra da Müslümanların kendilerine gösterdikleri iyilik ve müsamahayı konuşur, Resûlüllah'ın afv ve şefkatini bahis mevzuu ederek:

– Resûlüllah bizim ettiklerimizin hepsine bir afv çekip bizi, ettiklerimizle başbaşa bıraktı. Bunun hacaleti ise bize yetiştiriyor, utancımızdan maziyi hatırlama cesareti bile bulamıyoruz, der, nefis muhasebesiyle imanlarını kuvvetlendirirlerdi.

Reis Riye'nin kızıyla damadı babalarının imanla müşerref oluşundan dolayı sevinç gözyaşları dökmüş, daha sonra da ziyafetlerle durumu tebrik etmişlerdi. Kabilede düşmanlık gitmiş, kardeşlik gelmişti. Bunların her biri sonradan birer büyük sahabî olmuş, düşmanlıktan ayrılmadıkları Resûlüllah'ın uğruna canlarını koyan birer fedâî olmuşlardı. Bir çok gazalarda ön safta şehid olanlardan bazıları da Kuratalardı. İslâm'dan önce öyle, sonra böyleydiler.

* * *

BİR ŞAKANIN HAZİN SONU:

NU'MAN'IN KIZI ESMÂ'YI PEYGAMBERİMİZ NİÇİN GERİ YOLLADI?

KİNDE kral âilesinden olan Numan bin Ebilcevn, Necid'de oturuyordu. Yaptığı ince tedkiklerden sonra gönlünde İslâm'ın hak din olduğuna dair bir sevgi ve karar hasıl oldu. Nihayet kelime-i şehadeti getirerek, girdiği İslâm'dan sonra ilk işi de Medine'de bulunan Resûlüllah'ı ziyaret etmek oldu.

Resûlüllah Hazretleri, Kinde kral âilesinden Nu'man'ın İslâm'a girişine çok sevindi. Zira böylece geniş bir hanedan halkı ya İslâm'a girecek, yahut da taraftar olacak veya besledikleri husumet zail olup, düşmanlıkları son bulacaktı.

Ancak, Nu'man'ın üzerinde bir emanet istek vardı. Hicretin 9. senesinde Resûlüllah'ı ziyaret sırasında bu emaneti ifa edecekti. Emanet, Nu'man'ın dul kızı Esmâ'nındı. Esmâ, Resûlüllah'ın nikâhına girmek istiyor, bunu da bizzat babasına söyletmeyi arzu ediyordu.

Baba Nu'man, ziyareti sırasında kızının isteğini Resûlüllah'a şöyle ifade etti:

– Ya Resûlâllah, amcasının oğlu ile evli iken kocasının vefat etmesi üzerine dul kalan soylu bir arap kızı nikâhınıza girmeyi arzu etmektedir. Zatınıza lâıyk yüce bir ah-lâk ve görünüşte olan bu kızımı size nikâhlamaya ne buyurursunuz?

Resûlüllah Hazretleri, Nu'man'ı ve dolayısıyla çevresini kırmayı istemedi. Bu sebeble masumane yapılan bu

teklifi kabûl etti. Konuşmalardan sonra Nu'man'a dul kızının mehrini veren Resûlullah, nikâhını yapıp isteği yerine getirdi.

Nu'man, kızını göndermesi için Ashabtan Ebû Üsey-yidü's-Saidî'yi yanına alarak Necid'e döndü. Ebû Üseyd, Resûlullah'a mahsus olan halleri çok iyi bilen bir zattı. Necid'de Nu'man'ın evine indiğinde kendisini kızın yanına götürdüler. Ebû Üseyd, Esmâ'ya şöyle dedi:

– Resûlullah'ın hanımları hiç bir erkeğe görünmezler. Senin çok yakın akrabın olmayan erkekler seninle ancak perde arkasından konuşabilirler.

Esmâ bunu duyar duymaz hemen diğer odaya çekildi ve yol hazırlığı hususunda perde arkasından konuşarak noksanlarını ikmal edip üç gün sonra yola çıktılar. Esmâ'nın yanında hizmetçileri vardı. Hazırlanmış olan devenin sırtındaki hevdec bir at arabasının üzeri gibi oda halindeydi.

Gayet rahat bir yolculukla Medine'ye geldiler. Benî Sâide'nin bahçe içinde hazırlanmış olan evine indiler.

Benî Sâide kadınları bölük bölük Resûlullah'ın nikâh-lısını ziyarete geliyorlar:

– Hoş geldin, safalar getirdin, seninle komşu olacak, iyi günler geçireceğiz. İnşaallah bizden memnun olacaksın.. diyerek yakınlık gösteriyor, yalnızlık hissettirmemeye çalışıyorlardı.

Bu sırada Efendimizin hanımlarından Hafsa ve Âişe validemiz de kendi aralarında konuşular:

– Yol yorgunluğu, toz toprak kirletmesi yolcumuzu üzmüştür. Gidip yardım edelim, istirahatını temine çalışalım. Saçını başını yıkayıp tarayalım. Bize düşen hizmette kusur etmeyelim.

Nitekim Hafsa ve Âişe validelerimiz gelip misafirlerine hoş geldin dediler, hal hatırını sorup, düşündükleri hizmetleri ifa ettiler. Ancak bu sırada bir şey dikkatlerini fazla çekti. Kinde kral âilesinden olan Esmâ, fizik görünüş

itibariyle fevkalâdeydi. Resûlüllah'ın dikkatini diğerleri üzerlerinden alıp kendi üzerinde toplayabilirdi. Yahut da kendilerine böyle geliyordu. Bir anda kadınlık gayreti kendilerini düşündürdü. Halbuki Resûlüllah gibi dünya ve âhiret sultanının dikkatinin kendi üzerlerinden başkasının üzerine kaymasını istemezlerdi. Ama Esmâ'da bu cezbedici vasıf vardı.

Annelerimizden birinin aklına bunu önleyecek bir çare geldi. Bu çareyi hemen tatbika koyuldu. Esmâ'ya şöyle dedi:

– Sen kral hanedanındansın. Yani basit bir âileden değilsin. Resûlüllah senin yanına geldiğinde “senden Allah'a sığınırım” diyerek geriye çekil. Bu söz O'nun çok hoşuna gider, böyle sözlerden memnun olur! Seni daha çok beğenir.

Masum Esmâ, bunu aklına koydu. Kendisine yapılan ikram ve hizmetlerden de memnun olarak teşekkür etti.

Annemizin kasdı, Resûlüllah'ın sevgisini Esmâ'nın bütünüyle üzerinde toplamasını önlemektir.

Beri tarafta Ebû Üseyd, Resûlüllah'a geldiklerini haber vermiş, O da işleriyle meşgul olduğu ashabıyla beraber Şavt bahçesine kadar birlikte yürüyerek, ashabını bahçede oturtup yeni misafire (hoş geldin) demek için evin kapısına gelmişti.

Esmâ'nın bulunduğu odaya giren Resûlüllah “hoş geldin” diyerek yolculuğun nasıl geçtiğini sormaya başlamıştı. Söz sırasında Peygamberimiz, Esmâ'nın kendisini ne niyetle, ne ölçüde istediğini anlamak için:

– Esmâ, kendini bana bağışladın mı? diye sordu. Esmâ'nın cevabı biraz garipçe oldu:

– Bir kraliçe kendini tebaasına bağışlar mı?

Peygamberimiz bunu bir acemilik ve heyecan sözü olarak kabûl etmek istedi. Ancak, Esmâ bununla da kalmadı. Sözlerine şunu da ekledi:

– Senden Allah’a sığınırım!

Esmâ hem bunu söylüyor, hem de yüzünü kapatıyordu. Aynı zamanda Peygamberimizin seveceğini zannettiği bu sözü üç defa tekrarlıyordu:

– Senden Allah’a sığınırım!.

Resûlullah Hazretleri âniden durakladı. Yüzündeki dâimî tebessüm birden kaybolmuştu. Düşünmeye başladı. Sonra şöyle buyurdu:

– Esmâ, sen pek büyük bir makama sığındın. Sığındığın makam Allah’dır. Allah’a sığınan ise emin olur. Ona kimse karışamaz! Öyle ise hemen evine git, âilene kavuş. Seni arzun hilâfına kimse burada tutamaz. Buna kimse-nin hakkı yoktur!

Hemen dışarı çıkan Resûlullah Hazretleri, bahçede beklemekte olan Ashabın yanına geldi. Hazır bulunan Ebû Üseyd’e kesin emrini verdi:

– Ey Ebâ Üseyd, Beyaz ketenden yapılmış iki kat elbise alıp giydirerek getirdiğini alıp hemen götür, ev halkına teslim et.

Ebû Üseyd, emri yerine getirdi. Razife denilen beyaz kumaştan yapılmış iki kat elbise alarak ona hediye etti. Böylece tertemiz halde gelenlerle birlikte götürüp âilesine teslim etti. Kabiledeki akrabaları başına toplandığı Esmâ’ya hayretle sordular:

– Sen ne yaptın Resûlullah’a karşı? Sende mutlaka bir iş, bir hata var? Neyse bunu açıkla. Bizi Resûlullah’a karşı mahcub edecek bir şey mi yaptın?

Olanları ancak sezen Esmâ, şöyle cevap verdi:

– Hiçbir şey yok, sadece tuzağa düşürülmek var.

Bundan sonra olanları akrabalarına anlattı. Duyduğu üzüntü ve kederden dolayı ne yapacağını bilemez haldeydi. Teessürünü şöyle ifade ediyordu:

– Artık bundan sonra bana Esmâ, diye çağırmayacaksınız?

– Ya ne diye çağıracağız?

– Şaki, yani ey bedbaht! diye çağıracaksınız.

Esmâ, Resûlullah’a karşı “senden Allah’a sığınırım” deyişinden hep kendini suçladı, kötü bir şanssızlıkla karışlaştığını söyledi. Kendisini getiren Ebû Üseyd’e:

– Ey Ebâ Üseyd! Şimdi ne yapacağım, bana onu söyle? diye sorduğunda Resûlullah’ın çok yakını olan Ebû Üseyd’den şu ikazı aldı:

– Sen artık evinde oturacak, hiçbir yabancıya çıkmayacaksın. Çünkü mü’minlerin annesi makamına yükseldin. Resûlullah’ın nikâhına girmiş olanlar, mü’minlerin annesi durumunda olurlar. Onlara kimse talip olmaz. Ömürlerinin sonuna kadar bu yüce makamda kalırlar!

Mevsuk eserlerin kaydına göre Hazret-i Esmâ, bunu aynen tatbik etmiş, Hazret-i Osman’ın halifeliği zamanına kadar çıkmadığı âilesinin içinde mü’minlerin anneliğine lâyık bir tesettür ve yaşayış halinde olmuştur. O tarihte Necid’de âilesi içinde iken Allah’ın rahmetine kavuşmuştur. Belki de dünyada nâil olamadığı arzusuna âhirette nâil olmuştur.

* * *

HÂDİSE İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELER

1- Resul-i Ekrem Hazretleri (görünüşte) kendini istemeyen kadına ısrar etmedi; böylece istemeyen kadına ısrar edilmesini de uygun görmediğini fiilen ilan etmiş oldu. O kadın güzel ve alımlı da olsa.

Demek ki, bir kadın veya kızın istemediği kimseye verilmesi uygun olmadığı gibi, istenmediğini bilen damad namzedinin de zor kullanarak, eline geçmiş fırsatı ganimet bilip onu arzusuna ram etmesi yüce islam'a uygun düşmemektedir.

2- Esmâ, şayet Resulüllah'ın zevceleri arasında yerini almış olsaydı belki de diğerlerinin hepsinin de gıpta ve rahatsızlığına sebep olacak, böylece Peygamber ailesinin huzurunu ihlal edecek bir netice zuhur edecekti. Bu mahzur daha baştan yok olmuş, geniş çapta uzun sürecek bir mahzur, dar çapta ve şahıs planında kalmıştır.

3- Resulüllah Aleyhisselam kadınları kaburga kemiği-ne benzetmişti. Kendi haline bırakırsan eğri kalır, doğrultayım dersen kırılırdı. İkisinin arasında bir yol takip etmek uygunuydu. Nitekim burada da aynı yaratılış tezahürü görülmüş, hanımlık gayretinin eseri tezahür etmiştir. Resülüllah, bu sebeble olanlara rağmen Zevcat-ı Tahirat'ın huzur ve saadetlerini temine matuf tutumuna devam etmiş, onlara darılıp kırılma yolunu tercih etmemiştir.

Velhasıl: Asr-ı Saadet, ne yanından bakarsanız bakın ibretler meşheri, hayretler mahzenidir. Orada gerek ailevi, gerek sosyal, gerekse daha başka bakımlardan örnekler bulur, takınılan tavırlardan ibretler alabilirsiniz. İşte bunlardan biri de Nu'man'ın kızı Esmâ'nın vak'asıdır. Bir çok hikmetleriyle birlikte...